

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

11 ביוני 2013

768

ג' בתמוז התשע"ג

עמוד

הצעת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014).

586	התשע"ג-2013
586	פרק א': מטרת החוק
586	פרק ב': תקינה
611	פרק ג': רשויות מקומיות
618	פרק ד': בריאות
634	פרק ה': תקשורת
651	פרק ו': מסים
722	פרק ז': ביטוח לאומי
733	פרק ח': מים
757	פרק ט': שונות

הצעת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013

פרק א': מטרת החוק

1. מטרה
חוק זה בא לתקן חוקים שונים ולקבוע הוראות נוספות במטרה להביא להסדרת המצב הפיסקלי במשק הישראלי ולחזוק הצמיחה הכלכלית, תוך שינוי סדרי העדיפויות הלאומיים, צמצום פערים, הגדלת רמת התעסוקה ורמת הפריור במשק, הגברת התחרות והפחתת יוקר המחיה, ייעול המגזר הציבורי והעמקת גביית המסים, ובמטרה לעמוד בתקרת הגירעון ובמגבלת ההוצאה הממשלתית בכל אחת מהשנים 2013 ו-2014, והכל בהתאם ליעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות התקציב האמורות.

פרק ב': תקינה

2. תיקון חוק התקנים, בחוק התקנים, התשי"ג-1953¹ (בפרק זה – חוק התקנים) –
(1) לפני סעיף 1 יבוא:

“פרק א': הגדרות”;

ד ב ר י ה ס ב ר

חקיקה אחרים או תנאים אחרים שנקבעו בצו יבוא חופשי או בחיקוק אחר ושלא מכוח סמכותו של שר הכלכלה (להלן – תקן מחייב לעניין יבוא).

השימוש בתקינה כתנאי לייבוא טובין הוא חשוב לשם הבטחת בטיחותו, בריאותו של אדם ואיכות הסביבה ויש להמשיך לאפשר את קיומה לגבי יבוא טובין שהשימוש בו נדרש לשם הבטחה כאמור עם זאת, השימוש בתקינה כתנאי לייבוא טובין ובמערך בדיקות התקינה לעניין יבוא טובין שאינו נדרש לשם הבטחת השימוש בו כאמור, עלול להיות חסם הפוגע ברווחת העוסקים והצרכנים במשק. מדיניות של דרישת התאמת המצרך לתקן רשמי ככלל או לקבלת אישור התאמה לתקן הרשמי האמור בפרט, היא מדיניות סבירה ומקובלת לשם הבטחת שלומם ובטיחותם של ציבור המשתמשים במצרך כאשר יש במצרך סיכון בטיחותי או בריאותי, אך לצדה ניתן להבחין גם במודל של מדיניות תקינה לייבוא טובין עם דרישות אחרות או נוספות לבדיקת התאמה להוראות תקן רשמי. כך ניתן להבחין במודל של מדיניות תקינה לייבוא טובין במדינות מפותחות עם שווקים משמעותיים כדוגמת האיחוד האירופי, שבו במקום חובת בדיקה או קבלת אישור מגורם חיצוני לעניין טובין שאין לגביהם סיכון בטיחותי או בריאותי, די בהצהרת היצרן או היבואן על עמידה בבדיקת בטיחות האירופית למצרך או בתנאי תקן שנכתב בהתאם לה. נוסף על כך בדיקות לאישור על עמידה בתקן נעשות במעבדות שהוסמכו על ידי מכוני התקינה, או על ידי גופי הסמכה אחרים, בלא הכרח שמעבדות אלה יפעלו באותה מדינה. הגישה של רשויות הפיקוח על היבוא באירופה מסתמכת, בין השאר, גם על אחריות היצרן או היבואן לעמידה

פרק ב' מטרת התיקון המוצע בחוק התקנים, כללי התשי"ג-1953 (להלן – חוק התקנים ובפקודת הייבוא והייצוא (נוסח חדש), התשל"ט-1979 (להלן – פקודת הייבוא והייצוא)) היא ליישם בחקיקה את המלצות הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי שמינה ראש הממשלה בראשות פרופ' מנואל טרכטנברג (להלן – ועדת טרכטנברג) בדבר יבוא טובין למדינת ישראל.

ועדת טרכטנברג המליצה על הקלת הנטל הכלכלי המוטל על אזרחי מדינת ישראל באמצעות עידוד התחרות, לרבות ממקורות יבוא, הפחתת הביורוקרטיה והגברת הסחר שבין ישראל לבין מדינות העולם.

המלצות ועדת טרכטנברג אומצו ביום 29 בינואר 2012 בהחלטת ממשלה 4191.

מדיניות התקינה לייבוא טובין לישראל מוסדרת מכוח שני דברי חקיקה עיקריים: חוק התקנים ופקודת הייבוא והייצוא. חוק התקנים מסמך את מכון התקנים לקבוע מפרטי תקנים ואת סמכותו של שר הכלכלה לקבוע את מפרטי התקנים כתקנים רשמיים שמעמדם כתקנה בעלת פועל תחיקתי.

צו יבוא חופשי, התשע"ב-2012 (להלן – צו יבוא חופשי), שהותקן מכוח פקודת הייבוא והייצוא, קובע לגבי טובין שקיים לגביהם תקן רשמי כי הללו חייבים לעמוד בדרישות התקן כתנאי לייבוא לישראל. נוסף על כך הוסמך מכון התקנים בצו יבוא חופשי לבדוק את מידת התאמתם של הטובין לתקן הרשמי אם נקבע לגבי הטובין בצו כי הוא נדרש לאישור תקן רשמי לצורך ייבוא לישראל (להלן – אישור ת"ר). נוסף על התקנים הרשמיים ישנם תקנים שאינם רשמיים, המחייבים בייבוא טובין מכוח דברי

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 30; התשע"ב, עמ' 402.

- (א) בכותרת השוליים, במקום "פירושים" יבוא "הגדרות";
- (ב) בהגדרה "מצרך", המילה "פירוש" - תימחק;
- (ג) אחרי ההגדרה "מכירה" יבוא:
- "עוסק" - מי שמבצע אחת או יותר מהפעולות המנויות בסעיפים 9(א) ו-1(א);
- (ד) בהגדרה "מכירה", אחרי "לרבות" יבוא "שיווק";
- (ה) בהגדרה "השר", במקום "התעשייה והמסחר" יבוא "הכלכלה";
- (ו) אחרי ההגדרה "השר" יבוא "המשרד" - משרד הכלכלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 2 לפסקאות (1), (3), (4), (7), (9), (12), (15), (16), (17) ו-(18)

מוצע לחלק את החוק לפרקים לפי הנושאים המובאים בו.

לפסקה (2)

להגדרה "עוסק" - סעיף 9 לחוק התקנים קובע חובת שמירה על תקן רשמי. סעיפים קטנים (א) ו-(ב) שבו קובעים לאמור:

"(א) לא ייצר אדם מצרך, שמפרט שלו נקבע כתקן רשמי, ולא ימכרו, ולא ייבאו ולא ייצאו, ולא ישתמש בו בכל עבודה שהיא, ולא יבצע עבודה שהכללים הטכניים של תהליכה נקבעו כתקן רשמי, אלא אם התאימו המצרך או תהליך העבודה לדרישות התקן הרשמי, או אם נקבעה הוראה אחרת באכרזה שבה הוכרז התקן כתקן רשמי.

(א1) נקבעו בתקן רשמי הוראות תחוקה, התקנה או הפעלה של מצרך, יבוצעו הפעולות שנקבעו כאמור על ידי מי שחויב בכך בתקן הרשמי, בהתאם לדרישות התקן הרשמי."

מאחר שרשימת הפעולות המפורטות בסעיפים הקטנים האמורים חלה על עוסקים רבים מוצע להשתמש במונח אחיד, "עוסק", שיחול על כלל האנשים העוסקים בפעולה מהפעולות המפורטות בסעיפים הקטנים האמורים.

לתיקון ההגדרה "מכירה" - מוצע להרחיבה ולהחילה גם על שיווק.

להגדרות "השר" ו"המשרד" - מוצע להתאים את ההגדרות לשם השר והמשרד שהסמכות נתונה לו.

בדרישות להבטחת בטיחות השימוש במצרך כפי שנקבעו בדירקטיבה האירופית החלה על המצרך (להלן - דרישות חיוניות), גם בלא חובת בדיקת התאמת המצרך לתקן החל עליו. הדרישות החיוניות ורמת הבדיקה הנדרשת נקבעות בדירקטיבות השונות החלות על המצרכים השונים. כך קיימים באיחוד האירופי מצרכים שנדרשת לגביהם רק הצהרה של היבואן כאמור על התאמה לדרישות החיוניות שנקבעו בדירקטיבה למצרך ולצדם מצרכים הנדרשים גם למודלים של בדיקות התאמה לדרישות החיוניות. מדיניות זו של ניהול הסיכון מטילה על היצרן, על נציגו או על היבואן להצהיר על התאמת הטובין לדרישות החיוניות שנקבעו בדירקטיבה החלה על המצרך כתנאי לכניסתו לשטח האיחוד האירופי ולסימונו (EC Declaration of Conformity) (הצהרת אימות).

כדי לפקח על העמידה בדרישות הדירקטיבות, מבצעות רשויות הפיקוח באירופה ביקורות קבועות ואקראיות בנמלים ובשווקים עצמם.

ועדת דויטש שבחנה בשנת 2002 את מערך התקינה בישראל המליצה על יצירת מסלולים ירוקים לייבוא חלק מן המצרכים לישראל. המלצה זו הביאה לשיפור תנאי הייבוא לגבי חלק קטן מן הטובין המיובאים לישראל באמצעות חלוקת המצרכים בייבוא לקבוצות סיכון בטיחותי וקביעת התנאים לייבוא לצדם, ואולם כדי להפחית את הנטל הבירוקרטי על כלל הייבוא יש להרחיב את יישום המדיניות הזו באמצעות התיקון המוצע בחוק זה, תוך שמירה על חובת בדיקות של טובין בהתאם לסיכון הצפוי למשתמש בו, בהתאם לשיקול דעתו המקצועי של הממונה על התקינה, מחד גיסא והגברת מערך הפיקוח בשלב שיווקו של המצרך, מאידך גיסא.

(3) אחרי סעיף 1 יבוא:

“פרק ב’: מכון התקנים הישראלי והממונה על התקינה”;

(4) אחרי סעיף 5 יבוא:

“פרק ג’: עיבוד תקן והכרזה על תקן רשמי”;

(5) בסעיף 7 (ב) –

(א) בפסקה (1), אחרי “תקינה בין-לאומית” יבוא “או תקינה” ואחרי “בקרר המדינות המפותחות” יבוא “עם שווקים משמעותיים (להלן – התקנים בין-לאומיים)”;

(ב) בפסקה (2), אחרי “קיימים תקנים” יבוא “בין-לאומיים” והמילים “במדינות המפותחות” – יימחקו;

(6) בסעיף 8(א), ברישאה, במקום “האלה” יבוא “המפורטות בפסקאות (1) עד (6), ובלבד שאם היה התקן תקן שאינו תקן בין-לאומי כאמור בסעיף 7(ב), יחוזה הממונה לשר את דעתו המנומקת בכתב כי אין תקן בין-לאומי מתאים שניתן לאמצו ולקבוע אותו כתקן”;

(7) אחרי סעיף 8 יבוא:

“פרק ד’: שמירה על תקן רשמי ואחריות עוסק

שינוי בתקן בין-לאומי שאומץ בתקן רשמי יחולו הוראות אלה: 8א.

(1) המכון יביא את השינוי בתקן הבין-לאומי לאישורו בכתב של השר בתוך שלושה חודשים מיום כניסתו לתוקף של השינוי בתקן הבין-לאומי;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (5)

המוצע את החסמים בסחר שבין ישראל לבין מדינות מפותחות עם שווקים משמעותיים ובעיקר כאלה שמקורם בהבדלי תקינה.

לפסקה (7)

לסעיף 8 המוצע

קביעת תקנים ישראליים מקוריים, הנבדלים מתקנים במדינות גדולות אחרות (להלן – תקנים מקוריים) וקביעתם כתקנים רשמיים או מחייבים עלולה להוות חסם בסחר החוץ של ישראל.

עד לשנת 2007 היו רוב התקנים הרשמיים והתקנים המחייבים תקנים מקוריים, מצב שהגביל יבוא של סחורות שעמדו בתקנים בין-לאומיים אך לא עמדו בדרישות הייחודיות של התקן הישראלי.

מיום כניסתו לתוקף של חוק התקנים (תיקון מס' 5), התש"ס-2000 (ס"ח התש"ס, עמ' 99) (להלן – תיקון 2007), מבצע מכון התקנים החלפה של תקנים רשמיים מקוריים בתקנים בין-לאומיים, כפי שמנחה סעיף 7 לחוק התקנים. עם זאת, תקנים רשמיים, טרם הוחלפו בתקנים בין-לאומיים או שהחלפתם אורכת זמן רב. לפיכך, מלבד התיקון המוצע בסעיף 8 לחוק התקנים (ראה דברי הסבר בפסקה (6)), מוצע להוסיף את סעיף 8א הקובע מסלול ברור ומדיר לאימוץ

סעיף 7 לחוק התקנים מעודד אימוץ תקינה בין-לאומית כתקנים ישראליים. מוצע לתקן את סעיף קטן (ב) שבו כך שמכון התקנים יוכל לאמץ ככלל תקינה בין-לאומית או תקינה הנוהגת בקרב המדינות המפותחות עם שווקים משמעותיים. התיקון האמור יגביר את האחידות בתקינה בין ישראל לבין מדינות עם שווקים משמעותיים. הדבר יקטין את החסמים הנובעים מהבדלי תקינה ישראלית לבין תקינה הנוהגת בקרב המדינות המפותחות עם שווקים משמעותיים וכן יקדם את הסחר הבין-לאומי בין מדינת ישראל לבין מדינות העולם עם שווקים משמעותיים על ידי עידוד הסכמי הכרה הדדיים בדבר התאמה לתקן רשמי ובכך גם יגביר את הוודאות בתוצאות בדיקה.

לפסקה (6)

מוצע לתקן את סעיף 8 לחוק התקנים שלפיו תקן ישראלי שקבע מכון התקנים ולא אימץ תקן בין-לאומי, שר הכלכלה יוכל להכריז עליו כתקן רשמי בהתאם לסמכותו, רק אם הממונה על התקינה חיווה את דעתו בכתב לשר, כי אין תקן בין-לאומי מתאים שניתן להכריז עליו כתקן רשמי. התיקון המוצע מעודד אימוץ תקנים בין-לאומיים כתקנים רשמיים ומצמצם את האפשרות לקביעת תקנים רשמיים שאינם תקנים ישראליים מקוריים. בכך מצמצם התיקון

(2) השר יאשר את השינוי בתקן הבין-לאומי שהביא המכון לשר ויכריזו עליו כתקן רשמי לפי הוראות סעיף 8, אלא אם כן ביקש השר או המכון את המלצת ועדת האימוץ שמינה השר לפי הוראות סעיף 8ב (להלן – ועדת האימוץ);

(3) ביקש השר או המכון את המלצת ועדת האימוץ כאמור בפסקה (2) יחולו הוראות אלה:

(א) ועדת האימוץ תבחן את השינוי בתקן הבין-לאומי ותמליץ למכון על אימוצו, במלואו או בחלקו, וכן רשאית ועדת האימוץ להמליץ על דחייתו של השינוי או על אימוצו תוך התאמות שתמליץ;

(ב) ועדת האימוץ תימנע, ככל האפשר, מהמלצה למכון על ביצוע התאמות לא הכרחיות או על דחיית השינוי שנעשה בתקן הבין-לאומי, כולו או חלקו;

(ג) ועדת האימוץ תיתן את המלצתה למכון בתוך שלושה חודשים מיום פניית השר או המכון, לפי העניין, ותפרסם באתר האינטרנט של המשרד את המלצתה והנימוקים לה; ועדת האימוץ לא תפרסם בהמלצתה ובנימוקים לה מידע כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981² (להלן – חוק הגנת הפרטיות);

(4) (א) לא קיבל המכון את המלצת ועדת האימוץ, כולה או חלקה, יודיע המכון בהודעה בכתב לשר בתוך 30 ימים מיום מסירת ההמלצה על החלטתו, וכן יצרף להודעתו לשר את נימוקיו להחלטתו ואת המלצת ועדת האימוץ.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי סעיף 8א(3) להמליץ למכון התקנים על אימוץ השינוי הבין-לאומי במלואו או בחלקו, על דחייתו או על אימוצו תוך קביעת התאמות נדרשות בשים לב שלא לקבוע התאמות שאינן הכרחיות. המלצת ועדת האימוץ כאמור תינתן בתוך שלושה חודשים מיום פניית השר או מכון התקנים לצורך בחינתה את השינוי בתקן הבין-לאומי והיא תפורסם בצירוף הנימוקים לה באתר האינטרנט של משרד הכלכלה בסייגים שנקבעו לעניין אי-מסירת מידע כאמור בסעיף 8א(3)(ג). עם זאת, מוצע לקבוע בסעיף 8א(4), כי מכון התקנים רשאי לדחות את המלצת ועדת האימוץ כולה או חלקה, אך נדרש להעביר בתוך 30 ימים את החלטתו המנומקת בכתב לשר הכלכלה ולפרסם באתר האינטרנט של המכון את החלטתו ואת נימוקיו לדחיית המלצת ועדת האימוץ, בסייגים שנקבעו לעניין מידע כאמור בסעיף 8א(5). עוד מוצע לקבוע בסעיף 8א(4)(ב) כי כאשר החליט מכון התקנים לקבל את המלצת ועדת האימוץ הוא ימשיך בעיבוד התקן ויעביר את השינוי לשר בתוך 30 ימים מיום קבלת ההמלצה. יודגש כי אין בהחלטת ועדת האימוץ

שינויים בתקנים בין-לאומיים כתקנים רשמיים. המסלול שנקבע בתיקון 2007 מטרתו ליצור דרך מהירה וברורה לאימוץ שינוי בתקן בין-לאומי תוך צמצום האפשרות לחסמי ייבוא טובין לתוך ישראל בשל אי-קליטת שינוי התקן הבין-לאומי בתקן הרשמי אשר נדרש היבואן לעמוד בו בשערי הכניסה לישראל, וזאת תוך הבטחת בטיחותו, שלומו ובריאותו של האדם ואיכות הסביבה. כך נקבע בסעיף 8(1) כי על המכון להביא לאישור שר הכלכלה את השינוי בתקן הבין-לאומי בתוך שלושה חודשים מיום כניסתו לתוקף של השינוי בתקן הבין-לאומי לצורך אימוצו כתקן רשמי, אלא אם כן השר או מכון התקנים ביקשו את המלצת ועדת האימוץ כאמור בסעיף 8א(2). תפקידה של ועדת האימוץ כמשמעותה בסעיף 8ב המוצע הוא לבחון את השינוי בתקן הבין-לאומי שנדרש השר לאשרו כתקן רשמי וכן האם נדרש השינוי האמור להתאמות לשוק הישראלי ותנאיו כאמור בסעיף 8א(3).

ביקש השר או מכון התקנים לקבל את המלצת ועדת האימוץ לשינוי בתקן בין-לאומי רשאית ועדת האימוץ

² ס"ח התשמ"א, עמ' 128; התשע"א, עמ' 758.

(ב) קיבל המכון את המלצת ועדת האימוץ, ימשיך בעיבוד התקן בהתאם להוראות חוק זה ויעביר את השינוי בתקן לשר בתוך 30 ימים מיום מסירת ההמלצה; (5) הודיע המכון לשר על החלטתו כאמור בפסקה (4)(א), יפרסם המכון את ההחלטה ואת הנימוקים לה באתר האינטרנט של המכון; המכון לא יפרסם בהחלטה ובנימוקים לה כל מידע כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות.

(א) השר ימנה ועדת אימוץ שתפקידה לבחון את השינויים בתקנים הבין-לאומיים לפי סעיף 8א.

(ב) ועדת האימוץ תהיה בת שלושה חברים ושני נציגי משקיפים, כמפורט להלן:

- (1) הממונה על התקינה (להלן – הממונה);
  - (2) נציג המכון לפי המלצת המנהל הכללי של מכון התקנים מבין עובדי המכון;
  - (3) נציג ציבור שהוא נציג ארגוני צרכנים המייצג את ציבור הצרכנים כמשמעותם בסעיף 31(ג) לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981³ (להלן – חוק הגנת הצרכן), ושעליו ימליץ הממונה על הגנת הצרכן והסחר ההוגן כמשמעותו בחוק הגנת הצרכן, מתוך רשימות שהוגשו לו על ידי ארגוני הצרכנים כמשמעותם בסעיף 31(ג) לחוק הגנת הצרכן כאמור;
  - (4) נציג ציבור התעשיינים שעליו המליצה לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, שישימש כמשקיף;
  - (5) נציג ציבור היבואנים שעליו המליץ איגוד לשכות המסחר, שישימש כמשקיף.
- (ג) לא ימונה לחבר ועדת האימוץ או למשקיף בה מי שמתקיים בו אחד מאלה:

- (1) הוא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר ועדת האימוץ;
- (2) הוגש נגדו כתב אישום בשל עבירה כאמור בפסקה (1) וטרם ניתן לגביו פסק דין סופי;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפניית השר או מכון התקנים. בסעיף קטן (ב) מוצע הרכב החברים והמשקיפים בוועדת האימוץ, כללי התכנסות הוועדה וישיבותיה וכן סדר יומה מוצעים בסעיף קטן (ד). הסדרת מינוי חברי ועדת האימוץ וכללי ניגוד העניינים של החברים מוסדרים בסעיף קטן (ג). הקובע את התנאים למינוי חבר הוועדה או משקיף וסעיף קטן (ה) קובע את תקופות כהונתם של חברי הוועדה.

לגרוע מסמכות רשות מסוימת לפי סעיף 8(א)(ד) לחוק התקנים בטרם יכריז השר על התקן כתקן רשמי.

הממונה ומכון התקנים יפרסמו מידע אינטרנטי לציבור כאמור בסעיפים 8א(3) ו-5(5).

לסעיף 8 ב המוצע

סעיף 8 ב המוצע קובע בסעיף קטן (א) את סמכותו של שר הכלכלה למנות את ועדת האימוץ שתפקידה לבחון את השינויים בתקנים הבין-לאומיים בהתאם

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

(3) הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כאמור לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו או של קרובו; לעניין זה – "עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו של חבר ועדת האימוץ או של משקיף בה, לפי העניין, או עניין של גוף שכל אחד מאלה או קרובו של כל אחד מהם, מנהלים או עובדים אחרים בו, או של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות ההצבעה;

"קרוב" – בן זוג, הורה, הורי הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח או אחות, או אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר ועדת האימוץ או משקיף בה, לפי העניין וכן בן זוג או ילד של כל אחד מהם.

(ד) יושב ראש ועדת האימוץ יהיה הממונה והוא יזמין את חברי הוועדה ואת המשקיפים, יקבע את זמן התכנסותה של הוועדה, את מקום ישיבתה ואת סדר יומה.

(ה) חברי ועדת האימוץ ומשקיפים שמונו לפי סעיפים קטנים (ב) עד (ה) יתמנו לתקופה של שלוש שנים וניתן לשוב ולמנותם לתקופה נוספת בדרך שמונו.

סדרי הדיון 78. (א) המניין החוקי לדיוני ועדת האימוץ ולהחלטותיה הוא שלושת החברים.

(ב) החלטות הוועדה יתקבלו ברוב דעות של החברים הנוכחים בהצבעה ובלבד שיושב ראש הוועדה נמנה על הנוכחים בהצבעה; היו הדעות שקולות יכריע יושב ראש הוועדה.

(ג) לא התקיים מניין חוקי כאמור תתכנס ועדת האימוץ פעם נוספת בתוך שבעה ימים מהמועד שנקבע להתכנסותה הקודמת; התכנסה הוועדה בתוך שבעה ימים כאמור, יתקבלו החלטות הוועדה ברוב דעות הנוכחים ובלבד שיושב ראש הוועדה נוכח בישיבה; היו הדעות שקולות יכריע יושב ראש הוועדה.

ישיבות ועדת האימוץ 78. ועדת האימוץ תקבע את סדרי עבודתה ודיוניה, ככל שלא נקבעו בחוק זה והיא רשאית לשם ביצוע תפקידיה לשמוע כל אדם ולבקש מכל אדם הנוגע לדבר תפקידה, למסור לה מידע ומסמך הנוגע לתפקידה וכפי שתבקש; לעניין זה –

ד ב ר י ה ס ב ר

ולהסמיכה לשמוע כל אדם ולבקש מכל אדם הנוגע לדבר תפקידה למסור לה מידע ומסמך לשם מילוי תפקידה. סעיף 8 המוצע קובע כללים שעל חבר ועדה או משקיף למלא כאשר הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים, סעיף 18 המוצע, מסדיר את דרכי פקיעת חברותו של חבר

לסעיפים 18 עד 18 המוצע

מוצע לקבוע את סדרי הדיון שיחולו על ועדת האימוץ והחלטותיה (סעיף 18).

בסעיף 78 מוצע לאפשר לוועדת האימוץ לקבוע את סדרי עבודתה ודיוניה ככל שלא נקבעו בחוק התקנים

”מסמך” – לרבות מידע הנוגע לתקן, תעודות או פלט
כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ”ה-1995⁴ (להלן –
חוק המחשבים);

”מידע” – למעט מידע כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות.

ניגוד עניינים 8ה.
(א) חבר ועדת האימוץ או משקיף יימנע מהשתתפות בדיון
ומהצבעה בישיבות הוועדה, אם הנושא עלול לגרום לו
להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין
תפקידו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו, ולא
יטפל במסגרת תפקידו בנושא העלול לגרום לו להימצא במצב
כאמור גם מחוץ לישיבות ועדת האימוץ.

(ב) התברר לחבר ועדת האימוץ משקיף כי הנושא הנדון
בישיבת הוועדה או המטופל על ידו עלול לגרום לו להימצא
במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע בלא
דיחוי על כך ליושב ראש הוועדה או לשר, לפי העניין, ויפעל
על פי הוראותיו.

(ג) על אף האמור בסעיף זה, חבר ועדת האימוץ או משקיף
רשאי להביא בחשבון גם את ענייניו של הגוף, או הציבור
שהוא נציגם ולא יראו אותו כמצוי במצב של ניגוד עניינים
בשל כך בלבד.

(ד) בסעיף זה, ”עניין אישי” ו”קרוב” – כהגדרתם בסעיף
8ב(ג).⁽³⁾

פקיעת כהונה 18.
(א) חבר ועדת האימוץ או משקיף יחדל לכהן לפני תום
תקופת כהונתו, בהתקיים, לגבי כל אחד מהם אחד מאלה,
לפי העניין:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) הוא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה,
או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר ועדת אימוץ
או משקיף, לפי העניין;

(3) התקיימה אחת הנסיבות הפוסלות אותו
מלהתמנות כחבר ועדת האימוץ או משקיף, לפי העניין;

(4) הוא חדל לייצג את הגוף שמינה אותו כמייצגו
בוועדת האימוץ.

(ב) הוגש כתב אישום נגד חבר ועדת האימוץ או נגד
משקיף, בשל עבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה
סבור השר כי אין הוא ראוי לכהן כחבר הוועדה או כמשקיף,
לפי העניין, רשאי השר להשעותו מכהונתו עד לסיום ההליך
בעניינו ולמנות לו ממלא מקום למשך תקופת ההשעיה.

ד ב ר י ה ס ב ר

המוצע קובע כי תוקף פעולותיה של הוועדה לא ייפגע
מחמת שהתפנה מקומו של חבר או משקיף או מחמת

או משקיף, וסעיף 18 המוצע קובע את הנסיבות שבהן
רשאי השר להעביר חבר או משקיף מכהונתו. סעיף 18

⁴ ס”ח התשנ”ה, עמ’ 366.

- העברה מכהונה 18. השר רשאי להעביר חבר ועדת אימוץ שמונה או משקיף מכהונתו, לפני תום תקופת כהונתו ולמנות חבר או משקיף במקומו אם מתקיים אחד מאלה:
- (1) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;
- (2) נעדר משלוש ישיבות רצופות של ועדת האימוץ או מחמש ישיבות בתקופה של שנה אחת; חבר או משקיף שהועבר מכהונתו משום שנעדר כאמור, רשאי השר לשוב ולמנותו, מטעמים שיירשמו תוך ציון העובדה שהוא מתמנה אף שהועבר מכהונתו כאמור.
- תוקף פעולות 18. קיום ועדת האימוץ, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו מחמת שהתפנה מקומו של חבר ועדת האימוץ או משקיף, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שרוב חברי ועדת האימוץ מכהנים כדין.
- תחולת חוקים 18. דין חבר ועדת האימוץ ומשקיף שאינם עובדי המדינה כדין עובד המדינה, לעניין חיקוקים אלה:
- (1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979⁵;
- (2) חוק העונשין, התשל"ז-1977⁶, לעניין ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;
- (3) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969⁷;
- (4) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971⁸.
- גמול 18. (א) חבר ועדת האימוץ או משקיף לא יקבל שכר בעד כהונתו.
- (ב) חבר ועדת האימוץ שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד בגוף שאותו הוא מייצג בוועדת האימוץ, זכאי לקבל גמול מהמשרד בעבור השתתפות בישיבות ועדת האימוץ, ובלבד שאינו זכאי לקבל תמורה בעבור ההשתתפות ממקור אחר.
- (ג) חבר ועדת האימוץ שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (ב) זכאי לקבל מהמשרד החזר הוצאות שהוציא לצורך ההשתתפות בישיבות ועדת האימוץ, ובלבד שאינו זכאי לקבל החזר הוצאות ממקור אחר.

ד ב ר י ה ס ב ר

(מתנות), חוק העונשין לעניין ההוראות הנוגעות לעובדי ציבור, חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), ופקודת הראיות. סעיף 8 קובע כי חבר ועדת האימוץ לא יקבל שכר בעד כהונתו בוועדה, אך חבר ועדת האימוץ שאינו עובד

ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שרוב חברי הוועדה מכהנים כדין. סעיף 18 המוצע קובע כי דין חבר ועדת האימוץ ומשקיף שאינם עובדי המדינה כדין עובדי המדינה לעניין ארבעה חיקוקים והם – חוק שירות הציבור

⁵ ס"ח התש"ם, עמ' 2.

⁶ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

(ד) שר האוצר, בהתייעצות עם השר, יקבע כללים ותנאים שלפיהם ישולם גמול והחזר הוצאות לפי סעיף זה לחברי ועדת האימוץ ואת שיעוריהם.

(ה) בסעיף זה, "עובד המדינה" ו"עובד גוף מתוקצב" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁹;

(8) בסעיף 9, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) (2) (1) עוסק יודיע בלא דיחוי לממונה בהתקיים אחד או יותר מאלה:

(א) נודע לעוסק כי מצרך שייבא, ייצר, מכר, תחזק או השתמש בו בתהליכי עבודה, לא עומד בדרישות התקן הרשמי החל על המצרך, או שקיימת הסתברות לאי-עמידתו של המצרך כאמור בדרישות התקן הרשמי החל עליו; אין בהוראת סעיף זה כדי לגרוע מחובתו של עוסק לעניין התאמת המצרך לתקן רשמי לפי הוראות סעיף קטן (א) או (א1);

(ב) נודע לעוסק על כל פגיעה שנגרמה לשלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם, או לאיכות הסביבה, בשל מצרך שייצר, מכר, ייבא, תחזק או השתמש בו בתהליכי עבודה וחלים על המצרך כאמור דרישות תקן רשמי, או נודע לעוסק על פגיעה כאמור אשר עלולה להיגרם בשל מצרך כאמור ואשר חלים עליו דרישות תקן רשמי.

(2) בהודעה לממונה לפי הוראות סעיף קטן (א), יודיע עוסק לממונה גם על הפעולות שנקט, ככל שנקט, למניעת השימוש במצרך או מניעת יבואו, ייצורו, מכירתו, תחזוקתו, אחסנתו או מניעת השימוש בו בתהליכי העבודה, לפי העניין.

(3) עוסק ישמור תלונות שהתקבלו אצלו ביחס לסיכונים שנגרמו, או שעלולים להיגרם, לשלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם ממצרך שייצר, מכר, ייבא, תחזק או השתמש בו בתהליכי עבודה, ובלבד שחל עליו תקן רשמי; עוסק ישמור רשומות של תלונות שהתקבלו כאמור כל עוד המצרך האמור נמכר או מוצג למכירה, בין על ידו ובין על ידי מי שהוא שיווק לו את המצרך ולתקופה של שבע שנים לפחות מיום הפסקת מכירתו או הצגתו למכירה כאמור¹⁰;

ד ב ר י ה ס ב ר

קטן (א) המוצע. בהתאם לאמור יודיע עוסק לממונה על מצרך שנודע שלא עומד בדרישות תקן רשמי או שקיימת הסתברות כזאת. כמו כן, כאשר נודע לעוסק על פגיעה שנגרמה לשלומו, לבריאותו או לבטיחותו של אדם או לאיכות הסביבה בשל מצרך שחלות עליו דרישות תקן רשמי או על פגיעה כאמור אשר עלולה להתרחש;

(ב) יודיע בהודעה האמורה על פעולות שנקט למניעת השימוש במצרך או מניעת הפעולות של עוסק בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע את חובתו של עוסק לשמור רשומות של תלונות שהתקבלו ביחס לסיכונים שנגרמו או עלולים להיגרם לאדם ממצרך ובלבד שחל על המצרך גם תקן

המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד בגוף שאותו הוא מייצג זכאי לקבל גמול בעבור השתתפות בישיבות הוועדה אם הוא אינו זכאי לקבל תמורה בעבור ההשתתפות ממקור אחר. עוד נקבע כי חבר ועדת האימוץ שאינו זכאי לגמול זכאי לקבל החזר הוצאות.

לפסקה (8)

בסעיף 9(2א) מוצע לקבוע את אחריותו של עוסק לגבי שלושה מקרים כלהלן: כי עוסק –

(א) יודיע לממונה בלא דיחוי בהתקיים אחד או יותר מהמקרים המפורטים בסעיפי המשנה (1) עד (2) של סעיף

⁹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

“פרק ה’: ביקורת והבטחת השמירה על תקן רשמי”;

(10) בסעיף 10 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי “בקורת” יבוא “ולקיים פיקוח”;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

“(א1) הממונה רשאי למנות מפקחים מקרב עובדי המשרד או מפקחים מקרב עובדי המדינה שאינם עובדי המשרד, שיהיו נתונות להם הסמכויות לביצוע פיקוח לפי סעיף קטן (ב), כולן או חלקן, לשם קיום פיקוח לפי חוק זה; הודעה על מינוי מפקח לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.”;

(ג) בסעיף קטן (ב) –

(1) ברישה, במקום “בעריכת בקורת” יבוא “בקיום פיקוח” ובמקום “וכל אדם שהוסמך לכך על ידי הממונה” יבוא “ומפקח”;

(2) בפסקה (1), הסיפה החל במילים “הוראות הסעיפים 19–23” – תימחק;

(3) במקום פסקאות (3) עד (5) יבוא:

“(3) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(4) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר, לרבות מעוסק, להציג לפניו כל מידע או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוען של ההוראות לפי חוק זה או להקל על ביצוען; הממונה יהיה רשאי לדרוש גם מידע או מסמך אף אם לא הודיע לו עוסק לפי הוראת סעיף 9(א2), ובלבד שנוכח כי קיים טעם לדרישת המידע הנוסף כאמור; לענין זה – “מסמך” – לרבות תעודות או פלט כהגדרתו בחוק המחשבים;

“מידע” – לרבות כל מידע הנוגע לתקן החל על מצרך או בדבר ייבואו, ייצורו או מכירתו של המצרך או בדבר מאפייני המצרך ותכולתו, דרכי ייצורו, הוראות בדבר השימוש בו, תוצאות בדיקות שנערכו לגבי המצרך והמסקנות לגביו, מידע בדבר הפצתו או מכירתו, וזהות הצרכנים שרכשו אותו, או רשומות של תלונות שהתקבלו לגביו כאמור בהוראת סעיף 9(א2); למעט מידע כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות.”;

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק. סעיף קטן (ב) מעגן את סמכותו של הממונה גם להסמיך אדם לשם כך מוצע לתקן את סעיף 10 ולהבהיר בו כי יש לקיים ביקורת ופיקוח על קיום הוראות החוק. מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) את הסמכות המפורשת של הממונה גם לפקח על קיום הוראות החוק ולמנות מפקחים מקרב עובדי משרדו או מקרב עובדי המדינה שאינם מקרב עובדי משרדו וזאת במקום ההסדר שהיה קבוע עד כה בדבר ביקורת באמצעות הסמכה שנתן הממונה לאדם וביניהם לעובדי משרד ממשלתי אחר שהמצרך נמצא בתחום אחריותם כאמור בסעיף 10(ב) לחוק.

רשמי. כדי לתחום את משך הזמן בדבר חובתו של עוסק לשמור רשומות של תלונות כאמור;

(ג) ישמור תלונות שהתקבלו לגבי מצרך, כל עוד המצרך האמור נמכר או מוצג למכירה בין על ידיו ובין על ידי מי שהוא שיווק לו את המצרך ולתקופה של שבע שנים לפחות מיום הפסקת מכירתו או הצגתו למכירה כאמור.

לפסקה (10)

סעיף 10 קובע את סמכותו של הממונה על התקינה לערוך ביקורות כדי לבדוק אם ממלאים אחרי הוראות

(ד) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) התעורר חשד לביצוע עבירה לפי הוראות חוק זה, רשאי הממונה או מפקח –

(1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)¹⁰, בשינויים המחויבים;

(2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי [מעצר וחיפוש] [נוסח חדש], התשכ"ט-1969¹¹ (בסעיף זה – פקודת המעצר וחיפוש), בשינויים המחויבים;

(3) לבקש מבית המשפט צו חיפוש לפי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש, ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים.

(ב2) מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים כל אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו ולובש מדי מפקח, בצבע ובצורה שהורה הממונה לעניין זה, ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי הממונה, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו שאותה הוא יציג לפי דרישה;

(3) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי סעיף 10(ב) ו-1(ב), כפי שקבע הממונה באישור השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים;

(4) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים;"

(ה) סעיף קטן (ג) – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

ומפקח שמונה על ידו מהסמכויות המינהליות שנקבעו בסעיף 10(ב). כך מוצע לקבוע בפסקה (ב1)(3) כי בעריכת פיקוח תינתן גם הסמכות לפי סעיפים 24, 26 עד 28 ו-45 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969¹⁰, ובשינויים המחויבים וזאת כדי לתת לממונה ולמפקח שמינה את הסמכויות הנתונות על פי דין לבצע את הפיקוח ולאכופף את הוראות חוק התקנים כפי שקיימים בהסדרי חקיקה אחרים והרלוונטיים לעת הזאת. עוד מוצע לקבוע בסעיף את הסמכות לתפיסת חפץ ואת הזכות לבקש מבית המשפט צו חיפוש.

עוד מוצע להוסיף את סעיף קטן (ב2) אשר יתווה מערכת כללים מסודרת להפעלת סעיפים 10(ב) ו-1(ב) בביצוע פיקוח, ולפיו מפקח שמונה על ידו הממונה תחול עליו חובת הזדהות באמצעות ענידה באופן גלוי

מוצע לתקן את סעיף 10(ב) ו-1(ג) לחוק, בין השאר, למחוק את הסיפה בסעיף 10(ב), פסקה (1) החל במילים סעיפים 19 עד 23 וכן למחוק את פסקאות (3) עד (5) בסעיף 10(ב) לחוק לרבות מחיקת סעיף 10(ג) לחוק ובמקומם לקבוע הסדר סמכויות פיקוח בהתאם לדין הרלוונטי כיום לסמכויות פיקוח במישור הפלילי והמינהלי. כך את הסמכות של הממונה או מפקח, לדרוש מאדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה מזהה, להציג כל מידע או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוען של הוראות חוק התקנים או להקל על ביצוען לרבות מידע בדבר הנדרש לפי סעיף 9(א2)(א) המוצע כאשר מצא כי קיים טעם לדרישת המידע כאמור.

מוצע להוסיף אחרי סעיף קטן (ב) את סעיף (ב1) ולייחד באופן נפרד את הסמכויות הפליליות הנתונות לממונה

¹⁰ חוקי א"י, כרך א', עמ' 439, (ע) 439, (א) 467.

¹¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

"הודעה בדבר מסוכנות מצרך

10א. הממונה יהיה רשאי לעשות כל אחד מאלה:

(1) להורות לעוסק להודיע או לפרסם, לכל אדם הנוגע בדבר, כי מצרך או תהליך עבודה אינו מתאים לדרישות תקן רשמי החלים עליו, וכי המצרך או תהליך העבודה מסוכן לשלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם או לאיכות הסביבה, או שקיימת הסתברות למסוכנות כאמור; ההודעה תהיה באופן שיוורה עליה הממונה; הממונה לא יורה לעוסק להודיע כאמור, אלא לאחר שנתן לו הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו;

(2) להודיע או לפרסם הודעה מטעמו אם נוכח כי העוסק סירב להודיע, באופן שהורה עליו כאמור בפסקה (1), או שסבר כי קיים חשש מידי לשלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם או לאיכות הסביבה, ורשאי הוא –

(א) להודיע או לפרסם הודעה מטעמו גם בלא שנתן לעוסק הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו, ובלבד שהזדמנות כאמור תינתן לעוסק בהקדם האפשרי לאחר מכן;

(ב) לחייב את העוסק בהוצאות ההודעה או הפרסום, כולן או חלקן; על הטלת הוצאות הפרסום כאמור תחול פקודת המסים (גבייה)¹²;

(3) להודיע לכל אדם או לפרסם הודעה מטעמו על ממצאי בדיקות שערך בהתאם לסמכותו לפי חוק זה, אם נוכח כי נגרמה פגיעה לשלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם או לאיכות הסביבה, או קיימת הסתברות שתיגרם פגיעה כאמור ובלבד שנתן לעוסק הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו טרם מתן ההודעה או הפרסום כאמור; סבר הממונה כי קיים חשש מידי לשלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם או לאיכות הסביבה, רשאי הוא לפרסם כאמור בלי שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו כאמור ובלבד שהזדמנות כאמור תינתן לעוסק בהקדם האפשרי לאחר מכן.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע בפסקה (1) את סמכותו של הממונה להורות לעוסק להודיע לכל אדם כי מצרך או תהליך עבודה אינו מתאים לדרישות תקן רשמי החל עליו, הוא מסוכן לשלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם או לאיכות הסביבה או שקיימת הסתברות למסוכנות כאמור. עוד מוצע לקבוע בפסקה (2) את הסמכות של הממונה לפרסם הודעה בדבר מסוכנות של מצרך או תהליך עבודה, במקרה שהעוסק סירב לפרסם הודעה מטעמו וכפי שהורה לו הממונה לפי פסקה (1) או שסבר הממונה כי קיים חשש מידי המצריך את פרסומו. עוד מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה לחייב בהוצאות הפרסום, כולן או חלקן, את העוסק שסירב

תג מזהה ותעודה החתומה בידי הממונה המעידה על תפקיד וסמכויות שתוצג לפי דרישה (להלן – התעודה), ולבישת מדים.

לפסקה (11)

מוצע להוסיף את סעיף 10א לחוק בדבר סמכותו של הממונה להורות לעוסק להודיע בהודעה על מסוכנות של מצרך וזאת כדי לאפשר לממונה להגביר את מודעות הציבור למצרכים שקיימת בהם סכנה או עלולה להתקיים בהם סכנה בשל אי-התאמתם לדרישות תקן רשמי, או לפרסם הודעה מטעמו במקרה של שהעוסק סירב. כך

¹² חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

הודעה על הפסקת פעולות עוסק והשמדה 10ב. (א) הממונה ראשי להורות לעוסק, בהודעה בכתב, להפסיק לייצר מצרך או להפסיק את מכירתו או את הצגתו לצורך מכירתו, אם מצא שאינו מתאים לדרישות תקן רשמי החל על המצרך, וכן להורות על איסופו של המצרך למקום שקבע, החזרתו לעוסק שממנו קיבל את המצרך והכול באופן שיוורה ולאחר שנתן לעוסק הזדמנות סבירה, בנסיבות העניין, לטעון את טענותיו.

(ב) סבר הממונה כי קיים חשש לשלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם, או לאיכות הסביבה, או עלול להתקיים חשש כאמור, בשל מצרך שאינו מתאים לדרישות תקן רשמי החל עליו ואין במתן הוראות לעוסק כאמור בסעיף קטן (א) כדי למנוע את החשש כאמור, יהיה ראשי הממונה להורות לעוסק גם להשמיד את המצרך, והכול באופן שיוורה בהודעה, ולאחר שנתן לעוסק הזדמנות סבירה, בנסיבות העניין, לטעון את טענותיו.

(ג) סבר הממונה כי קיים חשש מיידי לשלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם, או לאיכות הסביבה, או עלול להתקיים חשש כאמור, יהיה ראשי הממונה להורות לעוסק, בצו, לפי סעיף קטן (א) או (ב) בלי שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו, ובלבד שהזדמנות כאמור תינתן לעוסק בהקדם האפשרי לאחר מכן;

(12) אחרי סעיף 10(ד) יבוא:

“פרק ו': תו תקן”;

(13) אחרי סעיף 11א יבוא:

“פרק ז': תעודות בדיקה להתאמה לתקן ובדיקת מצרכים”;

(14) בסעיף 12ג –

(א) בסעיף קטן (ב) –

(1) במקום “הועד הפועל” יבוא “המכון”;

ד ב ר י ה ס ב ר

שניתנו לממונה לביצוע ביקורת לפי חוק זה לא מנעו את הסכנה. עוד מוצע בסעיף זה לאפשר לממונה להורות על איסופו של המצרך למקום שקבע, להורות על החזרתו היוזמה לעוסק או על השמדתו והכול באופן שיקבע ולאחר שנתן לעוסק את זכות הטעון.

לפסקה (14)

מוצע לתקן את סעיף 12ג(ב) ולקבוע כי השכר שישולם למכון התקנים בעד השירותים שהוא נותן ישולם בהתאם למחירון. ואולם השכר שישולם בהתאם למחירון בדבר בדיקת התאמת מצרך לתקן רשמי ייקבע על ידי השר. עוד מוצע לקבוע הוראת מעבר לתיקון סעיף זה ולפיה שכר שקבע הוועד הפועל של מכון התקנים באישור השר בדבר בדיקת התאמת המצרך לתקן רשמי ערב יום התחילה יעמוד בתוקפו שנה מיום תחילתו של חוק זה. נוסף על כך מוצע בשם זכות הציבור למידע לקבוע את חובת המשרד ומכון התקנים לפרסם באתר האינטרנט של

לפרסם הודעה. נוסף על כך מוצע בסעיף לאפשר לממונה לפרסם ממצאי בדיקות שערך בהתאם לסמכותו הקבועה בחוק, מרבית האכיפה של הממונה מסתמכת על ממצאי נטילות ובדיקות שהוא עורך בדבר התאמת מצרכים או תהליכי עבודה לדרישות התקן הרשמי החל עליו. מתן האפשרות לפרסם ממצאי בדיקות במגבלות של מתן זכות טעון כקבוע בסעיף המוצע, תגביר מצד אחד את מודעות הציבור לסכנה הגלומה בשימוש ואף תמנע סכנה או תתריע על סכנה שכבר קרתה, ומצד שני תיתן כלי בידי הממונה לאכוף את הוראות חוק התקנים תוך שמירה על כללי מינהל תקין והמשפט המינהלי.

עוד מוצע להוסיף את סעיף 10ב בדבר סמכותו של הממונה להורות לעוסק להפסיק לייצר או למכור מצרך, או להפסיק להציג אותו למכירה משום שאינו מתאים לדרישות תקן רשמי החל עליו. הפסקת הייצור או המכירה כאמור, חיונית להבטחת שלומו ובטיחותו של אדם או להבטחת איכות הסביבה ובעיקר במקום שאר הסמכויות

(2) במקום "שר התעשייה, המסחר והתיירות" יבוא "שר הכלכלה; למעט השכר בהתאם למחירון בדבר בדיקת התאמת מצרך לתקן רשמי שקבע השר; לא יקבע השר את המחירון בדבר התאמת המצרך לתקן רשמי, אלא לאחר שנתן למכון הזדמנות סבירה להגיש את טיעונו ביחס לקביעת המחירון";

(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) שכר שקבע המכון באישור השר בדבר בדיקת התאמת מצרך לתקן רשמי ערב יום תחילתו של פרק ב' לחוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013 (להלן – יום התחילה), יעמוד בתוקפו עד תום שנה מיום התחילה.";

(15) אחרי סעיף 12 ג יבוא:

"פרק ח': איסורים ופטורים";

(16) אחרי סעיף 16 יבוא:

"פרק ט': אמצעי אכיפה מינהליים

סימן א': הטלת עיצום כספי

עיצום כספי 16א. (א) הפר עוסק הוראה מדהוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 10,000 שקלים חדשים, ואם הוא תאגיד – בסכום של 25,000 שקלים חדשים:

(1) מייצר, מוכר, מייבא או מייצא מצרך שלא עומד בדרישות תקן רשמי, למעט דרישות בדבר סימון המצרך, או משתמש במצרך כאמור בכל עבודה שהיא, או מבצע עבודה שהכללים הטכניים של תהליכיה לא עומדים בדרישות תקן רשמי, בניגוד להוראות סעיף 9(א);

(2) מתחזק, מתקין או מפעיל מצרך שלא בהתאם לדרישות שחלות לגביו בתקן הרשמי, למעט דרישות בדבר סימון המצרך, בניגוד להוראות סעיף 9(א1);

ד ב ר י ה ס ב ר

15,000 שקלים חדשים ואם העוסק אינו תאגיד בסך 10,000 שקלים חדשים.

הוספת סמכותו של הממונה על התקינה להטיל עיצום כספי כאמור היא תוספת של כלי אכיפה נוסף לסמכותו של הממונה לביצוע ביקורת על ביצוע הוראות חוק זה, בין השאר לצד כלי אכיפה מינהלי נוסף של צו מינהלי הנתון לו לפי הוראת סעיף 17 ג לחוק.

עיצום כספי הוא כלי אכיפה יעיל, מהיר והחשיבות הרבה שלו היא בהיותו גם מרתיע שכן יש ביכולתו להקטין את שכיחות ההפרות שנקבעו.

עיצום כספי לפי התיקון המוצע מוטל על הפרות שקל, פשוט וברור להיווכח בקיומן, והטלתו אינה מחייבת בירור עובדתי מורכב. הטלת העיצום הכספי גם נבדלת מהטלת

המשרד והמכון את המחירון נוסף על החובה הקבועה כיום להעמיד את המחירון לעיון הציבור במשרדי המכון והממונה על התקינה.

לפסקה (16)

מוצע להוסיף לסמכות הממונה על התקינה גם אמצעי אכיפה מינהליים מלבד צו מינהלי. לפיכך, אחרי סעיף 16 לחוק מוצע להוסיף את סעיף 16א והכותרת "פרק ט': אמצעי אכיפה מינהליים" ולקבוע בסימן א' את כלי האכיפה של עיצום כספי. לפי פסקה (א) המוצעת יהיה הממונה על התקינה רשאי להטיל על עוסק עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסך 25,000 שקלים חדשים ואם העוסק אינו תאגיד בסך 10,000 שקלים חדשים לגבי הפרה של הוראות הקבועות בסעיף. ולפי פסקה (ב) המוצעת יהיה רשאי הממונה להטיל על עוסק עיצום כספי בסך

3) מייצרה, מוכר, מייבא או מייצא מצרך שמפרט שלו נקבע כתקן רשמי, או משתמש במצרך כאמור בכל עבודה שהיא, בלי שניתן לו היתר לסמנו בתו תקן או בלי שסימנו בהתאם לתנאי ההיתר, בניגוד להוראות צו שניתן לפי סעיף 9(ב);

4) לא הודיע לממונה על פגיעה שנגרמה בשל מצרך, בניגוד להוראות סעיף 9(2א)(א);

5) לא הודיע או לא פרסם הודעה מטעמו לפי דרישת הממונה, כי מצרך או תהליך עבודה לא מתאים להוראות תקן רשמי החל עליו, בניגוד להוראות סעיף 10א(1);

6) מסמן חומר או מוצר בתו תקן בלא היתר, בניגוד להוראות סעיף 11(ג).

ב) הפר עוסק הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי, לפי הוראות פרק זה, בסכום של 10,000 שקלים חדשים, ואם הוא תאגיד – בסכום של 15,000 שקלים חדשים:

1) מייצרה, מוכר, מייבא או מייצא מצרך שלא עומד בדרישות תקן רשמי לגבי סימון המצרך, בניגוד להוראות סעיף 9(א);

2) מתחזק, מתקין או מפעיל מצרך שלא בהתאם לדרישות בדבר סימון המצרך שנקבעו לגביו בתקן הרשמי, בניגוד להוראות סעיף 9(1א);

3) לא הודיע לממונה כי מצרך לא עומד בהוראות תקן רשמי החל עליו, בניגוד להוראות סעיף 9(2א)(א);

4) לא שמר תלונות שהתקבלו אצלו ביחס לסיכונים שנגרמו או שעלולים להיגרם ממצרך שחל עליו תקן רשמי, בניגוד להוראות סעיף 9(2א)(ג);

5) השתמש במילה מהמילים המוגנות כשם לעסקו או לפעולות עסקו, בלא היתר מהשר, בניגוד להוראות סעיף 13(א)(2).

16ב. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי עוסק הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 16א, בנסיבות מחמירות, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, ששיעורו פי אחד וחצי מסכום העיצום הכספי שניתן להטיל בשל אותה הפרה לפי סעיף 16א.

הפרה בנסיבות מחמירות

ד ב ר י ה ס ב ר

נסיבות מחמירות. מוצע לקבוע כי נסיבות מחמירות יהיו כאשר הפרה נוגעת למספר רב במיוחד של מצרכים. לעניין זה, יקבע הממונה בנהליו מה ייחשב מספר רב במיוחד של מצרכים לגבי סוגי המצרכים השונים ויפרסם את נהליו באתר האינטרנט של המשרד. בסעיף 16ג מוצע לקבוע את ההסדר להטלת עיצום כספי על עוסק.

סנקציה פלילית בכך שאינה מלווה בקלון החברתי שכרוכה בו הרשעה בפלילים ואינה גוררת אחריה רישום פלילי.

בסעיף 16ב המוצע מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה להטיל עיצום כספי בסך של פי אחד וחצי מסכום העיצום הכספי שנקבע בסעיף 16א המוצע ובמקרה של

(ב) בסעיף זה, "נסיבות מחמירות" – הפרה הנוגעת למספר רב במיוחד של מצרכים.

16.ג. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי עוסק הפר הוראה מזההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 16א (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי סעיף 16א או 16ב, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בפרק זה – המעשה), המהווה את ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 16ד;

(4) הסמכות להוסיף על סכום העיצום הכספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת לפי הוראת סעיף 16ח, והמועד שממנו יראו הפרה כהפרה נמשכת לעניין הסעיף האמור.

16.ד. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 16ג, רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני הממונה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה, ורשאי הממונה להאריך את התקופה האמורה בתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים.

16.ה. (א) הממונה יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף 16ד, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 16ז.

(ב) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) –

(1) להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו דרישה, בכתב, לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן ואת התקופה לתשלומו;

(2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו הודעה על כך, בכתב.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 16ז המוצע נקבע כי יש לאפשר לעוסק המפר את זכותו לטעון את טענותיו לפני הממונה, בכתב, כפי שיוורה הממונה לעניין כוונתו להטיל עליו עיצום כספי ולעניין הסכום שהוטל וזאת בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה. כמו כן מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה להאריך את התקופה האמורה למתן זכות הטעון לתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים.

בסעיף 16ז המוצע נקבע כי יש לאפשר לעוסק המפר את זכותו לטעון את טענותיו לפני הממונה, בכתב, כפי שיוורה הממונה לעניין כוונתו להטיל עליו עיצום כספי ולעניין הסכום שהוטל וזאת בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה. כמו כן מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה להאריך את התקופה האמורה למתן זכות הטעון לתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים.

(ג) בדרישת התשלום או בהודעה, לפי סעיף קטן (ב), יפרט הממונה את נימוקי החלטתו.

(ד) לא טען המפר את טענותיו לפי הוראת סעיף 16ד, בתוך התקופה האמורה בסעיף 16ד, יראו הודעה זו, בתום אותה תקופה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.

(א) בהפרה נמשכת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה; לענין זה, "הפרה נמשכת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 16א, לאחר שנמסרה למפר דרישת תשלום בשל הפרת אותה הוראה או לאחר שנמסרה למפר התראה מינהלית כמשמעותה בסעיף 16יב, בשל הפרת אותה הוראה וההתראה לא בוטלה כאמור בסעיף 16יג.

116. הפרה נמשכת והפרה חוזרת

(ב) בהפרה חוזרת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לענין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 16א, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

(א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מן הסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).

116. סכומים מופחתים

(ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, ובשיעורים שיקבע.

(א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 16ד – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 16טז(א)ועוכב תשלומו של העיצום הכספי בידי הממונה או בידי בית המשפט – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור או בערעור, לפי העניין.

116. סכום מעודכן של העיצום הכספי

(ב) סכומי העיצום הכספי הקבועים בסעיף 16א יתעדכנו ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון). בהתאם לשיעור עליית שינוי המדרד הידוע ביום העדכון לעומת המדרד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה שקדמה לו; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לענין זה, "מדרד" – מדרד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ד ב ר י ה ס ב ר

את ההסדר לסכום מעודכן של עיצום כספי, ובסעיף 116 המוצע את ההסדר להטלת עיצום כספי לגבי הפרות

נקבעו המקרים, הנסיבות והשיקולים על ידי השר, ושר המשפטים. נוסף על כך מוצע לקבוע בסעיף 116 המוצע

(ג) הממונה יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).		
המפר ישלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 16ה.	16ט. המועד לתשלום העיצום כספי	
לא שילם המפר עיצום כספי במועד, ייווספו על העיצום הכספי, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 ¹⁵ (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.	16ו. לא שילם המפר עיצום כספי במועד, ייווספו על העיצום הכספי, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 ¹⁵ (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.	הפרשי הצמדה וריבית
עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה) ¹⁴ .	16יא. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה) ¹⁴ .	גבייה

סימן ב': התראה מינהלית

(א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי עוסק הפר הוראה מהוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 16א, והתקיימו נסיבות שקבע הממונה, בנהלים, באישור היועץ המשפטי לממשלה, רשאי הוא במקום להמציא לו הודעה על כוונת חיוב ולהטיל עליו עיצום כספי, לפי הוראות סימן א', להמציא לו התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה; בסעיף קטן זה, "היועץ המשפטי לממשלה" – לרבות משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיכו לעניין זה.	16יב. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי עוסק הפר הוראה מהוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 16א, והתקיימו נסיבות שקבע הממונה, בנהלים, באישור היועץ המשפטי לממשלה, רשאי הוא במקום להמציא לו הודעה על כוונת חיוב ולהטיל עליו עיצום כספי, לפי הוראות סימן א', להמציא לו התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה; בסעיף קטן זה, "היועץ המשפטי לממשלה" – לרבות משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיכו לעניין זה.	התראה מינהלית
(ב) בהתראה מינהלית יציין הממונה מהו המעשה המהווה את ההפרה, יודיע למפר כי עליו להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרה או יחזור עליה יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או חוזרת, לפי העניין, כאמור בסעיף 16ו, וכן יציין את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה לפי הוראות סעיף 16ג.	(ב) בהתראה מינהלית יציין הממונה מהו המעשה המהווה את ההפרה, יודיע למפר כי עליו להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרה או יחזור עליה יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או חוזרת, לפי העניין, כאמור בסעיף 16ו, וכן יציין את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה לפי הוראות סעיף 16ג.	
(א) נמסרה למפר התראה מינהלית כאמור בסעיף 16יב, רשאי הוא לפנות לממונה בכתב, בתוך 30 ימים, בבקשה לבטל את ההתראה בשל אחד מטעמים אלה:	16יג. (א) נמסרה למפר התראה מינהלית כאמור בסעיף 16יב, רשאי הוא לפנות לממונה בכתב, בתוך 30 ימים, בבקשה לבטל את ההתראה בשל אחד מטעמים אלה:	בקשה לביטול התראה מינהלית

ד ב ר י ה ס ב ר

זה כאמור בסעיף קטן (א) המוצע, במקרים שקבע בנהלים ובאישור היועץ המשפטי לממשלה. ככלל, סעד זה מתאים לטיפול בהפרות ראשונות של המפר או בהתייחס לנסיבות שייקבעו בנהליו של הממונה כמצדיקות מתן "הודמנות נוספת" לתיקון ההפרה, תוך היכולת להחזיר את המפר "למוטב". התראה מינהלית מוטלת מקום שניתנה סמכות להטיל עיצום כספי והיא במקום ההודעה על כוונת החיוב. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי על הממונה יהיה לציין בהתראה המינהלית מהו המעשה המהווה את ההפרה, את דרישתו מהמפר להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרתו או יחזור עליה הוא יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או חוזרת כאמור בסעיף 16ו המוצע. כמו כן יציין הממונה את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה לפי הוראות סעיף 16ג המוצע. עוד מוצע לקבוע

נמשכות והפרות חוזרות. כמו כן בסעיף 16ט מוצע לקבוע כי העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום וזאת אם לא שולם העיצום הכספי במועד. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף 16י את ההסדר להוספת הפרשי ריבית והצמדה ובסעיף 16יא המוצע את הכלל כי עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה).

עוד מוצע לקבוע את סימן ב' "התראה מינהלית" וכאמור בסעיף 16יב המוצע. ההתראה המינהלית אף היא כמו העיצום הכספי והצו המינהלי כלי אכיפה שאינו פלילי. כלי אכיפה זה, הוא כלי "מקדים", המיועד גם הוא לעודד את הציות של העוסקים להוראות החוק. כלי ההתראה המינהלית המוצע הוא כלי מקדים או מחליף לסמכותו של הממונה להטיל עיצום כספי. הממונה יעשה שימוש בכלי

¹⁵ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

¹⁴ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

(1) המפר לא ביצע את ההפרה;

(2) המעשה שביצע המפר, המפורט בהתראה, אינו מהווה הפרה.

(ב) קיבל הממונה בקשה לביטול התראה מינהלית, לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי הוא לבטל את ההתראה או לדחות את הבקשה ולהותיר את ההתראה על כנה; החלטת הממונה תינתן בכתב, ותימסר למפר בצירוף נימוקים.

16 י.ד. הפרה נמשכת והפרה חוזרת לאחר התראה (א) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה והמפר המשיך להפר את ההוראה שבשלה נמסרה לו ההתראה, ימסור לו הממונה דרישת תשלום בשל ההפרה הנמשכת כאמור בסעיף 16(א).

(ב) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה והמפר חזר והפר את ההוראה שבשלה נמסרה לו ההתראה, בתוך שנתיים מיום מסירת ההתראה, יראו את ההפרה הנוספת כאמור בהפרה חוזרת לענין סעיף 16(ב), והממונה ימסור למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת.

סימן ד': שונות

16 טו. על מעשה אחד המהווה הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 16א ושל ההוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד. עיצום כספי בשל הפרה לפי חוק זה ולפי חוק אחר

ד ב ר י ה ס ב ר

16א והוראות אחרות לפי חוק אחר לא יוטל עיצום כספי נוסף, אלא עיצום כספי אחד. נוסף על כך, בסעיף 16 יד מוצע לקבוע את ההסדר לערער על דרישת תשלום או על התראה מינהלית לפני בית משפט השלום שבו יושב נשיא בית המשפט השלום שבאזור שיפוטו ניתנה ההחלטה וזאת בתוך 30 ימים מיום שנמסרה למפר ההודעה על ההחלטה. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) באופן מפורש כי אין בהגשת ערעור על דרישת תשלום כדי לעכב את התשלום של העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שבית המשפט הורה כך. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) שאם החליט בית המשפט לקבל את הערעור על דרישת התשלום לאחר ששולם העיצום הכספי או הופקד עירבון והורה על החזרת סכום העיצום הכספי או הפחתתו או על החזרת העירובון, יוחזר העיצום הכספי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו או הפקדתו, עד יום החזרתו.

נוסף על כך מוצע לקבוע את ההסדר לפרסומו של הממונה את ההודעה בדבר הטלת עיצום כספי על מפר. כך מוצע לקבוע בסעיף 16 טו המוצע כי ההודעה תתפרסם באתר האינטרנט של משרד הכלכלה ובדרך נוספת אם החליט כך הממונה וכן את כל הפרטים שנקבעו בפסקאות (1) עד (6) של סעיף קטן (א) המוצע וזאת כאמור בסעיף לצורך הבטחת שקיפות של הפעלת שיקול הדעת בקבלת ההחלטה של הממונה להטיל עיצום כספי. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) את סמכותו של הממונה לפרסם בדבר הגשת ערעור על דרישת תשלום ואת תוצאותיו וזאת

בסעיף 16 יג את ההסדר לבקשתו של מפר לבטל התראה מינהלית שניתנה לו על ידי הממונה וזאת בכתב בתוך 30 ימים ומן הטעמים שנקבעו בפסקאות (1) עד (2) של סעיף קטן (א) המוצע כאשר לא ביצע את ההפרה או שהמעשה שביצע כפי שתיאר הממונה בהתראה, אינו מהווה הפרה לדעתו. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) את סמכותו של הממונה לבטל את ההתראה, לדחות את הבקשה לביטולה. החלטת הממונה כאמור תהיה בכתב ומנומקת.

עוד מוצע לקבוע בסעיף 16 יד את ההסדר שיתקיים לאחר שהוצאה למפר התראה מינהלית והוא המשיך להפר את ההוראה שבגינה נשלחה לו התראה מינהלית. בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי מסירת הממונה דרישת תשלום לעיצום כספי לפי הוראות סעיף 16(א) בשל הפרה נמשכת, לא תגרע מזכותו של המפר לטעון כאמור בסעיף 16 ד המוצע רק לענין סכום העיצום הכספי בלבד. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי מפר שנמסרה לו התראה מינהלית וחזר על הפרה של ההוראה שבשלה ניתנה לו ההתראה וזאת בתוך שנתיים מיום מסירת ההתראה, יראו את ההפרה הנוספת כאמור בהפרה חוזרת לענין סעיף 16(ב) המוצע ולממונה יש סמכות למסור למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת.

בסימן ד' המוצע, מוצע לקבוע הוראות שונות. כך מוצע לקבוע בסעיף 16 טו ולמען הסר ספק כי על מעשה אחד המהווה הפרה לפי הוראות חוק זה המנויות בסעיף

16טז. (א) על החלטת הממונה לפי פרק זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית המשפט השלום שבאזור שיפוטו ניתנה ההחלטה; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שבו נמסרה למפר הודעה על ההחלטה.

(ב) אין בהגשת ערעור לפי סעיף קטן (א), כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שביית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א), לאחר ששולם העיצום הכספי לפי הוראות פרק זה, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו, עד יום החזרתו.

פרסום בדבר הטלת 16יז. (א) הטיל הממונה עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם לציבור באתר האינטרנט של המשרד וכן בדרך נוספת אם החליט כך לצורך אותו עניין, את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

- (1) דבר הטלת העיצום הכספי;
  - (2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;
  - (3) סכום העיצום הכספי שהוטל;
  - (4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ושיעורי ההפחתה;
  - (5) פרטים על אודות המפר, הנוגעים לעניין;
  - (6) שמו של המפר – אם המפר הוא תאגיד.
- (ב) הוגש ערעור על דרישת תשלום לפי סעיף 16כא, יפרסם הממונה את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.

ד ב ר י ה ס ב ר

הפרה, אלא גם נקבעה כעבירה פלילית על חוק זה. כך מוצע לקבוע, כי במקרה זה תשלום עיצום כספי, המצאה של התראה מינהלית למפר לא יגרעו מאחריותו הפלילית. עם זאת מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) סייג מפורש כי אם שלח הממונה למפר הודעה על כוונת חיוב או המציא לו התראה מינהלית או הודעה על אפשרות להגיש כתב התחייבות ועירבון בשל הפרה לפי סעיף 16א המהווה גם עבירה, לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות חדשות המצדיקות זאת. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) שאם שילם המפר עיצום כספי והוגש בכל זאת נגדו כתב אישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (א) המוצע, יוחזר לו הסכום ששילם ובמידת הצורך גם בהפרשי הצמדה וריבית.

בדרך שבה פרסם את דבר הטלת העיצום הכספי. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) את סמכותו של הממונה לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור וכן בסעיף קטן (ד) את האיסור לפרסם מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי חוק חופש המידע או לפי שיקול דעתו מידע שאינה חייבת רשות ציבורית למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ה) כי פרסום בדבר הטלת עיצום כספי או בדבר ערעור עליו ותוצאותיו יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובנוגע לעיצום כספי שהוטל על יחיד – יהיה לשנתיים.

עוד מוצע לקבוע בסעיף 16טז המוצע את ההסדר לשמירת האחריות הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מהוראות המפורטות בסעיף 16א המוצע שהיא לא רק בגדר

(ג) על אף הוראות סעיף קטן א(6), רשאי הממונה לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אוזרת הציבור.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם הממונה פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹⁵, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

(ה) פרסום באתר האינטרנט של המשרד כאמור בסעיף קטן (א) בנוגע לעיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובנוגע לעיצום כספי שהוטל על יחיד – שנתיים.

16 י.ח. (א) תשלום עיצום כספי או המצאת התראה מינהלית, לפי פרק זה, לא יגרעו מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מהוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 16א, המהווה עבירה.

שמירת אחריות פלילית

(ב) שלח הממונה למפר הודעה על כוונת חיוב או המציא לו התראה מינהלית, בשל הפרה המהווה עבירה כאמור, בסעיף קטן (א), לא יוגש כנגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות, המצדיקות זאת.

(ג) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו הממונה הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה, ואם הוגש כתב אישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) לאחר שהמפר שילם עיצום כספי – יוחזר לו הסכום ששולם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום, ועד יום החזרתו;

(17) אחרי סעיף 16 ויה יבוא:

“פרק י': עונשין”;

(18) אחרי סעיף 17 יבוא:

“פרק י"א: צווים והתחייבות”;

(19) בסעיף 17ג, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

“(א) לא יינתן צו מינהלי כאמור בסעיף קטן (א), אלא לאחר שניתנה למי שגרם לפגיעה או למי שעומד לעשות כן, הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו; לא ניתן לאתר בשקידה סבירה את מי שגרם לפגיעה או למי שעומד לעשות כן, תינתן לו הזדמנות כאמור לאחר שאותה, ככל שהיה ניתן לאתרו בשקידה סבירה;

ד ב ר י ה ס ב ר

להוציא צו מינהלי מכוח עקרונות המשפט המינהלי לאחר שניתנה זכות טיעון או במקרה שיש אפשרות ממשית לפגיעה מיידית.

לפסקה (19)

מוצע לתקן את סעיף 17 המקנה לממונה סמכות להוציא צו מינהלי ולהוסיף את הסעיפים הקטנים (א) ו-2(א) המסדירים את סמכותו של הממונה על התקינה

¹⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

(2א) על אף הוראות סעיף קטן (א1), מצא הממונה כי יש אפשרות ממשית לפגיעה מיידית בבריאות הציבור, בבטיחותו או באיכות הסביבה, רשאי הממונה לתת צו מינהלי למי שגרם לפגיעה או למי שעומד לעשות כן כאמור באותו סעיף קטן (א1), גם בלא שניתנה הזדמנות לטעון טענות, אם סבר שיהיה במתן ההזדמנות כאמור כדי לסכל את מטרת הצו, ובלבד שהזדמנות כאמור תינתן בהקדם האפשרי לאחר מכן”;

(20) אחרי סעיף 117 יבוא:

“פרק י”ב: שונות”;

(21) בסעיף 24, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

“ו) אדם שהוסמך על ידי הממונה לעריכת ביקורת לפי הוראת סעיף 10(ב), ערב יום תחילתו של חוק זה, יראו אותו כאילו מונה למפקח לפי חוק זה לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים מיום פרסומו של חוק זה או עד להסמכתו למפקח לפי סעיף 10(ב) לחוק, לפי המוקדם, ויהיו נתונות לו כל הסמכויות המפורטות בחוק זה.”

3. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש”ס-2000¹⁶, בתוספת הראשונה, אחרי פרט 44 יבוא:

“45. תקינה – החלטה של רשות לפי חוק התקנים, התשי”ג-1953, ולמעט החלטה לפי סעיף 6 עד 8(א), 9(ב), 9(ג), 11(א), 12א או 16.”

4. בפקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל”ט-1979¹⁷ (להלן – פקודת הייבוא והייצוא) –

- (1) בסעיף 2, במקום “שר התעשייה, המסחר והתיירות” יבוא “שר הכלכלה” והמילים “להלן בסעיף זה ובסעיפים 3 עד 6 – שר התעשייה)” – יימחקו;
- (2) בסעיף 3, בכל מקום, במקום “שר התעשייה” יבוא “שר הכלכלה”;
- (3) בסעיף 4, במקום “ששר התעשייה” יבוא “ששר הכלכלה”;
- (4) בסעיף 6, בכל מקום, במקום “שר התעשייה” יבוא “שר הכלכלה”;
- (5) אחרי סעיף 2 יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

(לפסקה 21)

החלטה של רשות (הש, הממונה או מכון התקנים) לפי חוק התקנים, למעט החלטה לפי סעיפים 6 עד 8(א), 9(ב), 9(ג), 11(א), 12א או 16 לחוק. כך, על החלטה לפי פרט זה, יהיה ניתן להגיש עתירה מינהלית בהתאם להוראות חוק בתי המשפט לעניינים מינהליים.

סעיף 4 מוצע לתקן את פקודת הייבוא והייצוא [נוסח חדש], התשל”ט-1979, ולהוסיף את סעיף 2 בדבר ייבוא טובין שחל עליו תקן רשמי כתנאי לייבוא לישראל. בתיקון סעיף זה מוצע לקבוע לראשונה הסדר ספציפי בחקיקה ראשית לעניין ייבוא טובין שחל עליו תקן רשמי, הסדר שפעל עד כה מתוקף סמכותו הכללית של השר לפי סעיף 2 לפקודת הייבוא והייצוא והוראות צו הפיקוח שהותקן מכוחו – צו ייבוא חופשי.

מוצע לקבוע בסעיף 24 לחוק בהוראות המעבר, גם הוראה המסדירה את המעבר מאכיפה באמצעות הסמכה של אדם לפי הוראות סעיף 10 למינוי מפקחים, כך שאדם שהוסמך על ידי הממונה לעריכת ביקורת לפי הוראות סעיף 10(ב) ערב תחילתו של חוק זה, יראו אותו כאילו מונה כמפקח לפי חוק זה לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים מיום פרסומו של חוק זה או עד שימונה למפקח לפי הוראות סעיף 10(ב) לחוק המוצע, לפי המוקדם וכן יהיו לו כל הסמכויות המפורטות בחוק זה.

סעיף 3 מוצע לתקן את חוק בתי המשפט לעניינים מינהליים, התש”ס-2011, ובתוספת הראשונה להוסיף פרט “תקינה” ולכלול במסגרת הפרט המוצע כי

¹⁶ ס”ח התש”ס, עמ’ 190; התשע”ג, עמ’ 29.

¹⁷ דיני מדינת ישראל 32, עמ’ 625; ס”ח התשנ”ב, עמ’ 163.

”הממונה על התקינה“ ו”תקן רשמי“ – כמשמעותם בחוק התקנים, התשי”ג-1953 (להלן – חוק התקנים);

”טובין“ – לרבות טובין שהוא גם מצרך לפי חוק התקנים;

”מפר אמון“ – כמשמעותו בסעיף קטן (ו).

(ב) בלי לגרוע מכלליות הוראות סעיף 2, הוראות שיקבע השר בצו פיקוח בדבר הסדרה של ייבוא טובין אשר מחייבות בדיקת התאמה לדרישות תקן רשמי, כולן או חלקן (להלן – צו פיקוח), יחילו חובה להגשת תצהיר בדבר התאמת הטובין לדרישות התקן הרשמי החל עליו, ובנוסף שיורה הממונה, ולא יחילו חובה להמצאת אישור בדבר התאמת הטובין לדרישות תקן רשמי.

(ג) נוסף על חובת הגשת תצהיר כאמור בסעיף קטן (ב), רשאי השר, בהתייעצות עם הממונה, לקבוע תנאים נוספים בצו הפיקוח להסדרה של ייבוא טובין; הממונה רשאי להורות בהנחיותיו את אופן בדיקת התנאים הנוספים שקבע השר.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ה) את ההסדר הנדרש לעניין ייבוא טובין שחל עליו תקן רשמי חדש לראשונה ואת ההסדר הנוגע למי שהוא מפר אמון כפי המוצע בסעיף קטן (ו) המוצע לרבות סמכותו של השר לקבוע הוראות לעניין דרישת ערובה כאמור בסעיף קטן (ו).

בסעיף 2 המוצע נקבע לראשונה הסדר ספציפי בחקיקה ראשית לעניין ייבוא טובין שחל עליו תקן רשמי, הסדר שעד כה התקיים מתוקף סמכותו הכללית של השר לפי סעיף 2 לפקודת הייבוא והייצוא והוראות צו הפיקוח שהותקן מכוחו, צו ייבוא חופשי. אשר על כן, נדרש לקבוע בהתאמה גם הוראות בדבר תחולה והוראות מעבר. עוד מוצע לקבוע את סעיף קטן (ט) בדבר שמירת סמכות של רשויות מוסמכות שהוגדרו או נקבעו בצו פיקוח בדבר הסדרת ייבוא טובין למדינת ישראל, וזאת כדי לשמור על יכולתן לדרוש בדיקה של עמידה בדרישות תקן כתנאי לייבוא טובין למדינת ישראל לרבות לעניין המצאת אישור בדבר התאמתו לדרישות תקן רשמי החל עליו, ולקבוע אותו בהוראותיהן או בהוראות מכוח צו פיקוח כתנאי למתן אישור ייבוא או רישיון יבוא על ידם לטובין. יודגש כי אין בכך כדי למנוע מרשות מוסמכת לדרוש תצהיר בדבר התאמת הטובין לתקן, כולו או חלקו כאמור בסעיף קטן (ב).

אשר על כן, מוצע לקבוע הגדרות ל”תקן רשמי“ ול”מפר אמון“ וכן לקבוע בסעיף קטן (ב) את הכלל לייבוא טובין שחל עליו תקן רשמי ואת סמכותו של השר לקבוע תנאים נוספים לפי סעיף 2 המוצע. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי בלי לגרוע מסמכותו של שר הכלכלה לפי סעיף 2 לפקודה, הוראות שיקבע השר לעניין הסדרה של ייבוא טובין לישראל שחלה עליו דרישה לעמידה בדרישות תקן רשמי לא יכללו את החובה להמצאת אישור על התאמת מצרך לתקן רשמי החל עליו, אלא יחויבו בהגשת תצהיר בדבר התאמת המצרך לתקן רשמי החל עליו בנוסף שיורה עליו הממונה. הוראה זו תקל על ייבוא טובין לישראל וזאת תוך שמירה על סמכות השר לקבוע כי מצרך שנדרש לצורך ייבואו בהגשת תצהיר כאמור יהיה נדרש גם לעמידה בתנאים נוספים לצורך מכירתו בישראל כאמור בסעיף קטן (ג) המוצע.

נוסף על כך כדי להבטיח את שלומו, בטיחותו, בריאותו של אדם ואת השמירה על איכות הסביבה משימוש בטובין שיובאו לישראל, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) את סמכותו של השר לחייב בבדיקת התאמת המצרך המיובא להוראות התקן הרשמי החל עליו, אם נוכח כי מהטעמים האמורים כי יש לחייב בבדיקת התאמה כאמור או שנוכח כי מי שייבא טובין לישראל הוא מפר אמון כהגדרתו בפסקת המשנה המוצעת ולחייבו גם בערובה כפי שקבע השר.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי השר לקבוע בצו פיקוח חובה להמצאת אישור מעבדה על התאמת הטובין לתקן רשמי החל עליו, אם הודיע לו הממונה כי מטעמים של שמירה על שלומו, בריאותו או בטיחותו של אדם, או על איכות הסביבה, יש לדרוש הוכחת עמידתו של הטובין בדרישות תקן רשמי לרבות בדיקת התאמתו לתקן רשמי ובאופן שהממונה הורה בהנחיות ובשים לב למדיניות הנוהגת לגבי בדיקת התאמה החלה על טובין דומה במדינות מפותחות עם שוקים משמעותיים.

(ה) הנחיות לפי סעיף זה יתפרסמו באתר האינטרנט של המשרד.

(ו) נוכח הממונה כי מי שייבא טובין או מבקש לייבא טובין הוא מפר אמון, רשאי הוא נוסף על האמור בסעיף קטן (ג), לקבוע דרישות בדיקה נוספות או אחרות, ובכלל זה, דרישת ערובה, ובלבד שהודיע למי שנוכח לגביו כי הוא מפר אמון כי הוא מפר אמון, ונתן לו הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו; בסעיף זה, "מפר אמון" – מי שמייבא טובין או מבקש לייבא טובין שנוכח הממונה כי התקיים לגביו אחד או יותר מאלה:

(1) ייבא טובין או ביקש לייבא טובין על יסוד מידע כוזב או שגוי לרבות באמצעות מסמכים כוזבים או שגויים;

(2) הפר לדעת הממונה תנאי מן התנאים שקבע הממונה לייבוא הטובין לפי סעיף קטן (ג) או חדל מלקיים תנאי כאמור והממונה סבר כי מפאת מהותה, חומרתה ונסיבותיה של ההפרה יש יסוד סביר לקבוע כי הוא מפר אמון;

(3) הפר הוראה מהוראות הפקודה או צו פיקוח או של חיקוק אחר החל בעניין ייבוא של טובין או הפר הוראה על פי כל אחד מהם, וסבר הממונה לגביה כי מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה של ההוראה שהופרה יש יסוד סביר לקבוע כי הוא מפר אמון; בפסקה זו, "הוראה שהופרה" – מי שנקבע לגביו בהליך שיפוטי או מינהלי לפי דין שהפר הוראות דין, לעניין זה, "הליך" – לרבות סעיף 14 לפקודה.

(ז) השר יקבע הוראות לעניין דרישת הערובה ממפר אמון לפי סעיף קטן (ו), ובין השאר, הוראות בדבר סוג הערובה, תנאיה, סכומה וחילוטה.

(ח) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ד), הממונה רשאי להורות כי ייבוא טובין שחל עליו לראשונה תקן רשמי יחויב בבדיקת התאמה לדרישות תקן רשמי החל עליו לתקופה שלא תעלה על שנה מיום תחילת תוקפה של הכרזתו לפי סעיף 8(ג) לחוק התקנים, או עד שהממונה יורה על הגשת תצהיר כאמור בסעיף קטן (ב) עד (ג) לפי העניין, המוקדם מבין שניהם; על אף האמור, הממונה רשאי לקבוע כי טובין שחל עליהם לראשונה תקן רשמי לא יידרשו לבדיקת התאמתם לדרישות תקן רשמי החל עליהם, אלא בהגשת תצהיר כאמור בסעיף קטן (ב) ובתנאים שיקבע הממונה לפי סעיף קטן (ג). ככל שיקבע.

תחולת סעיף 2א .22 (א) דרישת אישור עמידה בתנאי שחרור הטובין שקבע הממונה ושנקבעה בצו פיקוח לפי הוראות סעיף 2 שהותקן ערב יום תחילתו של פרק ב' לחוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013 (בסעיף זה – יום התחילה), תעמוד בתוקפה עד יום התחילה, למעט לעניין טובין שהתקיים לגביהם האמור בסעיף קטן (ב).

(ב) טובין שקבע הממונה בהוראותיו ערב יום התחילה כי נדרשת לגביהם בדיקת מעבדה של מכון התקנים הישראלי בדבר התאמתם לדרישות תקן רשמי לצורך קבלת אישור עמידה בתנאי שחרור הטובין שקבע לטובין הממונה, ימשיך להידרש בצו הפיקוח לבדיקת התאמה כאמור, אלא אם כן קבע הממונה אחרת.

(ג) פרסם הממונה הנחיות ערב יום התחילה כי נדרש ממי שמייבא טובין או מבקש לייבא טובין לתת תצהיר בדבר התאמה להוראות תקן רשמי לפי סעיף זה, תעמוד הנחיה זו בתוקפה והתצהיר יינתן לממונה לפי הנוסח שיורה עליו הממונה לפי סעיף 2א(ב).

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע בסעיף 2ב כי במקום שבו הממונה קבע כבר בהוראותיו ערב יום התחילה של חוק מוצע זה כי המייבא טובין נדרש להגשת תצהיר לצורך כניסתו של הטובין לשערי ישראל או לצורך שיווקו בישראל, תעמוד דרישתו של הממונה בתוקף, אך התצהיר יוגש לממונה ולא למכון התקנים הישראלי.

כמו כן מוצע להוסיף לפקודה את סעיף 2ב, ולפיו צו פיקוח שהותקן לפי הוראת סעיף 2 ערב יום התחילה יעמוד בתוקפו עד יום התחילה של סעיף 2ב, למעט טובין שקבע הממונה כבר בהוראותיו ערב יום התחילה כי נדרש לגביהם אישור התאמה להוראות תקן רשמי או שקבע לגביהם הממונה אחרת.

(ד) אין בהוראות סעיף 2א וסעיף זה כדי לגרוע ממסכויות של רשות מוסמכת לעניין הסדרת ייבוא טובין אשר בתחום סמכותה מצויים הטובין הטעונים הסדרה; ואין בהן כדי למנוע מרשות מוסמכת לדרוש תצהיר בדבר התאמת הטובין לתקן, כולו או חלקו, כאמור בסעיף קטן (ב) ובשינויים המחויבים, לצורך מתן רישיון או אישור יבוא; לעניין זה, "רשות מוסמכת" – כהגדרתה בצו פיקוח או רשות אחרת שנקבעה בצו פיקוח לעניין הסדרת ייבוא טובין אשר בתחום סמכותה מצויים הטובין הטעונים הסדרה או הענקת רישיון ייבוא או אישור ייבוא.

5. (א) תחילתו של פרק זה חודשיים מיום פרסומו של חוק זה, ואולם תחילתם של סעיפים (8), (11) ו-(16) ו-4 לפרק זה, חצי שנה מיום פרסומו של חוק זה.
- (ב) שר הכלכלה ושר האוצר (בסעיף קטן זה – השרים) רשאים, בצו, לדחות את מועד תחילתם של סעיפים (8), (11) ו-(16) ו-4 לפרק זה לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שישה חודשים, אם נוכחו השרים כי לא מתקיימים התנאים לביצוע אכיפה לפי הוראות פרק זה או שמערך האכיפה כאמור טרם החל לפעול.

פרק ג': רשויות מקומיות

סימן א': הסדר רשויות מקומיות עצמאיות – הוראת שעה

6. מטרת סימן זה לעגן את מלוא ההיבטים הנוגעים לתשלום סכום מידי הרשויות העצמאיות כהגדרתן בסימן זה, העלאת שיעור הארנונה בתחומן בשיעור הנוסף, כהגדרתו בסימן זה, וכל הוראה נוספת הכרוכה בעניינים אלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ג' רשויות מקומיות

סימן א' בהמשך לסיכום עקרונות בין משרד האוצר ובין כללי נציגות של השלטון המקומי, לרבות מרכז השלטון מקומי, מרכז המועצות האזוריות ופורום ה-15 (בפרק זה – סיכום עם השלטון המקומי), החליטה הממשלה בסעיף 2 להחלטת ממשלה מס' 201 מיום ד' בסיוון התשע"ג (13 במאי 2013) (בפרק זה – החלטה 201) לקבוע בחקיקה, בהוראת שעה, הסדר מיוחד לרשויות מקומיות המאופיינות ביציבות כלכלית (בפרק זה – רשויות עצמאיות), שעיקריו – העברת סכום מאת הרשויות העצמאיות לאוצר המדינה, לצורך חלוקתו כמענקי איזון ופיתוח לרשויות מקומיות חלשות יותר מבחינה כלכלית, והעלאת ארנונה בתחום הרשויות העצמאיות בשיעור מיוחד, לצורך מימון העברת הסכום האמור.

סעיף 6 מטרת הוראת השעה המוצעת היא לעגן את מלוא ההיבטים הנוגעים לתשלום סכום מידי הרשויות העצמאיות כהגדרתן בסימן זה, להעלאת הארנונה בתחומן, וכל הוראה נוספת הכרוכה בעניינים אלה. מהבהרה זו עולה כי הוראת השעה מיישמת באופן מלא וסופי את הוראות הסיכום עם השלטון המקומי, ואת האמור בהחלטה 201 בענייננו, ועל כן מובן כי הסיכום וההחלטה האמורים אינם יוצרים זכות למאן דהו, מעבר לאמור בהוראת השעה.

סעיף 5 מוצע לקבוע הוראה בדבר תחילה של חוק זה ולהפריד בין הוראות שניתן להתחיל את קיומן לאחר חודשיים מיום פרסום חוק זה להוראות בדבר אכיפה שמצריכות זמן התארגנות של חצי שנה. לפיכך מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי תחילתו של פרק זה חודשיים מיום פרסום חוק זה, ואולם תחילתן של פסקאות (9), (12) ו-(17) לסעיף 2 שעניינן "אחריות עוסק", "הודעה בדבר מסוכנות מצרך" ו"אמצעי אכיפה מינהליים", בהתאמה וסעיף 4 בדבר תיקון פקודת הייבוא והייצוא, חצי שנה מיום פרסום חוק זה. עוד מוצע לקבוע מנגנון הארכה בסעיף קטן (ב) ולפיו שר הכלכלה ושר האוצר (להלן – השרים) רשאים, בצו, לדחות את מועד תחילתן של פסקאות (9), (12) ו-(17) לסעיף 2 שעניינן "אחריות עוסק", "הודעה בדבר מסוכנות מצרך" ו"אמצעי אכיפה מינהליים", בהתאמה, וסעיף 4 בדבר תיקון פקודת הייבוא והייצוא, לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שישה חודשים אם נוכחו השרים כי לא מתקיימים התנאים לביצוע אכיפה לפי הוראות תיקון זה או שמערך האכיפה כאמור טרם החל לפעול.

“הסכום המזערי” ו”הסכום המרבי” – כמשמעותם בסעיף 9(א) לחוק ההסדרים 1992;

“השיעור הנוסף” – 0.3%;

“השר” – שר האוצר;

“חוק ההסדרים 1992” – חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ”ג–1992¹⁸;

“סך כל חיוב הארנונה” – סך כל חיוב הארנונה בעד כלל הנכסים, לפני כל הנחה או פטור, אם ניתנו, כפי שפורטו בעמודה “חיוב ארנונה סך הכל (באלפי שקלים חדשים) 2011” בטבלת “הרשויות המקומיות 2011” שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

“סכום ההעברה” – סכום שעל רשות עצמאית להעביר למדינה לפי סעיף 8;

“רשות עצמאית” – רשות עצמאית כמפורט בסעיף 14;

“שיעור העדכון” – כהגדרתו בסעיף 7 לחוק ההסדרים 1992.

8. סכום שתעביר רשות עצמאית (א) על רשות עצמאית להעביר לאוצר המדינה סכום העברה בגובה סך כל חיוב הארנונה של אותה הרשות, חלקי סך כל חיוב הארנונה של כלל הרשויות העצמאיות, כפול 450, במיליוני שקלים חדשים.

(ב) רשות עצמאית תעביר את סכום ההעברה עד ל’ בניסן התשע”ד (30 באפריל 2014) (בסימן זה – המועד הקובע).

(ג) השר יפרסם, בתוך 30 ימים ממועד תחילתו של חוק זה, צו המפרט את סכום העברה שעל כל רשות עצמאית להעביר לאוצר המדינה לפי סעיף קטן (א).

9. תשלום מענקים המדינה תקצה סכום השווה לסך כל הסכומים שהועברו לה לפי סעיף 8, או שקיזזה לפי סעיף 12, או שהועברו אליה לפי חוק זה בכל דרך אחרת, לצורך תשלום מענקים, באמצעות משרד הפנים, שמטרתם איזון תקציב שוטף או פיתוח ברשויות מקומיות, במהלך שנת 2014, וזאת בהתאם לאמות המידה שנקבעו בהחלטות ממשלה ובהוראות מינהל שלפיהם מועברים מענקים מהסוג האמור.

10. שיעור העדכון בשנת 2014 על אף האמור בסעיף 9 לחוק ההסדרים 1992 או בתקנות הסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות מקומיות), התשס”ז–2007¹⁹ –

ד ב ר י ה ס ב ר

שהועברו לה מאת הרשויות המקומיות לפי הוראת שעה זו, בין אם בדרך של העברה לפי סעיף 8 ובין אם בדרך של קיזוז לפי סעיף 12 או בכל דרך אחרת, לצורך תשלום מענקים שמטרתם איזון תקציב שוטף או פיתוח ברשויות מקומיות, במהלך שנת 2014. מובהר, כי מענקים אלה יחולקו בין הרשויות המקומיות לפי אמות המידה שנקבעו בהחלטות ממשלה ובהוראות מינהל שלפיהן מועברים מענקים מהסוג הנזכר בסעיף.

סעיף 10 סעיף 9(ב) לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ”ג–1992 (בפרק זה – חוק ההסדרים 1992), קובע כי סכום הארנונה הכללית בשל מטר רבוע שתטיל מועצה על כל אחד מסוגי הנכסים, בכל שנת כספים, יהיה הסכום שהגיע

סעיף 8 מוצע לקבוע בחוק את החובה של כל רשות עצמאית, להעביר למדינה, לא יאוחר מיום ל’ בניסן התשע”ד (30 באפריל 2014) סכום בגובה סך כל חיוב הארנונה של אותה הרשות בשנת 2011, חלקי סך כל חיוב הארנונה של כלל הרשויות העצמאיות בשנת 2011, כפול 450, במיליוני שקלים חדשים (בפרק זה – סכום ההעברה). נוסחת חישוב זו עולה בקנה אחד עם ההסכמות שגובשו במסגרת הסיכום עם השלטון המקומי, ותוצאתה משקפת את הסכומים שנקבעו במסגרת הסיכום האמור ובמסגרת החלטה 201. שר האוצר יפרסם צו המפרט את סכום ההעברה שעל כל אחת מהרשויות העצמאיות להעביר.

סעיף 9 מוצע לקבוע בהוראת השעה את חובתה של המדינה להקצות סכום השווה לסך כל הסכומים

¹⁸ ס”ח התשנ”ג, עמ’ 10.

¹⁹ ק”ת התשס”ז, עמ’ 429.

(1) שיעור העדכון לעניין הארנונה שתוטל על כל אחד מסוגי הנכסים ברשות עצמאית בשנת 2014, יהיה שיעור העדכון, בתוספת השיעור הנוסף;

(2) הסכום המזערי והמרבי הקבועים לסוג נכס ברשות עצמאית יעודכנו בשנת 2014 לפי שיעור העדכון, בתוספת השיעור הנוסף.

11. על אף האמור בסעיף 45 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985²⁰, ובסעיף 201(א) גיוס אשראי לפקודת העיריות²¹ או בצו לפיו או לפי סעיף 13 לפקודת המועצות המקומיות²², ממועד תחילתו של חוק זה עד תום שנת 2014, רשות עצמאית רשאית לקבל אשראי מתאגיד בנקאי, או מאדם אחר שעיסוקו, כולו או מקצתו, במתן אשראי, בגובה סכום שהעבירה לאוצר המדינה לפי סעיף 8, שלא לפי היתר מכוח סעיף 46(ב) לחוק האמור; קיבלה הרשות אשראי כאמור, לא ייחשב הסכום שקיבלה לפי סעיף זה חלק מיתרת האשראי של אותה רשות, כמשמעותו בסעיף 45 האמור.
12. לא העבירה רשות עצמאית כלשהי את הסכום שהיה עליה להעביר לאוצר המדינה עד קיומו המועד הקובע תקוה המדינה סכום בגובה הסכום האמור מהשתתפות המדינה בתקציב הרשות; לעניין סעיף זה, "השתתפות המדינה" – תמיכה, מענק, או השתתפות אחרת מתקציב המדינה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 11 סעיף 45 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (בפרק זה – חוק יסודות התקציב), קובע כללים אשר בהתקיימם רשות מקומית המבקשת לקבל אשראי, במישרין או בעקיפין, מתאגיד בנקאי או מאדם אחר שעיסוקו, כולו או מקצתו, במתן אשראי, חייבת לקבל לכך היתר מיוחד מאת מי ששר הפנים ושר האוצר הסמיכו לכך. לצד זאת, נקבע בסעיף 201(א) לפקודת העיריות כי עירייה רשאית ללוות כספים אך ורק מכוח צו של שר הפנים, ובהתאם לתנאים שנקבעו בצו. הסדר דומה קבוע גם בסעיף 13 לפקודת המועצות המקומיות.

על רקע זה, כדי לאפשר להשוות עצמאיות לקבל אשראי בגובה הסכום שחויבו להעביר למדינה לפי הוראת שעה זו בלא היתר מיוחד, מוצע לקבוע כי ממועד תחילתו של חוק זה עד תום שנת 2014 רשאית רשות עצמאית לקבל אשראי מתאגיד בנקאי, או מאדם אחר שעיסוקו, כולו או מקצתו, במתן אשראי, בגובה הסכום שהעבירה למדינה לפי סעיף 8, שלא לפי היתר לפי סעיף 46(ב) לחוק יסודות התקציב; בנוסף, מוצע לקבוע כי אם קיבלה הרשות אשראי כאמור, לא ייחשב הסכום שקיבלה לפי סעיף זה כחלק מיתרת האשראי של אותה רשות, כמשמעותו בסעיף 45 האמור. יובהר, כי הגדלת הכנסות הרשות המקומית מארנונה בשל העלאת הארנונה בשיעור הנוסף, צפויה להבטיח לרשות המקומית מקור מימון הולם לפירעון הלוואה, אם תודקק לה, לצורך ביצוע הוראות חוק זה.

סעיף 12 כדי להבטיח את העברת הסכומים הקבועים בהוראת השעה בידי כלל הרשויות העצמאיות, מוצע לקבוע כי אם לא העבירה רשות עצמאית כלשהי את הסכום שהיה עליה להעביר לאוצר המדינה עד המועד

כדין בשל מטר רבוע של אותו נכס בשנת הכספים הקודמת, בלא הנחה כלשהי אם ניתנה, בתוספת שיעור העדכון, ובלבד שהסכום שיוטל כאמור לא יפחת מהסכום המזערי ולא יעלה על הסכום המרבי שקבעו השרים בתקנות. שיעור העדכון לעניין סעיף זה מוגדר בסעיף 7 לחוק ההסדרים 1992, כעדכון בשיעור של שמונים אחוזים מהסכום המתקבל מחיבור של מחצית שיעור עדכון המדד ומחצית שיעור עדכון מדד השכר הציבורי, כהגדרת מונחים אלה באותו סעיף. במקביל מוצע בסעיף 16 בסימן ב' לפרק זה, לתקן את סעיף 7 האמור כך ששיעור העדכון לעניין סעיף 9 לחוק האמור יהיה הסכום המתקבל מחיבור של מחצית שיעור עדכון המדד ומחצית שיעור עדכון השכר הציבורי.

מוצע לקבוע כי, למרות הוראת סעיף 9(ב) האמור, שיעור העדכון לעניין הארנונה שתוטל על כל אחד מסוגי הנכסים ברשות עצמאית בשנת 2014, יהיה שיעור העדכון, בתוספת שיעור נוסף של 0.3% (בפרק זה – השיעור הנוסף). הגדלת הארנונה בשיעור הנוסף תאפשר לרשויות העצמאיות הגדלה של הכנסותיהן העצמיות, בשיעור שיאפשר להן לממן את תשלום סכום ההעברה שעליהן להעביר למדינה לפי סעיף 8.

כהשלמה לכך, מוצע לקבוע כי הסכום המזערי והמרבי הקבועים לסוג נכס ברשות עצמאית, המעורכנים מדי שנה בשנה בגובה שיעור העדכון לפי הוראת סעיף 8 לתקנות הסדרים-במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות), התשס"ז-2007, יעודכנו בשנת 2014 לפי שיעור העדכון, בתוספת השיעור הנוסף.

²⁰ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

²¹ דיני מדינת ישראל נוסח חדש 8, עמ' 197.

²² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

- תקנות 13. השר ממונה על ביצוע סימן זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע, לרבות כללים לעניין אופן העברת הסכומים לפי סעיף 8 לאוצר המדינה.
- רשות עצמאית 14. רשות מהרשויות המקומיות המפורטות להלן היא רשות עצמאית לעניין סימן זה:

- (1) אבן יהודה;
- (2) אזור;
- (3) אשדוד;
- (4) אשקלון;
- (5) באר טוביה;
- (6) באר יעקב;
- (7) באר שבע;
- (8) בני שמעון;
- (9) ברנר;
- (10) גבעתיים;
- (11) גזר;
- (12) גן רוה;
- (13) דרום השרון;
- (14) הוד השרון;
- (15) הרצליה;
- (16) זכרון יעקב;
- (17) חבל אילות;
- (18) חבל מודיעין;
- (19) חדרה;
- (20) חולון;
- (21) חוף הכרמל;
- (22) חוף השרון;
- (23) חיפה;

ד ב ר י ה ס ב ר

- לביצוע, לרבות כללים לעניין אופן העברת הסכומים לפי סעיף 8 לאוצר המדינה.
- סעיף 13 מוצע לקבוע כי שר האוצר ממונה על ביצוע פרק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע
- סעיף 14 מוצע לקבוע את רשימת הרשויות העצמאיות שעליהן יחול פרק זה כמפורט בסעיף.
- הקבוע לכך בסעיף 8, תקוז המדינה סכום בגובה הסכום שלא הועבר כאמור, מהשתתפות המדינה בתקציב הרשות.

- (24) יבנה;
- (25) יהוד-מונוסון;
- (26) יואב;
- (27) כוכב יאיר;
- (28) כפר ורדים;
- (29) כפר סבא;
- (30) כפר שמריהו;
- (31) לב השרון;
- (32) להבים;
- (33) מגידו;
- (34) מודיעין-מכבים-רעות;
- (35) נס ציונה;
- (36) נשר;
- (37) נתניה;
- (38) סביון;
- (39) עומר;
- (40) עמק חפר;
- (41) עמק יזרעאל;
- (42) עמק לוד;
- (43) פתח תקוה;
- (44) קרית אונו;
- (45) קרית ביאליק;
- (46) קרית טבעון;
- (47) ראש העין;
- (48) ראש פינה;
- (49) ראשון לציון;
- (50) רחובות;
- (51) רמת גן;
- (52) רמת השרון;
- (53) רמת ישי;
- (54) רמת נגב;
- (55) רעננה;
- (56) תל-אביב-יפו;
- (57) תמר.

סימן ב': תיקוני חקיקה

16. תיקון חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992²³ – (1) בסעיף 7, בהגדרה "שיעור העדכון", במקום "שמונים אחוז מהסכום" יבוא "הסכום";
- (2) בסעיף 12(ב), בסופו יבוא "ובלבד שלא יקבע הנחה התלויה בגובה הכנסתו של מחזיק, אלא בכפוף למיצוי כושר ההשתכרות של מחזיק; שר הפנים בהתייעצות עם שר האוצר יקבע תנאים למיצוי כושר השתכרות";
17. תיקון פקודת העיריות²⁴, בפקודת העיריות²⁴, אחרי סעיף 300 יבוא:
- "מתן אישור תושבות 300א. (א) בסעיף זה, "אישור תושבות לצורך הטבת מס" – אישור הנדרש לצורך קבלת הטבת מס, לפי סעיף 11 לפקודת מס הכנסה²⁵.
- (ב) רשות מקומית תיתן לתושב הרשות, לבקשתו, אישור תושבות לצורך הטבת מס, ובלבד שהתושב שילם את תשלומי הארנונה שהיה חייב בהם עד סוף שנת הכספים שקדמה למועד בקשת האישור.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תימנע רשות מקומית ממתן אישור תושבות לצורך הטבת מס לתושב שלא שילם את תשלומי הארנונה כאמור בסעיף קטן (ב) –

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקאות (2) ו-(3)

סעיף 12(ב) לחוק ההסדרים 1992 ממשיך את שר הפנים לקבוע הנחות בתשלומי הארנונה. ואכן תקנות הסדרים במשק המדינה (הנחה מארנונה), התשנ"ג-1993 (להלן – תקנות (הנחה מארנונה)), קובעות כמה הנחות, ובהן הנחה התלויה בגובה הכנסתו של המחזיק בנכס והמתגוררים עמו. הנחה זו ניתנת כיום שלא בכפוף למבחן של מיצוי כושר השתכרות, כך שהיא ניתנת גם לתושבים המסוגלים לעבוד אך אינם עובדים.

הנחות לפי מבחן הכנסה, שאינן כוללות מרכיב של מבחן מיצוי כושר ההשתכרות של האזרח, יוצרות תמריץ שלילי מובהק ליציאה לשוק העבודה. הגדלת שיעור ההשתתפות בשוק העבודה בקרב הציבור הישראלי תביא לצמצום הפערים בחברה הישראלית ותקל את ההתמודדות עם העוני שכן, לפי הנתונים, שיעור העוני בקרב משפחות עם שני מפרנסים נמוך משיעור העוני בקרב משפחות עם מפרנס אחד או בלא מפרנסים. מובן כי בנוסף ליתרונות החקיקה בהיבט של שוק העבודה, יביא התיקון המוצע להגדלת ההכנסות העצמיות של

סעיף 15 הוראות סימן זה יוצרות הסדר ייחודי בהעברת סכומים מהרשויות המקומיות העצמאיות לאוצר המדינה לצורך הקצאתו לרשויות מקומיות חלשות יותר. ביישום סימן זה ישנה התגברות על חקיקה שונה בין היתר לעניין הטלת ארנונה, גיוס אשראי ושיעור העדכון. מוצע לקבוע במפורש כי סימן זה מתגבר על הוראות כל דין הסותרות את ההסדרים שנקבעו בו.

סימן ב'

סעיף 16 לפסקה (1)

כאמור בדברי ההסבר בסעיף 10 בסימן א' לפרק זה, בהמשך לסיכום עם השלטון המקומי, החליטה הממשלה בסעיף 2 להחלטה 201 לתקן את סעיף 7 לחוק הסדרים 1992 כך שהמקדם בשיעור 80% הקבוע בהגדרת שיעור העדכון יבוטל, באופן ששיעור העדכון יהיה הסכום המתקבל מחיבור של מחצית שיעור עדכון ומחצית שיעור עדכון מדד השכר הציבורי. יצוין כי הסכמה כאמור הושגה בין הצדדים כבר בשנת 2011.

²³ ס"ח התשנ"ג, עמ' 10; התש"ע, עמ' 568.

²⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

²⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

- (1) בשל תשלומי ארנונה שלא שולמו כאמור וטרם חלף המועד להגיש השגה לגביהם, או שהוגשה השגה כאמור וטרם ניתנה בעניין החלטה חלוטה;
- (2) למי שניתן בעניינו צו כינוס או צו לעיכוב הליכים, במסגרת הליכי פשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980²⁶.

(ד) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע כי הוראות סעיף זה לא יחולו על סוגי חייבים שאין הצדקה בנסיבות העניין להימנע מלתת להם אישור כאמור בסעיף (ב), על אף שלא שילמו את תשלומי הארנונה כאמור באותו סעיף קטן ואת התנאים לכך:

18. בפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש]²⁷, בסעיף 34א, אחרי "249" יבוא "300א".

תיקון פקודת המועצות המקומיות

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 11 האמור, "תושב" יישוב מזכה הוא מי שמרכז חייו באותו היישוב. מוצע לקבוע בסעיף 300א לפקודת העיריות כנוסחו בסעיף 17 בסימן זה, כי רק תושב רשות מקומית ששילם את תשלומי הארנונה החלים עליו, יקבל מאת הרשות המקומית אישור תושבות לצורכי מס הכנסה. במקביל, מוצע לתקן את ההגדרה "תושב" שבסעיף 11 לפקודת מס הכנסה בפרק מסים שבחוק המוצע ולהוסיף בה תנאי ולפיו "תושב" הוא מי שיש בידו אישור תושבות לצורכי הטבת מס, כמשמעותו בפקודת העיריות, מטעם היישוב המזכה.

כחריג לכלל האמור, מוצע לקבוע מצבים מיוחדים שבהם הרשות המקומית לא תימנע ממתן אישור כאמור בשל חוב ארנונה. זאת, בשל חוב ארנונה שטרם חלף המועד להגיש השגה לגביו, או שהוגשה השגה וטרם ניתנה בעניין החלטה חלוטה, וכן ממי שניתן בעניינו צו כינוס או צו לעיכוב הליכים, במסגרת הליכי פשיטת רגל. בנוסף, מוצע גם להסמיך את שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, לקבוע סוגי חייבים שקיימת הצדקה שלא למנוע מהם אישור כאמור בשל חוב ארנונה, ושעליהם לא יחולו הוראות סעיף זה.

סעיף 18 סעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות קובע אילו סעיפים מפקודת העיריות יחולו אף על מועצות מקומיות. מוצע לקבוע כי ההסדר המוצע בסעיף 300א לפקודת העיריות כנוסחו בסעיף 17 בסימן זה, הנוגע למתן אישור תושבות לצורך הטבת מס, יחול אף ביחס למועצות מקומיות.

הרשויות המקומיות. לפיכך מוצע לקבוע כי הנחה התלויה בגובה ההכנסה תינתן רק בכפוף לכך שהמחזיק בנכס והמתגוררים עמו עובדים בהיקפים שיקבע שר הפנים בהתייעצות עם שר האוצר.

יצוין כי בהחלטת הממשלה מס' 150 מיום ד' בסיוון התשע"ג (13 במאי 2013) נקבע כי סעיף 12(ב) לחוק ההסדרים יתוקן, באופן המוצע כאן. בנוסף הוחלט כי שר הפנים יתקן את תקנות (הנחה מארנונה) ויקבע בהן שמשך בית שבו מפרנס אחד ייחשב ממצה כושר השתכרות אם אותו מפרנס מועסק ב-75% ממשרה מלאה לפחות, משך בית שבו שני מפרנסים ייחשב ממצה השתכרות אם הם מועסקים יחד ב-125% ממשרה מלאה לפחות, ו-50% נוספים ממשרה מלאה לפחות יידרשו מכל מפרנס נוסף המתגורר במשך הבית. עוד החליטה הממשלה כי הורה יחיד לילד שגילו אינו עולה על עשר שנים וסטודנט ייחשבו ממצים כושר השתכרות אם הם מועסקים ב-50% ממשרה מלאה לפחות. בנוסף, מכיוון שישנם מחזיקים שאינם יכולים לעבוד בהיקפים האמורים, התייחסה החלטת הממשלה אף לקביעת מיצוי כושר השתכרות של זכאי לגמלת הבטחת הכנסה, מבקש עבודה ומי שזכאי לקצבאות נכות מסוימות והכל כמפורט בהחלטת הממשלה.

סעיף 17 לפי סעיף 11 לפקודת מס הכנסה, מוענקות הטבות במס הכנסה, בשיעור משתנה לתושביהם של עשרות יישובים במדינת ישראל, בעיקר באזורי הפריפריה. תנאי לקבלת הטבה הוא היות הנישום תושב הרשות המקומית המזכה. לפי ההגדרה הקיימת

²⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

פרק ד': בריאות

סימן א': התחשבות בעד שירותי בריאות בבתי חולים ציבוריים כלליים

19. בסימן זה –

הגדרות

“ביצוע במחיר קבוע לשנת 2012” – סכום המכפלות של כל שירות ושירות שצרכו מבוטחי קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי בשנת 2012, במחיר ברוטו של כל שירות כאמור בשנת 2012;

דברי הסבר

126) מאחר שהסדר זה עומד לפוג בסוף שנת 2013, עולה הצורך להאריכו.

על פי ההסדר, רכישה של שירותי בריאות בבית החולים מעבר לתקרת הצריכה שנקבעה בחוק – נעשית במחיר מופחת. בדרך זו, נוצר תמריץ לבית החולים לצמצם את משך האשפוז בו, אך לקופת החולים נותר תמריץ שלא לעשות שימוש יתר ברכש שירותים בבית החולים, בשל העלות המשולמת בעד כל שירות ושירות הנרכש, גם מעבר לתקרת הצריכה. בכך נוצר איזון שנועד להבטיח תשלום הוגן בעד רכש שירותי הבריאות בבתי החולים, תוך שמירה על גידול מבוקר בהיקף הרכש בבית החולים. הסדר זה הוארך, מפעם לפעם, לתעית תוך שינוי.

עוד יצוין כי גם במדינות רבות מקרב מדינות ה-OECD קיימים הסדרי התחשבות כמו גם במערכת ההתחשבות בתוך קופת החולים הכללית בין בתי החולים שלה לבין המחוזות.

בהתאם לחוק, לכל קופת חולים ולכל בית חולים עומדת האפשרות, לקבוע הסדר התחשבות ביניהן השונה מהקבוע בחוק וזאת, כדי להגדיל את חופש הפעולה של בתי החולים ושל קופות החולים היכולים לקבוע מראש ובהסכמה את שיטת ההתחשבות ביניהם תוך יצירת מנגנונים של חלוקת סיכונים וזאת בלי לבטל את היתרונות שבשיטת ההתחשבות הקבועה בחוק.

בפועל, מרבית קופות החולים ובתי החולים מתקשרים ביניהם בהסכמים ולא פעלו בהתאם להסדר ההתחשבות הקבוע בחוק. כך, למעשה, בשנים האחרונות קופות החולים מתקשרות עם למעלה מ-80% מבתי החולים בהסכמי התקשרות המוסכמים על ידי שני הצדדים, והשונים מההסדר הקבוע בחוק. ההסכמים התאפיינו במתן הנחות גבוהות לקופות החולים במקביל לגידול בפעילות ובהיקף הרכש של הקופות בבתי החולים. כתוצאה מהסכמים אלה, אם בתי החולים וקופות החולים לא יגיעו להסדר ביניהם ויעבדו בהתאם להסדר ההתחשבות הקבוע בחוק, משמעותו גידול בהיקף התשלום שמעבירות קופות החולים לבתי החולים בגובה של מאות מיליוני שקלים חדשים בשנה על היקף פעילות דומה ומתן אפשרות לקופות החולים להעביר פעילות בשיעור של עשרות אחוזים מבתי החולים אשר עשויה לסכן את יציבותם.

פרק ד': בריאות

סימן א' ההתחשבות של קופות החולים עם בתי החולים כללי נערכת, בבסיסה, לפי מכפלת שירותי הבריאות הנצרכים בידי קופת החולים בכל בית חולים במחירו של כל שירות ושירות כאמור. מחירים אלה מוגבלים בצווים מכוח חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 (להלן – חוק הפיקוח). בעבור רוב הפעילות בבתי החולים, המחיר המרבי שמשלמת הקופה קבוע לפי מחירו של יום אשפוז שניתן לחבר הקופה בבית החולים ובעבור חלקה לפי תעריפים דיפרנציאליים הקבועים בצווים. הוצאות רבות בבתי החולים הן הוצאות קבועות אשר אינן משתנות לפי מספר ימי האשפוז המבוצע בפועל ועל כן מחירי השירותים משקפים את העלות הממוצעת הגבוהה מהעלות השולית.

במצב זה, קיים תמריץ לבית חולים להגדיל את הכמויות של ימי האשפוז ושל הפעולות המבוצעות בו, בעוד שלקופות החולים יכולת מועטה לשלוט בכמויות של השירותים הניתנים לחברים בהן בבתי החולים. מכאן, שבהעדר הסדר חקיקתי, תהיה נטייה לגידול מתמיד בכמויות, וממילא לגידול מתמיד בהוצאות הקופות לשירותי בריאות הנרכשים בבתי חולים.

כדי למנוע גידול בלתי מבוקר בהוצאות הקופות לשירותים הנרכשים בבתי החולים, הוצאה שהיא מרכיב עיקרי בהוצאות קופת חולים, הוחל במסגרת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 1997). התשנ"ז-1997, הסדר התחשבות המבוסס על תקרות צריכה.

עיקרו של הסדר זה קביעתן של תקרות צריכה במחיר מלא של כל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי-כללי, בהתבסס על היקף הרכישה בפועל של אותה קופה באותו בית חולים ערב קביעת ההסדר (בשנים 1993 ו-1994).

בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002), התשס"ב-2002 (להלן – חוק ההסדרים 2002 או החוק), חודש הסדר ההתחשבות, ונקבעו בו כמה שינויים. ההסדר הוארך שוב כמה פעמים עד לסוף שנת 2013 (ס"ח התשע"א, עמ' 27

27 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

”בית חולים ממשלתי כללי” – לרבות פעילות המתבצעת בו בידי תאגיד בריאות;

”בית חולים ציבורי כללי” – כל אחד מאלה:

- (1) בית חולים ממשלתי כללי;
  - (2) בית חולים כללי שבבעלות קופת חולים;
  - (3) בית חולים כללי שבבעלות רשות מקומית;
  - (4) בית חולים כללי שהוא תאגיד שהוא מוסד ציבורי כהגדרתו בסעיף 9 לפקודת מס הכנסה²⁸;
  - (5) בית חולים כללי שאינו בית חולים כאמור בפסקאות (1) עד (3), שבתעודת רישומו לפי פקודת בריאות העם²⁹, כלולות עמדות לרפואה רחופה (מיון);
- ”הוראת מינהל” – הוראת מינהל שקבע המנהל הכללי של משרד הבריאות או מי שהוא הסמיך לעניין זה;
- ”הנחת מחזור” – הנחה בעבור שירותי בריאות שקופות החולים רוכשות בבתי החולים הממשלתיים הכלליים, שנקבעה בהוראת מינהל;
- ”הנחת תעריף” – הנחה בעבור שירות בריאות מסוים שקופת חולים רוכשת בבית חולים ציבורי כללי;
- ”השרים” – שר הבריאות ושר האוצר;

ד ב ר י ה ס ב ר

נטו – במטרה ליצור תמריץ לקופות החולים להעביר פעילות שאינה הכרחית לביצוע בבתי החולים לקהילה;

– קביעה כי שיעור התשלום על גידול בפעילות מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו בשיעור של עד 2% מעבר לתקרה יחויב את הקופה בתשלום מופחת בשיעור של 70% ממחיר שירותי בריאות על הרכש הזה;

– קביעה כי שיעור התשלום על גידול בפעילות מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו בשיעור שמעבר ל-2% ועד ל-12% מהתקרה ברוטו, תחייב את קופת החולים בתשלום מופחת בשיעור של 33% ממחיר שירותי בריאות. שיעור זה משקף בצורה נכונה יותר את העלויות השוליות השונות של השירותים השונים הנרכשים מבתי החולים ומקטין את התמריץ של בתי החולים להגדלת פעילות מעבר לנדרש;

– קביעה כי שיעור התשלום על גידול בפעילות מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו בשיעור שמעבר ל-12% מהתקרה, תחויב קופת החולים בתשלום בשיעור של 65% ממחיר שירותי בריאות. וזאת, במטרה לנמנע מקופות החולים ביצוע יתר של פעולות בבתי חולים כתוצאה מהתשלום בשיעור מופחת.

שינוי כאמור צפוי לשמור על היציבות של קופות החולים ובתי החולים, להגדיל את הוודאות הפיננסית של קופות החולים ובתי החולים, ולהתאים את הקבוע בחוק לפעילות קופות החולים בבתי החולים בשנים האחרונות.

סעיף 19 מוצע להוסיף הגדרות הנחוצות להוראות המוצעות בסימני א' בפרק זה.

בהתאם לאמור לעיל, מוצע לשנות את מתודולוגיית ההסדר הקיים היום, תוך שמירה על העקרונות שלשמם נקבע ההסדר, במטרה להקבוע הסדר שיתאים להיקף הפעילות שרוכשות קופות החולים מבתי החולים כיום והתשלום בעדם בפועל. המתודולוגיה החדשה תהיה מושתתת על העקרונות האלה:

– לכל קופת חולים תיקבע תקרת צריכה ייחודית (תקרת צריכה פרטנית ברוטו) מול כל בית חולים השווה לערך הפעילות של קופת החולים בבית החולים בשנת 2012, בניכוי שירותים שמוחגרים מההסדר, שהיא מקודמת בתוספת ריאליזציה ובעדכון מחיר יום אשפוז;

– הסכום המרבי השנתי לתשלום על קופת חולים לשלם לבית חולים בעד רכש שירותים עד לגובה תקרת צריכה פרטנית נטו יהיה הסכום שהקופה שילמה לבית החולים בשנת 2012, בניכוי השירותים שמוחגרים מההסדר, שהוא מקודם בתוספת ריאליזציה ובעדכון מחיר יום אשפוז;

– הבטחת תשלום לבית חולים בשיעור של 95% מתקרת הצריכה הפרטנית נטו (רצפת צריכה פרטנית נטו) אם רכש קופת החולים באותו בית חולים ירד מ-95% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו;

– מתן אפשרות לקופת החולים לרדת בפעילות בבית חולים עד לגובה 95% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו ובמקביל הפחתת התשלום בהתאמה מתקרת הצריכה הפרטנית נטו בגובה של 70% מהמחיר שירותי הבריאות בניכוי הנחות מחזור והנחות תעריף ולא פחות מרצפת הצריכה הפרטנית

²⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

²⁹ ע"ר 1940, תוס 1, עמ' 191.

”חוק ביטוח בריאות ממלכתי” – חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ”ד–1994³⁰;

”חוק הפיקוח” – חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ”ו–1996³¹;

”חוק ההתחשבנות” – סימן ב’ בפרק ה’ בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002), התשס”ב–2002³²;

”מחיר ברוטו” – המחיר המלא שממנו מנוכה שיעור הנחת המחזור והנחת התעריף שניתנו בעבור אותו שירות בשנת 2012;

”מחיר מלא” – מחירו המרבי של יום אשפוזי ושירות אמבולטורי ודיפרנציאלי בבתי חולים ציבוריים כלליים, כפי שנקבע בצו לפי חוק הפיקוח;

”מטופל המיועד להעברה” – מי שנקבע לגביו כי ניתן להעבירו מחוץ לבית חולים ציבורי כללי, בהתאם להוראת מינהל ובהתחשב בצורך בשמירת הרצף הטיפולי, וזאת בלי לגרוע מהוראות חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ובכלל זה מהוראות סעיף 3(ד) לחוק האמור, ומתקיים בו אחד מאלה:

(1) הוא בהנשמה ממושכת ומאושפז בבית חולים ציבורי כללי יותר מ־30 ימים ברציפות;

(2) הוא מאושפז בבית חולים ציבורי כללי ומוגדר כחולה סיעודי מורכב או כחולה שיקומי גריאטרי, בהתאם להוראת מינהל;

”מספר המבוטחים המשוקלל” – כהגדרתו בסעיף 17 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

”ערך השירותים המוחרגים” – סכום ההפחתה, במחירי 2012, לתקרת הצריכה הפרטנית הרגילה, שקבעו השרים בצו לפי סעיפים 12(ב) ו־17(א)(8) לחוק ההתחשבנות, בשנת 2013³³;

”צריכה” או ”רכישה”, של שירותי בריאות בידי קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי – לרבות צריכה או רכישה של שירותים כאמור בידי קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי שהוא תאגיד שבבעלות הקופה, ולמעט צריכה או רכישה כאמור בבית חולים ציבורי כללי הפועל במסגרת אותה הקופה;

”רצפת צריכה פרטנית ברוטו”, לשנה מסוימת – 95% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו לאותה שנה;

”רצפת צריכה פרטנית נטו”, לשנה מסוימת – 95% מתקרת הצריכה הפרטנית נטו לאותה שנה;

”שיעור העדכון” – שיעור העדכון של מחיר יום אשפוזי שקבעו השרים בצו לפי חוק הפיקוח;

”שיעור הקפיטציה”, של קופת חולים – שיעור חלקה של קופת החולים מתוך הסכום לחלוקה שקובע המוסד לביטוח לאומי לפי הוראות סעיף 18 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

”תאגיד בריאות” – כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ”ה–1985³⁴;

³⁰ ס”ח התשנ”ד, עמ’ 156; התשע”ב, עמ’ 582.

³¹ ס”ח התשנ”ו, עמ’ 192; התשס”ו, עמ’ 79.

³² ס”ח התשס”ב, עמ’ 146; התשע”א, עמ’ 126.

³³ ק”ת התשע”ג, עמ’ 1268.

³⁴ ס”ח התשמ”ה, עמ’ 60; התשע”ב, עמ’ 454.

”תוספת” – לרבות תוספת בשיעור שלילי;

”תוספת ריאלית” – תוספת מעבר לשיעור העדכון של המחיר המלא, ואם נקבעו לפי החוק האמור שיעורי עדכון שונים למחירים של שירותי בריאות שונים – תוספת מעבר לשיעור, שיפרסמו ברשומות השרים, שהוא ממוצע משוקלל של שיעור העדכון של המחיר המלא בהתאם למשקלם של השירותים השונים בכלל שירותי הבריאות;

”תקרת צריכה פרטנית ברוטו” – הסכום המרבי השנתי לתשלום במחיר ברוטו, שעל קופת החולים לשלם לבית חולים ציבורי כללי, אשר יהיה לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, כקבוע בסעיף 2;

”תקרת צריכה פרטנית נטו” – הסכום המרבי השנתי לתשלום שעל קופת חולים לשלם לבית חולים ציבורי כללי בעד רכישת שירותים עד גובה תקרת הצריכה הפרטנית ברוטו, אשר יהיה לכל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי, כקבוע בסעיף 3.

תקרת צריכה פרטנית ברוטו

20. תקרת הצריכה הפרטנית ברוטו בכל אחת מהשנים האלה, תהיה כמפורט לצדן:

(1) בשנת 2014 – הביצוע במחיר קבוע לשנת 2012 בהפחתת ערך השירותים המוחרגים, בתוספת ריאלית בשיעור 3.428% ובתוספת שיעור העדכון לשנים 2013 ו־2014;

(2) בשנים 2015 ו־2016 – תקרת הצריכה הפרטנית ברוטו בשנה הקודמת, בתוספת ריאלית בשיעור 1.4% ובתוספת שיעור העדכון לאותה שנה.

תקרת צריכה פרטנית נטו

21. תקרת הצריכה הפרטנית נטו, בכל אחת מהשנים האלה, תהיה כמפורט לצדן:

(1) בשנת 2014 – הסכום המתקבל מסך התשלום שכל קופת חולים שילמה לכל בית חולים בעד רכש שירותים בשנת 2012 בניכוי ערך השירותים המוחרגים, ובניכוי ההפרש שבין התשלום ששילמה הקופה בעבור מטופל המיועד להעברה בשנת 2012 לבין התשלום שהיה עליה לשלם אלמלא הוראות סעיפים 14(ד) ו־16(6) לחוק ההתחשבנות באותה שנה, בתוספת ריאלית בשיעור 3.428% ובתוספת שיעור העדכון לשנים 2013 ו־2014;

ד ב ר י ה ס ב ר

לקבוע כי סכום זה יקודם בשנים 2015 ו־2016 בתוספת ריאלית בשיעור 1.4% ובתוספת שיעור העדכון לאותה שנה. הקידום בתוספת ריאלית בשיעור 3.428% משקף עדכון של 2% בין השנים 2012 ו־2013 ועדכון של 1.4% בין השנים 2013 ו־2014. הקידום בתוספת ריאלית בין כל אחת מהשנים 2013 עד 2016 בשיעור 1.4% משקף גידול של 0.6% בשל תוספת במיטות אשפוז וגידול דמוגרפי של 0.8%.

היות שבתי החולים נותנים הנחות שונות לקופות חולים על מחירי שירותי הבריאות שנקבעים על ידי השרים בצו לפי חוק פיקוח הוגדרו בנפרד תקרות צריכה פרטניות ברוטו ונטו לכל קופת חולים בכל בית חולים כך ש”תקרת הצריכה הפרטנית ברוטו” תבטא את שווי שירותי הבריאות ב”מחיר ברוטו”, שרכשה כל קופת חולים בכל בית חולים בשנת 2012 ותקרת צריכה פרטנית נטו שמבטאת את התשלום בעד השירותים שרכשה כל קופת חולים בכל בית החולים.

סעיפים מוצע לקבוע מה היא “תקרת הצריכה הפרטנית, 20 ו־21 נטו”, בכל אחת מהשנים 2014 עד 2016, כך שבשנת 2014 היא תחושב מהסכום המתקבל מסך התשלום שכל קופת חולים שילמה לכל בית חולים בעד רכש שירותים בשנת 2012 בניכוי “ערך השירותים המוחרגים”, ובניכוי ההפרש בין התשלום ששילמה הקופה בעבור מטופל המיועד להעברה בשנת 2012 לבין התשלום שהיה עליה לשלם אלמלא ההוראות בחוק ההתחשבנות שלפיהן קופת חולים תשלם בעבור מטופל כאמור תשלום בעבור ימי האשפוז שלו במחירים שקבעו לכך שרי הבריאות והאוצר (להלן – השרים) לפי חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ”ו–1996 (להלן – חוק הפיקוח). לפי ההסדר שנקבע בחוק וכן קופות החולים ובתי החולים לא יוכלו להתנות על ההסדר הזה בהסכמה. את הסכום שמתקבל מוצע להכפיל בתוספת ריאלית בשיעור 3.428% ובתוספת שיעור העדכון שמתעדכן מחיר יום אשפוז לשנים 2013 ו־2014. עוד מוצע

(2) בכל אחת מהשנים 2015 ו-2016 – תקרת הצריכה הפרטנית נטו בשנה הקודמת בתוספת ריאלית בשיעור 1.4% ובתוספת שיעור העדכון לאותה שנה.

(א) השרים יודיעו לכל בית חולים ולכל קופת חולים, עד יום 1 במרס של כל שנה מהשנים 2014 עד 2016, מה היא תקרת הצריכה הפרטנית ברוטו ותקרת הצריכה הפרטנית נטו שלהם לאותה שנה, לפי סעיפים 2 ו-3 וכן מרצפת הצריכה הפרטנית ברוטו ורצפת הצריכה הפרטנית נטו כפי שנגזרה מכל אחת מהתקרות כאמור.

(ב) על אף האמור בסעיפים 2 ו-3, השרים רשאים לחשב לגבי קופת חולים ובית חולים מסוימים, תוספת ריאלית לתקרות הצריכה הפרטניות ברוטו ונטו, השונה משיעור 3.428% לשנת 2014 ומ-1.4% לשנים 2015 ו-2016, בהתאמה, בהתחשב, בין השאר, בשינוי בשיעור הקפיטציה של קופת החולים, ובמיטות אשפוז נוספות שאושרו לבית החולים על פי כל דין ובעיתוי הקצאתן או הפעלתן, ובלבד שיתקיימו התנאים האלה:

(1) לגבי שנת 2014 – היחס בין סך תקרות הצריכה הפרטניות ברוטו ונטו, בהתאמה, לשנת 2014, בניכוי שיעור העדכון לשנים 2013 ו-2014, לבין סך תקרות הצריכה הפרטניות הבסיסיות ברוטו ונטו, בהתאמה, לא יעלה על 3.428%;

(2) לגבי השנים 2015 עד 2016 – היחס בין סך תקרות הצריכה הפרטניות ברוטו ונטו, בהתאמה, לכל אחת משנים האמורות, בניכוי שיעור העדכון לכל אחת מהשנים האמורות, לבין סך תקרות הצריכה הפרטניות ברוטו ונטו, בהתאמה, לשנה הקודמת – לא יעלה על 1.4%.

(ג) שיעור התוספת הריאלית שיחושב כאמור בסעיף קטן (א) לגבי קופת חולים ובית חולים מסוימים, יהיה אחיד ויחול על תקרת הצריכה הפרטנית ברוטו ועל תקרת הצריכה הפרטנית נטו.

(ד) בסעיף זה –

“תקרת צריכה פרטנית בסיסית ברוטו” – הביצוע במחיר קבוע לשנת 2012 שצרכה כל קופת חולים בכל בית חולים ציבורי כללי בהפחתת ערך השירותים המוחרגים;

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק, ובלבד שהתוספת הזו תהיה זהה לגבי תקרת הצריכה הפרטנית ברוטו ותקרת הצריכה הפרטנית נטו. השינוי כאמור, יתחשב בשיעור הקפיטציה של קופת החולים, ובמיטות אשפוז נוספות שאושרו לבית החולים על פי כל דין ובעיתוי הקצאתן או הפעלתן. לעניין זה, שיעור הקפיטציה הוא שיעור חלקה של כל קופה מסך הסכום שמחלק המוסד לביטוח לאומי לקופות החולים בעבור מתן שירותי בריאות הנכללים לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ”ד–1994 (בפרק זה – חוק ביטוח בריאות). שיעור זה מבטא את מספר המבוטחים המשוקלל של קופת החולים ביחס לכלל המבוטחים.

כדי שגמישות זו לא תפגע באיזון הקיים במערכת הבריאות בישראל, מוצע כי שינוי בשיעור כאמור יתאפשר ובלבד שהיחס בין סך תקרות הצריכה הפרטניות ברוטו ונטו, בהתאמה, לשנת 2014, בניכוי שיעור העדכון לשנים 2013 ו-2014, לבין סך תקרות הצריכה הפרטניות הבסיסיות ברוטו ונטו, בהתאמה, לא יעלה על 3.428% ולגבי השנים 2015 עד 2016 יתאפשר רק אם היחס בין סך תקרות הצריכה הפרטניות ברוטו ונטו, בהתאמה, לכל אחת משנים האמורות, בניכוי שיעור העדכון לכל אחת מהשנים האמורות, לבין סך תקרות

התקרות כאמור מנוכות גם מ”ערך השירותים המוחרגים”, שהם שירותים שהשרים כבר החליטו לגביהם בעבר כי הסדר ההתחשבות לא יחול עליהם. ערך השירותים שהורגו כאמור נקבע בסעיף 3 בצו ההסדרים במשק המדינה (קביעת שירותים מוחרגים וקביעת הפחתות), התשע”ג–2013, במחירי 2012. כמו כן מוצע לקבוע כי התקרות יקודמו בתוספת ריאלית שנקבעה בחוק המוצע ובשיעור העדכון.

סעיף 22 מוצע להסמיך את השרים להודיע לכל בית חולים ולכל קופת חולים, עד יום 1 במרס של כל שנה מהשנים 2014 עד 2016, מה היא תקרת הצריכה הפרטנית ברוטו, תקרת הצריכה הפרטנית נטו, רצפת הצריכה הפרטנית ברוטו ורצפת הצריכה הפרטנית נטו שלהם. יובהר, כי בהסדרי ההתחשבות בשנים קודמות תקרות הצריכה הפרטניות שהיו קובעים השרים היו מתפרסמות ברשומות. מאחר שבהסדר המוצע התקרות משקפות ביצועים בפועל של קופות חולים בבתי חולים, אין מקום לפרסם זה בציבור ודי בהודעה פרטנית לכל קופת חולים ולכל בית חולים.

עוד מוצע לאפשר לשרים גמישות ולחשב לגבי קופת חולים ובית חולים מסוימים, תוספת ריאלית לתקרות הצריכה הפרטניות ברוטו ונטו, בהתאמה, השונה משיעורים שנקבעו

” תקרת צריכה פרטנית בסיסית נטו” – הסכום המתקבל מסך התשלום שכל קופת חולים שילמה לכל בית חולים בעד רכש שירותים בשנת 2012 בניכוי ערך השירותים המוחרגים, ובניכוי ההפרש בין התשלום ששילמה הקופה בעבור מטופל המיועד להעברה בשנת 2012 לבין התשלום שהיה עליה לשלם אלמלא הוראות סעיפים 14(ד)(3) ו-16(6) לחוק ההתחשבנות, באותה שנה.

23. (א) בכל אחת מהשנים 2014 עד 2016, תשלם כל קופת חולים בעבור שירותים שרכשה בכל בית חולים ציבורי כללי, סכומים כמפורט להלן:

(1) אם קופת החולים רכשה שירותים עד לרצפת הצריכה הפרטנית ברוטו – רצפת הצריכה הפרטנית נטו באותה שנה;

(2) אם קופת החולים רכשה שירותים מעבר לרצפת הצריכה הפרטנית ברוטו ועד לתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו – תקרת הצריכה הפרטנית נטו בניכוי ההפרש שבין תקרת הצריכה הפרטנית ברוטו לבין מחיר הברוטו של השירותים שרכשה כאמור, כשהוא מוכפל ב-70%, אך לא פחות מרצפת הצריכה הפרטנית נטו באותה שנה;

(3) אם קופת החולים רכשה שירותים מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו – תקרת הצריכה הפרטנית נטו באותה שנה בתוספת –

(א) בעבור שירותים מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו ועד ל-102% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו – לא יותר מ-70% ממחיר הברוטו של השירותים;

(ב) בעבור שירותים מעבר ל-102% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו ועד ל-112% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו – לא יותר מ-33% ממחיר הברוטו של השירותים;

ד ב ר י ה ס ב ר

הצריכה הפרטנית ברוטו לבין המחיר ברוטו של השירותים שרכשה כאמור, כשהוא מוכפל ב-70%, אך לא פחות מרצפת הצריכה הפרטנית נטו באותה שנה. כך קופת החולים תקבל החזר בעד שירותים שרכשה בבית החולים בהיקף הנמוך מתקרת הצריכה ברוטו, אך בכל מקרה נשמר הכלל ולפיו הקופה תשלם לבית החולים לפחות את רצפת הצריכה הפרטנית נטו.

עוד מוצע לקבוע כי אם קופת החולים רכשה שירותים מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו, היא תשלם בעבור השירותים שצרכה מעבר כאמור, את תקרת הצריכה הפרטנית נטו באותה שנה כמפורט להלן:

– בעבור שירותים מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו ועד ל-102% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו, תוספת שלא תעלה על 70% מהמחיר ברוטו של השירותים;

– בעבור שירותים מעבר ל-102% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו ועד ל-112% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו, תוספת שלא תעלה על 33% מהמחיר ברוטו של השירותים;

– בעבור שירותים מעבר ל-112% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו, תוספת שלא תעלה על 65% מהמחיר ברוטו של השירותים.

הצריכה הפרטנית ברוטו ונטו, בהתאמה, לשנה הקודמת לא יעלה על 1.4%.

סעיף 23 הסעיף המוצע קובע את המחיר שתשלם קופת חולים בעבור שירותי בריאות שרכשה בבית חולים בהתאם לכמות הרכש שאותו רכשה ביחס לתקרת הצריכה הפרטנית. מוצע להגדיר את “רצפת הצריכה הפרטנית נטו” ו-“רצפת הצריכה הפרטנית ברוטו”, כ-95% מתקרות הצריכה הפרטנית, נטו או ברוטו, בהתאמה, לאותה שנה. כמו כן מוצע לקבוע כי אם קופת החולים רכשה שירותים עד לגובה של 95% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו לאותה שנה היא תשלם בעבור השירותים 95% מתקרת הצריכה הפרטנית נטו לאותה שנה. האמור יבטיח לכל בית חולים הכנסה מינימלית כדי לשמור על יציבותו הפיננסית של בית החולים מוצע לקבוע כי הוראה זו תחול רק אם בית החולים הסכים לספק לקופה, באותה שנה, שירותים בהיקף ובזמינות דומים לאלה שסיפק בשנה שקדמה לה בשווי הממצה את סכום הרצפה הפרטנית נטו, ומתקיימים תנאים נוספים שקבעו השרים לעניין זה, אם קבעו.

כמו כן מוצע לקבוע כי אם קופת החולים רכשה שירותים מעבר לרצפת הצריכה הפרטנית ברוטו ועד לתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו היא תשלם בעבור השירותים את תקרת הצריכה הפרטנית נטו בניכוי ההפרש בין תקרת

(ג) בעבור שירותים מעבר ל-112% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו – לא יותר מ-65% ממחיר הברוטו של השירותים.

(ב) לעניין סעיף זה יחושבו השירותים שרכשה קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי לפי מחיר ברוטו.

(ג) הוראות סעיף קטן (א)(1) יחולו רק אם בית החולים הסכים לספק לקופה, באותה שנה, שירותים בהיקף ובזמינות דומים לאלה שסיפק בשנה שקדמה לה בשווי הממצה את סכום הרצפה הפרטנית נטו, ומתקיימים תנאים נוספים שקבעו השרים לעניין זה, ככל שקבעו.

24. מטופל המיועד להעברה (א) השרים רשאים לקבוע בצו, עד ליום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), כי קופת חולים תשלם תשלום מוגדל בגובה המחיר המלא בעבור שירותי אשפוז בבית חולים ציבורי כללי של מטופל המיועד להעברה, החל מהמועד שיקבעו השרים לעניין זה ובהתאם לתנאים ולכללים שיקבעו.

(ב) קבעו השרים כי יחול תשלום מוגדל כאמור בסעיף קטן (א), יחולו הוראות אלה: (1) על אף האמור בסעיפים 2 ו-3, יפחיתו מתקרת הצריכה הפרטנית את הסכום כמפורט להלן:

(א) לגבי תקרת צריכה פרטנית ברוטו לשנת 2014 – הסכום שעל קופת החולים היה לשלם במחיר ברוטו בשל מטופל מיועד להעברה בשנת 2012 בתוספת ריאלית בשיעור 3.428% ובתוספת שיעור העדכון לשנים 2013 ו-2014;

(ב) לגבי תקרת צריכה פרטנית נטו לשנת 2014 – הסכום שעל קופת החולים היה לשלם אלמלא הוראות סעיפים 14(ד)(3) ו-16(6) לחוק ההתחשבות, בשנת 2012 בתוספת ריאלית בשיעור 3.428% ובתוספת שיעור העדכון לשנים 2013 ו-2014;

ד ב ר י ה ס ב ר

הפיקוח, בניכוי שיעור הנחות המפורטות להלן, שניתנו בעבור אותו שירות בשנת 2012:

– הנחת תעריף – בתי החולים נוהגים לתת הנחות תעריף מהמחיר המלא בעד שירותי הבריאות בעד רכש שירותים מסוימים בהתאם לשיקול דעתם;

– הנחת מחזור – מעת לעת נקבעת בהוראת מינהל מאת המנהל הכללי של משרד הבריאות הנחה בעבור שירותי בריאות שרוכשות קופות החולים בבתי חולים הממשלתיים הכלליים. כיום, קיימת הנחת מחזור בשיעור קבוע לכלל השירותים.

מחיר הברוטו מייצג את המחיר המקובל במערכת הבריאות בשנת 2012 שהיא שנת הבסיס לחישוב התקרות במודל ההתחשבות המוצע.

סעיף 24 שירותים מסוימים מסופקים בצורה יעילה יותר מבחינה רפואית מחוץ לבתי החולים הכלליים ועל כן מוצע לבנות מערכת תמריצים שתעודד את קופות החולים לספק שירותים אלה בבתי חולים גריאטריים שיקומיים. לפיכך מוצע להסמיך את השרים לקבוע בצו, עד ליום א' באדר א' התשע"ד (1 בפברואר 2014), כי קופת חולים תשלם תשלום מוגדל בגובה מחיר שירותי הבריאות בעבור שירותי

קבלת תשלום מופחת על פעילות נוספת מעבר לפעילות שבוצעה בשנת 2012 שהיא מקודמת לשנת 2014, מפחית את התמריץ לבית החולים להגדיל את פעילותו באופן משמעותי ובכך מרסן את הרכש של קופת החולים בבית החולים בהתאם למטרות החוק המוצע. כמו כן, הסדר זה משקף את פונקציית העלות של בית החולים שכן ייצור פעילות נוספת מעבר לפעילות שייצור בית החולים בשנים הקודמות עולה לבית החולים פחות שכן לפעילות זו הוצאה שולית כלבר ביחס לכלל הפעילות בבית חולים. עם זאת, הסדר ההתחשבות המוצע מאזן עניין זה ולפיכך מוצע לקבוע כי בעבור פעילות מעבר ל-112% מתקרת הצריכה הפרטנית ברוטו יש לעלות את התשלום לגובה של 65% מהמחיר ברוטו וזאת כדי למנוע מקופת החולים לנצל את שיעור התשלום המופחת כאמור לעיל ולהעביר פעילות מהקהילה לבתי החולים אשר תיצור עומס בבתי החולים.

יובהר כי חישוב התשלום בעד שירותי הבריאות שתשלם בסופו של יום כל קופת חולים יתבסס על "מחיר ברוטו" (אשר מחושב על פי תקרות צריכה המבוססות על מחיר ברוטו), כך שהשירותים שרכשה קופת חולים בבית חולים יחושבו לפי המחירים שקובעים השרים לפי חוק

(2) בהסכם בכתב לפי סעיף 26 הקובע הסדר אחר להתחשבות בעד רכישת שירותים בבית החולים, ייכללו הוראות סעיף זה, וההסכם לא יתנה עליהן.

התחשבות בין בית חולים לבין תאגידי בריאות

25. בבית חולים ממשלתי כללי שבו פועל תאגיד בריאות, לא יפחת היקף החשבונות שבעדם משולם סכום מופחת כאמור בסעיף 23(א) ו-3) שיוחס לתאגיד הבריאות מסכום השווה ל-48.67% מכלל החשבונות שבעדם משולם סכום מופחת כאמור; השרים רשאים לקבוע, בצו, ביחס לבית חולים ולתאגיד בריאות הפועל בתחומו, לכל אחת מהשנים 2014 עד 2016, שיעור אחר מכלל החשבונות שבעדם משולם סכום מופחת כאמור, לאחר שמיעת עמדת בית החולים והתאגיד.

הסכמים בין קופות חולים לבית חולים בדבר שיטת ההתחשבות ביניהם

26. (א) על אף הוראות סימן זה, רשאים כל בית חולים וציבורי כללי וכל קופת חולים לקבוע בהסכם בכתב ביניהם הסדר אחר להתחשבות בעד רכישת שירותים בבית החולים, ובלבד שההסדר ימלא אחר התנאים האלה:

(1) בית החולים וקופת החולים יתחייבו בהסכם כי בבית החולים יינתנו לחברי הקופה שירותים ברמה נאותה ובאיכות וזמינות כמתחייב מהוראות חוק ביטוח בריאות ממלכתי;

(2) ההסכם יקבע כי אם יחול שינוי בסך היקף צריכת השירותים של קופת החולים בבית החולים, בכל שנה משנות ההסדר לעומת השנה שקדמה לה, מעבר לשינוי במספר המבוטחים המשוקלל של הקופה ולשיעור העדכון, בשיעור העולה על 6%, תהיה שיטת ההתחשבות ביניהם לפי הוראות סימן זה;

(3) ההסכם יכלול מנגנון לבירור חילוקי דעות בין הצדדים לו ביחס להתחשבות ביניהם;

(4) תקופת ההסכם לא תעלה על שלוש שנים או עד לתום התקופה שבה יחולו הוראות סימן זה כאמור בסעיף 27(ג), לפי המוקדם;

(5) ההסדר המוצע לא ייצור הפליה מצד בית החולים בין חברים שונים בקופת החולים שעמה נחתם ההסכם או בינם לבין חברים בקופת חולים אחרת.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 25 במטרה להסדיר את ההתחשבות בין בתי החולים לתאגידי הבריאות ולמנוע ניצול לרעה של המערכת באמצעות העמסה מוגברת של שיעורי תשלומים מופחתים על בית החולים ובכך לגרום לו לגירעונות, מוצע לקבוע, בדומה להסדר שנקבע לעניין זה בחוק ההתחשבות, כי בבית חולים שבו פועל תאגיד בריאות, לא יפחת היקף החשבונות שבעדם משולם סכום מופחת שיוחס לתאגידי הבריאות מסכום השווה ל-48.67% מכלל החשבונות שבעדם משולם סכום מופחת כאמור. מוצע לאפשר לשרים גמישות ביחס לשיעור מכלל החשבונות שבעדם משולם סכום מופחת כאמור, שנקבע בחוק, ולהסמיכם לקבוע בצו, ביחס לבית חולים ולתאגיד בריאות הפועל בתחומו, לכל אחת מהשנים 2014 עד 2016, שיעור אחר כאמור, לאחר שמיעת עמדת בית החולים והתאגיד.

סעיף 26 בהמשך להסדיר ההתחשבות שנקבעו בחקיקה בעבר, מוצע גם הפעם, לתת לקופות החולים ולבתי החולים סמכות, תחומה ומוגבלת בזמן, לקבוע בהסכם בכתב ביניהם הסדר אחר להתחשבות בעד רכישת שירותים בבית חולים, ובלבד שההסדר ימלא אחר התנאים המפורטים

אשפו בית חולים של מטופל המוגדר כמיועד להעברה, החל מהמועד שיקבעו השרים לעניין זה ובהתאם לתנאים ולכללים שיקבעו. הוראה זו משקפת את האחריות של הקופה להעביר מטופל שהוא חבר בה, המונשם כרוני, חולה סיעודי מורכב או חולה שיקומי גריאטרי מבית החולים הכללי לבית חולים גריאטרי או למוסד שיקומי, לפי העניין.

ככל שהשרים קבעו כי קופת חולים תשלם תשלום מוגדל בעבור מטופל מיועד להעברה כאמור, הרי שיש להפחית בהתאם את תקרות הצריכה הפרטניות כדי למנוע תשלום כפול בעד מטופלים אלה. לפיכך מוצע כי ככל שהשרים יקבעו כאמור, יופחתו מתקרת הצריכה הפרטנית הסכומים המפורטים בסעיף המוצע ביחס לשנים האמורות שם.

בדומה לקבוע בחוק ההתחשבות, מוצע גם הפעם לקבוע כי בתי החולים וקופות החולים לא יוכלו להתנות בהסכם בכתב ביניהם על הסדר זה, וכי ההסכם בכתב ביניהם יחיל את ההסדר שנקבע בסעיף המוצע לעניין זה, וזאת בשל החשיבות הרפואית הרבה של מתן טיפול מחוץ לבתי החולים הכלליים במטופלים אלה.

(ב) הגיעו בית חולים וקופת חולים להסדר על שיטת ההתחשבות ביניהם, יעבירו הצדדים העתק מההסכם שנחתם לעניין זה לשרים; סבר אחד השרים כי ההסכם אינו עומד בהוראות סעיף קטן (א) יודיע על כך לצדדים להסכם ולשר האחר, בתוך 60 ימים מיום שההסכם הועבר לידיהם.

(ג) שר הבריאות רשאי, בהתייעצות עם שר האוצר ולאחר ששמע את הצדדים להסכם, לבטל את ההסכם אם ראה שהדבר נחוץ לשם שמירה על בריאות הציבור, והכל מנימוקים שיירשמו; החליט שר הבריאות לבטל את ההסכם כאמור, ימסור לצדדים את החלטתו בצירוף הנימוקים לה.

(ד) השרים רשאים לקבוע בצו הוראות לעניין מידת הצריכה בפועל של קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי שבו אושר הסכם בין הקופה לבית החולים לפי סעיף זה, ובכלל זה הם רשאים לקבוע כי יראו את הצריכה כאילו נעשתה במחירים הנמוכים מהמחיר המלא או מהמחיר ברוטו.

תחולה על שירותי בריאות 27. (א) הוראות סימן זה לא יחולו על –

(1) שירות הניתן לנפגע, כהגדרתו בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970⁵⁵;

(2) שירות הניתן לקטין שאינו תושב, לפי הסכם בין המדינה לבין קופת חולים או לפי כל הסדר משפטי אחר; לעניין זה, "תושב" – כהגדרתו בחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

(3) שירות הניתן לעובד זה, כמשמעותו בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991⁵⁶, הכלול במסגרת סל השירותים שקבע שר הבריאות לפי החוק האמור, אך למעט שירות הניתן לעובד זר השוהה בישראל לפי אשרה ורישיון לשיבת ארעי (א-1), כאמור בתקנה 6(א) לתקנות הכניסה לישראל, התשל"ד-1974⁵⁷;

(4) שירות הניתן לחייל לפי הסכם בין קופת חולים לבין צבא ההגנה לישראל; לעניין זה, "חייל" – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955⁵⁸, למעט חייל בשירות חובה בתקופת שירות בלא תשלום, כמשמעותו בסעיף 55 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

(5) שירות הניתן למטופל לפי הסכם בין קופת חולים לבין גוף אחר האחראי למתן השירות למטופל, על פי חוק, הסכם או חוזה ביטוח;

(6) שירות בתחום בריאות הנפש שחלות לגביו הוראות סימן ג';

(7) שירות נוסף שקבעו השרים בצו בשנים 2011 עד 2013 לפי הוראות סעיף 17(א)(8) לחוק ההתחשבות;

ד ב ר י ה ס ב ר

נמנים עם השירותים שקופת החולים מחויבת לספק מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כגון שירות הניתן לעובד זר או שירות הניתן לקטין שאינו תושב. כמו כן, מוצע להחריג מההסדר שירותים שהוחרגו על ידי השרים בצו בשנים 2011 עד 2013 מתוקף סמכותם לפי סעיף 19(א)(8) לחוק ההתחשבות; כן מוצע להאריך את סמכות השרים שהיתה קיימת בחוק כאמור, להחריג מההסדר ההתחשבות שירותים נוספים לשנים 2014 עד 2016.

בסעיף. מוצע, לתת לשרים סמכויות נדרשות כדי לוודא שאין בהסדרים אלו פגיעה בשוויוניות, בבריאות הציבור או ביציבות הכלכלית של קופות החולים ושל בתי החולים.

סעיף 27 לסעיף קטן (א)

מוצע לקבוע כי הסדר ההתחשבות לפי החוק לא יחול על השירותים, המנויים בסעיף המוצע, אשר קופת החולים מספקת באמצעות רכש מבית החולים, אך אינם

⁵⁵ ס"ח התש"ל, עמ' 126; התשע"א, עמ' 992.

⁵⁶ ס"ח התשנ"א, עמ' 112; התשע"ב, עמ' 486.

⁵⁷ ק"ת התשל"ד, עמ' 1517.

⁵⁸ ס"ח התשט"ו, עמ' 171; התשע"ב, עמ' 128.

(8) שירות נוסף שקבעו השרים בצו בשנים 2014 עד 2016; צו כאמור ייקבע לא יאוחר מיום 1 במרס בשנה שבה חל יום תחילתו.

(ב) קבעו השרים לפי הוראות סעיף קטן (א)(8) כי הוראות סימן זה לא יחולו על שירותים מסוימים (בסעיף קטן זה – השירותים המוחרגים), לגבי שנה מהשנים 2014 עד 2016, יקבעו בצו עד יום 1 במרס באותה שנה שלגביה קבעו כאמור, את סכום ההפחתה לתקרות הצריכה הפרטנית ברוטו ונטו לכל קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי, שיתבסס, בין השאר, על כמות השירותים המוחרגים שצרכה קופת החולים בבית החולים הציבורי הכללי בשנה שקדמה לשנה שבה נקבע הצו ועל המחיר המלא של שירותים כאמור ערב קביעת הצו.

(ג) הוראות סימן זה יחולו על שירותים שרכשה קופת חולים בבית חולים ציבורי כללי עד ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016).

סימן ב': התחשבות בעד שירותי בריאות הנפש

הגדרות

28. בסימן זה –

"ביצוע במחיר קבוע" – סכום המכפלות של כל שירותי האשפוז הפסיכיאטרי שצרכו מבוטחי קופת חולים בבית חולים פסיכיאטרי במחיר המלא של כל שירות כאמור, אף אם שולם בעבורו סכום מופחת;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

השנייה והשלישית לחוק), התשע"ב–2012 (בפרק זה – צו ביטוח בריאות). בהתאם לצו זה מהמועד הקובע, צפויים להיווסף רוב שירותי בריאות הנפש לסל שירותי הבריאות שבאחריות קופת החולים.

מאחר שמועד כניסתו לתוקף של הצו האמור, יהיו קופות החולים אחראיות לאספקת שירותי בריאות הנפש לציבור המבוטחים, ובכלל זה לרכישת שירותים ממוסדות המספקים שירותי בריאות נפש, החליטה הממשלה כי עם מעבר האחריות הביטוחית לקופת החולים, יוחל הסדר התחשבות בין קופת החולים לבין בתי חולים פסיכיאטריים, בתי חולים כלליים שבהם פועלות מחלקות אשפוז פסיכיאטריות ומרפאות לבריאות הנפש.

לסעיף קטן (ג)

סעיף זה קובע את משך תחולתו של ההסדר עד ליום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016).

סימן ב' בהחלטת הממשלה מס' 4611, מיום י"ח באייר **כללי** התשע"ב (10 במאי 2012) החליטה הממשלה לאשר לפי הצעת שר הבריאות, בהסכמת שר האוצר, מתוקף סמכותה לפי סעיף 8(ב)(1) וסעיף 69(א) לחוק ביטוח בריאות את ההעברה בצו של רוב השירותים מתחום בריאות הנפש, המפורטים בתוספת השלישית לחוק ביטוח בריאות שבאחריות משרד הבריאות, לסל שירותי הבריאות המפורטים בתוספת השנייה לאותו חוק, שאספקת השירותים המפורטים בה היא באחריות קופת החולים. עוד נקבע בהחלטה, כי הצו ייכנס לתוקף ביום י"ד בתמוז התשע"ה (1 ביולי 2015) (בפרק זה – המועד הקובע). בהמשך לכך, ביום כ"ח באב התשע"ב (16 באוגוסט 2012) פורסם צו ביטוח בריאות ממלכתי (שינוי התוספת

הסדר ההתחשבות כפי שמוצע בסימן א' (בפרק זה – הסדר ההתחשבות הרגיל) מותאם לרכש שירותי בריאות הגוף בבתי חולים ציבוריים כלליים ואינו כולל את נושא רכש השירותים בתחום בריאות הנפש, וכן נוכח האפיונים הייחודיים של אספקה ורכש של שירותים בתחום זה, מוצע להוסיף סימן נפרד לחוק המוצע, ולקבוע בו הסדר מפורט, נפרד לכללי ההתחשבות בין קופת החולים לבין בתי חולים הציבוריים (כלליים שבהם מחלקה פסיכיאטרית ופסיכיאטריים) וכן בין קופת החולים לבין המרפאות לבריאות הנפש, לעניין רכש שירותים פסיכיאטריים, כמפורט להלן. מוצע כי הסדר זה יחול לגבי שירותי בריאות הנפש בשנים 2015 ו-2016, כאשר, הלכה למעשה, יחל ההסדר בפועל רק במועד הקובע. כל שינוי במועד הקובע, ככל שיהיה, יביא לשינוי במועד תחילתו של ההסדר המוצע, בהתאם.

סעיף 28 מוצע להוסיף הגדרות הנחוצות להוראות המוצעות בסימן ב' בפרק זה.

- ”בית חולים פסיכיאטרי” – בית חולים פסיכיאטרי או מחלקה פסיכיאטרית בבית חולים ציבורי כללי, שכל אחד מהם הוא אחד מאלה:
- (1) בית חולים ממשלתי, לרבות תאגיד בריאות הפועל במסגרתו;
  - (2) בית חולים בבעלות קופת חולים;
  - (3) בית חולים בבעלות רשות מקומית;
  - (4) בית חולים שהוא תאגיד שהוא מוסד ציבורי, כמשמעותו בסעיף 9 לפקודת מס הכנסה;
  - (5) בית חולים שאינו בית חולים כאמור בפסקאות (1) עד (3), שבתעודת רישומו לפי פקודת בריאות העם³⁹ כלולות עמדות לרפואה דחופה (מיון);
- ”השרים”, ”חוק ביטוח בריאות ממלכתי”, ”חוק ההתחשבנות”, ”חוק הפיקוח” ו”תאגיד בריאות” – כהגדרתם בסימן א’;
- ”טיפול יום” – שירות של טיפול יום הניתן ביחידה לטיפול יום במרפאה לבריאות הנפש;
- ”מחיר מלא” – מחירו המרבי של שירות בתחום בריאות הנפש, כפי שנקבע בצו לפי חוק הפיקוח;
- ”מספר המיטות המתוקנן”, בבית חולים פסיכיאטרי – הסכום של שני אלה מחולק ב־365:
- (1) מספר מיטות האשפוז או מיטות אשפוז היום הרשומות בתעודת הרישום של בית החולים הפסיכיאטרי בתחילת השנה מוכפל ב־365;
  - (2) מספר מיטות האשפוז או מיטות אשפוז היום, המתוכננות להיווסף לתעודת הרישום של בית החולים הפסיכיאטרי באותה שנה מוכפל במספר הימים שנותרו באותה השנה מהמועד המתוכנן להוספתן;
- לעניין חישוב ”מספר המיטות המתוקנן”, לעניין פסקאות (1) ו־(2), ייספרו רק ימים שלאחר מועד תחילתו של סימן זה ועד לסוף השנה;
- ”מרפאה לבריאות הנפש” – אחת מאלה:
- (1) מרפאה לבריאות הנפש הפועלת במסגרת בית חולים פסיכיאטרי או בית חולים ציבורי כללי, כהגדרתו בסימן א’;
  - (2) מרפאה לבריאות הנפש המופעלת בידי משרד הבריאות או בידי קופת חולים, לרבות מרפאה כללית של קופת חולים הנותנת שירותים מרפאתיים בתחום בריאות הנפש;
  - (3) מרפאה אחרת שבה פועל צוות רב־מקצועי המספק שירותים מרפאתיים בתחום בריאות הנפש, שיקבעו השרים בצו;
- ”מרפאה ממשלתית לבריאות הנפש” – מרפאה לבריאות הנפש שהיא אחת מאלה:
- (1) מרפאה לבריאות הנפש הפועלת בבית חולים פסיכיאטרי ממשלתי;
  - (2) מרפאה לבריאות הנפש הפועלת בבית חולים ממשלתי כללי כהגדרתו בסימן א’;
  - (3) מרפאה ממשלתית לבריאות הנפש שאינה פועלת במסגרת בית חולים;
- ”צו ביטוח בריאות ממלכתי” – צו ביטוח בריאות ממלכתי (שינוי התוספת השנייה והשלישית לחוק), התשע”ב–2012⁴⁰;

³⁹ ע”ר 1940, תוס 1, עמ’ 191.

⁴⁰ ק”ת התשע”ב, עמ’ 1600.

“צריכה” או “רכישה”, של שירותי אשפוז פסיכיאטריים בידי קופת חולים בבית חולים פסיכיאטרי – לרבות צריכה או רכישה של שירותים כאמור בידי קופת חולים, בבית חולים פסיכיאטרי שהוא תאגיד בבעלות הקופה ולמעט צריכה או רכישה כאמור בבית חולים פסיכיאטרי הפועל במסגרת אותה הקופה;

“צריכה” או “רכישה”, של טיפול יום בידי קופת חולים במרפאה לבריאות הנפש – לרבות צריכה או רכישה של שירותים כאמור בידי קופת חולים, במרפאה לבריאות הנפש שהיא תאגיד בבעלות הקופה או פועלת במסגרת בית חולים שהוא תאגיד שבבעלות הקופה ולמעט צריכה או רכישה כאמור במרפאה לבריאות הנפש הפועלת במסגרת אותה הקופה;

“תקרת הצריכה הבסיסית לשירותי אשפוז בבית חולים פסיכיאטרי”, בשנה מסוימת – הסכום של שני אלה:

(1) הסכום הכולל שהתקבל מחישוב המחיר המלא, באותה שנה כפול 365 ימי אשפוז פסיכיאטריים, בעד תפוסה של 95% ממספר המיטות המתוקנן של מיטות האשפוז;

(2) הסכום הכולל שהתקבל מחישוב המחיר המלא, באותה שנה, כפול 252 ימי אשפוז יום פסיכיאטרי מוכפל במספר המיטות המתוקנן של מיטות אשפוז היום; לעניין הגדרה זו, יחושב מחירו המלא של יום אשפוז פסיכיאטרי ושל אשפוז יום פסיכיאטרי, לפי סוג המיטה שלה הוא מיוחס.

29.

תקרת הצריכה הפרטנית לשירותי אשפוז של קופת חולים בבית חולים פסיכיאטרי, בכל אחת מהשנים 2015 ו-2016, תהיה הסכום המתקבל מהכפלת תקרת הצריכה הבסיסית לשירותי אשפוז בבית חולים פסיכיאטרי, בביצוע במחיר קבוע של חברי אותה קופה באותו בית חולים בשנת 2014, מחולק בביצוע במחיר קבוע של כלל חברי קופות החולים באותו בית חולים באותה תקופה (בסימן זה – תקרת הצריכה הפרטנית לשירותי אשפוז); השרים יפרסמו, בהודעה ברשומות, עד יום 1 במרס של כל אחת מהשנים 2015 ו-2016 את תקרת הצריכה הפרטנית לשירותי אשפוז של כל קופת חולים בכל בית חולים פסיכיאטרי.

30.

(א) בכל אחת מהשנים 2015 ו-2016, תשלם כל קופת חולים בעבור שירותי אשפוז פסיכיאטריים שרכשה בכל בית חולים פסיכיאטרי, סכומים כמפורט להלן:

(1) עד לתקרת הצריכה הפרטנית לשירותי אשפוז – לא יותר ממחירם המלא של שירותי האשפוז הפסיכיאטריים;

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק הפיקוח. “תקרת הצריכה הפרטנית לשירותי אשפוז” שנקבעת לכל קופה מותאמת כך שסכום התקרות כאמור בכל בית חולים, שווה ל”תקרת הצריכה הבסיסית לשירותי אשפוז בבית חולים פסיכיאטרי”.

סעיף 30 מוצע לקבוע את השיעור מהמחירים המרביים שתשלם כל קופת חולים בהתאם לצריכת שירותי אשפוז פסיכיאטריים עד לתקרות הצריכה הפרטניות האמורות והתשלומים שישלמו, לרבות פטור מתשלום, מעבר לתקרות אלה. בפרט מוצע לקבוע כי אם קופת החולים צרכה שירותים בהיקף עד לתקרת הצריכה הפרטנית לשירותי אשפוז, היא לא תשלם יותר מהמחיר שקבעו השרים בצו, לפי חוק הפיקוח (בפרק זה – מחיר מלא), בעבור שירותים אלה.

סעיף 29 מוצע לקבוע את “תקרת הצריכה הפרטנית לשירותי אשפוז”, לכל אחת מקופות החולים בכל אחד מבתי החולים הכלליים הפסיכיאטריים לעניין רכש שירותי אשפוז פסיכיאטרי, לשנים 2015 ו-2016, בהתבסס על היקף הצריכה של מבטחי כל קופה בכל אחד מבתי החולים האמורים, ערב תחילתו של ההסדר המוצע. סכום תקרות הצריכה הפרטניות של כל קופות החולים בכל בית חולים (“תקרת הצריכה הבסיסית לשירותי אשפוז בבית חולים פסיכיאטרי”) ייקבע בהתאם למספר מיטות האשפוז ומיטות אשפוז היום שבתעודת הרישום של בית החולים. הנדרשת לצורך פעילותו של מוסד רפואי לפי פקודת בריאות העם, ולפי מחיר השירותים כפי שנקבעו על ידי השרים בצו לפי

(2) מעבר לתקרת הצריכה הפרטנית במחיר מלא לשירותי אשפוז ועד לביצוע במחיר קבוע בשיעור של 113% מהתקרה האמורה – סכום אפס;
(3) מעבר לביצוע במחיר קבוע בשיעור של 113% מתקרת הצריכה הפרטנית לשירותי אשפוז – לא יותר מ-30% ממחירים המלא של שירותי האשפוז הפסיכיאטריים.

(ב) לעניין סעיף זה, יחושבו שירותי האשפוז שרכשה קופת חולים בבית חולים פסיכיאטרי לפי מחירים המלא.

31. התחשבות בין בית חולים כללי ממשלתי לבין תאגידי בריאות
בבית חולים ממשלתי כללי שבו פועל תאגיד בריאות ואשר יש בו מחלקה פסיכיאטרית, לא יפחת היקף החשבונות שבעדם משולם סכום אפס או סכום מופחת, כאמור בסעיף 24(2) או (3), שיוחס לתאגיד הבריאות, מסכום השווה ל-95% מכלל החשבונות שבעדם משולם סכום אפס או סכום מופחת כאמור.

32. התחשבות בין קופת חולים לבין מרפאה ממשלתית לבריאות הנפש
(א) ההתחשבות בין קופת חולים לבין מרפאה ממשלתית לבריאות הנפש, בכל אחת מהשנים 2015 ו-2016, בשל מתן שירותי בריאות נפש במרפאה, למעט שירותי טיפול יום ביחידה לטיפול יום במרפאה (בסעיף זה – שירותי מרפאה), תיעשה בהתאם להוראות שיקבעו השרים, והשרים רשאים לקבוע הוראות שונות למרפאות שונות.

(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) יקבעו השרים, בין השאר, הוראות בעניינים אלה:

(1) תקרות צריכה אשר בעד רכישת שירותי מרפאה עד לתקרות אלה, בידי קופת חולים, תשלם הקופה לא יותר ממחירים המלא של השירותים, ואם לא נקבע לשירות מחיר מלא – מהמחיר שיקבעו השרים;

(2) שיעור מהמחיר שנקבע כאמור בפסקה (1), שתשלם קופת חולים בעד רכישת שירותי מרפאה מעבר לתקרות הצריכה שנקבעו לפי פסקה (1);

(3) שיעור מהמחיר שנקבע כאמור בפסקה (1), בעד רכישת שירותי מרפאה מעבר לתקרות צריכה נוספות שיקבעו, ככל שיקבעו;

ד ב ר י ה ס ב ר

והביקוש לשירות מצד הקופה יעלה בשיעור ניכר על התקרה שנקבעה, מוצע שבית החולים יקבל תשלום ההולם את העלות השולית באספקת השירות הנוסף, שהיא נמוכה באופן משמעותי מהמחיר המלא, וזאת בהתאם לרציונל העומד גם בבסיס הסדר ההתחשבות הרגיל (ראה גם דברי הסבר לסעיף 23).

סעיף 31 בדומה להסדר הנוגע לתאגידי בריאות המוצע בסעיף 25, ובהמשך לאמור בדברי הסבר לאותו סעיף, כדי למנוע עיוות שעשוי להיווצר כתוצאה מחלוקת הפעילות וההכנסות בין בתי החולים לבין תאגידי הבריאות הפועלים במסגרתם, מוצע לקבוע כי לפחות 95% מכלל הפעילות במחיר מופחת או במחיר אפס, בכל מרכז רפואי, תיוחס לתאגידי הבריאות ולא לבתי החולים. כלומר 95% מכלל הפעילות שסיפק בית החולים מעל תקרת הצריכה בכל מרכז רפואי שנקבעה תיוחס לתאגיד כאמור.

סעיף 32 במסגרת ההסכם בנושא הרפורמה הביטוחית בין משרד הבריאות לבין משרד האוצר, שנחתם ביום כ"ד באול התשס"ז (17 בספטמבר 2006), נקבע כי גם לגבי המרפאות הממשלתיות לבריאות הנפש ייקבע הסדר התחשבות מול קופות החולים. לפיכך מוצע להסמיך את השרים לקבוע כללי התחשבות בין קופות החולים לבין

כמו כן, מוצע לקבוע כי אם קופת החולים צרכה שירותים בהיקף העולה על תקרת הצריכה הפרטנית ועד לצריכת שירותים בשיעור של 113% מהתקרה האמורה היא לא תשלם כלל בעבור השירותים שצרכה מעבר לתקרה כאמור. לבסוף, מוצע לקבוע כי אם קופת החולים צרכה שירותים בהיקף שמעבר לשיעור של 113% מתקרת הצריכה הפרטנית היא לא תשלם יותר מ-30% ממחירים המלא של שירותים אלה.

תכליתם העיקרית של המחירים המרביים שנקבעים ביחס להיקפי הצריכה השונים של קופת החולים בבית החולים, לעודד את בית החולים להציע שירותים לקופת החולים בהיקף הדומה או הקרוב, ככל האפשר, להיקף השירותים הנורמטיבי ביחס לגודל בית החולים, קרי למספר וסוג המיטות שבתעודת הרישום של בית החולים. בדרך זו אף מצטמצמת האפשרות של גידול בהוצאות קופות החולים בעבור השירותים המוצעים על ידי בתי החולים בהיקף החורג בשיעור ניכר מהיקף השירותים המתוכנן וממסגרת המקורות העומדת לרשותן.

ככך שבעבור שירותים המבוצעים בבית החולים מעבר לתקרת הצריכה לא תשלם קופת החולים בעד קבלת שירותים אלה, נוצר תמריץ לבית החולים שלא להגדיל את היקף הפעילות המוצעת מעבר לתקרה. עם זאת, היה

- (4) לעניין קביעת שיעור מהמחיר כאמור בפסקאות (2) ו-(3), רשאים השרים לקבוע גם פטור מלא מתשלום או תשלום המחיר המלא;
- (5) חלוקת התשלומים ששילמו קופות החולים מעבר לתקרות הצריכה שנקבעו לפי פסקה (1), בין קופות החולים ומשרד הבריאות, וכן השימושים בתשלומים כאמור ובלבד שהשימושים ישמשו לתחום בריאות הנפש, ולגבי משרד הבריאות – ישמש בחלקו גם למרפאות הממשלתיות לבריאות הנפש.

33. (א) בסעיף זה –

- “הוצאה כספית רבעונית” – סך ההוצאה הכספית שהיו מוציאות כלל קופות החולים, ברבעון מסוים, בעד טיפולי יום שצרכו מבוטחיהן באותו רבעון בכל המרפאות לבריאות הנפש, אילו שולם בעדם המחיר הרבעוני המלא;
- “היקף צריכה רבעוני” – סכום המתקבל מהכפלת מספר עמדות טיפול יום בכל המרפאות לבריאות הנפש כאמור בסעיף קטן (ג), במחיר המלא לטיפול יום כשהוא מוכפל במספר ימי הטיפול לרבעון שנקבע לפי סעיף קטן (ד);
- “מחיר רבעוני מלא” –

- (1) ברבעון הראשון שבו חלות הוראות סימן זה – המחיר המלא לטיפול יום;
- (2) בכל רבעון אחר – המחיר המרבי לרכישת טיפול יום בידי קופות החולים, שנקבע לאותו רבעון, לפי סעיף קטן (ב);
- (ב) (1) עלתה או פחתה ההוצאה הכספית ברבעון מסוים, במהלך השנים 2015 ו-2016, על היקף הצריכה הרבעוני באותו רבעון, יפחת או יעלה המחיר הרבעוני המלא, ברבעון שלאחריו, על פי נוסחה שיקבעו לעניין זה השרים, בצו.

ד ב ר י ה ס ב ר

ניכר מהיקף השירותים הנורמטיבי. הסדר זה מושג על ידי ייעוד חלק מהתשלום של קופות החולים בעבור שירותי מרפאה שמעבר לתקרת הצריכה לשימושים אחרים בתחום בריאות הנפש ובהם פיתוח שירותים הניתנים על ידי קופות החולים ומשרד הבריאות.

הסדר זה לא יחול על שירותי טיפול יום במרפאות, שלגביהם מוצע הסדר נפרד בסעיף 33 המוצע, שאמור לחול על כלל המרפאות הציבוריות לבריאות הנפש ולא רק על המרפאות הממשלתיות.

סעיף 33 כדי למנוע הוצאה עודפת של קופות החולים בעד רכישת שירותי טיפול יום במרפאות לבריאות הנפש, מוצע לקבוע הסדר מיוחד לעניין ההתחשבות בין קופות החולים לבין המרפאות. במסגרת זאת, מוצע לקבוע את היקף הצריכה לשנים 2015 ו-2016, על בסיס מספר עמדות טיפול היום הקיימות במרפאות לבריאות הנפש. היה והיקף צריכת שירות באותן עמדות יגדל או יפחת ברבעון מסוים ביחס להיקף השירות הנורמטיבי החזוי, יותאם המחיר המרבי שישולם בעבור השירות במסגרת הסדר ההתחשבות. כך, הוצאות הקופות בעבור טיפולי יום לא יחרגו מהיקף צריכת השירות הנורמטיבית כאמור.

כיום יש 592 עמדות טיפול יום במרפאות לבריאות הנפש וככל שישתנה מספר העמדות האמור, יעודכן גם היקף הצריכה הנורמטיבי לכל רבעון. מוצע להסמיך את השרים לקבוע מספר עמדות אחר לעניין זה.

המרפאות הממשלתיות לשנים 2015 ו-2016, באופן שיאפשר את עיגונה של הסכמה זו בתקנות, לרבות, קביעת תקרות לצריכה וכן מחיר מרבי שתשלם הקופה בעד צריכה בהיקפים ביחס לתקרה זו, בדומה להסדר ההתחשבות הרגיל ולהסדר המוצע בסימן זה לגבי שירותי אשפוז פסיכיאטרי.

בשונה ממערך האשפוז הפסיכיאטרי, רכישת השירותים במרפאות לבריאות הנפש על ידי קופות החולים צפויה לשנות שינוי מהותי את אופן אספקת השירותים במרפאות אלו. לפיכך, כדי לאפשר לשרים גמישות לקבוע הסדר התחשבות יעיל העונה על מטרות ההסדר, מוצע להסמיך אותם לקבוע בתקנות, במסגרת כללי ההתחשבות, הוראות בעניינים אלה:

- תקרות צריכה אשר בעד רכישת שירותי מרפאה עד לתקרות אלה, בידי קופת חולים, תשלם הקופה לא יותר ממחירם המלא של השירותים;
- שיעור מהמחיר שנקבע כאמור (בסעיף זה – המחיר שנקבע) שתשלם קופת חולים בעד רכישת שירותי מרפאה על צריכה מעבר לתקרות הצריכה;
- שיעור מהמחיר שנקבע, בעד רכישת שירותי מרפאה מעבר לתקרות צריכה נוספות שיקבעו, ככל שיקבעו.
- הסדר ההתחשבות המוצע, מאפשר לקבוע מחירי שירותים שונים לקופה ולנותן השירותים. זאת במטרה ליצור, בעבור כל אחד מהצדדים, תמריץ מיטבי שלא לחרוג בשיעור

(2) קביעת הנוסחה לפי פסקה (1), תהיה כך שההוצאה הכספית ברבעון שלאחריו לא תעלה ולא תפחת מהיקף הצריכה הרבעוני שיחול באותו רבעון.
(3) המנהל הכללי של משרד הבריאות יפרסם הודעה, בדרך שיקבע שר הבריאות, סמוך לאחר תחילת כל רבעון, בדבר המחיר הרבעוני המלא שיחול באותו רבעון.
(ג) מספר עמדות טיפול יום במרפאות לבריאות הנפש לעניין קביעת היקף הצריכה הרבעוני יהיה 592 או מספר עמדות אחר שיקבעו השרים.

(ד) לצורך קביעת היקף הצריכה הרבעוני יורו המנהל הכללי של משרד הבריאות והמנהל הכללי של משרד האוצר או מי שהם הסמיכו לעניין זה, על מספר ימי הטיפול לאותו רבעון, ובלבד שסך ימי הטיפול לשנה לא יעלה על 252 ימים; הודעה על מספר ימי הטיפול בכל רבעון, תפורסם ברשומות.

(ה) השרים רשאים לקבוע את דרך ואופן ההתחשבות בין קופת חולים לבין מרפאה לבריאות הנפש שיחולו במקום הוראות סעיפים קטנים (ב) עד (ד), בכל אחת מהשנים 2015 ו-2016, בשל מתן שירותי טיפול יום, והם רשאים לקבוע הוראות שונות למרפאות שונות; בתקנות לפי סעיף קטן זה, יקבעו השרים, בין השאר, הוראות בעניינים אלה:

(1) תקרות צריכה אשר בעד רכישת טיפולי יום עד לתקרות אלה, בידי קופת חולים, תשלם הקופה לא יותר ממחירם המלא של טיפולי היום, שייקבעו בהתאם לכמות עמדות טיפול היום שבתעודת הרישום של כל מרפאה לבריאות הנפש;

(2) שיעור מהמחיר המלא של טיפול יום שתשלם קופת חולים בעד רכישת השירות האמור מעבר לתקרות הצריכה שנקבעו לפי פסקה (1);

(3) שיעור מהמחיר המלא של טיפול יום שתשלם קופת חולים בעד רכישת השירות, מעבר לתקרות צריכה נוספות שיקבעו, ככל שיקבעו;

(4) לעניין קביעת שיעור מהמחיר המלא כאמור בפסקאות (2) ו-(3), רשאים השרים לקבוע גם פטור מלא מתשלום לטיפול יום או תשלום במחיר מלא של טיפול יום.

34. (א) למרות הוראות סימן זה, רשאים כל בית חולים פסיכיאטרי או מרפאה לבריאות הנפש (בסעיף זה – נותן שירותים) וכל קופת חולים, לקבוע בהסכם בכתב ביניהם הסדר אחר להתחשבות בעד רכישת שירותי בריאות הנפש, ובלבד שההסדר ימלא אחר תנאים אלה:

(1) נותן השירותים וקופת החולים יתחייבו בהסכם כי נותן השירותים יתן לחברי הקופה שירותים ברמה נאותה ובאיכות ובזמינות כמתחייב מהוראות חוק ביטוח בריאות ממלכתי;

ד ב ר י ה ס ב ר

– שיעור מהמחיר שנקבע כאמור (בסעיף זה – המחיר שנקבע), שתשלם קופת חולים בעד רכישת שירותי מרפאה על צריכה מעבר לתקרות הצריכה שנקבעו כאמור;

– שיעור מהמחיר שנקבע, בעד רכישת שירותי מרפאה מעבר לתקרות צריכה נוספות שיקבעו, ככל שיקבעו.

סעיף 34 בדומה להסדר ההתחשבות הרגיל כאמור בסימן א' המוצע, גם כאן מוצע לאפשר לקופת החולים ולמוסדות המספקים שירותים בתחום בריאות הנפש (בתי החולים והמרפאות לבריאות הנפש) להגיע להסכמים בנושא ההתחשבות ביניהם, שלא על פי הכללים המפורטים בסימן המוצע, וזאת בכפוף לאותם התנאים שנקבעו לעניין

עוד מוצע לאפשר לשרים גמישות לקבוע הסדר התחשבות אשר יחליף את ההסדר המעוגן בסעיף המוצע, אשר לפיו יוכלו השרים לקבוע בתקנות, במסגרת כללי ההתחשבות התחליפיים כאמור, הוראות בעניינים אלה:

– תקרות צריכה שייקבעו בהתאם לכמות עמדות טיפול היום שבתעודת הרישום של כל מרפאה לבריאות הנפש, שקופת חולים תשלם בעד רכישת שירותי מרפאה עד לתקרות אלה, לא יותר ממחירם המלא של השירותים;

(2) ההסכם יקבע כי אם יחול שינוי בסך היקף צריכת השירותים של קופת החולים אצל נותן השירותים, בכל שנה משנות ההסדר לעומת השנה שקדמה לה, מעבר לשינוי במספר המבוטחים המשוקלל של הקופה ומעבר לשיעור השינוי במחיר המלא של השירותים, בשיעור העולה על 6%, תהיה שיטת ההתחשבות ביניהם לפי הוראות סימן זה;

(3) ההסכם יכלול מנגנון לביורר חילוקי דעות בין הצדדים ביחס להתחשבות ביניהם;

(4) תקופת ההסכם לא תעלה על שנה וחצי או עד לתום התקופה שבה יחולו הוראות סימן זה, לפי המוקדם;

(5) ההסדר שבהסכם לא ייצור הפליה מצד נותן השירותים בין חברים שונים בקופת החולים שעמה נחתם ההסכם או בינם לבין חברים בקופת החולים האחרות.

(ב) הגיעו נותן שירותים וקופת חולים להסדר על שיטת התחשבות ביניהם, יעבירו הצדדים להסכם העתק ממנו לשרים; סבר אחד מהשרים כי ההסכם אינו עומד בהוראות סעיף קטן (א), יודיע על כך לצדדים להסכם ולשר האחר, בתוך 60 ימים מיום שההסכם הועבר אליו.

(ג) שר הבריאות, בהתייעצות עם שר האוצר, רשאי, לאחר ששמע את הצדדים להסכם, לבטל אותו אם ראה שהדבר נחוץ לשם שמירה על בריאות הציבור, והכל מנימוקים שיירשמו; החליט שר הבריאות לבטל את ההסכם כאמור, ימסור לצדדים את החלטתו בצירוף הנימוקים לה.

(ד) השרים רשאים לקבוע בצו הוראות לעניין מדידת הצריכה בפועל של קופת חולים אצל נותן שירותים, במקרה שבו נחתם הסכם בין הקופה לבין נותן השירותים לפי סעיף זה, ובככלל זה הם רשאים לקבוע כי יראו את הצריכה כאילו נעשתה במחירים הנמוכים ממחירי השירותים שנצרכו.

אי-תחולה

35. (א) הוראות סימן זה לא יחולו על –

(1) שירות הניתן לנפגע, כהגדרתו בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970⁴¹;

(2) שירות הניתן לקטין שאינו תושב, לפי הסכם בין המדינה לבין קופת חולים או לפי כל הסדר משפטי אחר; לעניין זה, "תושב" – כהגדרתו בחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

ד ב ר י ה ס ב ר

החולים מחויבת לספק מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כגון שירות הניתן לעובד זר או שירות הניתן לקטין שאינו תושב; כן, כאמור בדברי ההסבר בחלק הכללי לסימן זה, מוצע לקבוע כי תחילתן של הוראות סימן זה ביום תחילתו של צו ביטוח בריאות או במועד תחילתו של צו אחר שיבוא במקומו ושידחה את מועד תחילתו של צו ביטוח בריאות, כך שתחילתו של סימן זה והחלת הסדר ההתחשבות המוצע בו יותאם למועד שבו קופת החולים אכן יחלו לספק שירותי בריאות הנפש למבוטחייהן.

זה בהסדר ההתחשבות הרגיל כאמור בסימן א' המוצע, הבאים להבטיח כי יישמר האינטרס של המבוטחים בקבלת שירות ראוי ושוויוני.

סעיפים בדומה להסדר ההתחשבות הרגיל כאמור בסימן א' 35 ו-36 המוצע, מוצע לקבוע כי הסדר ההתחשבות בסימן זה לא יחול על השירותים המנויים בסעיף המוצע, אשר קופת החולים מספקת באמצעות רכש מבית החולים, ואולם הם אינם נמנים עם השירותים שקופת

⁴¹ ס"ח התש"ל, עמ' 126; התשע"א, עמ' 992.

(3) שירות הניתן לעובד זה, כמשמעותו בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1975⁴², הכולל במסגרת סל השירותים שקבע שר הבריאות לפי החוק האמור, אך למעט שירות הניתן לעובד זה השווה בישראל לפי אשרה ורישיון לישיבת ארעי (א-1), כאמור בתקנה 6(א) לתקנות הכניסה לישראל, התשל"ד-1974;

(4) שירות הניתן לחייל לפי הסכם בין קופת חולים לבין צבא הגנה לישראל; לעניין זה, "חייל" – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955⁴³, למעט חייל בשירות חובה בתקופת שירות בלא תשלום, כמשמעותו בסעיף 55 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי;

(5) שירות הניתן למטופל לפי הסכם בין קופת חולים לבין גוף אחר האחראי למתן השירות למטופל, על פי חוק, הסכם או חוזה ביטוח.

תחילתן של הוראות סימן זה ביום תחילתו של צו ביטוח בריאות ממלכתי (שינוי התוספות השנייה והשלישית לחוק), התשע"ב-2012, או ביום תחילתו של צו אחר שיבוא במקומו, והן יחולו לגבי שירותי אשפוז פסיכיאטריים שרכשה קופת חולים בבית חולים פסיכיאטרי וכן לגבי שירותי בריאות הנפש שרכשה קופת חולים במרפאה לבריאות הנפש מיום תחילתן ועד יום כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2016).

פרק ה': תקשורת

37. בחוק הפצת שידורים באמצעות תחנות שידור ספרתיות, התשע"ב-2012⁴⁴ – תיקון חוק הפצת שידורים באמצעות תחנות שידור ספרתיות

ד ב ר י ה ס ב ר

תשתיות דיגיטליות ושיפור השירות לאורך בתחום הטלוויזיה הרב-ערוצית, להטיל על משרד התקשורת ומשרד האוצר, יחד עם הרשות השנייה והמועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין (בפרק זה – הצוות), לגבש המלצות בעניין הרחבת המערך וכן בעניין אופן הפעלתו, לרבות בעניין תיקוני חקיקה הנדרשים לצורך כך, ולהגישן לאישור הממשלה. ביום ב' באדר א' התשע"א (6 בפברואר 2011) אימצה הממשלה את המלצות הצוות, בהחלטת ממשלה מס' 2832 שעניינה הרחבת מערך השידור הדיגיטלי (בפרק זה – החלטת הממשלה).

בהמשך להחלטת הממשלה, חוקק חוק הפצת שידורים באמצעות תחנות שידור ספרתיות, התשע"ב-2012 (בפרק זה – חוק הפצת שידורים). חוק הפצת שידורים עיגן הפצה של שידורים נוספים על גבי המערך – שידורים של ערוץ ייעודי כמשמעותו בחוק התקשורת (בוק ושידורים), התשמ"ב-1982 (בפרק זה – חוק התקשורת), שידורים של ערוץ נושאי כמשמעותו בחוק הפצת שידורים, שידורים של רשות השידור בטכנולוגיית חדות גבוהה, שידורי הטלוויזיה הלימודית, שידורי רדיו ושידוריו של מי שיקבל רישיון לשידורי טלוויזיה בהתאם לחוק הרשות השנייה. כמו כן הסדיר חוק הפצת שידורים מיהו הגורם אשר יתכנן, יקים ויפעיל את המערך וקבע בעניין זה הוראות שונות.

פרק ה'

סעיף 37 במהלך שנת 2009 החלה הפצת שידורי כבלים הטלוויזיה של רשות השידור (ערוץ 1 וערוץ 33), של בעלי הזיכיונות לשידורי טלוויזיה מכוח חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990 (בפרק זה – חוק הרשות השנייה) (קשת, רשת ישראל 10) ושל ערוץ הכנסת, באמצעות מערך הפצה קרקעי בטכנולוגיה ספרתית (דיגיטלית) (בפרק זה – המערך). באותה העת כלל מערך זה מרבב (Multiplexer) אחד (מרבב הוא התקן טכנולוגי המשמש להפצת שידורים על גבי תחנות שידור ספרתיות), הפועל בטכנולוגיית חדות רגילה (Standard Definition – SD). המערך הוקם בידי הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (בפרק זה – הרשות השנייה), במימון אוצר המדינה מכספי התמלוגים המשולמים לפי סעיף 100 לחוק הרשות השנייה. נכון להיום, המערך מופעל בידי הרשות השנייה ומצוי בבעלותה.

במרבית מדינות האיחוד האירופי ובמדינות מפותחות אחרות, מספר הערוצים המועברים באמצעות מערך הטלוויזיה הדיגיטלי הקרקעי גדול ממספר הערוצים המשודרים בישראל באמצעות המערך.

ביום ד' באב התשע"ע (15 ביולי 2010) החליטה הממשלה, בהחלטת ממשלה מס' 2026 שעניינה ניצול

⁴² ס"ח התשנ"א, עמ' 112; התשע"ב, עמ' 486.

⁴³ ס"ח התשט"ו, עמ' 171; התשע"ב, עמ' 128.

⁴⁴ ס"ח התשע"ב, עמ' 286.

(1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "שידורים" יבוא:

"שליטה" – כהגדרתה בחוק התקשורת;

(2) בסעיף 2 –

(א) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) השר ושר האוצר ימנו את הגורם המפעיל.

(1) השר רשאי לקבוע תנאים והגבלות לעניין מינוי של הגורם המפעיל

ולעניין פעילותו, בעניינים אלה:

(1) החוקה ושליטה של אחר בגורם המפעיל או של הגורם המפעיל
באחר;

(2) עיסוק אחר של הגורם המפעיל, תפקיד אחר שהוא ממלא על
פי דין או שירות אחר שהוא מעניק;

(3) התניית מתן שירות הניתן בידי הגורם המפעיל לפי חוק זה
ברכישה או בקבלה של שירות אחר הניתן בידי הגורם המפעיל או
בידי אחר או באי-קבלת שירות כאמור;

(4) תכנון, הקמה או הפעלה של תחנות שידור ספרתיות כאמור
בסעיף 3(א), באמצעות אחר;

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "אושר מינוי" יבוא "מונה הגורם המפעיל";

ד ב ר י ה ס ב ר

שידורים נקבעה רשימה מוגדרת של גופים ציבוריים אשר אליהם רשאים שרי התקשורת והאוצר להעביר את האחריות להפעלת המערך והבעלות עליו (בפרק זה – הגורם המפעיל). כדי לאפשר את בחירת הגוף היעיל והמקצועי ביותר להפעלת המערך ובהתאם לנעשה במדינות המפותחות בעולם, מוצע לתקן את סעיף 2 לחוק הפצת שידורים ולבטל את המגבלות הקיימות בו כיום לעניין זהות הגורם המפעיל. לעניין זה יצוין כי קיימת חשיבות לכך שהגורם המפעיל יהיה גורם שאינו מפקח על שידורי טלוויזיה. אם ירצו השרים להעביר את הפעלת המערך לגורם פרטי, מובן מאליו כי הדבר ייעשה בהליך בחירה שוויוני.

מאחר שלפי התיקון המוצע הגורם המפעיל יכול להיות כל גוף במשק, מוצע להסמיך את שר התקשורת לקבוע תנאים והגבלות לעניין מינוי של הגורם המפעיל וכן תנאים והגבלות כאמור לעניין הפעלת המערך על ידו, בעניינים אלה: החוקה ושליטה של אחר בגורם המפעיל או החוקה ושליטה של הגורם המפעיל באחר; עיסוק אחר של הגורם המפעיל (למשל – גוף העוסק בשידורי טלוויזיה במסגרת המערך או בכל מסגרת אחרת); תפקיד אחר שהוא ממלא על פי דין (למשל – פיקוח על שידורים) או שירות אחר שהוא מעניק; התניית מתן שירות הניתן בידי הגורם המפעיל לפי החוק ברכישה או בקבלה של שירות אחר הניתן בידי הגורם המפעיל או בידי אחר או באי-קבלת שירות כאמור; תכנון, הקמה או הפעלה של המערך באמצעות אחר.

לפסקה (3)

כדי שיהיה ניתן להפיץ על גבי המערך מגוון שידורים רחב ככל האפשר למספר רב ככל האפשר של צרכנים מכלל גויניה של החברה הישראלית, מוצע לתקן את חוק הפצת שידורים בנוגע לכמה נושאים, כפי שיפורט להלן.

לפסקה (1)

מוצע להוסיף הגדרה של "שליטה", הנחוצה להוראות המוצעות בפרק זה. ההגדרה למונח "שליטה" מפנה להגדרה "שליטה" בחוק התקשורת – היכולת לכוון פעילותו של תאגיד, בין לבד ובין יחד עם אחרים או באמצעותם, בין במישרין ובין בעקיפין, הנובעת מכוח החזקת אמצעי שליטה בו או בתאגיד אחר, לרבות יכולת הנובעת מתכנון התאגיד, מכוח חוזה בכתב, בעל פה או באופן אחר, או יכולת הנובעת מכל מקור אחר, ולמעט יכולת הנובעת רק ממילוי תפקיד של נושא משרה בתאגיד; בלי לגרוע מכלליות האמור, יראו אדם כשולט בתאגיד אם הוא מחזיק חמישים אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד, או אם בידו היכולת למנוע קבלת החלטות עסקיות בתאגיד, למעט החלטות שעניינן הנפקה של אמצעי שליטה בתאגיד או החלטות שעניינן מכירה או חיסול של רוב עסקי התאגיד או שינוי מהותי בהם; חזקה כי אדם שולט בתאגיד, אם בידו השיעור הגדול ביותר של אמצעי שליטה מסוג כלשהו.

לפסקה (2)

הפצת השידורים על גבי המערך מתבצעת כיום על ידי הרשות השנייה שהיא הגורם המסדיר של השידורים המסחריים הפתוחים לציבור. בסעיף 2 לחוק הפצת

- (3) בסעיף 3(א), הסיפה החל במילים "ובלבד שלא יעשה כן" – תימחק;
- (4) בכותרת פרק ג', בסופה יבוא "שהוקמו עד היום הקובע";
- (5) בסעיף 4, אחרי "תחנות השידור הספרתיות" יבוא "שהוקמו עד היום הקובע";
- (6) בסעיף 6(ב)5, במקום "לפי סעיף 13(ב)" יבוא "לפי סעיף 13(א)";
- (7) אחרי סעיף 7 יבוא:

"שימוש במרבב 7א. על אף האמור בסעיפים 6(ב) ו-7(ג), הפצת שידורים באמצעות תחנות שידור ספרתיות המחייבת שימוש במרבב שעד היום הקובע לא נעשה בו שימוש לשם הפצת שידורים כאמור, תיעשה רק לאחר שניתן לכך אישור של המועצה לשידורי כבלים ולוויין; החלטת המועצה לפי סעיף זה תינתן לאחר ששמעה את עמדת הגורם המפעיל";

(8) בסעיף 9, סעיף קטן (ב) – בטל;

(9) בסעיף 10, במקום האמור בו יבוא:

"(א) היה הגורם המפעיל אחד מהמנויים להלן, ישמשו דמי ההפצה שישולמו לו לכיסוי ההוצאות הכרוכות במילוי תפקידיו לפי חוק זה בלבד:

(1) גורם ממשלתי;

(2) תאגיד שהוקם בחוק;

(3) חברה ממשלתית, כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁴⁵, שכל המניות ואמצעי השליטה בה הם בידי המדינה.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מהוראות סעיף 4";

(10) בסעיף 13 –

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) המועצה לשידורי כבלים ולוויין רשאית להעניק רישיון לשם שידורו של ערוץ נושאי שיופץ באמצעות תחנות השידור הספרתיות, למי שבחרה

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק הפצת שידורים). מתוכנת השלמת הקמתם של שני מרבבים נוספים אשר יאפשרו להפיץ באמצעותם את אותם השידורים הנוספים שלפי החוק יופצו על גבי המערך. מוצע להבהיר בסעיף 4 לחוק הפצת שידורים כי אוצר המדינה יישא רק בעלויות ההקמה לצורך קליטתם והפצתם בציבור של שידורים באמצעות המערך שהוקם עד ליום הקובע, כך שאם יבחר הגורם המפעיל להרחיב את המערך לאחר מועד זה, הוא יוכל לעשות כן, אך לא במימון המדינה.

נוסף על כך לנוכח התיקון המוצע לסעיף 4 כאמור לעיל, מוצע לתקן את כותרת פרק ג' לחוק הפצת שידורים כך שתתייחס להוראות בעניין מימון עלות ההקמה של תחנות שידור ספרתיות שהוקמו עד היום הקובע.

לפסקאות (6) ו-(10) – כללי

סעיף 13 לחוק הפצת שידורים מסמיך את שר התקשורת, בהתייעצות עם מועצת הכבלים ולוויין ומועצת הרשות

מוצע לבטל את המגבלה החלה כיום בסעיף 3(א) לחוק הפצת שידורים שלפיה הגורם המפעיל לא יוכל להקים ולהפעיל את תחנות השידור הספרתיות באמצעות מי שמסדר שידורי טלוויזיה או שידורי רדיו בישראל, וזאת כדי להפוך את הבעלות על המערך והפעלתו לעניין בעל היתכנות כלכלית אשר ימשוך אליו גופים בעלי ידע וניסיון בתחום. יובהר לעניין זה כי שר התקשורת יוכל לקבוע מגבלות לעניין תכנון הקמה והפעלה של תחנות שידור ספרתיות בידי הגורם המפעיל באמצעות גורם אחר כאמור לעיל.

לפסקאות (4) ו-(5)

בהתאם להחלטת הממשלה ולסעיף 4 לחוק הפצת שידורים, על המדינה לממן את הקמתו של המערך ובכלל זה את הקמתם ובנייתם של שלושה מרבבים. נכון למועד פרסומו של תיקון זה הושלמה בנייתו של מרבב אחד שבאמצעותו מופצים כיום השידורים על גבי המערך ועד יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) (שהוא היום הקובע כהגדרתו

⁴⁵ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

במכרו שפרסמה לעניין זה; בחירה כאמור תתבסס על המחיר שיציג כל משתתף במכרו לשלם בעבור קיבולת שתוקצה לו בתחנות השידור הספרתיות לשם הפצת שידוריו של ערוץ נושאי; בסעיף זה – "נושא" – לרבות שפה;

"ערוץ נושאי" – ערוץ טלוויזיה ש-75% לפחות משעות השידור שלו מוקדשים לנושא אחד, ושידוריו בנושא האמור משודרים במהלך 90% לפחות משעות צפיית השיא;

"שעות צפיית השיא" – השעות שבין 19:00 ל-23:00, בכל יום.;

(ב) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) זוכה במכרו כאמור בסעיף קטן (א) (בסעיף זה – מכרו לערוץ נושאי) יחליט, לאחר בחירתו, לאיזה מהנושאים המפורטים להלן יוקדש הערוץ הנושאי:

(1) ספורט;

(2) שידורים לילדים;

(3) סרטים;

(4) טבע;

ד ב ר י ה ס ב ר

רמת המחירים שאותם משלמים הצרכנים, ומשכך נכון כי תתקבל על ידי גורמים מקצועיים. לפיכך מוצע לתקן את סעיף 13 לחוק הפצת שידורים כפי שיפורט להלן.

לפסקה (6)

לנוכח התיקונים המוצעים בסעיף 13 לחוק הפצת שידורים כפי שיפורטו לעיל, מוצע לתקן את ההפניה לסעיף 13 המופיעה בסעיף 6(ב)(5) לחוק הפצת שידורים כך שתתאים לתיקונים המוצעים כאמור.

לפסקה (10)

לפסקאות משנה (א) ו-(ב)

מוצע לתקן את סעיף 13(א), כך שתוסר המגבלה להפצת שלושה ערוצים נושאים בלבד, ולקבוע כי המועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין (בפרק זה – מועצת הכבלים והלוויין) רשאית לפרסם מכרו להענקת רישיון לשם שידוריו של ערוץ נושאי (בפרק זה – המכרו או מכרו לערוץ נושאי). במכרו לערוץ נושאי ייבחר זוכה בהתבסס על הצעת המחיר שלו במכרו בעבור הקצאת קיבולת להפצת שידוריו על גבי המערך.

כמו כן מוצע לתקן את סעיף 13(ב) ולקבוע כי הזוכה במכרו יוכל לבחור לאחר זכייתו לאיזה נושא יוקדש הערוץ הנושאי, בהתאם לאחד משבעת הנושאים המוצעים בחוק או בנושא אשר שר התקשורת, בהתייעצות עם מועצת הכבלים והלוויין ומועצת הרשות השנייה ובאישור

השנייה ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת לקבוע רשימה של נושאים מוגדרים ומסוימים שלגבי כל אחד מהם קיימת הצדקה שיתקיימו בעניינו שידורים במסגרת ערוץ נושאי שיופץ באמצעות המערך. בהקשר זה יצוין כי מספר הערוצים הנושאים אשר ניתן להפיץ את שידוריהם על גבי המערך, מוגבל כיום בחוק לשלושה בלבד ונקבע כי הפצתם על גבי המערך תחל באופן מדורג בשנים 2014, 2015 ו-2016 בהתאמה. כתוצאה מקביעה זו, כספי הציבור שהושקעו בהרחבת המערך יממנו הלכה למעשה מוצר שהתועלת הציבורית ממנו היא פחותה.

עם ההתפתחות הטכנולוגית והאפשרות להפצת שידורי טלוויזיה על גבי רשת האינטרנט עולה חשיבות המערך כמוצר משלים למוצרים האינטרנטיים אשר מתקשים נכון להיום בהעברת תוכן באופן לינארי על גבי רשת האינטרנט הקיימת, וכן חשיבותו כמערך שידורים שיכול להוות חלופה תחרותית לחבילות השידורים המוצעות בידי חברות הכבלים והלוויין. הנחת תשתית סטטוטורית למגוון רחב ככל האפשר של ערוצים נושאים ומתן גמישות באופן המימון של ערוצים אלה, יתרמו באופן מהותי להיתכנותם הכלכלית של מיוזמים אלה ובכך יעודדו את התפתחות התחרות בתחום הטלוויזיה הרב-ערוצית.

נוכח הצורך הברור בהוספת ערוצים בנושאים מגוונים במסגרת הרחבת המערך, ישנה חשיבות מכרעת לאפשר למספר רב יותר של משדרי ערוצים נושאים להתחיל ולשדר את שידוריהם על גבי המערך מיד כאשר הדבר מתאפשר בידם. למגוון ערוצים רחב ככל האפשר ישנה חשיבות מכרעת על התחרות בתחום השידורים ועל

(5) סדרות;

(6) דוקומנטרי;

(7) חדשות;

(8) כל נושא אחר שהשר, בהתייעצות עם מועצת הרשות השנייה והמועצה לשידורי כבלים ולוויין, ובאישור הממשלה, קבע כי הוא נושא מוגדר ומסוים שיש הצדקה שיתקיימו בעניינו שידורים במסגרת ערוץ נושאי שיופץ באמצעות תחנות השידור הספרתיות.

(ב1) על אף האמור בסעיף קטן (ב) –

(1) מי שמבקש להיות משדר ערוץ נושאי בנושא חדשות, יודיע למועצה לשידורי כבלים ולוויין, כבר בעת הגשת הצעתו במכרו לערוץ נושאי, על כוונתו להיות משדר ערוץ נושאי בנושא כאמור;

(2) מצאו השר ושר האוצר כי בשל חוסר כדאיות כלכלית לא הוגשו הצעות למכרו לערוץ נושאי, רשאים הם להורות למועצה לשידורי כבלים ולוויין לפרסם מכרו נוסף שלפיו יהיה רשאי הזוכה במכרו לשדר בערוץ נושאי רק נושאים מאלה המפורטים בסעיף קטן (ב), אשר עליהם יורו השרים“;

ד ב ר י ה ס ב ר

”א) השר, לאחר התייעצות עם מועצת הרשות השנייה והמועצה לשידורי כבלים ולוויין ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע רשימה של נושאים מוגדרים ומסוימים, שלושה לכל היותר, שלגבי כל אחד מהם יש הצדקה שיתקיימו בעניינו שידורים במסגרת ערוץ נושאי שיופץ באמצעות תחנות השידור הספרתיות; קביעה כאמור תיעשה בשים לב, בין השאר, למגוון סוגי השידור הטלוויזיה ואופיים ולאפשרות הפצתם של שידורי טלוויזיה של גופים אחרים במסגרת הקיבולת של תחנות השידור הספרתיות; בסעיף זה –

”גופים אחרים” – גופים המשדרים שידורי טלוויזיה, המפורטים בפסקאות (1) עד (6) של סעיף 6, ולגבי התקופה שקדמה ליום הקובע – גופים המפורטים בפסקאות (1) עד (5) של סעיף 5א1(א) לחוק הרשות השנייה, בנוסחו בסעיף 20(1) לחוק זה;

”נושא” – לרבות שפה;

”ערוץ נושאי” – ערוץ טלוויזיה ש-75% לפחות משעות השידור שלו מוקדשים לנושא אחד, וששידוריו בנושא האמור משודרים במהלך 90% לפחות משעות צפיית השיא;

”שעות צפיית השיא” – השעות שבין 19:00 ל-23:00, בכל יום.

(ב) נכלל נושא ברשימת הנושאים שנקבעה לפי סעיף קטן (א), רשאית המועצה לשידורי כבלים ולוויין להעניק רישיון לשם שידורו של ערוץ נושאי, בנושא האמור שיופץ באמצעות תחנות שידור ספרתיות, למי שבחרה במכרו

הממשלה, יקבע כי קיימת הצדקה שיתקיימו בעניינו שידורים במסגרת ערוץ נושאי כאמור. זאת, כדי לאפשר למפעיל הערוץ הנושאי גמישות מרבית הנדרשת לצורך הצטרפות למערך.

נוכח הרגישות המיוחדת מקום שבו מדובר בשידורי חדשות, מוצע להוסיף לסעיף 13 את סעיף קטן (ב1) שלפיו מי שמבקש להיות משדר ערוץ נושאי בנושא חדשות, נדרש להודיע על כך למועצה לשידורי כבלים ולוויין בעת הגשת הצעתו למכרו, כדי שהמועצה תוכל לבחון האם אותה גורם מתקיימים תנאים ומגבלות להיותו גורם המשדר חדשות בהתאם לסעיפים שאותם מוצע להחיל על משדר ערוץ חדשות נושאי, כמפורט בסעיף 13(ו) המוצע.

עוד מוצע לקבוע כי במקרה שבו מצאו שר התקשורת ושר האוצר שבשל חוסר כדאיות כלכלית לא הוגשו הצעות למכרו, רשאים הם להורות למועצה לשידורי כבלים ולוויין לפרסם מכרו נוסף אשר במסגרתו רשימת הנושאים הניתנת לבחירתו של הזוכה במכרו תקטן לרשימה מצומצמת יותר של נושאים מתוך רשימת הנושאים המופיעה בסעיף 13(ב), וזאת כדי להגדיל את הוודאות בקרב מציע פוטנציאלי במכרו לערוץ נושאי וליצור קרקע נוחה וכדאית יותר להצטרפות למערך.

מוצע להוסיף בסעיף קטן (א) המוצע את ההגדרות הקיימות כיום בסעיף קטן (א). אשר עם החלפת הסעיף בטלות, ואשר נעשה בהן שימוש גם במסגרת הסעיפים המתוקנים (”נושא”, ”ערוץ נושאי”, ”שעות צפיית שיא”).

וזה נוסחם של סעיפים קטנים (א) ו-(ב) של סעיף 13 לחוק הפצת שידורים, שמוצע להחליפם:

(ג) סעיף קטן (ג) – בטל;

(ד) בסעיף קטן (ד) –

(1) בפסקה (1) –

(א) ברישה, במקום "במכרז כאמור בסעיף קטן (ב)" יבוא "במכרז לערוץ נושאי";

(ב) אחרי פסקת משנה (ד) יבוא:

"(ה) בעל רישיון כללי לשידורי כבלים ובעל רישיון לשידורי לוויין כמשמעותם בחוק התקשורת (בפסקה זו – בעל רישיון לשידורים);

(ו) מי שהוא בעל עניין בבעל רישיון לשידורים;

(ז) מי שבעל רישיון לשידורים הוא בעל עניין בו;

(ח) מי שאדם מסוים הוא בעל עניין בו וכן בעל עניין בבעל רישיון לשידורים";

(2) בפסקה (2), אחרי "בפסקה (1)(ב) עד (ד)" יבוא "ו(ו) עד (ח)";

ד ב ר י ה ס ב ר

תשלום בעבור שידוריהם, כחלופה למימון השידורים שלא באמצעות פרסומות. יובהר, כי גביית תשלום כאמור תתאפשר אם הגורם המשרד אינו מממן את שידוריו באמצעות פרסומות. לפיכך מוצע לבטל את סעיף 13(ג) לחוק הפצת שידורים.

וזה נוסחו של סעיף 13(ג) לחוק הפצת שידורים, שמוצע לבטלו:

"(ג) פרסום מכרז כאמור בסעיף קטן (ב) טעון את אישור השר וועדת הכלכלה של הכנסת, ולא יינתן אישור כאמור אלא לאחר שהשר נוכח כי לא יהיה בהענקת הרישיון כדי לסכן באופן ממשי את יציבותם של גופים משרדים אחרים או את המשך פעילותם של גופים אחרים הרשאים לשרד שידורי פרסומות."

לפסקת משנה (ד)

מוצע להתאים את נוסח סעיף 13(ד) לחוק הפצת שידורים לשאר התיקונים המוצעים. כמו כן מוצע להוסיף מגבלות נוספות על מי שרשאי יהיה להשתתף במכרז לערוץ נושאי, כך שבעל רישיון כללי לשידורי כבלים ובעל רישיון לשידורי לוויין וכל מי שקשור אליהם כמפורט בסעיף המוצע, לא יוכלו להשתתף במכרז כאמור, בדומה למגבלות הקיימות כיום בחוק על מי ששידוריו כבר מופצים באמצעות המערך. זאת, בכפוף לחריג המנוי בסעיף 13(ד)(2) לחוק הפצת שידורים המאפשר לשר התקשורת, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, לאפשר למי שמתקיים לגביו סייג מהסייגים כאמור להשתתף במכרז לערוץ נושאי, אם מצא כי יש בהם לסכל את קיום שידורי הערוץ הנושאי בהתאם לאמור שם.

שפרסמה, כך שתחילת השידורים בהתאם לרישיון שיוענק לזוכה במכרז תהיה במועדים המפורטים להלן:

(1) לעניין משדר הערוץ הנושאי הראשון – מועד שלא יקדם ליום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014);

(2) לעניין משדר הערוץ הנושאי השני – מועד שלא יקדם ליום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015), ובלבד שחלפה שנה מיום תחילת שידוריו של משדר הערוץ הנושאי הראשון;

(3) לעניין משדר הערוץ הנושאי השלישי – מועד שלא יקדם ליום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016), ובלבד שחלפה שנה מיום תחילת שידוריו של משדר הערוץ הנושאי השני"

לפסקת משנה (ג)

בהתאם לסעיף 13(ג) לחוק הפצת שידורים, פרסום מכרז לערוץ נושאי טעון אישור של שר התקשורת וועדת הכלכלה של הכנסת, ולא יינתן אישור כאמור אלא לאחר שהשר נוכח כי לא יהיה בהענקת הרישיון כדי לסכן באופן ממשי את יציבותם של גופים משרדים אחרים או את המשך פעילותם של גופים אחרים הרשאים לשרד שידורי פרסומות. כפי שנאמר לעיל, כדי לנצל באופן מיטבי את יכולת העברת השידורים על גבי מערך השידור הדיגיטלי, יש לאפשר למספר ערוצים מקסימלי לשרד על גבי המערך באופן המגביר את התחרות ולהימנע ככל האפשר מהטלת חסמים על הגופים המשרדים. בהתאם לכך אין מקום להסדר האמור אשר מוסיף בירוקרטיה ומגביל את התחרות.

בהקשר זה, יצוין כי החשש לפגיעה בגופים הרשאים לשרד שידורי פרסומות יקטן עקב מתן אפשרות לערוצים הנושאים לממן את שידוריהם גם באמצעות גביית

(ה) בסעיף קטן (ה), אחרי "את שידוריו" יבוא "באמצעות גביית תשלום בעד קליטת שידוריו או" ובסופו יבוא, "ואולם משדר ערוץ נושאי בנושא ילדים לא יהיה רשאי לממן את שידוריו באמצעות שידורי פרסומת";

(ו) בסעיף קטן (ו), במקום "לעניין רישיון לפי סעיף קטן (ב)" יבוא "לעניין רישיון לפי סעיף קטן (א)" ובמקום הסיפה החל במילים "בשינויים המחויבים" יבוא "ולגבי ערוץ נושאי בנושא חדשות – יחולו בעניינים כאמור גם הוראות פסקאות (1) עד (4), (5)(ד) ו-(ה), (6) ו-(7) שבסעיף קטן (ג) של סעיף 236 לחוק האמור והוראות סעיפים קטנים (ד) עד (ו) ו-(ח) של אותו סעיף, והכול בשינויים המחויבים ובשינויים אלה: בסעיף 6ה לחוק התקשורת –

(1) במקום השיעורים הקבועים בו רשאית המועצה לשידורי כבלים ולוויין לקבוע שיעורים שונים לעניין שידוריו של משדר ערוץ נושאי;

(2) בסעיף קטן (א1), במקום "מהכנסותיו השנתיות מדמי המנוי" יקראו "מהכנסותיו השנתיות".

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (7)

סעיפים 6(ב) ו-7(ג) לחוק הפצת שידורים, קובעים את מועד הפצת שידוריהם של משדרי טלוויזיה ורדיו המנויים בסעיפים האמורים, על גבי המערך. קיומו השוטף של המערך, על העלויות הכרוכות בהפעלתו, תחזוקתו, ממומן מדמי הפצה. בתשלום דמי ההפצה נושאים הגורמים אשר שידוריהם מופצים על גבי המערך בהתאם לשימוש היחסי של כל אחד מהם בקיבולת על גבי המערך.

כאמור לעיל, עד סוף שנת 2013 אמורה להסתיים הרחבתו של המערך שבמסגרתה יוקמו שני מרכזים נוספים שבאמצעותם יהיה ניתן להפיץ את שידוריהם של גורמים נוספים. עלות ההפעלה של שני המרכזים הנוספים נאמדת בכ-60 מיליון שקלים חדשים, וזאת נוסף על התשלומים והעלויות השוטפות הכרוכות בהפעלתם והמוערכות בכ-20 עד 24 מיליון שקלים חדשים לשנה, לכל מרכז. לפיכך, להחלטה אם להפעיל מרכז נוסף במסגרת המערך השפעה כלכלית ישירה על הגורמים המופצים על גבי המערך והיא צריכה להתקבל בשים לב למגוון השידורים על גבי המערך אל מול ההשפעה של הפעלת מרכז נוסף על סך התשלומים והעלויות שבהם נושאים שאר הגורמים המופצים באמצעות המערך.

לפיכך מוצע לקבוע בחוק הפצת שידורים כי הפעלה של כל מרכז נוסף, לרבות משדורים ורכיבים אחרים הנדרשים לשם הפצת שידורים באמצעותו, לצורך הפצת שידוריו של גורם נוסף כאמור תתבצע רק באישור המועצה לשידורי כבלים ולוויין לאחר שזו שמעה את עמדתו של הגורם המפעיל בעניין זה.

לפסקה (8)

בהתאם להוראות סעיף 9(ב) לחוק הפצת שידורים, אם נותרה קיבולת פנויה בתחנות השידור הספרתיות,

לפסקת משנה (ה)

מוצע לתקן את סעיף 13(ה) לחוק הפצת שידורים כך שמשדר ערוץ נושאי יהיה רשאי לבחור לממן את שידוריו גם באמצעות גביית תשלום בעד קליטת שידוריו, אם בחר שלא לממן באמצעות שידורי פרסומת. מטרת המערך היא, בין השאר, לאפשר מגוון שידורים רחב ככל האפשר. ישנם ערוצים בנושאים מגוונים אשר אין באפשרותם לממן את פעילותם באמצעות שידורי פרסומת בלבד, כפי שמאפשר החוק בנוסחו הנוכחי. לכן, כדי לאפשר את קיומם של שידורים אלה על גבי המערך, מוצע לאפשר לערוץ מסוים לגבות תשלום ייחודי בעבור צפייה בשידוריו. בהקשר זה, מוצע לקבוע כי משדר ערוץ נושאי בנושא ילדים לא יוכל לממן את שידוריו באמצעות שידורי פרסומת, כפי שמקובל בכללי מועצת הרשות השנייה לעניין זה.

לפסקת משנה (ו)

מוצע לתקן את סעיף 13(ו) לחוק הפצת שידורים כך שיחולו על משדר ערוץ חדשות נושאי הוראות מחוק התקשורת לעניין מתן רישיון להפקה עצמאית של חדשות, חובותיו של מפיץ חדשות עצמאי וסמכויותיה של המועצה לשידורי כבלים ולוויין לעניין מפיץ חדשות עצמאי, והכול בשינויים המחויבים ובכפוף להוראות סעיף 13 לחוק הפצת שידורים.

עוד מוצע, כדי להימנע ככל האפשר מהטלת חסמים על הגופים המשרדים ערוצים נושאים וכדי לאפשר להם לייצר מודל בעל היתכנות כלכלית ריאלית, לאפשר למועצה לשידורי כבלים ולוויין לקבוע שיעורים שונים מהשיעורים הקבועים בסעיף 6ה לחוק התקשורת לעניין הקצאת זמן שידור והשקעת כספים לטובת הפקות מקומיות, שיחולו לעניין הערוצים הנושאים.

(1) בסעיף 4(2)(3), אחרי "שירותים שונים" יבוא "ובכלל זה הפרדה בין מתן שירותים לבעל רישיון לבין מתן שירותים למנוי";

ד ב ר י ה ס ב ר

יאפשר לשחקנים שהם חסרי תשתית גישה בפריסה רחבה להתחרות בחברת בזק, החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (בפרק זה – חברת בזק) ובחברת הוט טלקום שותפות מוגבלת, אשר להן רשת גישה בפריסה כלל ארצית (בפרק זה – חברות התשתית), באופן שיסייע בפיתוח התחרות בשוק הנייח ויאפשר לשחקנים חסרי תשתית הגישה כאמור להציע לציבור חבילות שירותים הכוללות שירותי גישה רחבת פס, שירותי טלפוניה ושירותים נוספים, לרווחת הצרכנים.

בהמשך להמלצות ועדת גרונאו, 2008, ולצורך הכנת התשתית הרגולטורית והתמחירית לפיתוח שוק סיטונאי במגזר הנייח, מונתה ביום י"ג בניסן התשע"ע (28 במרס 2010) ועדה ציבורית לבחינת מבנה תעריפי חברת בזק ועדכוןם ולקביעת תעריפי שירותים סיטונאיים בתחום התקשורת הנייח (בפרק זה – ועדת חייק). ועדת חייק הגישה לשר התקשורת דוח ביום ו' בתשרי התשע"ב (4 באוקטובר 2011), ובו המלצותיה. ביום כ"ב באייר התשע"ג (2 במאי 2013) אימץ שר התקשורת את עיקרי המלצותיה של ועדת חייק, בשינויים כפי שפורטו במסמך מדיניות בנושא הרחבת התחרות בתחום התקשורת הנייח – שוק סיטונאי (בפרק זה – מסמך המדיניות).

מדיניות שר התקשורת כאמור מהווה צעד משמעותי נוסף בפיתוח התחרות של שירותי התקשורת בישראל. בהמשך להמלצות הוועדות הציבוריות, קובעת המדיניות כי לצד המשך התפתחות התחרות על גבי רשתות עצמאיות, יונהג בישראל "שוק סיטונאי" כאמור.

כמו כן, לצד מיסוד של שוק סיטונאי, קובע מסמך המדיניות כי יבטלו ההפרדות המבניות הקיימות היום, בתנאים שנקבעו במסמך, לשם קידום של תהליכי התייעלות ושיפור מצבו של הצרכן.

התפתחותו של שוק סיטונאי תלויה ביכולתם של בעלי רישיון חסרי רשת גישה להתחרות בחברות התשתית, ולצורך כך נדרש, בין השאר, מרווח שיווקי הוגן, שהוא המרווח שבין המחיר הסיטונאי שמציעות חברות התשתית לבין המחיר הקמעונאי שהן מציעות. כדי לפקח על התחרות בעידן של שוק סיטונאי, ובכלל זה כדי לוודא את קיומו של מרווח שיווקי הוגן, כל זאת תוך התמודדות עם ריבוי של הצעות שיווקיות הכוללות כמה שירותי בזק, נדרשת מסגרת משפטית אשר תקנה למשרד התקשורת סל של סמכויות, לרבות הסמכות לקבוע מחירים באופן יחסי, ותאפשר לו להגיב לשוק במהירות.

באופן פרטני, המהלך מחייב שינויים מסוימים במסגרות ההסדרה, לרבות עיגון סמכותו של שר התקשורת, בהסכמת שר האוצר, לקבוע תעריפים מרביים ומועריים בעד שירותי בזק, והסדרת מנגנון פיקוח תעריפי שיאפשר

יישא אוצר המדינה בחלק מסך התשלומים והעלויות של קיבולת פנויה זו, באופן המפורט שם. מוצע לבטל הסדר זה, כך שעלות ההפצה של קיבולת פנויה במערך תושת על כלל הגופים ששידוריהם מופצים על גבי המערך, באופן יחסי למספר הערוצים שבהם מופצים שידוריהם, כקבוע בסעיף 9(א) לחוק. משמעות ההוראה היא שהגופים ששידוריהם מופצים באמצעות מערך שהוקם במימון המדינה, הנהנים מהפצה זו, יממנו את עלויות ההפצה. וזה נוסחו של סעיף 9(ב) לחוק הפצת שידורים, שמוצע לבטלו:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), נותרה קיבולת פנויה בתחנות השידור הספרתיות יישא אוצר המדינה בחלק מסך התשלומים והעלויות וישלם חלק זה לגורם המפעיל, כך שחלקו של אוצר המדינה יהיה לפי מספר ערוצי הטלוויזיה, בהתחשב בסוג הטכנולוגיה – ומספר ערוצי הרדיו, שניתן לשדר בקיבולת הפנויה בתחנות השידור הספרתיות."

לפסקה (9)

בהתאם לסעיף 10 לחוק הפצת שידורים, דמי ההפצה שישולמו לגורם המפעיל ישמשו לו לכיסוי ההוצאות הכרוכות במילוי תפקידיו לפי החוק, וכן נקבע כי אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 4 לחוק שעניינן מימון עלות ההקמה של המערך. לאור התיקון המוצע, המאפשר גם לגורמים פרטיים לשמש כגורם המפעיל, הרי שיש מקום ליצור מודל כלכלי אשר יאפשר לגורמים כאמור גם להרוויח מעצם היותם הגורם המפעיל. לפיכך, אין עוד מקום לקביעה המופיעה בסעיף 10 לחוק הפצת שידורים שלפיה השימוש בדמי ההפצה יהיה אך ורק לצורך כיסוי הוצאותיו של הגורם המפעיל ככל שאינו גוף ציבורי. לפיכך מוצע לקבוע כי סעיף 10 יחול רק על גורם מפעיל שהוא גוף ציבורי כמפורט בסעיף המוצע.

וזה נוסחו של סעיף 10 לחוק הפצת שידורים, שמוצע להחליפו:

"השימוש בדמי ההפצה

10. דמי ההפצה שישולמו לגורם המפעיל ישמשו לו לכיסוי ההוצאות הכרוכות במילוי תפקידיו לפי חוק זה בלבד; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 4."

סעיף 38 לפסקאות (1) ו-(2) ו-(5) עד (8)

כללי עור בשנת 2008 המליצה הוועדה לגיבוש המלצות מפורטות בדבר מדיניות וכללי התחרות בתחום התקשורת בישראל 2008, שמונתה בידי שר התקשורת דאז, ביום ט' באדר התשס"ז (20 בפברואר 2007) (להלן – ועדת גרונאו 2008), על פיתוח והסדרתו של שוק סיטונאי במגזר הנייח. שוק סיטונאי כאמור

⁴⁶ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218; התשע"ג, עמ' 48.

(א) בסעיף קטן (ב) -

(1) בפסקה (1), אחרי "והסדרים נלווים למימוש קישור גומלין" יבוא "והתשלומים בעדם";

(2) בפסקה (2), אחרי "למדד המחירים לצרכן" יבוא "או למדד אחר";

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) קביעת התשלומים או מתן ההוראות לפי סעיף קטן (ב) (בסעיף קטן זה - תשלומים בעד קישור גומלין) יכול שתיעשה, בין השאר, בהתבסס על נקודת ייחוס הנגזרת מאחד מאלה:

(1) תשלום בעד שירותים שנותן בעל הרישיון;

(2) תשלום בעד שירותים אחרים בריי-השוואה;

ד ב ר י ה ס ב ר

כתוצאה, בין השאר, מהפליית מחירים, חסמי כניסה גבוהים, חוסר שקיפות או שימוש בפרקטיקות אנטי תחרותיות כגון "צמצום מרווח" (margin squeeze) על ידי חברות התשתית.

לפסקה (2)

מוצע להבהיר כי במסגרת הסמכות הקיימת בידי שר התקשורת לפי סעיף 5(ב1) לחוק התקשורת, לעניין מתן הוראות בדבר פעולות, הסדרים ושירותים נלווים (בפרק זה - פעולות) למימוש קישור גומלין ולמימוש שימוש כאמור (כגון אירוח ציוד, מיזוג אוויר ואספקת חשמל, שירותי מחשוב הקשורים בתהליכי הזמנה ואספקה של מוצרים) נכללת גם סמכותו בדבר מתן הוראות לעניין תשלומים בעד פעולות אלה. הדבר נדרש כדי שלא לאפשר לחברות התשתית ליצור חסם נוסף להפעלתו של שוק סיטונאי, באמצעות הערמת קשיים תפעוליים או גביית מחיר גבוה במנותק מעלותו בעבור פעולות אלה ובכך להקשות על גורמים אחרים להתחרות בהן.

עוד מוצע להבהיר כי במסגרת סמכותו של שר התקשורת לקבוע תשלומים מכוח החוק, כגון קביעת תעריף של קישור גומלין או של שימוש (סעיף 5(ב2) לחוק התקשורת), או בעת הכרעה במחלוקת בין בעלי רישיון מקום שלא נקבעו בתקנות תעריפים בעד קישור גומלין או שימוש (סעיף 5(ד) לחוק התקשורת), ראשי הוא לעשות זאת, נוסף על מודל מבוסס העלויות הקיים היום בחוק, גם, בין השאר, בדרך של השוואה לנקודת ייחוס שימצא לנכון. הניסיון האירופי מעיד על כך כי נכון יותר לקבוע שמחירים יהיו בעלי "אוריינטציה עלויות" (cost oriented tariff) ולא רק "מבוססי עלות" (cost based tariff). לפיכך, ביחס לשירותים שבהם אין מקום לבנות מודל עלויות, מוצע להסתמך על נקודת ייחוס השוואתית (benchmark) מול שירותים דומים או תחליפיים בשוק התקשורת המקומי, בשווקים מקומיים אחרים או בשווקים מקבילים בעולם. כמו כן, ישנם מקרים שבהם נכון לנקוט בשיטת תמחור המבוססת על מחיר מוצר קמעונאי, בניכוי

לשר התקשורת לפקח, בין השאר, על קיומו של מרווח שיווקי הוגן בין שירותי הבזק שיוספקו לבעלי רישיון חסרי רשת גישה, בסיטונאות כאמור, לבין השירותים שיוספקו על ידי אותם גורמים באופן קמעונאי. כמו כן מוצעים שינויים שיחייבו בעלי רישיון בדבר מתן הודעה מוקדמת על אודות שיווק שירות או חבילות שירותים, כדי לאפשר למשרד התקשורת לבחון חשש לפגיעה בתחרות, ולהגיב במהירות הנדרשת.

לפסקה (1)

בהתאם למסמך המדיניות, עם התפתחותו של השוק הסיטונאי בישראל צפויה להתבטל בהדרגה ההפרדה המבנית הנוהגת בשוק התקשורת הנייחת, וזאת למעט אם ראה השר כי ביטול ההפרדה המבנית עלול לגרום לפגיעה ניכרת בתחרות או בעניינו של הציבור. יובהר, כי ביטול ההפרדה המבנית צפוי להביא לחיסכון ניכר למפעילים ולייעול הפעילות בענף.

הוראות סעיף 4(ד2) לחוק התקשורת מסמיכות את שר התקשורת לקבוע, בתקנות או ברישיון, הוראות בעניין קיומם של תאגידים נפרדים בין בעל רישיון לבין אחר לצורך מתן שירותים שונים, ואף להורות בדבר מימוש ההפרדה. כיום נעשה שימוש בסמכות זו גם לצורך הפרדה בין מגזרי פעילות שבהם מצוי בעל רישיון שהוא מונופול, לבין מגזרי פעילות תחרותיים. כאמור, במסגרת הסדרתו של שוק סיטונאי, והתפתחותה של תחרות בו, צפויה להתבטל בהדרגה ההפרדה המבנית כאמור.

עם זאת, מוצע לתקן את הסעיף האמור באופן המבהיר את סמכותו של שר התקשורת להורות בדבר קיומם של תאגידים נפרדים כאמור, הכוללת גם סמכות להורות בדבר הפרדה מבנית "אנכית" כמשמעותה במסמך המדיניות: קרי, דרישה לקיומם של תאגידים נפרדים לצורך הפרדה בין מתן שירותים לבעל רישיון לבין מתן שירותים למנוי.

שימוש בסמכויות אלה, צפוי להיעשות אם לא יתפתח שוק סיטונאי כלל או שיתעוררו בעיות בהתפתחותו

(3) תשלומים כאמור בפסקאות (1) או (2) או תשלומים בעד קישור גומלין או שירות מקביל לו, במדינות אחרות.”;

(ג) בסעיף קטן (ד), במקום "יורה השר על המחיר בהתבסס על עלות קישור הגומלין" יבוא "יורה השר על המחיר בעד קישור הגומלין". במקום "בתוספת רווח סביר" יבוא "ויכול שהשיטה כאמור תיעשה, בין השאר, בהתבסס על נקודת ייחוס כאמור בסעיף קטן (ב1)";

(ד) בסעיף קטן (ו), בסופו יבוא "ובשינוי זה: בסעיף קטן (ב)(1), במקום "ולצורך גביית תשלומים בידי בעל רישיון אחד ממנוייו של בעל רישיון אחר" יקראו "או ככל שהוא נדרש לצורך מתן שירותים בידי בעל רישיון אחר למנוייו";

(3) אחרי סעיף 6יא1 יבוא:

"חבילת בסיס צרה 6יא2. (א) השר רשאי להורות לבעל רישיון כללי לשידורי כבלים להציע לכל דורש חבילת שידורים המונה מספר מצומצם של ערוצים במחיר קבוע (בסעיף זה – חבילת בסיס צרה); השר יורה בדבר מספר הערוצים בחבילת הבסיס הצרה ומחירה, ורשאי הוא להורות גם בדבר מאפייני חבילת הבסיס הצרה וסוגי הערוצים בה.

(ב) הוראות השר לפי סעיף קטן (א) יעמדו בתוקפן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים; ואולם רשאי השר, בהתייעצות עם המועצה, להורות על הארכת תקופת תוקפן של ההוראות כאמור לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים כל אחת.

(ג) המועצה תיתן הוראות ליישום הוראות השר לפי סעיף קטן (א), ובכלל זה תורה בדבר מפרט הערוצים שיכללו במסגרת חבילת הבסיס הצרה, תוכן השידורים בערוצים הכלולים בחבילה, רמתם והיקפם; כמו כן תיתן המועצה הוראות לעניין פרסומה לציבור של חבילת הבסיס הצרה בידי בעל רישיון כללי לשידורי כבלים.

ד ב ר י ה ס ב ר

שינויים במחירי תשלומים כפי שמתפרסמים מעת לעת, התפתחות השכר בענפי משק רלוונטיים ושער חליפין של מט"ח שונים.

כמו כן, כדי שבעל רישיון שהוא חסר תשתית ויכול לתת שירותים מבוססי תשתית למנוייו באמצעות שימוש בתשתית של בעל רישיון בעל תשתית, נדרש כי בעל הרישיון בעל התשתית יעביר לבעל הרישיון חסר התשתית את המידע הנדרש לצורך השימוש האמור באופן שיאפשר את מתן השירותים מבוססי התשתית. כדי להבטיח מעבר מידע כאמור, שבלעדיו יישאר בעל הרישיון חסר התשתית בעמדת נחיתות קשה למול ההצעות השיווקיות של בעל הרישיון בעל התשתית, מוצע להבהיר את סמכות השר לתת הוראות לבעל רישיון בדבר העברת המידע, וזאת באמצעות תיקון סעיף 5(ו) לחוק התקשורת המחיל את הוראות סעיף 5(א) עד (ה) לחוק התקשורת, בשינויים המחויבים, גם על הסדרת השימוש במיתקן בוק של בעל רישיון בעל התשתית לשם מתן פעולות בוק או מתן שירותי בוק וקביעת הוראה שלפיה בעת שקוראים את הוראות

רכיבים מסוימים (top-down, retail minus). כל זאת, כדי לאפשר לגורם המסדיר לקבוע תעריף בפרק זמן סביר ולספק ודאות רגולטורית וכן כדי לוודא כי מערך קביעת התעריפים יהיה בעל היגיון פנימי וקוהרנטיות.

הטעמים לשינויים המוצעים כמפורט לעיל, נכונים הן לשירותים המסופקים בידי בעל רישיון אחד למשנהו (שכן, במקרים רבים, שירותים כאמור מהווים בסיס לאספקת שירותים למנויים), וכן לשירותים המסופקים בידי בעל רישיון למנויים במישרין, ולפיכך מוצע לקבוע מנגנון דומה גם ביחס לאופן קביעת התשלום בעד שירותי בוק כקבוע בסעיפים 15 ו-17 לחוק התקשורת.

עוד מוצע בסעיף 5(ב)(2) לחוק התקשורת לאפשר לשר התקשורת לקבוע בתקנות לפי הסעיף האמור הצמדה של מחירי השירותים למדדים נוספים מלבד למדד המחירים לצרכן כפי שקבוע כיום בחוק התקשורת, אשר לא תמיד משקף באופן מדויק את השינויים בתעריפים של שירותי התקשורת, ולאפשר את הצמדתם גם למדדים נוספים, כגון

(ד) בעל רישיון כללי לשידורי כבלים לא ידרוש ממנו לחבילת הבסיס הצרה תשלום מעבר למחיר החבילה שעליו הורה השר לפי סעיף קטן (א), בעבור שירותים נלווים לחבילה הצרה, ובכלל זה דמי התקנה או עלות התקנה ובעבור ציוד קצה (בסעיף קטן זה – תשלומים נלווים). ככל שאינו דורש תשלומים נלווים ממנויים לחבילות אחרות; דרש בעל הרישיון תשלומים נלווים ממנויים לחבילות אחרות, לא יעלה תשלום כאמור שיגבה בעל הרישיון ממנויי חבילת הבסיס הצרה, על התשלום שיגבה ממנויי חבילות שידורים אחרות בעבור אותם שירותים נלווים, אלא באישור המועצה.

(ה) הורה השר כאמור בסעיף קטן (א) לא תהיה המועצה רשאית לתת הוראות בעניין חובת בעל רישיון להציע חבילת בסיס צרה אחרת.;

(4) בסעיף 6נז, אחרי "6יא1" יבוא "2יא6";

(5) אחרי סעיף 11 יבוא:

11א. (א) על אף האמור בסעיף 11(ב), ראה השר כי בשל פעולת בעל רישיון כאמור באותו סעיף קיים חשש לפגיעה מיידית במתן שירות בזק באופן תקין וסדיר או בתחרות בתחום הבזק, רשאי השר להורות לבעל הרישיון בדבר פעולות שעליו לנקוט או בדבר פעולות שעליו להימנע מלנקוט לשם מניעת הפגיעה כאמור, אף בלא שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, ובלבד שתינתן לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו לפי הוראות סעיף 11(ב) (בסעיף זה – הליך השימוע). בסמוך ככל האפשר בנסיבות העניין לאחר מתן ההוראות.

"מתן הוראות למניעת פגיעה מיידית

ד ב ר י ה ס ב ר

שירות בזק קמעונאי. פרקטיקה זו מכונה לעתים כ"צמצום מרווח" (margin squeeze). כמו כן, אפשר כי בעל רישיון בעל כוח שוק משמעותי יוריד את מחירו של שירות ספציפי שבו מתקיים יתרון מובהק לגודל, בניסיון להקשות על חדירתו של בעל רישיון מתחרה אחר שאינו מסוגל לספק את השירות האמור במחיר הנמוך שקבע. נוסף על כך חברות התשתית עלולות לערוך שינויים הנדסיים כגון שינוי פרמטרים טכניים של שירות סיונאי, שתוצאתם הפיכת השירות לבלתי שמיש למתחרה לאספקת שירותיו הקמעונאיים.

במקרים כגון אלה ובשים לב לאינטרס הציבורי המהותי שבקיום התחרות ובפיתוחה וכן במתן שירותי בזק תקינים, יש צורך בפעולה מהירה ככל האפשר למול אותו בעל רישיון. לפיכך וכדי למנוע נזק תחרותי אפשרי, מוצע לאפשר לשר לתת הוראות מיידיות לבעל הרישיון עד שישמע את טענותיו.

במטרה למנוע מצב שבו ייעשה שימוש בסעיף המוצע כדי לעקוף את הוראות סעיף 11 לחוק התקשורת, ובכך להפוך את החריג לכלל, מוצע לקבוע כי כל עוד לא נתן שר התקשורת לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו

סעיף 5(ב)1 לחוק התקשורת, בהקשר של שימוש כאמור, רשאי שר התקשורת לתת הוראות בדבר העברת מידע בין בעלי רישיון, ככל שהדבר נדרש לצורך מתן שירותים בידי בעל רישיון חסר התשתית למנוייו.

לפסקה (5)

מוצע לקבוע כי שר התקשורת יוסמך לתת הוראות לבעל רישיון, שיחולו באופן מידי ולהקופה מוגבלת, אם נוכח כי פעולותיו של בעל הרישיון מעוררות חשש לפגיעה מיידית בתחרות או במתן שירותי בזק באורח תקין וסדיר, אף בלא שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו, ובלבד שתינתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו בסמוך, ככל האפשר בנסיבות העניין, לאחר מתן ההוראה.

פרקטיקות שמעוררות חשש לפגיעה מיידית בתחרות המחייבות תגובה מהירה מצד הרגולטור, כוללות, לדוגמה, קביעת מחיר בעד שירות בזק קמעונאי באופן שיוצר מרווח שיווקי בינו לבין שירות הבזק הסיטונאי הנדרש לאספקתו, שקטן מלאפשר לבעל רישיון מתחרה הרוכש את השירות הסיטונאי, להציע הצעה קמעונאית מקבילה לזו של בעל הרישיון בעל התשתית המספק הן שירות בזק סיטונאי והן

(ב) הוראות השר לפי סעיף קטן (א) יינתנו לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים; ואולם אם לא הסתיים הליך השימוע בתום התקופה האמורה, רשאי השר להאריך את תוקפן של ההוראות בתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על שלושה חודשים, עד לסיומו של הליך השימוע.

(ג) מצא השר בתום הליך השימוע כי מתקיימים הטעמים למתן הוראות לפי סעיף 11(ב), רשאי הוא לאשר את ההוראות לפי סעיף קטן (א) או לשנותן ויראו אותן כאילו ניתנו לפי סעיף 11(ב);

(6) בסעיף 15 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), אחרי "תשלומים" יבוא "תשלומים מרביים או תשלומים מזעריים" ובסופה יבוא "קביעת התשלומים לפי פסקה זו (בסעיף זה – תשלומים בעד שירותי הבזק) יכול שתיעשה, בין השאר, בהתבסס על נקודת ייחוס הנגזרת מכל אחד מאלה:

(1) תשלום בעד שירותים שנותן בעל הרישיון;

(2) תשלום בעד שירותים אחרים ברי-השוואה;

ד ב ר י ה ס ב ר

קביעתו של תשלום קבוע (Fixed) בעד שירותי בזק קמעונאיים, כפי שקיים היום, בשוק שבו פועלים כמה שחקנים, עשויה להוביל למצב שבו רמת המחירים בעד השירותים תהיה אחידה ובגובה התעריף המפוקח, או קרוב לו. זאת, משום שלחברות המתחרות אין אינטרס להוריד מחירים הרבה מתחת לתעריף המפוקח. בכך אפשר שהתעריף המפוקח גורם למחירים גבוהים ולעלויות עודפות לציבור הצרכנים בישראל. קביעת תעריף מרבי על שירותי הטלפוניה הקמעונאיים של חברת בזק במקום התעריף הקבוע, תאפשר מצד אחד הורדת מחירים בתנאי שוק תחרותיים. מצד שני, מנגנון זה לא יאפשר עליית מחירים אם קיים כשל שוק שיביא לרמת מחירים הגבוהה משמעותית מעלות הייצור.

זאת ועוד, לאחר כינונו של שוק סיטונאי, לא מן הנמנע כי רוב השירותים יסופקו לצרכן בחבילות הכוללות כמה שירותים שונים במחיר קמעונאי אחד (בפרק זה – חבילת שירותים "בנדל").

כדי לאפשר לחברת בזק לשווק חבילת שירותים, יש לאפשר לה גמישות בקביעת תעריפים קמעונאיים בתחום הטלפוניה הנייחת, באמצעות תיקון סעיף 15(א) לחוק התקשורת ומעבר לפיקוח מרבי על שירותי הטלפוניה. שיווק של חבילות שירותים תוך גמישות בתמחור שירות טלפוניה נייחת לצרכן צפוי להוזיל משמעותית את סל שירותי התקשורת הנייחת לכלל משקי הבית בישראל תוך הבטחת חיסכון משקי המוערך בעשרות מיליוני שקלים חדשים לשנה.

יחולו ההוראות לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים, וכי כל עוד לא הסתיים הליך השימוע השר יהיה רשאי להאריך את תוקפן של ההוראות בתקופות נוספות שלא יעלו על שלושה חודשים. מוצע כי במסגרת הליך השימוע יבדוק השר את קיומם של הטעמים למתן הוראות לפי סעיף 11(ב), ובסיומו של ההליך יוכל לאשר את ההוראות שנתן טרם הליך השימוע, או לשנותן, ויראו אותן כאילו ניתנו לפי סעיף 11(ב).

לפסקה (6)

בישראל קיים כיום פיקוח על מחירי הטלפוניה הקמעונאיים של חברת בזק בצורה של מחירים קבועים (Fixed), מכוח סעיף 15(א) לחוק התקשורת. מנגנון פיקוח זה היה חיוני בעת שבו השוק היה מונופוליסטי ופעלה בו בעיקר חברת בזק. בהמשך לאמור במסמך המדיניות, נבחן הצורך לעדכן את מנגנון הפיקוח הנוכחי על התשלומים בעד שירותי בזק הקמעונאיים. הצורך האמור נובע מכמה טעמים: ההתפתחויות הטכנולוגיות, לרבות טכנולוגיית VOB, המאפשרת שיחות טלפון באמצעות פרוטוקול האינטרנט; הירידה בנחת השוק של חברת בזק בתחום הטלפוניה הנייחת והתחזקות הקבוצות המתחרות; העובדה כי נכון להיום נעשה שימוש רחב בסלי תשלומים חלופיים המוסדרים מכוח הוראות סעיף 15 לחוק התקשורת, לצורך מתן שירותי טלפוניה וכן בשים לב לכך שחלק משמעותי ממנויי חברת בזק אינם משלמים בעד השירותים המפוקחים את התעריפים הקבועים בתקנות, כי אם בהתאם לסלי התשלומים החלופיים.

(3) תשלומים כאמור בפסקאות (1) או (2) או תשלומים בעד

שירותי הבזק, במדינות אחרות;

(ב) סעיף קטן (ג) – בטל;

(ג) בסעיף קטן (ד), במקום הקטע החל במילים "ולגבי תשלומים בשל שירותי בזק בינלאומיים" עד המילים "עלות שירותי הבזק הבינלאומיים" יבוא "או למדד אחר";

(7) בסעיף 15א –

(א) בסעיף קטן (א), ברישה, במקום "בידי בעל רישיון (בסעיף זה – שירותי הבזק)" יבוא "בידי בעל רישיון, שאינם תשלומים מרביים או מזעריים (בסעיף זה – שירותי הבזק בתשלומים קבועים)" ואחרי "שירותי הבזק" יבוא "בתשלומים קבועים";

(ב) בסעיף קטן (1א), אחרי "שירותי הבזק" יבוא "בתשלומים קבועים";

(ג) בסעיף קטן (ג), במקום "מכוח סעיף זה" יבוא "לפי סעיף קטן (א) או (1א)";

(ד) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) נקבעו תשלומים מרביים או מזעריים לפי סעיפים 5 או 15 בעד שירותי בזק הניתנים בידי בעל רישיון לבעל רישיון אחר (בסעיף זה – שירותי הבזק בתשלומים מרביים או מזעריים), רשאי בעל הרישיון להציע לבעל רישיון אחר סל תשלומים חלופי למקבץ של שירותי הבזק בתשלומים מרביים או מזעריים ושל שירותי בזק הניתנים בידו אשר לא נקבע להם תשלום לפי סעיפים 5 או 15, בהתאם לאמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג), בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 15(ג) לחוק התקשורת קובע לאמור:

"(1ג)1) השר, בהסכמת שר האוצר, רשאי, מטעמים של קידום התחרות בתחום הבזק –

(א) להודיע כי לגבי שירותי בזק הניתנים מאת בעל רישיון פלוני, ייקבעו תשלומים מרביים או תשלומים מזעריים, לתקופה שלא תעלה על שנה אחת;

(ב) לקבוע, לאחר מתן ההודעה, את התשלומים האמורים בפסקת משנה (א), לכל תקופת ההודעה או מעת לעת במהלך תקופת ההודעה.

(2) בטרם יקבע השר תשלומים מרביים או תשלומים מזעריים כאמור בפסקת משנה (1)ב), יתן לבעל הרישיון שלגביו מבקש השר לקבוע תשלומים כאמור, הזדמנות להשמיע את טענותיו.

(3) השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי להאריך את התקופה האמורה בפסקה (1)א) לתקופות נוספות שלא יעלו במצטבר על שנה אחת נוספת."

הנה כי כן, בהתאם להוראות החוק היום מוגבלת קביעת תשלומים מרביים או מזעריים בעד שירותי בזק

הניתנים על ידי בעל רישיון לתקופה של שנה אחת, וניתן להאריך את התקופה האמורה לתקופות נוספות שלא יעלו במצטבר על שנה אחת נוספת באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

התיקון המוצע יאפשר את יישום האמור במסמך המדיניות, שכן שר התקשורת יוכל לעדכן את מנגנון הפיקוח הנוכחי על התעריפים הקמעונאיים ולהפכו לתעריף מרבי. כדי לאפשר קביעת מחיר מרבי כאמור, מוצע לתקן את החוק באופן שיבוטל סעיף 15(ג) לחוק התקשורת המצוטט לעיל, כך שתתאפשר קביעת תשלום מרבי או מזערי בעד שירותי בזק לפי סעיף 15(א) כנוסחה המוצע, בלא מגבלת הזמן הקבועה בסעיף 15(ג).

בדומה לתיקונים המוצעים לסעיפים 5(ב), (ד) 5(ב) ו-17 לחוק התקשורת, ובהתבסס על תכלית דומה, מוצע להבהיר כי שר התקשורת רשאי לקבוע את התעריפים בתקנות, לרבות בדרך של התבססות על נקודת ייחוס וכן לאפשר הצמדה של תעריפי השירותים למדדים נוספים מלבד למדד המחיריים לצרכן.

לפסקה (7)

הוראות סעיף 15 לחוק התקשורת, נוגעות לקביעת סל תשלומים חלופי לתשלומים שקבע שר התקשורת לפי

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) בפסקה (2), במקום "30 ימים" יקראו "14 ימי עבודה" ובמקום "15 ימים" יקראו "7 ימי עבודה";

(ב) בפסקה (3), במקום "15 ימים" יקראו "7 ימי עבודה";

(2) בסעיף קטן (ג), במקום הסיפה החל במילים "בארבעה עיתונים יומיים" יבוא "באתר האינטרנט של בעל הרישיון";

(8) בסעיף 17 –

(א) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "קבוע";

(ב) האמור בו יסומן "(א)" ובו, במקום "סעיף 15" יבוא "סעיפים 5 או 15 או שנקבע לו תשלום מרבי או מוערי לפי סעיפים אלה";

(ג) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) בעל רישיון ידווח לשר או למי שהשר הסמיכו לכך על התשלום שבכוונתו לדרוש בעד שירותים כאמור בסעיף קטן (א), וכן על כל שינוי בתשלום כאמור, בטרם מתן השירות או השינוי בתשלום, הכול כפי שיוורה השר.

ד ב ר י ה ס ב ר

חלופי לשירות בוק שנקבע לו תשלום קבוע, כי אם באתר האינטרנט של בעל הרישיון בלבד.

לפסקה (8)

בהתאם לסעיף 17 לחוק התקשורת, שירות בוק שלא נקבע לו תשלום לפי סעיף 15, רשאי בעל רישיון לדרוש בעדו תשלום סביר. מוצע לתקן את סעיף 17 בהתאם להוראות האחרות המוצעות בפרק זה, ולקבוע בסעיף קטן (א) שבו, כי בעל רישיון יהיה רשאי לדרוש תשלום סביר בעד שירות בוק במקום שבו לא נקבע לו תשלום (כפי שהיה קודם לכן בחוק ביחס לתשלומים שלא נקבעו לפי סעיף 15 לחוק). וכן להוסיף כי בעל רישיון יהיה רשאי לדרוש תשלום סביר בעד שירות בוק שנקבע לו תשלום מרבי או מוערי לפי סעיפים 5 או 15 לחוק התקשורת. מאחר שעל פי התיקון המוצע יתאפשר לקבוע תשלום מרבי או מוערי בעד כל שירות בוק (קמעונאי וסיטונאי), מוצע כי ההוראה לעניין דרישת התשלום הסביר תחול גם על שירותים שנקבע להם תשלום כאמור לפי סעיפים 5 או 15 לחוק התקשורת, שכן גם במקום שבו נקבע תשלום מרבי או מוערי נתון לבעל הרישיון שיקול דעת בדבר גובה התשלום שידרוש בעבור השירות.

עוד מוצע לקבוע בסעיף 17(ב) כי בהקשר לשירות בוק שלא נקבע לו תשלום לפי סעיפים 5 או 15 לחוק התקשורת או שירות שנקבע לו תשלום מרבי או מוערי לפי סעיפים אלה, בעל הרישיון יידרש לעדכן את שר התקשורת או את מי שהשר הסמיכו לכך על גובה התשלום שידרוש בעד שירות הבוק, וכן על כל שינוי בתשלום, עוד בטרם יחל לספק את שירות הבוק או בטרם השינוי בתשלום. מוצע לקבוע כי שר התקשורת יורה לבעלי הרישיון מהי מתכונת הדיווח הנדרשת.

הוראות סעיף 15(א) לחוק התקשורת. קרי, סעיף 15א לחוק קובע הסדר לקביעת סל תשלומים חלופי למקבץ שירותי בוק (חבילת שירותים) שלהם נקבע תשלום קבוע. בהמשך לתיקון המוצע לעיל לסעיף 15(א) לחוק, שלפיו יהיה ניתן לקבוע גם תשלומים מרביים או מועריים בעבור שירותי בוק, מוצע לקבוע כי הוראות סעיף 15א לחוק התקשורת בדבר קביעת סל תשלומים חלופי, ימשיכו לחול במקום שבו נקבע תשלום קבוע בעבור שירות הבוק.

כמו כן מוצע כי אם נקבעו תשלומים מרביים או מועריים לפי סעיפים 5 או 15 לחוק התקשורת, בעד שירותי בוק המיועדים להינתן באופן סיטונאי, רשאי בעל הרישיון להציע לבעל רישיון אחר (ולא למנוי) סל תשלומים חלופי הכולל הן שירותי בוק שנקבע להם תשלום מרבי או מוערי כאמור, והן שירותי בוק שלא נקבע להם כל תשלום. בכך, מוצע לאפשר לבעל הרישיון גמישות בהצעת חבילת שירותים (בנדל) הכוללת כמה שירותים שונים במחיר סיטונאי לבעל רישיון אחר אשר יכללו הן שירותים שבעבורם נקבע תשלום מרבי או מוערי והן שירותים שבעבורם לא נקבע תשלום כלל (כלומר שירותים שאינם בפיקוח).

כדי לאפשר למשרד התקשורת לוודא כי חבילות כאמור לא ישמשו לצורך פגיעה בתחרות, מוצע לקבוע כי הצעת סל תשלומים חלופי כאמור כפוף לכך שהליך אישור סל התשלומים התנהל בדומה לקבוע בהוראות סעיף 15(א) עד (ג) לחוק התקשורת. עם זאת, בשל הריבוי הצפוי בהצעות כאמור ובשל הצורך לאפשר התנהלות של שוק תחרותי ודינמי, יינתן זמן פרק זמן קצר יותר לשר התקשורת ולשר האוצר למתן עמדה. כמו כן מוצע לקבוע כי הצעת סל התשלומים כאמור אינה טעונה פרסום בארבעה עיתונים יומיים לפחות בעלי תפוצה רחבה, כפי שנקבע בסעיף 15(ג) לחוק, בהקשר לסל תשלומים

(ג) ראה השר כי בעל רישיון מתכוון לדרוש בעד שירות בזק כאמור בסעיף קטן (א) תשלום שאינו סביר או תשלום שמעורר חשש

דברי הסבר

מטרת התיקון המוצע היא לקבוע בחוק התקשורת הסדר שיקנה לשר התקשורת סמכות לקבוע הוראות הנוגעות לחבילת שידורים בסיסית צרה, כפי שיפורט להלן.

ברקע של תיקון החוק המוצע עומדת החלטה מס' 19/2012 של מועצת הכבלים והלוויין מיום י"א בתשרי התשע"ג (27 בספטמבר 2012), בנוגע למקבץ שידורים מצומצם, אשר חייבה את חברת הכבלים וחברת הלוויין לשווק למנוייהן חבילת שידורים בסיסית צרה. ואולם נתונים שאספה המועצה מעלים כי שיעור ההצטרפות לחבילת הבסיס הצרה הוא נמוך. על כן, מוצע תיקון חוק זה, אשר כאמור, יאפשר לשר התקשורת לתת הוראות הנוגעות לחבילת בסיס צרה כפי שיפורט להלן. יצוין שכ כחלק ממדיניות משרד התקשורת בדבר יישום שוק סיטונאי ר' לעניין זה דברי ההסבר לסעיפים (1) ו-(2) ו-(6) עד (9)), ייתכן שבעל רישיון לשידורים יחויב למכור חבילת בסיס צרה לבעל רישיון אחר באופן סיטונאי.

לפסקה (3)

לסעיף 16א מוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע להוסיף את סעיף 16א לחוק התקשורת ולהסמיך, בסעיף קטן (א), את שר התקשורת להורות לבעל רישיון כללי לשידורי כבלים להציע לכל דורש חבילת שידורים, המונה מספר מצומצם של ערוצים (בפרק זה – חבילת בסיס צרה). חבילת הבסיס הצרה תוצע נוסף על מקבץ השידורים הבסיסי שאותו חייב בעל הרישיון להציע על פי כל דין, מוצע כי שר התקשורת יורה מה יהיה מחיר החבילה ומה יהיה מספר הערוצים שייכללו בה. עוד מוצע לקבוע כי השר רשאי להורות בדבר מאפייני חבילת הבסיס הצרה וסוגי הערוצים בה. לעניין זה יובהר, כי סמכות השר תהיה לקבוע את מאפייני הכלליים של החבילה, בלי שקביעתו תדון בערוצים המסוימים שבעל הרישיון ישלב בחבילה הצרה.

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב), כי הוראות שקבע שר התקשורת לפי סעיף קטן (א) יעמדו בתוקפן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, שכן בתום תקופה זו צפויה להשתכלל התחרות בענף הטלוויזיה הרב-ערוצית אשר תביא לתוצאה של גידול בהיצע וקיומן של חלופות תחרותיות לחבילות השידורים שמספקות חברות הכבלים והלוויין או הפחתת מחירים בדרך שאינה בהתערבות רגולטורית. כך למשל, בתום תקופה זו צפויה הרחבת מערך השידורים הספרתי (המוכר כ"עידן+") וצפויות טכנולוגיות אחרות להעברת תכני שידור. עם זאת וכדי שניתן יהיה להתאים את תוקף ההוראות למצב הקיים בשוק השידורים, מוצע להסמיך את שר התקשורת, בהתייעצות עם מועצת הכבלים והלוויין, להורות על הארכת תקופת תוקפן של

בסעיף 17(ג) מוצע להסמיך את שר התקשורת לתת הוראות לבעל רישיון בדבר התשלום לאחר שזה הודיע בהתאם לחובת הדיווח שפורטה לעיל, על התשלום שברצונו להציע, אם יש חשש לפגיעה בתחרות או בשל חוסר סבירות התשלום. הוראה כאמור, יכול שתינתן בין השאר בהתבסס על נקודת ייחוס, בדומה לתיקונים המוצעים בסעיפים 5 ו-15 לעיל, ויכול שתינתן לגבי שירות אחר שמציע בעל הרישיון שמתקיים קשר בינו לבין אותו שירות כאמור; יובהר כי הוראות בדבר התשלום אינן מצומצמות רק לקביעה לגבי גובה התשלום אלא יכולות להתייחס גם להיבטים אחרים הנוגעים לתשלום, כגון משך הזמן שבו יוצע התשלום.

עוד מוצע לקבוע כי אם ראה שר התקשורת כי יש חשש לפגיעה בתחרות או חוסר סבירות בתשלום, יוכל הוא לתת הוראות להפרדת שירות בזק כלשהו שנכלל בחבילת שירותים ("בנדל") שיכול שתכלול גם שידורים, שבה נמצא התשלום, ואשר העלתה את החשש כאמור או שנדרש לגביה מחיר לא סביר כאמור, ויהיה לשירות שהופרד כאמור תשלום נפרד ממחיר חבילת השירותים כולה (בפרק זה – הפרדת שירות).

סמכויות השר כאמור, נדרשות, בין השאר, לצורך מניעת צמצום מרווח שיווקי הוגן בין התשלום בעד שירות קמעונאי לבין התשלום בעד שירות סיטונאי שנדרש לצורך אספקתו של השירות הקמעונאי בידי מתחרה.

עוד מוצע בסעיף קטן (ה) להגדיר את "שירותי הבזק" לעניין סעיף 17 באופן רחב, כך שיכללו כל שירות בזק שנתון בעל רישיון למנויין או לבעל רישיון אחר, כולל קישור גומלין ושימוש כמשמעותם בסעיף 5, וכן את הפעולות, השירותים וההסדרים הנלווים לקישור גומלין ולשימוש כמשמעותם בסעיף 5. נוסף על כך מתייחסת ההגדרה למונח מקבץ שירותי בזק, כדי שההסדר הקבוע בסעיף יחול גם ביחס לשיווק חבילת שירותים ("בנדל") שיכול שתכלול גם שידורים, למעט אם מדובר בהפעלת סמכות השר לצורך הפרדת שירות, וזאת מאחר שסמכות זו עניינה הפרדת שירות בודד מתוך חבילת שירותים ולא ניתן להתייחס לאותו שירות גם כחבילה.

לפסקאות (3) ו-(4) – כללי

לשם הגדלת התחרות בתחום הטלוויזיה הרב-ערוצית, ישנה חשיבות לשיווקה של חבילת שידורים הכוללת כמה ערוצים מצומצם במחיר שיהיה אטרקטיבי לציבור המנויים, כך שיתאפשר למנוי לבחור ולקבל את השידורים שבהם הוא חפץ ולשלם רק בעבור השידורים שבהם בחר. זאת, במטרה לשפר את רווחת המנוי על ידי הגדלת אפשרויות הבחירה העומדות לפניו תוך תשלום רק בעבור הערוצים שבחר, והוזלת התשלומים שמשלם מנוי בעד שידורי הטלוויזיה כאמור.

לפגיעה בתחרות בתחום הבזק, רשאי השר לתת לבעל הרישיון הוראות בכל אחד מאלה:

- (1) בדבר התשלום שידרוש בעד אותו שירות בזק;
  - (2) בדבר התשלום שידרוש בעד שירות בזק אחר;
  - (3) בדבר הפרדת התשלום בעד שירות בזק מסוים מהתשלום בעד מקבץ של שירותי בזק, לרבות מקבץ שירותים הכולל שידורים, שבו נכלל אותו שירות.
- (ד) (1) בחינת השר לפי סעיף קטן (ג) אם תשלום בעד שירות בזק כאמור בסעיף קטן (א) הוא תשלום שאינו סביר, יכול שתיעשה, בין השאר, בהתבסס על נקודת ייחוס הנגזרת מכל אחד מאלה:
- (א) תשלום בעד שירותים שנותן בעל הרישיון;
  - (ב) תשלום בעד שירותים אחרים בריי-השוואה;
  - (ג) תשלומים כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב) או תשלום בעד שירות בזק כאמור בסעיף קטן (א), במדינות אחרות.
- (2) הוראת השר לפי סעיף קטן (ג) לגבי שירות בזק שנקבע לו תשלום מרבי או מזערי לפי סעיפים 5 או 15 תינתן לתקופה שלא תעלה על שנה.
- (ה) בסעיף זה, "שירות בזק" – לרבות כל אחד מאלה:
- (1) פעולות, שירותים והסדרים נלווים למימוש קישור גומלין או למימוש שימוש כאמור בסעיף 5;

ד ב ר י ה ס ב ר

ציוד קצה וכיוצא באלה (בפרק זה – שירותים נלווים), מעבר למחיר החבילה שעליו הורה שר התקשורת ומעבר לחיוב שאותו מטיל בעל רישיון על מנויים הרוכשים חבילות אחרות שמציעות חברות הכבלים והלוויין, מוצע להוסיף בסעיף קטן (ד) הוראה שלפיה בעל רישיון כללי לשידורי כבלים לא ידרוש ממנוי לחבילת הבסיס הצרה תשלומים נוספים מעבר למחיר החבילה, בעבור שירותים נלווים ככל שאינו דורש תשלום בעבור שירותים אלה ממנויים לחבילות אחרות. ככל שבעל הרישיון גובה ממנוי חבילת הבסיס הצרה תשלום בעבור שירותים נלווים לא יעלה תשלום כאמור על התשלום שיגבה ממנויים לחבילות אחרות. ואולם אם נתקיימה סיבה מיוחדת ומוצדקת לגביית תשלום נלווה בעד חבילת הבסיס הצרה שיהיה גובה מהתשלום הנלווה בעד שאר החבילות, יוכל בעל הרישיון לגבות תשלום זה באישור מועצת הכבלים והלוויין.

לסעיף קטן (ה)

מאחר שמועצת הכבלים והלוויין קובעת גם היא חובות בדבר שיווק חבילות שידורים החלות על בעל רישיון כללי לשידורי כבלים, מוצע להבהיר בסעיף קטן (ה) כי ככל ששר התקשורת נתן הוראות בדבר חבילת בסיס צרה בהתאם

ההוראות כאמור לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים כל אחת.

לסעיף קטן (ג)

מאחר שמועצת כבלים והלוויין היא הרגולטור בתחום השידורים הרי-ערוציים ושמתוקף תפקידה זה היא בעלת הידע וההבנה בתחום האמור, מוצע, בסעיף קטן (ג), להסמיך את המועצה לצקת תוכן בחבילה הבסיסית הצרה שעליה הורה שר התקשורת ולהורות בדבר מפרט הערוצים שייכללו במסגרתה. במסגרת סמכות זו, תוכל המועצה לקבוע את תוכן השידורים בערוצים שייכללו בחבילה, את רמתם ואת היקפם (לדוגמה סכומי השקעה בתכנים אשר ישודרו במסגרת החבילה או היקפי שעות השידור בערוצים שייכללו בה). כמו כן תוכל המועצה לקבוע כי ערוץ מסוים ייכלל בחבילת הבסיס הצרה. עוד מוצע להסמיך את המועצה לתת הוראות לעניין החובה של בעל רישיון כללי לשידורי כבלים לפרסם לציבור את דבר קיומה של חבילת הבסיס הצרה ולעניין אופן פרסומה, כדי להבטיח שהיא תובא לידיעת כלל הציבור.

לסעיף קטן (ד)

כדי למנוע ייקור עקיף של החבילה באמצעות חיוב בעבור שירותים נלווים כגון דמי התקנה או עלות התקנה,

(2) לעניין סעיפים קטנים (א), (ב), (ג) ו-(ד) – מקבץ של שירותי בזק, לרבות מקבץ שירותים הכולל שידורים.

תיקון פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972⁴⁷, בסעיף 5ד(א), בסופו יבוא "או בתנאי הרישיון שניתן לפי סעיף 5; בהוועדת תדרים והקצאתם וכן בשינוי של תנאי הוועדה והקצאה או בביטולן, יכול שיובאו בחשבון, בין השאר, השיקולים המפורטים בסעיף 4(ב) לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982".

ד ב ר י ה ס ב ר

האלחוטיות של בעלי רישיונות רט"ן וגורמים אחרים, לבין מערכות אלחוטיות של מדינות שכנות.

לסמכותו לפי סעיף 6יא2 המוצע, לא תוכל המועצה לתת הוראות בעניין חבילת בסיס צרה אחרת.

לפסקה (4)

לנוכח האמור, צפוי כי בעתיד הקרוב ייווצר צורך בשינוי או בצמצום הקצאות תדרים למי שכבר הוקצו לו תדרים בתחומים אלה או בתחומים אחרים, לרבות לבעלי רישיונות רט"ן. שינויים בהקצאות התדרים יאפשרו, בין השאר, הפעלת המערכות האלחוטיות של בעלי רישיונות רט"ן בטכנולוגיית ה"דור הרביעי" בהתאם להוועדות שנקבעו באזור 1 במקביל ובאופן מתואם למערכות רט"ן שיפעלו במדינות שכנות, ויתאפשר ניצול יעיל יותר של התדרים. הניצול היעיל כאמור יאפשר מיצוי של פוטנציאל התועלת המשקית והקדמה הטכנולוגית לטובת הציבור בישראל.

כדי להחיל את ההוראות הנוגעות לחבילת הבסיס הצרה גם על בעל רישיון לשידורי לוויין, מוצע לתקן את סעיף 6נ לחוק התקשורת, המחיל הוראות שונות בחוק הנוגעות לבעל רישיון כללי לשידורי כבלים, גם על בעל רישיון לשידורי לוויין.

סעיף 39 בשל סיבות היסטוריות, פועלים חלק מבעלי רישיונות שניתנו מכוח פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972 (בפרק זה – פקודת הטלגרף), לרבות בעלי רישיונות רדיו טלפון נייד (סלולר) (להלן – רט"ן). בין השאר, בתחום תדרי רדיו אשר אינו מותאם להוועדות שנעשו באזור מספר 1 בידי ארגון התקשורת הבין-לאומי (International Telecommunication Union – ITU) (בפרק זה – הארגון). אזור מספר 1 כולל את אירופה, המזרח התיכון ואפריקה (להלן – אזור 1) ומבחינה גאוגרפית אליו משויכת גם מדינת ישראל.

לצורך כך ובשים לב לאינטרס הציבורי כאמור, מוצע לתקן את סעיף 5ד לפקודת הטלגרף ולהסמיך במפורש את הגוף המוסמך להועיד ולהקצות תדרים בישראל, בהתאם להחלטת ממשלה מס' 4228 מיום י"א בחשוון התשס"ט (9 בנובמבר 2008) (ועדת התדרים), לשקול, במסגרת השיקולים לעניין הוועדת תדרי רדיו והקצאתם ולעניין שינוי של תנאי הוועדה והקצאה כאמור או ביטולן, גם את השיקולים המפורטים בסעיף 4(ב) לחוק התקשורת, בשינויים המחויבים.

כתוצאה מכך, ניצול תדרי הרדיו אינו היעיל ביותר. ניצול בלתי יעיל של תדרי רדיו יש בו כדי לפגוע באינטרס הציבורי לשימוש בתדרי רדיו באופן יעיל ובאפשרות של הציבור לקבל שירותי בזק מתקדמים באמצעות מערכות אלחוטיות שמפעילים בעלי רישיונות רט"ן (מפעילים סלולריים) בתחומים אלה.

השיקולים המנויים בסעיף 4(ב) לחוק התקשורת, הם אלה: מדיניות הממשלה בתחום הבזק; שיקולים שבטובת הציבור; התאמתו של מבקש הרישיון לבצע את פעולות הבזק ולתת את שירותי הבזק שלגביהם הוא מבקש רישיון ותרומת מתן הרישיון לתחרות בתחום הבזק ולרמת השירותים בו.

נוסף על כך וכתוצאה מהאמור, נוצרות הפרעות למדינות שכנות וצפויות הפרעות הדדיות בין המערכות

⁴⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 25, עמ' 505; ס"ח התשע"א, עמ' 143.

פרק ו': מסים

סימן א': מס הכנסה

40. בפקודת מס הכנסה⁴⁸ (בפרק זה – הפקודה) –

תיקון פקודת
מס הכנסה

ד ב ר י ה ס ב ר

עזוע חיזוני או מקומי. גירעון תקציבי דומה לזה שנרשם בשנה האחרונה והמשך סטייה מכלל תקרת הגירעון הקבוע בחוק לא יאפשרו בשנים הבאות הפחתה של יחס החוב-תוצר ויביאו לפגיעה חמורה באמינותה הפיסקלית של הממשלה. לאור האמור, וכדי לעמוד בתקרת הגירעון הקבועה בחוק ולשם קיום מדיניות פיסקלית אחראית, נדרשת הממשלה לבצע בשנים 2013 ו-2014 התאמות בצד ההכנסה.

בנוסף, מדוח הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכטנברג (להלן – הוועדה) שאומץ על ידי הממשלה בהחלטה מס' 3756 מיום י"א בתשרי התשע"ב (9 באוקטובר 2011), עולה, כי קיים פער משמעותי בין הפעילות הכלכלית המדווחת לבין הפעילות הכלכלית המתקיימת בפועל במדינת ישראל. נמצא, כי הפעילות הכלכלית המתקיימת בפועל בישראל גדולה בכ-23% מהפעילות הכלכלית המדווחת.

הוועדה ראתה חשיבות רבה בהגברת האכיפה ובהתמודדות עם ה"כלכלה השחורה" במדינת ישראל. לפי דוח הוועדה, צמצום הפער בין הפעילות המדווחת לפעילות בפועל, לצד אכיפה יעילה יותר, צפויים להביא להגדלה משמעותית של בסיס המס בישראל ולפיכך גם להגדלת המקורות שבידי הממשלה, כמו גם ליצירת מערכת מס צודקת ושוויונית יותר, שכן בכך יצטמצם היתרון התחרותי של עסקים מעלימי המס על פני עסקים שומרי חוק.

עוד עולה מדוח הוועדה, כי לשם הגשמת המטרה האמורה יש להשתמש במערכות המידע הממוחשבות המצויות בידי הממשלה, כדי לשרד את האכיפה בלא הגדלה של החיכוך בין רשויות המס לציבור בכללותו.

בעקבות המלצותיה של הוועדה, הוקם צוות בראשות מנהל רשות המסים בישראל, ובהשתתפות נציגי רשות המסים, אגף התקציבים במשרד האוצר ומשרד המשפטים, מטרת הצוות היא לבחון את הטיפול בנושא ההון השחור, אכיפת הגבייה והעלמות המס. חלק מהמלצות הצוות היוו בסיס להצעת חוק זו.

בהצעת חוק זו (להלן – ההצעה) מוצע לבצע תיקוני חקיקה במרבית חוקי המס, שעניינם הגברת אכיפת דיני המס, צמצום היקף העלמות המסים בישראל, שיפור ויעול גביית המסים, שיפור באיסוף המידע והדיווח לרשות המסים, ומלחמה בהון השחור.

סעיף 40 גביית המסים בישראל היא המקור העיקרי כללי להכנסות המדינה. האופן שבו מבוצעות שומה, ביקורת, ואכיפת הגבייה משפיע באופן ישיר על הכנסות המדינה. על כן, רמת הגבייה קשורה ישירות ליכולת המדינה לעמוד ביעד הגירעון בטווח הקצר וביעד החוב בטווח הארוך.

לאחר המשבר העמוק בשנים 2001 עד 2003 שהביא לגידול חד בגירעונות התקציביים ובחוב הציבורי, החל ישראל תהליך של קונסולידציה פיסקלית וצמצום משמעותי של הגירעון התקציבי. הירידה בגירעון הביאה לכך שבשנת 2007 הגיעה ישראל לאיזון תקציבי וצברה אמינות רבה אל מול השווקים העולמיים. חשיבות תהליך זה ותרומתו ליציבות המשק התבטאו באופן מלא במהלך המשבר הכלכלי העולמי שהחל לתת את אותותיו בישראל במחצית השנייה של שנת 2008. כתוצאה מנקודת פתיחה זו ערב המשבר, הנתנה ישראל ממרווח פעולה רחב ויכלה לאפשר למייצבים האוטומטיים (גידול של הגירעון בהתאם לירידה בהכנסות ממסים כתוצאה מהמשבר) לפעול באופן מלא במהלכו, ללא חשש מהגעה למצב של חוסר יכולת למימון עצמאי של הגירעון.

כתוצאה מהמשבר הכלכלי העולמי שפרץ בשנת 2008, ירדו הכנסות המדינה ממסים וכפועל יוצא זינק הגירעון התקציבי ל-5.2% תוצר בשנת 2009. ההתאוששות המהירה של הכלכלה הביאה לגידול מהיר בהכנסות ממסים ואפשרה ירידה של הגירעון בשנת 2010 ל-3.7%. ואולם ההאטה בגידול בהכנסות ממסים שהחלה ברבעון השני של שנת 2011, עם האטת הצמיחה של המשק, הובילה לכך שבשנת 2011 היתה ירידה שולית בלבד בגירעון והוא ירד ל-3.3%. בשנת 2012 הסתכם הגירעון התקציבי ב-4.2% מהתוצר לערך, קרי חריגה של 2.2% מהתוצר (כ-20 מיליארד שקלים חדשים) מתקרת הגירעון הקבועה בחוק לאותה שנה. הפער בין הגירעון המתוכנן לשנת 2012 לבין הגירעון בפועל נבע רובו ככולו מחוסר בהכנסות המדינה לעומת התחזית המקורית. לפי תחזית ההכנסות, הנגזרת ממשטר המס הנוכחי, גם בשנים 2013 ו-2014 צפוי חוסר ניכר בהכנסות המדינה ממסים לעומת ההכנסות הדרושות לעמידה בתקרת הגירעון הקבועה בחוק.

שמירה על מדיניות פיסקלית אחראית, הפועלת להגדלת היציבות הפיסקלית ולשיפור אמינותה הפיסקלית של הממשלה היא תנאי הכרחי להמשך צמיחת המשק, להגברת יכולת הממשלה לספק שירותים איכותיים לאזרחיה ולשיפור עמידותה של כלכלת ישראל במקרה של

⁴⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ג, עמ' 35.

(1) בסעיף 1 –

(א) בהגדרה "תושב חוץ", בפסקה (א), בסופה יבוא "לעניין פסקה זו, חלק מיום לא ייחשב ליום";

(ב) אחרי ההגדרה "חוק עידוד התעשייה" יבוא:

"חוק הפיקוח על הביטוח" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981";

(2) בסעיף 3 –

(א) בסעיף קטן (ג), במקום "ועל יתרת סכום ההכנסה – בשיעור" יבוא "ועל יתרת סכום ההכנסה – בשיעור הקבוע בסעיף 126(א), ואם הוא יחיד – בשיעור";

ד ב ר י ה ס ב ר

חיסכון פנסיוני מועט, נקטה הממשלה במהלך העשורים האחרונים כמה מהלכים שמטרתם להסדיר היבטים שונים של החיסכון והגדלת היקפו. כך למשל, הוחל בשנת 2008 הסדר פנסיה חובה לכל השכירים במשק באמצעות צו הרחבה שהתקין שר התעשייה המסחר והתעסוקה באשר להסכם קיבוצי כללי בדבר ביטוח פנסיוני במשק בין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה (י"פ התשס"ח, עמ' 1736), אשר תוקן בחודש אוגוסט 2011 (י"פ התשע"א, עמ' 6938).

בנוסף, במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008 (ס"ח התשס"ח, עמ' 160), נקבע כי החל משנת 2008 ניתן יהיה לחסוך חיסכון פנסיוני רק בקופת גמל לקצבה. עוד נקבע כי בקופת גמל משלמת לקצבה ניתן יהיה לבצע משיכת כספים באמצעות היוון חלק מהקצבה לסכום חד-פעמי, ובלבד שסכום הקצבה החודשי שיוותר בידו של עמית לאחר ביצוע היוון הקצבה יעמוד על סך של 3,850 שקלים חדשים במונחי שנת 2008 (להלן – רובד קצבתי מזערי).

משמעות התיקון האמור היא כי ישנו סכום מסוים מתוך החיסכון הפנסיוני שצבר העמית, שהוא מחויב לקבל כקצבה ולגבי כספים שצבורים לזכותו מעבר לכספים שמקנים לו קצבה בסכום האמור, יהיה רשאי העמית למשכם כקצבה או בסכום חד-פעמי, לפי בחירתו.

בהתאם להוראות פקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה), כספים שהופקדו בקופת גמל לקצבה זכאים להטבות מס במועד ההפקדה. הטבות המס לחוסכים באות לידי ביטוי בשלושת שלבי החיסכון: הטבות מס בשלב ההפקדה, הטבות מס בשלב ניהול הכספים בקופת הגמל והטבות מס בשלב משיכת הכספים.

בשלב ההפקדה ניתנות הטבות המס בדרך של זיכוי מס כמפורט בסעיף 45 לפקודה (היינו: הפחתת תשלום המס בגובה מכפלת שיעור הזיכוי בסכום ההפקדה) וזיכוי מס כמפורט בסעיף 47 לפקודה (היינו: הפחתת סכום ההכנסה החייבת במס בגובה סכום ההפקדה). המדובר בהוראות מורכבות הכוללות תקרות שונות והתייחסות נפרדת להפקדת שכיר ולהפקדת עצמאי.

ביום י"א באב התשע"ב (30 ביולי 2012) אישרה הממשלה, בהחלטה מס' 160, את תיקוני החקיקה המוצעים בהצעה זו, וביום ה' בסיוון התשע"ג (14 במאי 2013) חזרה הממשלה ואישרה את ההחלטות האמורות.

כמו כן, הצעה זו כוללת שינוי במנגנון הטבות המס לחיסכון פנסיוני, וזאת במטרה לפשט את מורכבות המודל הקיים, ולהפחית את הרגריסביות ואי-השוויון בחלוקת ההטבה. בנוסף, שינוי זה מהווה חלק מהצעדים להתאמות הנדרשות בצד ההכנסה לשם קיום מדיניות פיסקלית אחראית כמפורט לעיל.

לפסקה (1)

ההגדרה "תושב-חוץ" בפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) קובעת מבחן כמותי, שלפיו מי ששהה מחוץ לישראל 183 ימים לפחות, ועמד בתנאים נוספים הקבועים בהגדרה ייחשב לתושב חוץ. מוצע להבהיר כי במניין הימים ייכללו רק ימים מלאים.

לפסקאות (2) ולפסקאות (14), (15), (16)(א), (19) ו-(43)

לפסקה (2)(א)

סעיף 3(ג)1 לפקודה קובע כי יראו כהכנסה סכומים שקיבל אדם מפדיון של מניות הניתנות לפדיון, כמפורט בסעיף. הסעיף קובע שישולם מס בשיעור של 35% על חלק מסכום ההכנסה שעד למועד הקובע, ועל יתרת סכום ההכנסה – מס בשיעור של 25%. הואיל ומוצע בחוק זה לתקן את שיעור מס החברות משיעור של 25% לשיעור של 26.5%, מוצע להתאים את שיעור המס על יתרת סכום ההכנסה כאמור לשיעור המס החדש שיחול על חברה.

לפסקאות (2)(ב), (14), (15), (16)(א), (19) ו-(43)

לנוכח ביטולו המוצע של סעיף 47 לפקודה כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 40(13), מוצע להתאים את ההוראות בפקודה אשר מתייחסות לסעיף האמור ולתקן בהתאם.

לפסקאות (2)(ג), (10), (12) ו-(13)

לנוכח חשיבותו של החיסכון הפנסיוני, ובהתחשב במשמעויות של העדר חיסכון פנסיוני או קיומו של

ד ב ר י ה ס ב ר

להוביל לכך שחוסכים רבים יבחרו לנצל את הטבות המס המוצעות להם ולהגדיל את החיסכון הצבור לזכותם לגיל פרישה. כך, הגידול בהכנסות המדינה כתוצאה מהמהלך צפוי לקטון ככל שחוסכים רבים יותר יבחרו להגדיל את הפקדותיהם לקופות גמל. זאת ועוד, המדינה צפויה לשאת בעלויות שונות הכרוכות בהגדלת ההכנסה החייבת במס של עובדיה ושל ציבור השכירים בכלל, המסתכמות בכ־60 מיליון שקלים חדשים.

כאמור, בסעיף 12(40) ו־13(1) להצעת החוק מוצע להחליף את ההוראות בדבר מתן ניכוי ומתן זיכוי להפקדת היחיד, בין אם מדובר בהפקדה במעמד שכיר ובין אם מדובר בהפקדה במעמד עצמאי, כך שהפקדת היחיד לקופת גמל לקצבה בעבור עצמו תהיה זכאית להטבת זיכוי בשיעור של 35% מההפקדה. מוצע כי האמור יחול הן לגבי הפקדות לחיסכון פנסיוני והן לגבי רכישת כיסויים ביטוחיים לביטוח חיים ולביטוח אובדן כושר עבודה. הפקדות כאמור יכולות להתבצע לקופת גמל לקצבה או למבטח, ובלבד שבביטוח כאמור מתקיימים תנאים שנקבעו לפי סעיף 16(ד)6 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל). התשס"ה-2005 (להלן – חוק קופות גמל). בהתאם לסעיף האמור נקבעו תנאים לעניין ביטוח כאמור בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"ג-2013 (ק"ת התשע"ג, עמ' 500).

במילים אחרות, בהתאם למוצע חבות המס של העובד תקטן בסכום השווה ל־35% מהסכום שהוא הפקיד לקופת הגמל. בנוסף, מוצע כי הטבה זו תינתן להפקדה שסכומה המרבי יהיה 15% מהכנסתו החייבת של העובד, עד להכנסה שנתית השווה לפי 20 השכר הממוצע במשק (כיום, כ־180,000 שקלים חדשים לשנה, או כ־15,000 שקלים חדשים לחודש). מהסכום האמור יופחת הסכום שהפקיד המעביד לקופת גמל בעבור העובד שזכה להטבות מס על פי סעיף 3(זה) לפקודה. עוד יופחת שווייה של הפקדה שהיה מפקיד מעביד בעבור עובד בהסדר פנסיה תקציבית אילו היה חל עליו הסדר פנסיה צוברת.

כך למשל, שכיר ששכרו החודשי לפני מס הוא 10,000 שקלים חדשים בחודש ומעסיקו הפקיד בעבורו 5% משכרו לקופת גמל (היינו: 500 שקלים חדשים), יהיה רשאי להפקיד עד 1,000 שקלים חדשים נוספים לקופת גמל ולקבל בעבור הסכום שיפקיד זיכוי במס הכנסה השווה ל־35% מהסכום שיפקיד. בנוסף, מוצע כי בגין הכנסתו של עמית במעמד עצמאי מעסק או משלח יד, הוא יהיה זכאי להפקדה של 5% נוספים משכרו, עד התקרה כאמור. התוספת האמורה נועדה להחליף חלק מההטבות הנוספות שניתנו לעצמאים לפי סעיף 47 לפקודה בכלל הקשור לתשלומים בעד רכישת כיסוי ביטוח, ואשר כפי שפורט לעיל ניתן יהיה לקבל בשלהם הטבה לפי סעיף 44א לאחר התיקון המוצע.

ככל שיאושר התיקון המוצע לסעיף 44א תידרש התאמה של תקנות לפי סעיף 22 לחוק קופות גמל בדבר

בנוסף, ינתנת בסעיף 3(זה) לפקודה הטבת מס למעביד בדרך של התרת הוצאה, שלא תיחשב כהכנסה חייבת, בגובה הסכום ששילם בעבור עובדו לקופת גמל, בכפוף לתקרה שנקבעה בסעיף האמור.

מטרת הטבות אלה היא, בין השאר, לעודד הפקדות של חלק מההכנסה השוטפת לחיסכון המיועד לקצבה בגיל הפרישה. ואולם במתכונתן הנוכחית של הטבות המס מתקיימים כמה כשלים:

1. **מורכבות** – כאמור מודל הטבות המס בעת הפקדה לקופת גמל מורכב ביותר באופן המקשה על הציבור הרחב, לרבות אנשי מקצוע מתחום המסים והחיסכון הפנסיוני, להבינו כראוי. מורכבות זו מאיינת את היכולת לתמרץ את הציבור לחסוך חיסכון פנסיוני.

2. **רגרסיביות** – חלק מהטבות המס לחיסכון פנסיוני קבועות כך שההטבה בעבור סכום הפקדה נתון גדולה יותר ככל שהכנסתו של היחיד גדולה יותר. וזאת מאחר שהן תלויות בשיעור המס השולי שבו חייב היחיד, וכן מאחר שתקרת ההטבות גבוהה ביותר ולכן ניתן להגדיל את סכום ההפקדה ככל שהכנסתו של היחיד עולה.

3. **אי-שוויון בחלוקת ההטבה** – מתוך סך עלות ההטבה, המוערכת בכ־11.5 מיליארדי שקלים חדשים, כ־5 מיליארדי שקלים חדשים מנוצלים על ידי שכירים בעשירון העליון, שהכנסתם החודשית למעלה מ־20,000 שקלים חדשים.

בשל כשלים אלה, ולאחר בחינת חלופות שונות, מוצע לתקן את מנגנון הטבות המס כמפורט להלן. בהתאם למוצע יוחלפו הטבת הזיכוי והטבת הניכוי בהטבה אחת, שתהיה לה תקרת שכר אחת ושיעור הטבה קבוע. השינוי המוצע יפחית את הרגרסיביות בהטבות המס הקיימות בכך שיצומצמו הטבות הניכוי, ששיעורן תלוי בשיעור המס השולי של היחיד, ותופחת תקרת השכר שממנו נגזר סכום ההפקדה המוטב. בנוסף, התיקון המוצע יפחית את אי-השוויון במתן הטבות המס לחיסכון פנסיוני בכך שהוא יביא להפחתת ההטבות המוקצות למשתכרים מעל סכום של 18,000 שקלים חדשים בחודש בלמעלה ממיליארד שקלים חדשים, בעוד שהמשתכרים מעל השכר הממוצע במשק ומתחת לסכום של כ־18,000 שקלים חדשים יוכלו ליהנות מהגדלה בהטבה המוקצית להם.

בנוסף, השינוי המוצע נכלל כחלק ממגוון צעדים שיינקטו במהלך השנים 2013 ו־2014, וזאת כדי לעמוד בתקרת הגירעון הקבועה בחוק ולשם קיום מדיניות פיסקלית אחראית, והכל כפי שפורט לעיל. אם ימשיכו שחוסכים לחיסכון פנסיוני להפקיד בקופות גמל את אותם הסכומים המופקדים כיום, צפויות הכנסות המדינה לגדול בסכום שנאמד ב־1.2 מיליארדי שקלים חדשים כתוצאה ממיסוי הפקדות המעביד בעבור שכירים בעלי רמות שכר גבוהות. ואולם השינויים בתקרת ההפקדה בצד תגמולי העובד, יחד עם פישוט ניכר של המנגנון, עשויים

(ג) במקום סעיף קטן (זה) יבוא:

"(זה) (1) תשלומי מעביד, העולים על השיעור המרבי להפקדת תגמולי מעביד כשהוא מוכפל בהכנסתו של העובד לפי סעיף 2(2) או בסכום התקרה השנתית, לפי הנמוך מביניהם, יראו אותם כהכנסת עבודה של העובד, במועד שבו שולמו על ידי המעביד; תשלומי מעביד אשר אינם עולים על השיעור המרבי להפקדת תגמולי מעביד כשהוא מוכפל כאמור, יראו אותם כהכנסת עבודה של העובד, במועד שקיבל אותם.

ד ב ר י ה ס ב ר

הגמל הקיימים כיום. כך למשל, יחיד הנהנה מגיל צעיר מהסדר פנסיה תקציבית המקנה לו קצבה לכל ימי חייו, יוכל לחסוך חלק מהקצבה ולקבל בגין אותו חלק הטבת מס, ולאחר מכן, בגיל הפרישה, למשוך במשיכה הונית חד-פעמית את מלוא הכסף שחסך כשהוא פטור ממס, וזאת בכפוף להגבלות בדבר קצבה מזערית.

בנוסף, מאחר שמטרתו העיקרית של חיסכון פנסיוני היא חיסכון לגיל פרישה, ובשים לב לעלות הכרוכה ברכישת כסויים ביטוחיים, מוצע להגביל את מתן הטבת המס בעד רכישת הביטוחים האמורים לשיעור של עד 5% מהכנסתו החייבת של היחיד, או מהתקרה השנתית, הנמוך מביניהם.

כאמור, בסעיף 3(זה) לפקודה ניתנה הטבה בעבור הפקדות המעביד לקופת גמל בשל עובדו. כיום, לא רואים כהכנסת עבודה של עובד הפקדות שהפקיד מעבידו בעבורו לקופת גמל לקצבה בסכום שאינו עולה על שיעור של 7.5% (שהוא השיעור המרבי כיום להפקדת תגמולי מעביד לקופת גמל לקצבה) משכרו של העובד ובלבד שאינו עולה על ארבע פעמים השכר הממוצע במשק. בסעיף 2(ג)40, מוצע להחליף את סעיף 3(זה) האמור ולקבוע, כי ההטבה האמורה תוגבל לשיעור המרבי להפקדת תגמולי מעביד כאמור מתוך הכנסתו של עובד או מתוך תקרת השכר שנקבעה לעניין סעיף 45 (היינו: 15,000 שקלים חדשים בחודש כיום). בנוסף, מוצע כי במגבלות האמורות ניתן יהיה לכלול גם תשלומי מעביד לרכישת כסוי ביטוחי לסיכוני מוות ואבדן כושר עבודה בעבור עובדו, אשר מתקיימים בהם התנאים שפורטו לעיל.

וזה נוסחו של סעיף 3(זה) לפקודה שמוצע להחליפו:

"(זה) (1) סכומים ששילמו כל מעבידיו של עובד, בעבורו, לקופת גמל לקצבה, על חשבון מרכיב תגמולי המעביד, העולים על השיעור להפקדה כשהוא מוכפל במשכורתו של העובד או בסכום התקרה, לפי הנמוך מביניהם, יראו אותם כהכנסת עבודה של העובד, במועד שבו שולמו לקופת הגמל; סכומים ששולמו כאמור, לקופת הגמל, אשר אינם עולים על שיעור ההפקדה כשהוא מוכפל כאמור, יראו אותם כהכנסת עבודה של העובד, במועד שקיבל אותם;

(2) בסעיף קטן זה –

השיעורים המרביים לתשלום בשל עמית לקופת גמל לקצבה.

בהקשר זה יצוין כי כיום יחיד זכאי להטבות מס בעד הפקדותיו לחיסכון פנסיוני שמקורן בהכנסה חייבת מכל סוג, וזאת בהבחנה בתקרות בין הכנסה מעבודה להכנסה שאינה הכנסה מעבודה. בהתאם למוצע, ההכנסה שבשלה תינתן הטבה לחיסכון פנסיוני תוגדר כהכנסה מעבודה או מעסק וממשלח יד. משמעות תיקון זה היא כי הכנסתו של יחיד ממקורות שאינם קשורים בעבודתו לא תהיה זכאית להטבות אם יפקיד ממנה לחיסכון פנסיוני. הכנסות אלה כוללות הכנסות שמקורן בקצבאות, לרבות פנסיה תקציבית, הכנסה משכירות, הכנסה מדיבידנד או ריבית וכן הכנסות ממקורות שונים, כגון: פנטסים והגרלות. הטעם למוצע מתבסס, בין השאר, על אלה:

1. אדם זקוק למקורות הכנסה במשך כל חייו, או למצער במשך כל חייו הבוגרים. הכנסתו של אדם מעבודה צפויה להיפסק בהגיעו לגיל פרישת חובה לפי חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004, או לאחר מכן בהתאם להסכמה של העובד עם מעבידו. לעתים הכנסתו כאמור עשויה להיפסק עוד קודם לכן בשל אבדן כושר עבודה. בהתאם לכך, על הפרט לחסוך חלק מהכנסתו לשימוש בתקופה שבה לא יוכל עוד לעבוד. מנגד, הכנסתו של אדם מנכסים אחרים, כגון: הכנסה משכירות, נכסים פיננסיים מניבים או קצבה ימשיכו להניב הכנסה גם לאחר שלא יוכל לעבוד. בהתאם לכך, אין מקום ליתן הטבות מס לחיסכון מהכנסות קבועות שצפויות להימשך גם בגיל הפרישה.

2. הטבות המס הניתנות כיום בשל הכנסות שאינן מעבודה כשכיר או מעסק ומשלח יד הן הטבות מסוג ניכוי הכנסה, שמשמעותן היא שהסכומים המופקדים לחיסכון פנסיוני אינם חייבים במס שבו היו חייבים אלמלא הופקדו לחיסכון. כך למשל, הכנסה שמקורה בשכר דירה חייבת במס בשיעור של 10%, ואם תופקד לחיסכון פנסיוני לא תהיה חייבת בו. על פי המוצע, ההפקדה לחיסכון פנסיוני תוכה את החוסך בהטבת זיכוי בשיעור של 35%, כך שההכנסה האמורה תהיה חייבת במס בשיעור של 10% ותהיה זכאית להחזר מס בשיעור של 35%, היינו: "מענק" מס בגובה 25% מהסכום המופקד.

3. מתן הטבות מס כנגד הכנסות שאינן מעבודה עשוי לשמש מתכונת לתכנוני מס אגב כללי המשיכה מקופות

(2) בסעיף קטן זה –

“מרכיב תגמולי המעביד” – כמשמעותו לפי סעיף 21 לחוק הפיקוח על קופות גמל;

“סכום התקרה השנתית” ו”תשלום לרכישת כיסוי ביטוחי” – כהגדרתם בסעיף 45א;

“השיעור המרבי להפקדת תגמולי מעביד” – השיעור המרבי להפקדה לקופת גמל למרכיב תגמולי המעביד, לפי סעיף 22 לחוק הפיקוח על קופות גמל;

“תשלומי מעביד” – סכומים ששילמו כל מעבידיו של עובד בעבורו לקופת גמל לקצבה על חשבון מרכיב תגמולי המעביד וכן תשלומים לרכישת כיסוי ביטוחי ששילמו כל מעבידיו של עובד בעבורו”;

ד ב ר י ה ס ב ר

בעבור המעביד והכנסה חייבת בעבור העובד, בכפוף להטבה שניתנה לפי סעיף 3(ה)3 לפקודה.

וזה נוסחה של פסקת משנה (ב) בסעיף 32(14) שמוצע להחליפה:

“(ב) על אף הוראות פסקת משנה (א), היתה ההכנסה שבשלה נרכש ביטוח מפני אבדן כושר עבודה, הכנסה לפי סעיף 2(1) או 2(2), והביטוח הוא ביטוח מועדף, יותרו ניכויים בשל הוצאה לרכישת הביטוח המועדף שהיא בסכום של עד 3.5% מההכנסה לפי סעיף 2(1) או ממשכורתו של העובד, לפי הענין, שהיא הכנסה חייבת, ובלבד שניכויים לפי פסקה משנה זו, לא יותרו בשל הכנסה כאמור, העולה על סכום השווה לסך כל השכר הממוצע במשך בשנת המס בשהוא מחולק ב-3, ואולם אם שילם המעביד בעבור עובדו לקופת גמל, על חשבון מרכיב תגמולי המעביד, סכום בשיעור העולה על 4% ממשכורתו של העובד, יופחת מהשיעור הנקוב ברישה, לגבי הכנסה לפי סעיף 2(2), ההפרש שבין השיעור ששילם המעביד כאמור, לבין 4%; לעניין פסקה זו –

“ביטוח מועדף” – ביטוח מפני אבדן כושר עבודה, ואם נרכש הביטוח בטרם מלאו למבוטח 60 שנים, התקיימו לגבי הביטוח גם שני אלה:

(1) תקופת הביטוח, למעט ביטוח קבוצתי, נמשכת עד שימלאו למבוטח 60 שנים לפחות;

(2) אם יקרה מקרה הביטוח בטרם ימלאו למבוטח 60 שנים, ישתלמו הכספים על פי הביטוח ממועד קרות מקרה הביטוח ועד תום תקופת אבדן כושר עבודתו או עד שימלאו למבוטח 60 שנים לפחות, לפי המוקדם;

“ביטוח מפני אבדן כושר עבודה” – כהגדרתו בסעיף 3(א); “השכר הממוצע במשך” ו”מרכיב תגמולי המעביד” – כהגדרתם בסעיף 3(ה)3(2);

“הכללים” – (נמחקה);

“השכר הממוצע במשך” – השכר הממוצע כפי שהוא מחושב לצורך גמלאות ודמי ביטוח לפי סעיף 2(ב) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ”ה–1995, כפי שמפרסם המוסד לביטוח לאומי;

“סכומים לפיצויים” – (נמחקה);

“השיעור להפקדה” – השיעור הקבוע לפי סעיף 22 לחוק הפיקוח על קופות גמל, להפקדה על חשבון מרכיב תגמולי המעביד, או השיעור ממשכורתו של העובד שאותו הפקיד המעביד בקופת הגמל, על חשבון מרכיב תגמולי המעביד, לפי הנמוך מביניהם;

“מרכיב תגמולי מעביד” – כמשמעותו בכללים;

“משכורת” – כמשמעותה לפי סעיף 22 לחוק הפיקוח על קופות גמל, שבשלה שילם המעביד לקופת גמל;

“סכום התקרה” – סכום השווה לארבע פעמים השכר הממוצע במשך בחודש;

“תקרת הכנסה מזכה” – הסכום הנקוב בפסקה (1) שבהגדרה “הכנסה מזכה” שבסעיף 47, לפי הענין”;

בסעיף 32(14) לפקודה נקבע כי אין מתירים הוצאה לרכישת ביטוח מפני אבדן כושר עבודה, למעט ניכויים בשל רכישת ביטוח אבדן כושר עבודה שמתקיימים בו תנאים כמפורט בסעיף האמור. לנוכח השינויים המוצעים ולפיהם ניתן זיכוי בעד הוצאה לרכישת ביטוח מפני אבדן כושר עבודה שמתקיים בו התנאים לפי סעיף 16(ד)6 לחוק קופות גמל, מוצע, בסעיף 40(10), לבטל את הותרת הניכוי לפי הסעיף האמור. עם זאת, מוצע לקבוע כי סכומים ששילם המעביד לצורך רכישת ביטוח סיכוני מוות ואבדן כושר עבודה בעבור עובדו יחשבו הוצאה המותרת בניכוי

- (א) במקום כותרת השוליים יבוא "הוראות מיוחדות לעניין חכירת כלי שיט או כלי טיס";
- (ב) הרישה – תימחק;
- (ג) פסקה (5) – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

"משכורת" – הכנסת עבודה למעט שוויו של שימוש ברכב שהועמד לרשותו של העובד;

"קופת גמל" – (נמחקה);

לפסקה (3)

לפסקאות משנה (א) עד (ג)

סעיף 5 לפקודה נושא את כותרת השוליים "הוראות מיוחדות לעניין מקום הכנסה". הסעיף בוטל ברובו ופסקאות (4) ו-(5) שנתרו בו לא נוגעות למקום ההכנסה אלא קובעות הוראות מיוחדות לעניין המיסוי של דמי שכירות מחכירת כלי שיט או כלי טיס מסוימים ולעניין מיסוי הכנסותיה של חברת משלח יד זרה (להלן – חמ"ז). מוצע להתאים את מודל המיסוי של החמ"ז למודל המיסוי הקיים לגבי חברה נשלטת זרה, תוך התאמה לכך שמדובר במיסוי של הכנסה ממתן שירותים. בהתאם לכך מוצע לבטל את ההסדר הקיים בסעיף 5(5) לפקודה לעניין חמ"ז, ולקבוע את ההסדר החדש בפרק רביעי 1 שבחלק ד' לפקודה, שבו קבוע היום ההסדר בדבר חברה נשלטת זרה, וזאת כפי שיפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 2240.

מאחר שלפי התיקון המוצע תיוותר בסעיף 5 רק פסקה (4), מוצע למחוק את הרישה של הסעיף העוסקת במקום הפקת ההכנסה ואינה רלוונטית עוד לסעיף, ולתקן את כותרת השוליים בהתאם לפסקה (4) שנתרה.

וזה נוסחו של סעיף 5(5) לפקודה שמוצע לבטלו:

5. על אף האמור בכל דין בדבר מקום ההכנסה יראו בהכנסה מופקת בישראל:

[...]

(5) (א) הכנסה שהפיקה חברת משלח יד זרה, הנובעת מפעילות במשלח יד מיוחד – בגובה ההכנסה של בעלי המניות תושבי ישראל.

(ב) לענין הכנסה לפי פסקה זו ודיבידנד המחולק ממנה לבעלי מניות כאמור בפסקת משנה (א), יראו את חברת משלח היד הזרה כאילו השליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל.

(ג) הכנסתה, הכנסתה החייבת ורווחיה של חברת משלח יד זרה כאמור בפסקת משנה (א), יחושבו בהתאם לדיני המס החלים; לענין זה, "דיני המס החלים" – אחד מאלה, לפי הענין:

(1) לגבי חברת משלח יד זרה שלא מתקיים תושבת מדינה גומלת כמשמעותה בסעיף 196 (בסעיף זה – מדינה גומלת) ושמישה דוח על הכנסותיה או שנישומה, במדינה כאמור – דיני המס באותה מדינה;

(2) לגבי חברת משלח יד זרה שלא מתקיים בה האמור בפסקת משנה (1) – עקרונות חשבונאיים מקובלים בישראל, למעט עקרונות חשבונאיים לענין רווחי אקוויטי או הפסדי אקוויטי, ולענין שינויים בערכם של ניירות ערך.

(ד) על אף הוראות חלק י', פרק שלישי, סימן ב', לענין הזיכוי ממסי חוץ, יראו את המסים ששילמה חברת משלח היד הזרה לרשויות המס של מדינה מחוץ לישראל, על הכנסתה כאמור בפסקת משנה (א) בשל הכנסות שעל פי סעיף 4א הופקו מחוץ לישראל, כאילו הם מסי חוץ כהגדרתם בסעיף 199, ואת ההכנסה כאמור כאילו היא הכנסת חוץ כהגדרתה באותו סעיף.

(ה) לענין פסקה זו –

"חברת משלח יד זרה" – חבר בני אדם תושב חוץ, שמתקיימים בו כל אלה:

(1) אם הוא חברה – הוא חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76(א);

(2) 75% או יותר באחד או יותר מאמצעי השליטה בו מוחזקים, במישרין או בעקיפין, בידי יחידים תושבי ישראל או בידי אזרחי ישראל תושבי האזור כהגדרתו בסעיף 3א; לענין זה יחושב שיעור ההחזקה בעקיפים באמצעי השליטה, בהתאם לאמור בסעיף 75(א)(1)(ד) ולא יובא בחשבון שיעור זכותו, במישרין או בעקיפין, של יחיד שהיה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק, כאמור בסעיף 14(א), וטרם חלפו עשר שנים מהמועד שהיה לתושב ישראל כאמור;

(3) בעלי השליטה או קרוביהם, המחזיקים יחד או לחוד, במישרין או בעקיפין, ב-50% או יותר באחד או יותר מאמצעי השליטה, עוסקים בעבור החברה במשלח יד מיוחד, במישרין או באמצעות חברה שבה הם מחזיקים במישרין

(4) בסעיף 7(א)(4), אחרי "מוחזקים" יבוא "במישרין או בעקיפין";

(5) בסעיף 9(א7) –

(א) בפסקת משנה (א)(4), אחרי פרט משנה (ד) יבוא:

"(ד1) על אף הוראות פרט משנה (א) עובד שעם פרישתו ממעבידו עמדו לזכותו בקופת גמל לפיצויים או במרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה כספים המיועדים למענק פרישה או שקיבל מענק פרישה, לא יראו את הסכומים שהשאיר בקופת גמל כאמור או שהפקיד מיד עם פרישתו במרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה, עד לסכום האמור בפסקת משנה (ב)(2), כאילו נתקבלו בידו, וזאת גם אם לא מתקיים בו האמור בפרט משנה (א); לעניין זה יחולו הוראות פרטי משנה (ב) ו-(ג), בשינויים המחויבים, וכן הוראות אלה:

(1) נפטר העובד יחולו הוראות אלה, לפי העניין:

(א) נפטר במהלך תקופת עבודתו אצל מעביד אחר – יחולו לגביו הוראות פסקת משנה (ב) בכפוף להוראות (I) ו-(II) של פרט משנה (ב) ובשינויים המחויבים לפי העניין;

(ב) לא עבד העובד, ערב פטירתו, אצל מעביד אחר, יחולו לגביו הוראות פרטים (1) ו-(2) בכפוף להוראות (I) ו-(II) של פרט משנה (ב);

(2) העובד רשאי, כל עוד לא החל לקבל קצבה פטורה ממס או היוון קצבאות פטור ממס כאמור בסעיף 9א, לבקש כי הוראות פרט משנה זה לא יחולו לגביו; הגיש בקשה כאמור יחולו לגביו הוראות פרט משנה (ד), בשינויים המחויבים";

ד ב ר י ה ס ב ר

או בעקיפין, באמצעי שליטה בשיעור של 50% לפחות; (4) לפסקה

מוצע לתקן את סעיף 7(א)(4) לפקודה, כך שהוראות הרישה של סעיף 7 המסמיכות את המנהל להחיל על נישומים, לבקשתם, תקופת שומה מיוחדת, יחולו גם על חברה המוחזקת בעקיפין על ידי חברה תושבת חוץ.

(5) לפסקה

בהתאם להוראות סעיף 9(א7) לפקודה בעת שהסתיימה העסקתו של עובד ממוסה העובד על מענק פרישה שקיבל ממעבידו, וזאת בכפוף לזכאותו לקבל פטור לפי פסקת משנה (א), אשר עומד על סכום השווה למשכורת האחרונה של העובד בעבור כל שנת עבודה, ולא יותר מתקרה שנקבעה (כיום סכום של 12,120 שקלים חדשים) בעבור כל שנה כאמור. בנוסף, זכאי העובד לפרוס את תשלום המס לפי שנים בהתאם להוראות לפי סעיף 8(ג) לפקודה.

כמו כן, במועד סיום ההעסקה זכאי העובד לבחור בשתי חלופות אפשריות. החלופה הראשונה, המעוגנת בסעיף 9(א7)(א)(4) לפקודה, היא בחירה במסלול של רצף פיצויים, ולפיה לא יראו את הסכומים שעמדו לזכותו בקופת גמל במרכיב הפיצויים וכן מענק פרישה נוסף

(4) מרבית הכנסתה או רווחיה של החברה בשנת המס, למעט רווחי והפסדי אקוויטי ושינויים בערכם של ניירות הערך, מקורם במשלח יד מיוחד;

"משלח יד מיוחד" – עיסוק או מקצוע שנקבע על ידי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת; "הכנסה של בעלי המניות תושבי ישראל" – הכנסתה החייבת של חברת משלח יד זרה הנובעת מפעילות במשלח יד מיוחד, כשהיא מוכפלת בשיעור זכותם, במישרין או בעקיפין, של בעלי מניות תושבי ישראל או אזרחי ישראל תושבי האזור כהגדרתו בסעיף 3א, ברווחי החברה; לעניין זה, לא יובא בחשבון שיעור זכותו, במישרין או בעקיפין, של יחיד שהיה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק, כאמור בסעיף 14(א), וטרם חלפו עשר שנים מהמועד שהיה לתושב ישראל כאמור;

"אמצעי שליטה", "בעל שליטה" ו"קרוב" – כהגדרתם בסעיף 7ב5.

(ב) אחרי פסקת משנה (ה) יבוא:

"(ה) מעביד המעסיק עובדים שבשלהם הוא חייב בהגשת דוח לפי סעיף 166(א) ידווח על פרישה של עובדו למנהל, בטופס שקבע המנהל, ורשאי השר לקבוע כי דיווח כאמור ייעשה באופן מקוון";

(ג) בפסקת משנה (ז), ברישה, במקום "בפסקת משנה (א)(4)(א)" יבוא "בפסקאות משנה (א)(4)(א) ו-(ד1)" ואחרי "אם בעת פרישתו" יבוא "ולעניין עובד שהגיש בקשה לפי פרט משנה (ד1) שבפסקת משנה (א)(4) – אם בעת בקשתו כאמור";

(6) בסעיף 9א(א), במקום ההגדרה "תשלומים פטורים" יבוא:

"תשלומים פטורים" – כל אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

תיקון זה מחייב לבצע התאמות בסעיף שמתייחסות לכך שברירת המחלל בדבר רצף פיצויים כאמור תחול גם במקרה שהיחיד אינו עובד. כך למשל, במקרה של פטירה של היחיד כשהוא אינו עובד תחול לגביו תקרת הפטור הקיימת בפסקת משנה (א), שכן הפטירה כשלעצמה אינה מזכה בתשלום מענק, במקום התקרה הקיימת במקרה של פטירה כשהיחיד עובד כאמור (וזאת בהתאם למצב כפי שהיה בעבר במקרה של רצף פיצויים), שהיא גבוהה יותר ונקבעה בפסקת משנה (ב).

מאחר שרצף הפיצויים המוצע נקבע כברירת מחלל ללא בקשה של העובד, מוצע לאפשר לעובד, לבקש כי ברירת המחלל האמורה לא תחול לגביו, וזאת בין אם הוא עובד בעת הגשת הבקשה כאמור ובין אם לאו. מאחר שמשיכה של כספי הפיצויים בסכום חדיפעמי משפיעה על גובה הפטור שניתן לקצבה, מוצע לקבוע כי ניתן יהיה להגיש בקשה כאמור כל עוד היחיד לא החל לקבל קצבה פטורה ממס או היוון קצבאות פטור ממס. מועד הגשת הבקשה האמורה הוא המועד שבו ההכנסה התקבלה בידו של העובד לצורך חישוב המס שחל עליה. במועד זה ייקבע הפטור שהמבקש זכאי לו בהתאם למשכורתו האחרונה אצל מעבידו האחרון כשהיא צמודה למדר המחירים לצרכן.

בנוסף, מוצע כי עובד שביקש כי ברירת המחלל לרצף פיצויים לא תחול לגביו יהיה רשאי לבקש במועד הבקשה כאמור ליעד את הכספים למטרת תשלום קצבה לפי סעיף 9(א7)(ז) לפקודה.

כדי שיהיה אפשר לבצע התחשבות מדויקת לאחר דחיית המס כאמור מוצע לחייב מעביד, אשר מחויב בהגשת דוח לפי סעיף 166(א) לפקודה, כי ידווח על פרישתו של העובד למנהל רשות המסים בטופס שקבע המנהל. עוד מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע כי דיווח כאמור ייעשה באופן מקוון.

לפסקה (6) ולסעיף 48

סעיף 9א לפקודה קובע את גובה הפטור ממס בעת משיכת כספים בדרך של קצבה מקופת גמל. בהתאם להוראת הסעיף האמור, כפי שתוקן במסגרת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 190 והוראת שעה), התשע"ב-2012 (להלן – תיקון מס' 190), הזכאות היא בגובה שיעור שנקבע

שקיבל, כאילו נתקבלו בידו, בכפוף לכך שהחל לעבוד אצל מעביד אחר בתוך שנה מפרישתו מעבודתו. כל האמור חל עד לסכום השווה לארבע פעמים השכר הממוצע במשך כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו של העובד אצל המעביד שממנו פרש ובצירוף הסכום הנדרש לכיסוי ההתחייבויות של אותו מעביד בעבורו לפי חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963.

לאחר שיפרוש העובד מעבודתו אצל המעביד הנוסף, ולא יהיה ניתן להחיל רצף פיצויים נוסף, יראו את הסכומים האמורים כאילו נתקבלו בידו, וזאת כאילו עבד במשך כל שנות עבודתו אצל המעבידים שהוחל לגביהם רצף פיצויים, אצל המעביד האחרון. בנוסף, רשאי העובד להתחרט מהחלת רצף הפיצויים בתוך שנתיים ממועד בחירתו כאמור.

חלופה נוספת היא בקשה של העובד בעת פרישתו מעבודה כי הכספים העומדים ליכוחו של העובד בקופת גמל לקצבה ייועדו למטרת תשלום קצבה ובמקרה זה לא יראו אותם כמענק שנתקבל בידי העובד. העובד רשאי לחזור בו מבקשתו כאמור בכל עת. החלופה האמורה מכונה רצף קצבה והיא מעוגנת בסעיף 9(א7)(ז) לפקודה.

החלופות של רצף פיצויים ורצף קצבה מותנות בהגשת בקשה לפקיד השומה, אשר חלק מהעובדים אינם מודעים לה. לנוכח האמור, ובמטרה לאפשר ליחידים לדחות את ההחלטה בדבר משיכת כספי הפיצויים כחלק מקצבה או בסכום חדיפעמי, בשים לב לחשיבותו של החיסכון הפנסיוני, מוצע לקבוע שחלק מהכספים כאמור שנמצאים בקופת הגמל ייועדו לרצף פיצויים. לאחר הפרישה מהמעביד האחרון וככל שהעובד לא משך את הכספים בסכום חדיפעמי, ניתן יהיה למשכם בדרך של קצבה, והכול בלא צורך בבקשה של העובד. כך במקרה שהעובד לא ביצע בחירה כלשהי לפי סעיף 9(א7) לא יראו כספים המיועדים למענק פרישה או שקיבלם כמענק פרישה, כאילו נתקבלו בידו, וזאת גם אם לא החל לעבוד בעבודה אחרת בתוך שנה מפרישתו. מוצע כי האמור יהיה מוגבל לסכום הפטור על מענק הון שנתקבל עקב מוות (כיום עומד על סכום של 24,260 ש"ח), וזאת כדי למנוע דחיית מס שאינה לתכלית הגדלת החיסכון הפנסיוני.

(1) סכומים ששולמו לקופת גמל לקצבה בתקופה שמיום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000) עד יום ה' בטבת התשע"ב (31 בדצמבר 2011), שמתקיים בהם אחד מאלה, בניכוי הסכום המתקבל ממכפלת מכפיל ההמרה להון בשיעור של 35% מתקרת הקצבה המזכה:

(א) מקבל הקצבה חויב בשלהם בתשלום מס כאמור בסעיף 3(א), כנוסחו במועד תשלומם;

(ב) הם שולמו בידי מקבל הקצבה והוא לא היה זכאי בשלהם לניכוי לפי סעיף 47, כנוסחו במועד תשלומם;

(2) סכומים ששולמו לקופת גמל לקצבה בתקופה שמיום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2012) עד יום כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013) –

(א) על ידי מעבידיו של עובד, בעבור העובד, על חשבון מרכיב תגמולי המעביד, העולים על השיעור המרבי להפקדה של תגמולי מעביד, כשהוא מוכפל במשכורתו של העובד או בסכום השווה לארבע פעמים השכר הממוצע במשך חודש, לפי הנמוך;

ד ב ר י ה ס ב ר

מזערי. בנוסף, התיקון האמור כלל הוראה שמטרתה עידוד הפקדות חדשות לחיסכון הפנסיוני של יחידים שנובע מכספים שלא ניתנו בשלהם הטבות מס, ועל כן נקבע כי יחידים יהיו זכאים לקבל פטור ממס בגובה השיעור שנקבע מהקצבה המזכה בתוספת הקצבה המוכרת.

לנוכח התיקון המוצע להגדרה "תשלומים פטורים", וההבהרה כי מדובר בהפקדות שבוצעו ממועד תחילתו של חוק זה ואילך, מוצע להבהיר כי ההגדרה "תשלומים פטורים", לגבי הפקדות שבוצעו עובר לתיקון זה, אינה כוללת הפקדות לקופת גמל לקצבה לגבי סכומים ששולמו לקופת גמל לקצבה לפני יום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000), הוא מועד תחילתו של תיקון 120, שבמסגרתו הוספה ההגדרה "תשלומים פטורים".

לגבי תשלומים ששולמו לקופת גמל לקצבה בתקופה שמיום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000) עד יום ה' בטבת התשע"ב (31 בינואר 2011), היינו לפני תיקון מס' 190, מוצע להבהיר, כי יחולו ההוראות ערב תיקון מס' 190 לפקודה, כך שהיחיד יהיה זכאי לקצבה מזכה בשיעור של 35% מתקרת הקצבה המזכה או למלוא הקצבה המוכרת, לפי הגבוה מביניהם. הבהרה זו נדרשת לאור התיקון המוצע כעת, והיא עולה בקנה אחד עם תכליתה של ההוראה לעודד הפקדות חדשות כאמור. בנוסף, יש לציין, כי בכל הקשור להפקדות שבוצעו לפני תחילתו של תיקון מס' 190 קיים קושי ניכר בזיהוי הכספים שלא ניתנו בשלהם הטבות מס, וזאת בשים לב לכך שהגופים המנהלים קופות גמל לקצבה לא היו חייבים בסימונם של הכספים האמורים. זיהוי כאמור כרוך בשעות עבודה רבות של אנשי רשות המסים לגבי כל יחיד ויחיד. לאור תיקון מס' 190 צפויה להתפרסם בימים אלה הסדרה בכל הקשור לסימונם של כספים כאמור. מודל ההטבות שקדם לתיקון מס' 190 לא חייב זיהוי של כלל הכספים האמורים, ואולם תיקון מס' 190, שהגדיל את גובה הפטור בגובה הקצבה המוכרת, מחייב זיהוי כאמור. לנוכח האמור לעיל, ברי כי קיים קושי רב, מבחינה יישומית, בהחלת הוראות תיקון מס' 190 על הפקדות שבוצעו לפני תחילתו,

מהקצבה המזכה, בתוספת מלוא הקצבה המוכרת. קצבה מזכה היא סך כל הקצבאות שמקבל היחיד, למעט קצבה מוכרת. קצבה מוכרת היא קצבה מקופת גמל לקצבה שאינה קרן ותיקה, שמקורה בהפקדות שלא ניתנו לגביהן הטבות מס ואשר נכללות בהגדרה "תשלומים פטורים". לאור שינוי מודל הטבות המס כאמור, יש להתאים את ההגדרה "תשלומים פטורים" לסכומים שאינם זכאים להטבת מס בעת ההפקדה. מוצע להחיל את התיקון האמור לגבי הפקדות לקופת גמל שנעשו ממועד תחילתו של תיקון זה. במסגרת זו מוצע להבהיר מה נכלל במסגרת ההגדרה "תשלומים פטורים" לגבי הפקדות שנעשו עד למועד תיקון זה, בשים לב לכל אחד מתיקוני החקיקה ולתכליתם, והכל כפי שיפורט להלן.

בחוק ההסדרים במשק מדינת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2000), התש"ס-2000, נערך תיקון מס' 120 לפקודה. בתיקון האמור שתחילתו נקבעה ליום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000), נקבע כי הפטור על קצבתו של יחיד יהיה בגובה 35% מתקרת הקצבה המזכה או בגובה מלוא הקצבה המוכרת, לפי הגבוה מביניהם. בהקשר זה נקבע כי קצבה מוכרת היא קצבה שמקורה בכספים שחויבו בתשלום מס לפי סעיף 3(א) או שלא ניתנה לגביהם הטבת מס לפי סעיף 47 לפקודה. עוד יצוין כי בהתאם להוראות הדין הקיימות ניתן למשוך הפקדות שהופקדו לקופת גמל לקצבה לפני המועד האמור בסכום חד-פעמי ללא תשלום מס בעניין. ראו לעניין זה תקנה 34(ד)2 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

בתיקון מס' 190 לפקודה, שתחילתו נקבעה ליום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), תוקן סעיף 9 לפקודה. בהתאם לתיקון האמור יוגדל בהדרגה השיעור מתקרת הקצבה המזכה עד לשיעור של 67%, וזאת בשים לב לביטול החלופה של חיסכון הוני בקופות גמל לתגמולים כפי שנעשה בתיקון מס' 3, ולאפשרות של הפרט למשוך הון מקופת גמל לקצבה בכפוף לכך שיהיה לו רובר קצבתי

(ב) על ידי העובר על חשבון מרכיב תגמולי העובר, העולים על השיעור המרבי להפקדה של מרכיב תגמולי העובר, כשהוא מוכפל במשכורתו של העובר או בשכר הממוצע במשך לחודש, לפי הנמוך; (ג) על ידי יחיד בעד עצמו, בלא תשלום מקביל מטעם מעביד, והיחיד לא היה זכאי בשלהם לזיכוי או לניכוי לפי סעיפים 45א או 47, כנוסחם במועד תשלומם;

(3) סכומים ששולמו לקופת גמל לקצבה בתקופה שמיום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) ואילך ומתקיים בהם אחד מאלה:

(א) הם תשלומי מעביד שאינם מוטבים;

(ב) הם שולמו בידי מקבל הקצבה והוא לא היה זכאי בשלהם לזיכוי לפי סעיף 45א;

(4) כספים שהעביר יחיד לחשבון חדש כאמור בסעיף 23(א)(א2) או (ב2) לחוק הפיקוח על קופות גמל ובלבד שהוא מקבל בשלהם קצבה; לעניין זה –

"מרכיב תגמולי המעביד" ו"מרכיב תגמולי העובר" – כמשמעותם לפי סעיף 21 לחוק הפיקוח על קופות גמל;

"השיעור המרבי להפקדה", של מרכיב תגמולי המעביד או של מרכיב תגמולי העובר – השיעור המרבי להפקדה לקופת גמל למרכיב תגמולי המעביד או למרכיב תגמולי העובר, לפי העניין, לפי סעיף 22 לחוק הפיקוח על קופות גמל, כפי שהיה במועד ההפקדה של אותו מרכיב;

"השכר הממוצע במשק", ו"תשלומי מעביד מוטבים" – כהגדרתם בסעיף 45א; "תשלומי מעביד שאינם מוטבים" – תשלומי מעביד כהגדרתם בסעיף 3(ה3), שאינם תשלומי מעביד מוטבים;

(7) בסעיף 11(א), בהגדרה "תושב", בסופה יבוא "ובלבד שהציג לפקיד השומה או למעביד אישור תושבות לצורך הטבת מס כהגדרתו בסעיף 300א לפקודת העיריות, בטופס שקבע המנהל";

ד ב ר י ה ס ב ר

ביטוח ישנה, לא ייכללו בגדר תשלומים פטורים, וזאת לנוכח ההפניה להגדרה "קן ותיקה" כאמור בחוק קופות גמל. לנוכח כל האמור לעיל, מוצע לתקן את ההגדרה קן ותיקה בחוק האמור, כך שהיא לא תחול לגבי קופת ביטוח ישנה, ולגבי הפקדות לקופה כאמור יחולו הוראות תשלומים פטורים בהתאם למועדי הפקדתם כאמור, ובשים לב לכל התיקונים האמורים ולתכליתם. תיקון זה נכון גם לצורך השימושים שנעשו בהגדרה האמורה בחוק קופות גמל.

לפסקה (7)

מוצע לתקן את ההגדרה "תושב" שבסעיף 11(א) לפקודה, שעניינו הטבות מס ביישובים, באופן שיחייב את הנישום להציג אישור תושבות לצורך הטבת מס, כהגדרתו בסעיף 300א לפקודת העיריות. התיקון האמור משלים

וזה כמובן לא היתה כוונתו מלכתחילה. מוצע לבטא את התיקון האמור במסגרת ההגדרה "תשלומים פטורים" ולא להותיר הוראות שונות בנוגע לגובה הפטור. לשם המרת הסכום האמור להון ייעשה שימוש במכפיל ההמרה שנקבע בסעיף 9א לפקודה, שעומד על 180 או מכפיל אחר שיקבע שר האוצר באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת. המכפיל האמור משמש לצורך השוואה בין הון לקצבה בסעיף 9א. באשר לכספים שהופקדו בתקופה שבין יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2012) עד יום כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013) תחול ההגדרה כפי שהיתה בנוסחה בתיקון מס' 190 ועל כן מוצע להבהיר את האמור במפורש בהגדרה "תשלומים פטורים".

במסגרת תיקון מס' 190 נקבע גם כי הפקדות לקופת גמל לקצבה שהיא קופת ביטוח שאושרה לראשונה לפני יום כ"ט בטבת התשנ"ה (1 בינואר 1995) (להלן – קופת

(א) בסעיף קטן (ב)2, פסקאות משנה (ג), (ד), (ז) ו-(ח) – יימחקו;

(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

”ג) (1) על אף הוראות סעיף 4א(א)10, לעניין סעיף זה יראו דיבידנד כאילו הופק או נצמח מחוץ לישראל רק אם מקורו ברווחים שהופקו או נצמחו מחוץ לישראל או בנכסים שמקורם מחוץ לישראל.”;

(ג) בסעיף קטן (ד)1, פסקאות משנה (ג), (ד), (ז) ו-(ח) – יימחקו;

(9) בסעיף 29(5), בסופו יבוא ”או 133”;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (ב)

סעיף 4א(א)10 לפקודה קובע כי לגבי דיבידנד, המקום שבו נצמחה או הופקה ההכנסה, הוא מקום מושבו של חבר בני האדם משלם הדיבידנד. הסעיף אינו מבחין, לעניין קביעת מקום הפקת ההכנסה, בין דיבידנד שחולק מתוך רווחים שהופקו מפעילות בישראל לבין דיבידנד שחולק מרווחים שהופקו מחוץ לישראל. לאור האמור, הכנסה מדיבידנד ששילמה חברה תושבת חוץ ליחיד שהיה לתושב ישראל לראשונה או תושב חוזר ותיק, מחברה זרה, פטורה ממש במשך עשר שנים מיום הגעתו לישראל, ובמשך חמש שנים לתושב חוזר, בין אם מקור ההכנסה ברווחים שהופקו מחוץ לישראל ובין אם מקורה ברווחים שהופקו בישראל, או שההכנסה נצמחה מחוץ לישראל ומקורה בנכסים מחוץ לישראל.

על כן, מוצע לקבוע כי הכנסה מדיבידנד תהיה פטורה ממש רק אם הופקה או נצמחה מחוץ לישראל ומקורה גם הוא מחוץ לישראל.

לפסקת משנה (ג)

סעיף 14(ד) לפקודה מסמיך את שר האוצר להאריך, בתקנות, את תקופת ההטבות הניתנת לעולים ולתושבים חוזרים ותיקים, כמפורט בסעיף האמור. כאמור לעיל בדברי ההסבר לפסקת משנה (א), לאור ביטולם של סעיפים 134 ו-135(1)(ב) לפקודה, שעניינם פטור מדיווח ליחיד עולה חדש ולתושב חוזר ותיק, ולאור התיקון המוצע של סעיפים 5(5) ו-75 לפקודה, שעניינם בחברה נשלטת זרה ובחברת משלח יד זרה, מוצע למחוק את פסקאות משנה (ג), (ד), (ז) ו-(ח) שבסעיף 14(ד)1, המתייחסות לסעיפים אלה.

לפסקה (9)

סעיף 29 לפקודה קובע כי הפסד הון שהיה לאדם מחוץ לישראל יותר בקיזו בתנאים הקבועים באותו סעיף. לפי פסקה (5) לסעיף האמור, הפסד מחוץ לישראל יותר בקיזו רק אם הוגש לפקיד שומה דוח לשנת המס שבה נוצר הפסד, כאמור בסעיפים 131 ו-132 לפקודה, שקבועים את החובה להגיש דוח ואת המועד להגשתו. סעיף 92(ב) לפקודה מאפשר לקזו את הפסד ההון בשנים הבאות, ובלבד שהוגש דוח לפי סעיפים 131 ו-132 לפקודה.

את התיקון המוצע לסעיף 300 לפקודת העיריות, כך שלא יינתן אישור כאמור לתושב שלא שילם את חובות הארנונה שלו.

לפסקה (8)

לפסקת משנה (א)

סעיף 14 לפקודה עוסק בהטבות מס שניתנות לעולים חרשים או לתושבים חוזרים. הסעיף קובע פטור ממש לישראל, למשך תקופה של עשר שנים מהמועד שהיו לתושבי ישראל, על הכנסות שנצמחו או הופקו מחוץ לישראל. סעיף 14(ב)1 מאפשר לדחות בשנה את המועד שבו ייחשבו העולה החדש או התושב החוזר לתושבי ישראל, אם הם ביקשו זאת והודיעו על כך לפקיד השומה.

סעיף 14(ב)2 מסייג את האמור בסעיף 14(ב)1 וקובע כי אם בתום אותה שנה בחר היחיד להיחשב לתושב ישראל, תבוא שנת ההסתגלות במניין התקופה לצורך מתן הטבות לפי הסעיף. הואיל ומוצע לבטל את סעיפים 134 ו-135(1)(ב) לפקודה, שעניינם פטור מדיווח ליחיד עולה חדש ולתושב חוזר ותיק, כאמור בסעיף 40(49) ו-14(ח) לחוק המוצע, מוצע לבטל גם את סעיפים קטנים (ז) ו-(ח) של סעיף 14(ב)2, המתייחסים לסעיפים אלה.

בנוסף, מוצע לערוך באותו סעיף התאמות לאור התיקון המוצע של סעיפים 5(5) ו-75 לפקודה, כנוסחם בסעיף 21(40) ו-22 לחוק המוצע, ולבטל את פסקאות (ג) ו-(ד) שבו, כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 21(40).

זוה נוסחן של פסקאות משנה (ג), (ד), (ז) ו-(ח) בסעיף 14(ב)2 שמוצע לבטל:

”14(2) ...

(ג) התקופה האמורה בפסקה (2) להגדרה ”חברת משלח יד זרה”, ובהגדרה ”הכנסה של בעלי המניות תושבי ישראל”, שבסעיף 5(ה);

(ד) התקופה האמורה בהגדרה ”תושב ישראל” שבסעיף 75(א)15;

(ז) התקופה האמורה בסעיף 134ב;

(ח) התקופה האמורה בסעיף 135(1)(ב).”

(10) בסעיף 32(14), במקום פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ב) על אף הוראות פסקת משנה (א), יותרו ניכויים בשל הוצאות המעביד בעבור עובדו בעד תשלום לרכישת כיסוי ביטוחי, כהגדרתו בסעיף 45א;"

(11) סעיפים 40 עד 40א – בטלים;

(12) במקום סעיף 45 יבוא:

"זיכוי בעד 45א. (א) יחיד יזוכה ממש ב-35% מהנמוך מבין סכומים אלה:
חיסכון פנסיוני

(1) סך הסכומים ששילם היחיד או בן זוגו, בשנת מס, לקופת גמל לקצבה, והתשלומים ששילם, בשנת מס, לרכישת כיסוי ביטוחי.

(2) סכום השווה ל-15% מההכנסה המזכה, בתוספת 5% מהכנסתו החייבת לפי סעיף 2(1), בניכוי תשלומי מעביד מוטבים, ובניכוי סך שווי ההפקדות בהסדר פנסיה תקציבית באותה שנת מס.

(ב) לעניין סעיף קטן (א), לא יובאו בחשבון תשלומים לרכישת כיסוי ביטוחי בסכום העולה על 5% מההכנסה המזכה.

(ג) בסעיף זה –

"הכנסה מזכה" – הכנסה חייבת לפי סעיף 2(1) או (2), וקצבאות כאמור בפסקאות (א3) ו-(4) להגדרה "הכנסה מיגיעה אישית" שבסעיף 1, והכול עד לסכום התקרה השנתית; "סכום התקרה השנתית" – סכום השווה לעשרים פעמים השכר הממוצע במשק לחודש;

"שכר ממוצע במשק" – השכר הממוצע כפי שהוא מחושב לצורך גמלאות ודמי ביטוח לפי סעיף 2(ב) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁴⁹, כפי שמפרסם המוסד לביטוח לאומי;

"שווי הפקדה בהסדר פנסיה תקציבית", בחודש מסוים – סכום השווה ל-6% מרכיבי המשכורת המשולמים ליחיד, שהיו מובאים בחשבון לצורך חישוב הקצבה בהסדר פנסיה תקציבית כהגדרתו בסעיף 9(16), אילו אותו יחיד היה פורש לקצבה באותו חודש;

ד ב ר י ה ס ב ר

שנות הלימוד לתואר השני. לפי סעיף 140 לפקודה תינתן הטבת מס ליחיד שסיים לימודי מקצוע בדמות מחצית נקודת זיכוי במס. סעיף 140 לפקודה קובע כי לא יהיה כפל בהטבות המס האמורות בסעיפים 140 ו-140.

ההטבה האמורה ניתנת לבעלי השכלה גבוהה או לבעלי מקצוע אשר נמנים עם שכבת מקבלי שכר גבוה יחסית, והיא ניתנת לכולם באותו אופן, בלי להתייחס לנתונים נוספים. ההטבה אינה מייצרת תמריץ חיובי

הואיל ובמקרים רבים ניתנת ארכה להגשת הדוח, מוצע להתיר קיזוז כאמור אם הוגש דוח שהמועד להגשתו נדחה בידי פקיד שומה בהתאם לסעיף 133 לפקודה.

לפסקה (11) ולסעיף 42(ב)(5)

סעיף 140 לפקודה קובע הטבות מס ליחיד שסיים תואר אקדמי ראשון ושני או לחלופין לבוגרי מסלול ישיר לתואר שלישי, בדמות נקודת זיכוי אחת במס בגין שנות הלימוד לתואר הראשון או מחצית נקודת הזיכוי במס בגין

⁴⁹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

"תשלומי מעביד מוטבים" – תשלומי מעביד, כהגדרתם בסעיף 3(ה), אשר לפי הסעיף האמור יראו אותם כהכנסה של העובד במועד שקיבל אותם;

"תשלום לרכישת כיסוי ביטוחי" – סכומים בעד רכישת כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות או לסיכוני מוות, שבו יבטח היחיד בקופת גמל או במבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח, ובלבד שהתקיימו בביטוח כאמור התנאים לפי סעיף 16(ד)6 לחוק הפיקוח על קופות גמל";

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) למד היחיד במסלול לימודים ישיר לתואר אקדמי שלישי תובא בחשבון נקודת זיכוי אחת בעבור לימודי תואר ראשון. החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו לתואר הראשון, ובמספר שנות מס כאמור בסעיף קטן (ב) לענין לימודי תואר אקדמי ראשון; כמו כן, תובא בחשבון מחצית נקודת זיכוי, למשך שתי שנות מס, החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו לתואר אקדמי שלישי.

(ה) נקודת זיכוי אחת או מחצית נקודת זיכוי כאמור בסעיף זה, לפי הענין, תובא בחשבון בעבור לימודים לתואר אקדמי ראשון אחד או לתואר אקדמי שני אחד, בלבד, ולאחר שהיחיד המציא לפקיד השומה אישור על סיום לימודיו וזכאותו לתואר כאמור.

(ו) בסעיף זה –

"חוק המועצה" – חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958;

"מוסד להשכלה גבוהה" – כמשמעותו בחוק המועצה;

"תואר אקדמי" – תואר מוכר כמשמעותו לפי חוק המועצה.

440. (א) בחישוב המס של יחיד תושב ישראל תובא בחשבון מחצית נקודת זיכוי אם סיים לימודי מקצוע והיה זכאי לתעודת מקצוע, ובלבד שהמציא לפקיד השומה אישור על סיום לימודיו וזכאותו לתעודת מקצוע כאמור.

(ב) מחצית נקודת זיכוי כאמור בסעיף זה תובא בחשבון במספר שנות מס כמספר שנות לימודי המקצוע, ובלבד שתובא בחשבון בלא יותר משלוש שנות מס.

(ג) מחצית נקודת זיכוי כאמור בסעיף זה תובא בחשבון החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו.

(ד) בסעיף זה –

"לימודי מקצוע" – לימודים לרכישת מקצוע מסוים, בהיקף שעות לימוד הוזהר ל-1,700 שעות לימוד הנהוגות במוסד להשכלה גבוהה, כהגדרתו בסעיף 440, לפחות;

לרכישת השכלה אקדמית או לימודי מקצוע, שכן היא מוענקת ליחיד בתום הלימודים, אינה משפיעה על מצבו הכלכלי בזמן הלימודים, ואינה תורמת למשק ברמה הכלכלית. לפיכך, מוצע לבטל את סעיפים 40 עד 44 לפקודה, שזה נוסחם:

"40. (א) בחישוב המס של יחיד תושב ישראל (בסעיף זה – יחיד) תובא בחשבון נקודת זיכוי אחת אם הוא זכאי לקבל תואר אקדמי ראשון ומחצית נקודת זיכוי אם הוא זכאי לקבל תואר אקדמי שני, ממוסד להשכלה גבוהה.

(ב) נקודת זיכוי אחת או מחצית נקודת זיכוי כאמור בסעיף זה, לפי הענין, תובא בחשבון במספר שנות מס שהן כמספר שנות לימודיו האקדמיות, ובלבד שתובא בחשבון בלא יותר משלוש שנות מס בעבור לימודי תואר אקדמי ראשון ובלא יותר משתי שנות מס בעבור לימודי תואר אקדמי שני.

(ג) נקודת זיכוי אחת כאמור בסעיף זה בעבור לימודי תואר אקדמי ראשון תובא בחשבון החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו לתואר אקדמי ראשון, ומחצית נקודת זיכוי כאמור בסעיף זה בעבור לימודי תואר אקדמי שני – החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו לתואר אקדמי שני.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ג), יחיד זכאי לקבל תואר אקדמי ראשון או שני בתחום עיסוק שנדרשת בו התמחות והשלמתו היא תנאי להתמחות, זכאי לבחור אם נקודות זיכוי כאמור בסעיף קטן (א) יובאו בחשבון החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו לתואר האקדמי האמור או החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה סיים את התמחותו, ובלבד שתקופת ההתמחות תחל לא יאוחר משנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו לתואר האקדמי האמור.

(ד) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג) –

(1) היה היחיד זכאי לקבל תואר אקדמי שלישי ברפואה או ברפואת שיניים תובא בחשבון נקודת זיכוי אחת, בשלוש שנות מס, ומחצית נקודת זיכוי, בשתי שנות מס, החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודיו לתואר האקדמי השלישי;

(13) סעיף 47 – בטל;

(14) בסעיף 47גא(א), במקום "17(א5), 45 ו-47" יבוא "17(א5) ו-45א";

(15) בסעיף 57א(א), במקום "46 ו-47" יבוא "46א", והסיפה החל במילים "ואולם לעניין התרת ניכויים" – תימחק;

(16) בסעיף 64א –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) ברישה, במקום "הכנסתה החייבת של חברה" יבוא "הכנסה חייבת, לרבות שבח כמשמעותו בחוק מיסוי מקרקעין (בסעיף זה – הכנסה חייבת) והפסדים, של חברה תושבת ישראל שהתאגדה בישראל", במקום "והפסדיה ייחשבו" יבוא "ייחשבו", במקום "לא יאוחר מחודש לפני תחילתה של שנת מס פלונית, או תוך שלושה חודשים לאחר התאגדותה, הכל לפי העניין" יבוא "בתוך שלושה חודשים לאחר התאגדותה" ובמקום "ואשר הסכמתו" יבוא "ובלבד שהוא תושב ישראל והסכמתו";

(2) בפסקה (1), אחרי "(להלן בסעיף זה – תקופת ההטבה)" יבוא "וכן רווחים שמקורם בדיבידנד החייב במס לפי סעיף קטן (א3)" ובסופה יבוא "לעניין זה, 'רווחים שחולקו מהכנסות החברה' – רווחים שחולקו מהכנסתה החייבת של החברה בתוספת הכנסה הפטורה ממס, ובהפחתת המס החל על הנישום בשל ההכנסה החייבת כאמור, אם שולם על ידי החברה והיא לא חייבה את הנישום בהתאם";

ד ב ר י ה ס ב ר

תכנוני מס רבים מתבצעים בתפר ובמעבר בין חברה משפחתית לחברה רגילה ולהיפך, ולכן מוצע בהצעת חוק זו לטפל במעברים אלה.

כמו כן מוצע לקבוע הוראות מעבר לעניין חברות משפחתיות, כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 42(ה).

לפסקת משנה (א) ו- (2)

מוצע לתקן את סעיף 64א לפקודה ולקבוע כי חברה תושבת ישראל שהתאגדה בישראל החל ביום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013), תוכל לבחור בתוך שלושה חודשים ממועד התאגדותה, אם ברצונה להיות חברה משפחתית לצורכי מס. עוד מוצע לקבוע כי הנישום המייצג בחברה יידרש להיות תושב ישראל. היה וחברה בחרה שלא להיות חברה משפחתית, היא לא תוכל להפוך לחברה משפחתית בשלב מאוחר יותר.

בנוסף, סעיף קטן (א)1(1) קובע מהם הרווחים שחולקו מהכנסות החברה שיראו אותם כאילו לא חולקו. מוצע להגדיר רווחים אלה כרווחים שחולקו מההכנסה החייבת של החברה בתוספת ההכנסה הפטורה ממס ובהפחתת המס החל על הנישום המייצג, אם שולם על ידי החברה המשפחתית והיא לא חייבה אותו בהתאם. כמו כן מוצע לקבוע כי יראו כרווח שלא חולק גם דיבידנד החייב במס לפי סעיף קטן (3א) המוצע, כמפורט בדברי ההסבר לסעיף זה.

"תעודת מקצוע" – תעודה הניתנת בסיום לימודי מקצוע, המוכרת על ידי משרד ממשלתי.

440. יחיד שמתקיימים בו התנאים הקבועים בסעיף 440 ובסעיף 440, יהיה זכאי לבחור אם יובאו בחשבון בחישוב המס שלו נקודת זיכוי אחת או מחצית נקודת זיכוי, לפי העניין, לפי סעיף 440 או מחצית נקודת זיכוי לפי סעיף 440.

מוצע לקבוע כי ביטולם של הסעיפים האמורים יחול מיום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).

לפסקה (16) ולסעיף 42(ה)

מוצע לבצע תיקונים במודל המיסוי של חברה משפחתית, המוגדרת בסעיף 64א לפקודה, וזאת כדי למלא לקונות הקיימות היום בחקיקה, לסגור פרצות ולמנוע תכנוני מס שהמדינה מפסידה בשלהם סכומי כסף ניכרים. לעתים לקונות ופרצות אלה נסגרות בהכרעה שיפוטית (ראו למשל ע"א 6742/97 פקיד שומה למפעלים גדולים נ' בי-גוד מיכל בע"מ ואח' מיסים 3/תז (יוני 2002) ה'1, ע"א 3319/04 ליאור שקלרש ואח' נ' פקיד שומה רמלה, מיסים כ/4 (אוגוסט 2006) ה'2, ע"מ 1183/05, ע"מ 1184/05 ו-ע"מ 1185/05 דוד קליימן ואח' נ' פקיד שומה פתח תקווה, מיסים כד/5 (אוקטובר 2010) ה-29). אך לעתים לשון החוק מאפשרת את אותם תכנוני מס לא נאותים ולא צודקים.

(3) פסקה (2) – תימחק;

(4) בפסקה (3), במקום "47" יבוא "45א";

(5) במקום פסקה (7) יבוא:

"(7) במכירת מניה של חברה משפחתית, יחולו הוראות אלה:

(א) לענין סעיף 88, יופחת מהתמורה לגבי מוכר המניה ומהמחיר המקורי לגבי הרוכש, סכום השווה לחלק מסכום הרווחים שהצטברו בחברה בשנות ההטבה ולא חולקו, שיחסו לכלל הרווחים שלא חולקו הוא כיחס חלקה של המניה בזכויות לרווחי החברה המשפחתית לכלל הזכויות לרווחיה; לענין זה – "רווחים" – רווחים שמקורם בהכנסה החייבת, בתוספת ההכנסה הפטורה ממס ובהפחתת המס החל על בעל המניה בשל ההכנסה, אם שולם על ידי החברה והיא לא חייבה אותו בהתאם, והכול לרבות רווחים שמקורם כדיבידנד שחויב במס לפי סעיף קטן (א3);

"רוכש" – לרבות מי שרכש מניות מהחברה המשפחתית;

(ב) הוראות סעיף 94ב לא יחולו בשל שנות ההטבה;

(ג) לענין חישוב רווח ההון, ייוסף לתמורה של מוכר המניה סכום בגובה הפסדים שיוחסו לו בתקופת ההטבה; לענין זה, "הפסדים" – סכום השווה להכנסה החייבת שיוחסה למוכר המניה בניכוי הפסדים שיוחסו לו ובלבד שהוא סכום שלילי;

(8) זכאי הנישום להטבות לפי הוראות סעיפים (5)9, (א)14 או (ג) או (ב)97, ולענין נישום שאינו תושב ישראל החבר בחברה משפחתית שהתאגדה לפני יום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013) – להקלות ממס או לפטורים הניתנים לפי פקודה זו לתושב חוץ בשל היותו תושב חוץ, יינתנו ההטבות רק לפי חלקו היחסי של הנישום ברווחי החברה";

ד ב ר י ה ס ב ר

אותו בהתאם, ולרבות רווחים שמקורם כדיבידנד שחויב במס לפי סעיף קטן (א3).

וזה נוסחה של פסקה (7) שמוצע להחליפה:

"(7) במכירת מניה של חברה משפחתית יופחת מהתמורה, לענין סעיף 88 הן לגבי המוכר והן לגבי הקונה, סכום השווה לחלק מסכום הרווחים שהצטברו בחברה בתקופת ההטבה והיא לא חילקה אותם, כחלקה של המניה בזכויות רווחי החברה; סכומים שהופחתו כאמור, לא יראו אותם כרווחים הראויים לחלוקה לענין סעיף 94ב."

כמו כן מוצע להגדיר "רוכש", לרבות מי שרכש מניות מהחברה המשפחתית. בנוסף, מוצע לקבוע כי בעת מכירת מניות החברה המשפחתית ייוסף לתמורת מכירת המניות על ידי בעל מניות, סכום עודף הפסדים על הרווחים שיוחסו לנישום המייצג, בהתאם לחלקו של בעל המניות המוכר, כדי שלא לתת כפל הטבה בשל הפסדים אלה.

עוד מוצע להוסיף לסעיף 64א(א) האמור את פסקה (8), שלפיה הטבות מס הניתנות באופן אישי, לפי הוראות סעיף

לפסקת משנה (א)3)

לאור ביטולו של מס המעסיקים מוצע למחוק את פסקה (2) של סעיף 64א(א), שנוסחה מובא להלן:

"(2) שילמה החברה משכורות או שכר עבודה לחבריה, לא תחול עליה לגביהם חובת תשלום מס מעסיקים ומילוה חסכון המוטל על מעסיקים";

לפסקת משנה (א)5)

פסקה (7) של סעיף קטן (א) עוסקת במכירת מניה של חברה משפחתית וקובעת כי מתמורת המכירה יופחת סכום השווה לחלק מסכום הרווחים שהצטברו בחברה בתקופת ההטבה והיא לא חילקה אותם, זאת, כדי שלא ליצור כפל מס בעת מכירת המניה בשל אותם רווחים שכבר שולם בשלהם מס. מוצע להחליף את פסקה (7) האמורה ולהגדיר מהם הרווחים שיופחתו מהתמורה, כרווחים שמקורם בהכנסה החייבת של החברה בתוספת ההכנסה הפטורה ממס ובהפחתת המס החל על בעל המניות בשל ההכנסה, אם שולם על ידי החברה המשפחתית והיא לא חייבה

(ב) בסעיף קטן (א1), במקום "יחד עם הגשת הרוח על פי סעיף 131 לאותה שנה" יבוא "בתוך 60 ימים מיום שחדל להתקיים התנאי האמור" ובסופו יבוא "מתחילת שנת המס שבה חדל להתקיים בנישום התנאי האמור";

(ג) אחרי סעיף קטן (א1) יבוא:

"(2א) אם בתוך שנת המס חדל להתקיים בחברה תנאי כאמור בסעיף קטן (א), תחדל החברה להיות חברה משפחתית זכאית מתחילת שנת המס שבה חדל להתקיים בה התנאי האמור.

(3א) דיבידנד שהתקבל בשנת המס שבה חדלה חברה להיות חברה משפחתית זכאית לפי הוראות סעיפים קטנים (א1) או (2א), יהיה חייב במס בהתאם להוראות סעיף 125ב(3), ולא יחולו הוראות סעיף 126ב(ב);"

(ד) בסעיף קטן (ב) –

(1) בפסקה (1), במקום "עד למועד להגשת הרוח על פי סעיף 131" יבוא "לא יאוחר מחודש לפני תחילת שנת מס פלונית", המילים "לשנת המס שאליה מתייחס הרו"ח" – יימחקו, ובמקום הסיפה החל במילים "ותהא חייבת לשלם" יבוא "מתחילת שנת המס שלאחר שנת המס שבה הודיעה כאמור";

ד ב ר י ה ס ב ר

נחשב לכן משפחה, תחדל להיות חברה משפחתית זכאית מתחילת שנת המס שבה חדל להתקיים בה התנאי האמור.

כמו כן מוצע להוסיף לסעיף 64א האמור את סעיף קטן (3א), הקובע כי דיבידנד שהתקבל באותה שנת מס שבה חדלה החברה להיות חברה משפחתית זכאית לפי הוראות סעיפים קטנים (א1) או (2א), יהיה חייב במס כאילו החברה נשארה במעמד של חברה משפחתית, קרי לפי סעיף 125ב(3) לפקודה, ולא יחולו הוראות סעיף 126ב(ב) לפקודה.

לפסקת משנה (ד)

סעיף 64א(ב)(1) לפקודה קובע כי חברה משפחתית זכאית רשאית להודיע לפקיד השומה עד למועד הגשת הרוח לפי סעיף 131 לפקודה, כי היא חוזרת שבה מבקשתה להיחשב כחברה משפחתית זכאית לשנת המס שאליה מתייחס הרוח. הואיל ומדובר בתקופה ארוכה שבה ניתנת לחברה אפשרות להודיע באופן רטרואקטיבי כי היא חדלה להיות חברה משפחתית זכאית ובכך מתאפשר לחברה מרחב תמרון רב המייצר תכנוני מס, מוצע כי החברה תודיע לפקיד השומה לא יאוחר מחודש לפני תחילת שנת המס כי היא מבקשת לחדול מלהיות חברה משפחתית זכאית, ומשהודיעה כאמור תחדל להיות חברה משפחתית זכאית החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה ניתנה ההודעה.

כמו כן מוצע לקבוע כי חברה משפחתית שחדלה להיות חברה משפחתית זכאית, בין אם בשל אי-התקיימות תנאים כאמור בסעיף קטן (א) ובין אם בשל בחירתה, לא תוכל עוד להיחשב לחברה משפחתית בעתיד.

9(5), 14(א) או (ג) או 97(ב) או פטור ממס או הקלות לתושב חוץ, יינתנו רק אם מקבל ההטבה הוא הנישום המייצג של החברה המשפחתית ורק כפי חלקו בזכויות לרווחי החברה, זאת כדי למנוע מצב שבו מוקמת חברה משפחתית אך ורק במטרה לנצל את הטבות המס האישיות בשל כלל הכנסת בני המשפחה שאינם זכאים להטבות.

לפסקת משנה (ב)

סעיף קטן (א1) קובע היום כי אם בתוך שנת המס חדל להתקיים בנישום תנאי כאמור בסעיף קטן (א), יהא הנישום חבר אחר עליו הודיעה החברה יחד עם הגשת הרו"ח השנתי לפי סעיף 131 לאותה שנה. אם לא הודיעה החברה, היא תחדל להיות חברה משפחתית זכאית. הואיל ומדובר בתקופה ארוכה בין שנת המס לבין מועד הגשת הרוח לאותה שנה בה החברה לא מודיעה על הנישום המייצג המחליף, מוצע לקבוע, כי החברה תידרש להודיע על נישום מייצג אחר בתוך 60 ימים מיום שהנישום הקיים חדל לקיים את התנאי. כן מוצע לקבוע כי אם לא הודיעה החברה כאמור, היא תחדל להיות חברה משפחתית זכאית החל מתחילת שנת המס שבה חדל להתקיים בנישום התנאי האמור.

לפסקת משנה (א)

מוצע להוסיף לסעיף 64א לפקודה את סעיף קטן (2א), ולקבוע כי חברה שחדלה להיות חברה משפחתית, לאחר שהפסיקה לעמוד בתנאים לחברה כאמור בסעיף קטן (א) (לדוגמה, בשל הקצאה או מכירה של מניות למי שאינו

(2) בפסקה (2), הסיפה החל במילה "לפני" – תימחק.

(ה) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הוראות חלק ה'2, למעט סעיפים 104א(א) ו-104ב(א), לא יחולו על חברה משפחתית";

(17) סימן ה' לפרק שני בחלק ד' – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

(6) זכותו של בעל מניות לרווחים זהה לזכותו לנכסי החברה בעת פירוקה;

(7) החברה אינה מוסד כספי, כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף;

(8) החברה ביקשה להיחשב כחברה שקופה, בהודעה שעליה חתמו כל בעלי מניותיה, שנמסרה לפקיד השומה בתוך 60 ימים מיום התאגדותה;

"שנות ההטבה" – שנות המס שבהן היתה החברה חברה שקופה.

(ב) לצורך חישוב המס, שיעור המס וקיומו ההפסדים וכן לענין פטורים ממס, תיחשב הכנסתה החייבת של חברה שקופה, לרבות הכנסתה מריבית ונדון והפסדיה, כהכנסתם או כהפסדיהם של בעלי מניותיה, בהתאם לחלקיהם בזכויות לרווחים בחברה, ויחולו הוראות אלה;

(1) רווחים שחולקו מהכנסתה החייבת של החברה השקופה, לא יראו אותם כהכנסה;

(2) לענין זה, "רווחים שחולקו" – ההכנסה החייבת, בתוספת ההכנסה הפטורה ממס ובהפחתת המס החל על בעל המניה בשל ההכנסה, אם שולם על ידי החברה והיא לא חייבה אותו בהתאם;

(3) (א) הפסדיה של החברה השקופה בשנת המס אשר יוחסו לבעל מניות יקוזו תחילה כנגד הכנסותיו של בעל המניות מהחברה השקופה, בהתאם להוראות הפקודה;

(ב) הפסדים אשר יוחסו לבעל מניותיה בשנות המס הקודמות יותרו בקיזו רק כנגד הכנסתו החייבת של אותו בעל המניות, ולא יותרו בקיזו כנגד הכנסתה של החברה השקופה;

(ג) (נמחקה);

(4) סיווגם של ההכנסה החייבת או של ההפסד, לפי הענין, שיוחסו לבעל מניות כאמור בסעיף זה, למקור הכנסה, יהיה בהתאם למקור ההכנסה שממנו הופקה או נצמחה בידי החברה השקופה, ואולם הכנסה זו לא תיחשב כהכנסה מיגיעה אישית, אלא אם כן מילא בעל המניות תפקיד פעיל בחברה;

(5) לענין הזיכוי בשל מסי חוץ, כהגדרתם בסעיף 199, זכאי בעל המניות לחלקו היחסי במס החוץ ששילמה החברה השקופה;

(6) לענין מקדמות של בעל מניות, כאמור בסעיף 175, יצורף חלקו היחסי בהכנסתה החייבת של

לפסקת משנה (ה)

כדי למנוע תכנוני מס, מוצע לקבוע כי הוראות חלק ה'2 לפקודה לא יחולו על חברה משפחתית, למעט סעיף 104א(א) לפקודה, העוסק בהעברת מלוא הזכויות בנכס לחברה וסעיף 104ב(א) לפקודה, העוסק בשותפים המעבירים את מלוא זכויותיהם בנכס לחברה שהוקמה במיוחד לצורך כך.

לפסקה (17)

מוצע לבטל את ההסדר בדבר חברה שקופה הקבוע בסעיף 1א64 לפקודה, וטרם נכנס לתוקף משנת 2003. המנגנון האמור נקבע במסגרת הרפורמה במס הכנסה שבאה לידי ביטוי בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 132), התשס"ב-2002, ואמור היה להחיל את מנגנון החברה המשפחתית. בגלל שעד היום לא נחקקו תקנות מכוח סעיף 1א64 האמור ונוכח הקשיים התפעוליים הנוגעים ליישום מודל החברה השקופה וכן החשש שמנגנון החברה השקופה עלול לגרום לאבדן מס משמעותי, ההוראות לענין חברה שקופה לא נכנסו לתוקף עד היום וכעת מוצע לבטלן.

וזה נוסחו של סימן ה' לפרק שני בחלק ד' שמוצע לבטלו:

"סימן ה': חברה שקופה"

1א64. (א) בסעיף זה –

"בעל מניות" – חבר בחברה שקופה;

"הכנסה חייבת" – לרבות שבח כמשמעותו בחוק מיסוי מקרקעין;

"חברה שקופה" – חברה תושבת ישראל שהתקיימו בה כל אלה:

(1) היא אינה חברה ציבורית כהגדרתה בסעיף

1 לחוק החברות, ולא ניתן לפי תקנונה לשנות את סיווגה לחברה ציבורית;

(2) מספר בעלי מניותיה אינו עולה על 50, או על מספר גבוה יותר אם אישר זאת המנהל, בתנאים שקבע, ולענין זה יראו בני זוג וילדיהם, יורשים של בעל מניות, או רוכשים מבעל מניות במכירה שלא מרצון, כבעל מניות אחד;

(3) כל בעלי מניותיה הם יחידים תושבי ישראל;

(4) מניותיה הן מאותו סוג, למעט מניות המקנות זכויות הצבעה, ואין לבעלי המניות אפשרות לשנות את הזכויות המוקנות מכוח המניות, למעט שינוי בזכויות ההצבעה;

(5) הזכות לרווחי החברה מוקנית מכוח המניות בלבד;

(18) בסעיף 5א64(א)(4)ג, במקום "25%" יבוא "בשיעור הקבוע בסעיף 126(א)";

(19) בסעיף 66ג, בפסקה (1), במקום "45, 47, 47, 47" יבוא "45, 47, 47, 47";

ד ב ר י ה ס ב ר

באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע מקרים שבהם לא יחול פטור מהמסים לפי פסקת משנה זו בפירוק החברה, בתנאים שיקבע; לענין זה, "מס שבח" ו"מס רכישה" – כמשמעותם בחוק מיסוי מקרקעין;

(ב) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע תנאים, הוראות ומגבלות לענין פסקה זו, לרבות לענין קביעת המחיר המקורי של נכסי החברה השקופה המתפרקת, יום הרכישה ושווי הרכישה כהגדרתם בחוק מיסוי מקרקעין, וכן הוראות לענין הפסדים וחלוקת הכנסות וכן מקרים שבהם תחויב במס עליית ערך של נכסים.

(א) (1) שר אוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כללים לענין חברה שקופה שהפסיקה למלא אחר התנאים וההוראות הקבועים בסעיף זה, ובכלל זה לקבוע כי החברה תחדל להיות חברה שקופה; קבע כאמור, לא תוכל לחזור ולהיחשב כחברה שקופה.

(2) חברה שחדלה להיות שקופה, כתוצאה מהפרת הוראה מהוראות סעיף זה, רשאית, באישור המנהל ובתנאים שקבע, לבקש להתפרק, בהתאם להוראות סעיף קטן (ב)(11), בתוך שנה מתום שנת המס שבה בוצעה הפרה כאמור; לענין זה, יראו את יום ההפרה כיום שבו החלו הליכי הפירוק.

(ד) על אף הוראות פקודה זו, יחולו לענין שומה, השגה וערעור, הוראות אלה:

(1) נקבעה לחברה השקופה שומה, רשאי פקיד השומה, על אף הוראות פקודה זו, לקבוע את שומתו של בעל המניות או לתקנה, בהתאם, בתוך שנתיים מתום שנת המס שבה נקבעה שומת החברה או במועד שבו רשאי הוא לשום את הכנסתו של בעל המניות, לפי המאוחר;

(2) החברה השקופה רשאית להשיג או לערער על השומה שנקבעה לה בהתאם להוראות סעיף 150 או 153, לפי הענין; בעל המניות רשאי להשיג או לערער כאמור על ייחוס הכנסתה החייבת או הפסדיה של החברה השקופה, ועל השפעת השומה שנקבעה לחברה השקופה על הכנסתו, אך לא על השומה שנקבעה לחברה.

החברה השקופה לרבות בהכנסתה מדיבידנד או בהפסדיה, למחזור המהווה בסיס למקדמות;

(7) ניתן לגבות את המס על הכנסת החברה השקופה, לרבות המקדמות, הן מהחברה והן מבעלי מניותיה, בגובה המס החל על חלקם היחסי ברווחיה של החברה השקופה;

(8) במכירת מניה של חברה שקופה, יחולו הוראות אלה:

(א) לענין סעיף 88, יופחת מהתמורה לגבי המוכר ומהמחיר המקורי לגבי הרוכש, סכום השווה לחלק מסכום הרווחים שהצטברו בחברה בשנות ההטבה ולא חולקו, שיחסו לכלל הרווחים שלא חולקו הוא כיחס חלקה של המניה, בזכויות לרווחי החברה השקופה לכלל הזכויות לרווחיה; לענין זה –

"רווחים" – הכנסתה החייבת של החברה השקופה בשנות ההטבה, בניכוי הפסדים שהיו לה באותן שנים, ובלבד שהתוצאה המתקבלת לא תהיה בסכום שלילי;

"רוכש" – לרבות מי שרכש מניות מהחברה השקופה;

(ב) לא יחולו הוראות סעיף 94 בשל שנות ההטבה;

(ג) לענין חישוב רווח ההון, יופחת מהמחיר המקורי המתואם סכום בגובה הפסדים שיוחסו למוכר המניה בשנות ההטבה, עד גובה המחיר המקורי המתואם; לענין זה, "הפסדים" – סכום השווה להכנסה החייבת שיוחסה לבעל המניות, בניכוי הפסדים שיוחסו לו, ובלבד שהוא סכום שלילי;

(9) בעל מניות שמכר מניות בחברה שקופה יודיע לחברה השקופה, על המכירה בתוך 90 ימים מיום המכירה;

(10) הוראות חלק ה2 למעט פרק שלישי שבו, לא יחולו על חברה שקופה;

(11) (א) העברת נכסים מחברה שקופה שהוחל בפירוקה לבעלי מניותיה, בהתאם לשיעור זכויותיהם בה, לא תחויב במס לפי פקודה זו או לפי חוק מיסוי מקרקעין (בפסקה זו – המסים), ובלבד שהנכס המועבר לא שינה את ייעודו אגב ההעברה, כאמור בסעיפים 85 ו-100 ובסעיף 55 לחוק מיסוי מקרקעין; ואולם מקום שבו לא מתחייבת המכירה במס שבח בשל האמור בפסקה זו, תחייב המכירה במס רכישה בשיעור של 0.5%; שר האוצר,

(20) בכותרת פרק רביעי ל"חלק ד", בסופה יבוא "וחברת משלח יד זרה";

(21) בסעיף 75 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), בהגדרה "חברה נשלטת זרה" –

(א) בפסקת משנה (א), במקום "הוצעו" יבוא "הונפקו" ובסופה יבוא "לעניין זה, לא יובאו במניין מניות או זכויות שהונפקו, המוחזקות בידי בעל השליטה בחבר בני האדם";

(ב) בפסקת משנה (ב), במקום "רוב הכנסתו" יבוא "שליש מהכנסתו לפחות", במקום "שורב רווחיו" יבוא "ששליש מרווחיו לפחות", במקום "מרבית הכנסותיה או רווחיה הכוללים" יבוא "שליש לפחות מהכנסותיה או מרווחיה הכוללים", במקום "נובעת" יבוא "נובע" ובמקום "בהתאם לדיני המס החלים, כהגדרתם בסעיף 5(ג)" יבוא "באמור בסעיף 75(ב)";

ד ב ר י ה ס ב ר

קרן נאמנות פטורה. פסקת משנה (ג) של הסעיף האמור קובעת, כי מהכנסה חייבת אחרת ינוכה מס בשיעור 25%. לאור העלאת שיעור מס החברות בסעיף 126(א) לפקודה, כתיקונו המוצע בסעיף 46(4) לחוק זה, מוצע להחליף את שיעור המס הקבוע בפסקת משנה (ג) בהפניה לשיעור המס הקבוע בסעיף 126(א) האמור.

לפסקה (20)

כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 40(3), מוצע לאגד את ההסדר בדבר חברה נשלטת זרה (להלן – חנ"ז) ובדבר חברת משלח יד זרה תחת פרק רביעי 1 לפקודה. לשם כך מוצע לתקן את כותרת הפרק האמור ל"חברה נשלטת זרה וחברת משלח יד זרה".

לפסקה (21)

לפסקת משנה (א)(1)(א)

סעיף 75(א)(1)(א) לפקודה קובע כי חברה שמניותיה רשומות למסחר בבורסה לא תיחשב לחנ"ז, אלא אם כן נרשמו רק חלק מהמניות כאמור, ופחות מ-30% ממניותיה הוצעו לציבור. במקרים שבהם מניות מוצעות לציבור אך בסופו של דבר לא מונפקות, נשמעה טענה כי יש להחריג את החברה מהגדרת חנ"ז, על אף שאין זו כוונת המחוקק. לאור האמור, מוצע לתקן את פסקת משנה (א) שבסעיף 75(א)(1) ולהבהיר כי המחוקק התכוון להחריג חברה מהגדרת חנ"ז רק כשאותו חלק ממניותיה כאמור הונפק. כמו כן מוצע להבהיר, כי בעל השליטה, במישרין או בעקיפין, לפני ההנפקה לא ייחשב לציבור לעניין ההנפקה.

לפסקת משנה (א)(1)(ב)

לפי סעיף 75(א)(1)(ב) לפקודה, אחד התנאים לקיומה של חנ"ז הוא שרוב הכנסתה תהיה הכנסה פסיבית או שרוב רווחיה יהיו רווחים פסיביים. מטרת דרישה זו במקור היתה לאתר חברות שרוב הכנסות או הרווחים שלהן הוא פסיבי, שאז ברור יותר כי השימוש בחברות זרות נועד בעיקרו

(ה) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כללים, הוראות, תנאים ומגבלות לעניין סעיף זה, ובכלל זה –

(1) קביעת מחיר מקורי;

(2) תמורה;

(3) הליכי שומה;

(4) זכות ערעור והליכי ערעור;

(5) קביעת מקדמה לחברה, על אף הוראות סעיף קטן (ב)(6), לפי בסיס המקדמות המחושב של החברה, בשיעור שיקבע, כללים לייחוס מקדמה כאמור לבעלי המניות, וכללים לקיזוז מקדמה בשל הוצאות עודפות כאמור בסעיף 181ב;

(6) ייחוסה של ההכנסה וחלוקתה בהתאם לזכות לרווחים, וכללים לעיגול חלקם היחסי של בעלי המניות בזכויות לרווחים;

(7) חבות ותשלום המס בנסיבות שבהן נמכרות מניות החברה במהלך השנה;

(8) דוחות שיגישו החברה השקופה ובעלי מניותיה;

(9) הוראות בדבר הגבלת קיזוז הפסדים;

(10) הוראות לעניין בעל תפקיד פעיל בחברה, כאמור בסעיף קטן (ב)(4).

לפסקה (18)

סעיף 54א(4)(א) עוסק בניכוי מס על ידי קרן להשקעות במקרקעין, מהכנסה חייבת שהועברה לבעל מניות שהוא

(ג) בפסקת משנה (ג), במקום "20%" יבוא "15%";

(ד) בפסקת משנה (ד) –

(1) בפסקת משנה (1), בסיפה, בהגדרה "קרוב", במקום "כאמור בסעיף 76(ד)" יבוא "כאמור בסעיף 88";

(2) בפסקת משנה (2)(ב), במקום "פחת שיעור ההחזקה באחד מחברי בני האדם בשרשרת החברות המחזיקים בו בעקיפין מ-50% יבוא "היה שיעור ההחזקה באחד מחברי בני האדם בשרשרת החברות המחזיקים בו בעקיפין 50% או פחות";

(2) בפסקה (5), בהגדרה "הכנסה פסיבית" –

(א) בפסקת משנה (א)(2), בסופה יבוא "לעניין זה לא יובא בחשבון דיבידנד שמקורו בהכנסה ששולם עליה מס זר בשיעור העולה על 15%, ובלבד ששיעור ההחזקה, במישרין או בעקיפין, של החברה מקבלת הדיבידנד בחברה משלמת הדיבידנד הוא 25% לפחות";

(ב) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

"(א1) תמורה ממכירת נייר ערך, כהגדרתם בסעיף 88, אלא אם כן נייר הערך הוחזק בידי החברה פחות משנה והוכח להנחת דעתו של פקיד השומה כי שימש בידי החברה בעסק או במשלח יד";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (א)(1)(ד)(2)

בסעיף 75(א)(1)(ד)(2) לפקודה, בחישוב שיעור ההחזקה בעקיפין בחבר בני אדם מסוים הנמצא בשרשרת חברות, אין התייחסות להחזקה של 50% בחבר בני האדם המסוים, אלא יש התייחסות רק לשיעור החזקה העולה על 50% ולשיעור החזקה הנמוך מ-50%. מוצע על כן לתקן את הסעיף האמור לפקודה, כך שיכלול התייחסות להחזקה בשיעור של 50% או פחות.

לפסקת משנה (א)(2)(א) ו-(3)

כיום, בהגדרה "רווחים שלא שולמו" בסעיף 55(א)(12) לפקודה, ממועטות הכנסות מדיבידנד שמקורן בהכנסה של חבר בני אדם תושב חוץ ששולם בשלה מס זר בשיעור העולה על 20%. הסדר זה נובע מכך שלכאורה בגין רווחים אלה לא נעשה תכנון מס, שכן ממילא שולם בשלהם מס זר בשיעור גבוה. ואולם אותם דיבידנדים כן נחשבים להכנסה פסיבית כהגדרתה בסעיף 75(א)(5). והתוצאה היא שיותר חברות נחשבות לחנ"ז, אף שלא מתקיים בהן הרציונל שבבסיס ההסדר. לאור האמור, מוצע למעט מההגדרה "הכנסה פסיבית" שבסעיף 75(א)(5) דיבידנד שמקורו בהכנסה ששולם בשלה מס זר בשיעור העולה על 15%, כך שדיבידנד כאמור לא יילקח בחשבון בחישוב שיעור ההכנסות הפסיביות מתוך כלל ההכנסות – לא לעניין חישוב ההכנסות הפסיביות ולא לעניין חישוב כלל ההכנסות.

להימנעות או לדחיית תשלומי מסים בישראל. עם זאת, ייתכנו מקרים שבהם נתח משמעותי מהכנסות החברה, שלא מהווה את רוב הכנסותיה או רווחיה, יהיה פסיבי. לפיכך מוצע לתקן את סעיף 75(א)(1)(ב) ולקבוע כי כדי לקיים את התנאי האמור לקיומה של חנ"ז די בכך ששליש מהכנסותיה או רווחיה של החברה יהיה פסיבי.

לפסקת משנה (א)(1)(ג)

סעיף 75(ג) לפקודה קובע תנאי נוסף לקיומה של חברה נשלטת זרה, והוא ששיעור המס בחוץ לארץ על הכנסותיה הפסיביות הוא 20% או פחות. שיעור זה נקבע בשנת 2003, כאשר מס החברות בישראל היה בשיעור של 36% ושיעורי מס החברות במדינות העולם היו אף הם גבוהים יחסית. כיום, לאחר ששיעור מס החברות בישראל ירד לאורך השנים לרמה של 25% ובמקביל גם שיעור מס החברות במדינות העולם ירד, יש מקום להתאים את שיעור המס המהווה תנאי להיכללות בהגדרת חנ"ז, כאשר מדובר כאמור בסעיף אנטי תכנוני.

לפסקת משנה (א)(1)(ד)(1)

סעיף 75(א)(1)(ד)(1) לפקודה מגדיר קרוב תוך הפניה להגדרה "קרוב" בסעיף 76(ד) לפקודה. לעומת זאת, סעיף 75(א)(11) לפקודה מפנה להגדרה "קרוב" לפי סעיף 88 לפקודה. כדי שיהיו הגדרות זהות בסעיף, מוצע לתקן את ההגדרה קרוב שבסעיף 75(א)(1)(ד)(1) לפקודה ולהפנותה לסעיף 88 לפקודה, שבו הגדרה רחבה ומתאימה יותר.

(3) בפסקה (12), בהגדרה "רווחים שלא שולמו", במקום הקטע החל במילים "למעט רווחים" עד "במהלך אותה שנה" יבוא "אשר לא שולמו לבעלי הזכויות בה במהלך אותה שנה, למעט רווחים שמקורם דיבידנד שהתקבל מחבר בני אדם תושב חוץ ואשר הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה כי מקורו בהכנסה ששולם עליה מס זר בשיעור העולה על 15% ובלבד ששיעור ההחזקה, במישרין או בעקיפין, של החברה הנשלטת הזרה מקבלת הדיבידנד בחבר בני האדם משלם הדיבידנד הוא 25% לפחות" ובמקום "בהתאם לדיני המס החלים, כהגדרתם בסעיף 5(ג)" יבוא "כאמור בסעיף 175(ב)";

(4) בפסקה (15), בהגדרה "תושב ישראל", הסיפה החל במילה "ולמעט תימחק;

(ב) סעיף קטן (ג) – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף, מוצע לקבוע כי החרגה זו תחול רק מקום שבו שיעור ההחזקה, במישרין או בעקיפין, של החנ"ז בחברה שהפיקה את ההכנסה הוא 25% לפחות, וזאת משום שכאשר מדובר בהחזקה זניחה בחברה (כגון שברירי אחוזים בחברה בורסאית זרה), מבחינת החנ"ז מדובר בהשקעה פסיבית לקבלת תשואה בלבד, בעוד שהמחוקק התכוון להחריג רק דיבידנדים שהתקבלו מחברות שלחנ"ז יש שליטה על חלוקת הדיבידנד בהן, וששולם בהן מס זר גבוה כך שאין חשש לתכנון מס.

במקביל, מוצע לתקן את ההגדרה "רווחים שלא שולמו" שבסעיף 75(א)(12) לפקודה ולמעט ממנה את אותם דיבידנדים שכבר שולם עליהם מס זר.

לפסקת משנה (א)(2)(ב)

לפסקת משנה (א)(2)(ב) להסדיר את חלוקת הדיבידנד בין החברים, כפי שנקבעה בסעיף 75(א)(1) לפקודה קובע, כי כדי שחברה תוגדר כחנ"ז נדרש, בין השאר, כי למעלה מ-50% מאמצעי השליטה בה יוחזקו בידי תושבי ישראל. הואיל ותושבי ישראל לראשונה והתושבים הוותיקים החוזרים אינם נחשבים לצורך החישוב כתושבי ישראל (לפי סעיף 75(א)(15) לפקודה) אך עם זאת יש להם פטור בגין ההכנסות מדיבידנד מחוץ לארץ המיוחסות להם, מוצע כי החוקה במניית חנ"ז בידי עולה חדש ותושב חוזר ותקן תיחשב להחזקה בחנ"ז של תושב ישראל, ומאידך תושבים אלה לא יחויבו במס בשל הוראות הפטור החלות עליהם בפקודה.

לפסקת משנה (ב)

סוגיית הזיכוי הרעיוני המוסדרת בסעיף 75(ב)(ג) לפקודה ולפיה בעת מיסוי החנ"ז יילקחו בחשבון לצורך זיכוי מהמס הישראלי מסים אשר היו משולמים במדינה הזרה אילו חולק הדיבידנד בפועל, היא אחת מסוגיות המס שסביבן התפתחו תכנוני מס רבים ואגרסיביים. כך למשל, הוקמו מבני החזקות שכל מטרתם ליצור זיכוי רעיוני על בסיס המס הזר שהיה משולם אילו היה מחולק דיבידנד, וזאת בשעה שאין כל כוונה נראית לעין לחלק את הרווחים כדיבידנדים ולשלם את המס לאותן מדינות זרות. בנוסף, במדינות אחרות שבהן קיים הסדר של חנ"ז אין הוראות של זיכוי רעיוני. לאור האמור לעיל, מוצע לבטל את סעיף 75(ג) לפקודה. עם זאת בשנים מאוחרות שבהן הדיבידנד חולק בפועל או שמניות החנ"ז מכרו, יינתן זיכוי ממס זר לפי הכללים הרגילים החלים בעניין זה.

במסגרת הליכי השומה נתגלו לא פעם מבני החזקות של פרוייקטים בחוץ לארץ (חלקם בתחום הנדל"ן) המוחזקים באמצעות תאגידים נפרדים, קרי כל פרוייקט מוחזק באמצעות תאגיד נפרד. באותם מקרים נטען שהכמות הגדולה של התאגידים האלה גורמת לכך שמכירת מניות בחברות המחזיקות תאגידים כאמור, במישרין או בעקיפין, מהווה הכנסה מעסק (לפחות לצורכי מס בישראל) ולכן אין מדובר בהכנסה פסיבית שהיא תנאי לקיומו של חנ"ז. משום שמדובר בהחזקה פסיבית של תאגידים, שעל פי רוב, גם מוצגת כך באותן מדינות זרות וזוכה בשל כך גם להטבות השמורות להחזקות פסיביות (למשל פטור השתתפות במדינות הרלוונטיות, או פטור ממס רווח הון למשקיעים זרים במדינות אחרות וכיו"ב), מוצע לקבוע חוקה שלפיה מכירת נייר ערך תיחשב להכנסה פסיבית לעניין הוראות החנ"ז, אלא אם כן שוכנע פקיד השומה אחרת, ובלבד שמכירה של נייר ערך שהחזק שנה לפחות תיחשב בכל מקרה הכנסה פסיבית.

לפסקת משנה (א)(3)

פסקת משנה (א)(3) קובעת כי סכומי הרווחים, המס הזר וסכומי ההפסדים יחושבו בהתאם לדיני המס החלים, כהגדרתם בסעיף 5(5)(ג). הואיל ומוצע לבטל את סעיף 5(5)

"בעלי מניות
ישראלים בחברת
משלח יד זרה

1.75ב75 (א) בסעיף זה –

"אמצעי שליטה", "בעל שליטה" ו"קרוב" – כהגדרתם בסעיף 75ב;

"חברת משלח יד זרה" – חבר בני אדם תושב חוץ, שמתקיימים בו כל אלה:

(1) אם הוא חברה – הוא חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76(א);

(2) 75% או יותר באחד או יותר מאמצעי השליטה בו מוחזקים, במישרין או בעקיפין, בידי יחידים תושבי ישראל או בידי אזרחי ישראל תושבי האזור כהגדרתו בסעיף 3א; לענין זה יחושב שיעור ההחזקה בעקיפין באמצעי השליטה, בהתאם לאמור בסעיף 75(א)(1)(ד)(2);

(3) בעלי השליטה או קרוביהם, המחזיקים יחד או לחוד, במישרין או בעקיפין, ב־50% או יותר באחד או יותר מאמצעי השליטה, עוסקים בעבור החברה במשלח יד מיוחד, במישרין או באמצעות חברה שבה הם מחזיקים במישרין או בעקיפין, באמצעי שליטה בשיעור של 50% לפחות;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (22) – כללי

כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 40(3) ו־21), מוצע לתקן את ההסדר בדבר חברת משלח יד זרה, הקבוע היום בסעיף 5(5) לפקודה, ולקבוע אותו בפרק רביעי 1 לפקודה, הקבוע היום את ההסדר בדבר חנ"ז. במקום סעיף 5(5) לפקודה שמוצע לבטלו, מוצע להוסיף לפקודה את סעיף 75ב שבו ייקבע ההסדר החדש בדבר מיסוי חמ"ז. לענין זה יובהר, כי צו מס הכנסה (קביעת משלח יד מיוחד), התשס"ג–2003, אשר הותקן מכוח סעיף 5(5) כנוסחו לפני ביטולו בחוק המוצע, ימשיך לעמוד בתוקפו מכוח סעיף 75ב75 המוצע.

נוצרת סתירה בין מנגנון החמ"ז לבין המנגנון שבאמנת המס. מאחר שהוראות החמ"ז נועדו להתמודד עם תכנון מס פשוט של הקמת חברה זרה ומתן שירותי משלח יד על ידי יחידים תושבי ישראל באמצעותה, ובדרך זו דחית תשלומי המסים עד למועד חלוקת הכספים כדיבידנד, מוצע להתאים את מודל המיסוי של החמ"ז למודל המיסוי הקיים לגבי חברה הנשלטת זרה, הממסה את הכנסתו של תושב ישראל, תוך התאמה לכך שמדובר במיסוי של הכנסה ממתן שירותים.

לפסקת משנה (א)

מוצע לקבוע את אותן הגדרות לגבי חמ"ז שהיו קבועות בסעיף 5(5) לפקודה, ולהוסיף עליהן הגדרה למונח "רווחים ממשלח יד מיוחד שלא שולמו", שהם רווחים שמקורם בהכנסה חייבת של חברת משלח יד זרה, שהופקה בשנת המס והנובעת מפעילות במשלח יד מיוחד, אשר לא שולמו לבעלי הזכויות בה באותה שנה, וכן הגדרה למונח "חלק יחסי של בעל מניות ברווחים ממשלח יד מיוחד שלא שולמו", שהם חלקו היחסי של בעל מניות תושב ישראל בזכויות לרווחים בחברת משלח היד הזרה, ביום האחרון של שנת המס שלה. זאת, ברומה למנגנון הקבוע היום בחנ"ז, שלפיו בעל המניות תושב ישראל ממוסה בגין דיבידנד רעיוני, בשל חלקו היחסי בהכנסת החנ"ז שלא חולקה לבעלי המניות.

בנוסף, מוצע לקבוע כי "תושב ישראל" הוא לרבות אזרח ישראל תושב האזור כהגדרתו בסעיף 3א לפקודה. לענין חישוב שיעור ההחזקה בחמ"ז, נקבע בסעיף 5(5)(ה)(2) לפקודה כי לא יובא בחשבון שיעור זכותו

החמ"ז היא חבר בני אדם תושב חוץ שאמצעי השליטה בו מוחזקים בעיקרם בידי יחידים תושבי ישראל, שבעלי השליטה בו או קרוביהם המחזיקים ברוב אמצעי השליטה, עוסקים בעבור החברה במשלח יד מיוחד ושאותו משלח יד הוא המקור למרבית הכנסתה או רווחיה של החברה.

בהתאם לסעיף 5(5) לפקודה, רואים את הכנסתה של החמ"ז הנובעת ממשלח יד, בהכנסה שהופקה בישראל. משמעות הדבר היא שהכנסות אלה ממשלח יד יהויבו במס בישראל (על בסיס טריטוריאלי) כאילו הופקו בישראל, וכן שבמועד חלוקת הדיבידנד, הוא ייחשב לדיבידנד שמקורו בהכנסה שהופקה בישראל והתחייבה במס בישראל לענין סעיף 126(ב) לפקודה (ברומה לדיבידנד מתחברה תושבת ישראל).

ההסדר המתואר לעיל קובע שישלח יד ממשסה הכנסות של חברה זרה שהופקו בחוץ לארץ. במקרה שהחברה הזרה התאגדה במדינה החתומה עם ישראל על אמנת מס,

(4) מרבית הכנסתה או רווחיה של החברה בשנת המס, למעט רווחי והפסדי אקוויטי ושינויים בערכם של ניירות הערך, מקורם במשלח יד מיוחד;

“חלק יחסי של בעל מניות ברווחים ממשלח יד מיוחד שלא שולמו” – חלק יחסי מכלל הרווחים ממשלח יד מיוחד שלא שולמו בהתאם לשיעור חלקו במישרין ובעקיפין, של בעל מניות תושב ישראל בזכויות לרווחים בחברת משלח היד הזרה ביום האחרון של שנת המס שלה;

“משלח יד מיוחד” – עיסוק או מקצוע שקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת;

“רווחים ממשלח יד מיוחד שלא שולמו” – רווחים שמקורם בהכנסה חייבת של חברת משלח יד זרה שהופקה בשנת המס והנובעת מפעילות במשלח יד מיוחד, אשר לא שולמו לבעלי הזכויות בה במהלך אותה שנה;

“תושב ישראל” – לרבות אזרח ישראל תושב האזור כהגדרתו בסעיף 3א.

(ב) לעניין סעיף זה, יחושבו הכנסתה, הכנסתה החייבת ורווחיה של חברת משלח יד זרה בהתאם לדיני המס החלים; לעניין זה, “דיני המס החלים” – אחד מאלה, לפי העניין:

- (1) לגבי חבר בני אדם שהוא תושב מדינה גומלת כמשמעותה בסעיף 196 (בסעיף זה – מדינה גומלת) המגיש דוח על הכנסותיו או הנישום במדינה כאמור – דיני המס באותה מדינה;
- (2) לגבי חבר בני אדם שלא מתקיים בו האמור בפסקה (1) – דיני המס בישראל.

ואולם בחישוב ההכנסה, ההכנסה החייבת והרווחים של חברת משלח יד זרה שהיא חבר בני האדם תושב מדינה גומלת כאמור ייכללו גם אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

שאלות רבות לגבי סוגי ההכנסות וסיווגן במדינה הזרה, והואיל והדגש במנגנון החמי”ז המוצע הוא מיסוי התושב הישראלי, מוצע, בסעיף 175(ב) המוצע, לשנות הגדרה זו, שתחול הן לגבי חמי”ז והן לגבי חנ”ז, כך שלגבי חברה כאמור שהיא תושבת מדינה שאינה מדינה גומלת, יחולו דיני המס בישראל.

בנוסף, מוצע כי לגבי חברות כאמור (חנ”ז וחמי”ז), שהן תושבות מדינה גומלת, בחישוב ההכנסה, ההכנסה החייבת והרווחים ייכללו גם דיבידנד או רווח הון גם אם הם פטורים ממס או שאינם מהווים הכנסה לפי דיני המדינה הזרה, וכן סכומים שנוכו לצורך מס באותה מדינה שאינם מוכרים כהוצאה או ניכוי לפי כללי חשבונאות מקובלים.

במישרין או בעקיפין, של יחיד שהיה תושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק, וטרם חלפו עשר שנים מהמועד שהיה לתושב ישראל כאמור. יובהר, כי בדומה לתיקונים המוצעים לגבי חברה נשלטת זרה, בסעיף 21(א)(4) להצעה זו, שיעור זכותו של עולה חדש או תושב חוזר ותיק יילקח בחשבון לצורך חישוב שיעור ההחזקה של תושבי ישראל בחמי”ז, ולגבי חלקם ברווחים שלא שולמו יחולו ההוראות הרגילות בפקודה.

לפסקת משנה (ב)

סעיף 5(ג) לפקודה, שחל הן על חנ”ז והן על חמי”ז, קובע כי “דיני המס החלים” הם לגבי חברה כאמור שהיא תושבת מדינה גומלת – דיני המס באותה מדינה, ולגבי מדינה שאינה גומלת – עקרונות חשבונאיים מקובלים בישראל. הואיל וסביב סוגיית דיני המס החלים מתעוררות

(1) דיבידנד או רווח הון גם אם הם פטורים ממס או שאינם מהווים הכנסה לפי דיני המס באותה המדינה; לעניין זה יחושב רווח ההון בהתאם להוראות חלק ה';

(2) סכומים שנוכו לצורך מס באותה מדינה שאינם מוכרים כהוצאה או כניכוי לפי כללי חשבונאות מקובלים.

(ג) בעל מניות תושב ישראל בחברת משלח יד זרה שיש לה רווחים ממשלח יד מיוחד שלא שולמו, יראו אותו כאילו קיבל כדיבידנד את חלקו היחסי באותם רווחים, ויחול עליו מס בשיעור הקבוע בסעיף 126(א).

(ד) (1) חלה במדינת המושב של חברת משלח היד הזרה חובת תשלום מס חברות זה, יינתן זיכוי כנגד המס החל לפי סעיף קטן (ג), בגובה המס הזר ששולם בפועל בידי החברה, כשהוא מוכפל בשיעור הזכויות של בעל המניות תושב ישראל ברווחים ממשלח יד מיוחד של חברת משלח היד הזרה.

(2) סכום הזיכוי כאמור בפסקה (1) לא יעלה על המס שבעל המניות חייב בו בישראל על הכנסתו החייבת על פי סעיף זה.

(ה) שולם דיבידנד בפועל לבעל מניות או לחליפו בחברת משלח יד זרה מתוך רווחים שעליהם שילם מס, הוא או חליפו, לפי הוראות סעיף קטן (ג), יחולו הוראות אלה:

(1) היה בעל המניות חברה תושבת ישראל שאינה חברת בית כמשמעותה בסעיף 64, חברה משפחתית כמשמעותה בסעיף 64א, או חברה להחזקת נכסי נאמנות כהגדרתה בסעיף 75ג, יחויב הדיבידנד במס בהתאם להוראות סעיף 126(ב);

(2) היה בעל המניות חברת בית, חברה משפחתית או חברה להחזקת נכסי נאמנות כמשמעותן בפסקה (1), או יחיד, יחויב הדיבידנד במס לפי הוראות סעיף 125ב ויחולו הוראות סעיף 204.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (ג)

יינתן זיכוי כנגד המס החל לפי סעיף קטן (ג) האמור, בגובה המס הזר ששולם בפועל על ידי החברה, ובהתאם לחלקו של בעל המניות תושב ישראל בחמ"ז, כאשר סכום הזיכוי לא יעלה על המס שבעל המניות חייב בו בישראל על הכנסתו החייבת על פי סעיף זה.

לפסקת משנה (ה)

מוצע, כי במועד חלוקת הדיבידנד בפועל לבעל מניות שהוא חברה תושבת ישראל, שאינה חברת בית או חברה משפחתית או חברה להחזקת נכסי נאמנות, יחויב הדיבידנד במס בהתאם להוראות סעיף 126(ב) לפקודה. לעומת זאת, בחלוקת דיבידנד ליחיד, חברת בית, חברה משפחתית או

לפי סעיף 75ב(ב) המוצע, ובהתאם למודל המתואר לעיל, בעל מניות תושב ישראל בחמ"ז שיש לה רווחים ממשלח יד מיוחד שלא שולמו, יראו אותו כאילו קיבל כדיבידנד את חלקו היחסי באותם רווחים, ויחול עליו מס בשיעור הקבוע בסעיף 126(ב) לפקודה.

לפסקת משנה (ד)

בהמשך לאמור בסעיף 75ב(ג) המוצע, אשר קובע את החיוב במס על בעל המניות בחמ"ז, מוצע כי אם חלה במדינת המושב של החמ"ז חובת תשלום מס חברות זו,

לעניין סעיף קטן זה, "חליפו", של בעל מניות – מי שקיבל מניה
מבעל המניות במכירה פטורה ממס או בהורשה.;

(23) בסעיף 75 –

(א) במקום ההגדרה "חברה להחזקת נכסי נאמנות" יבוא:

"חברה להחזקת נכסי נאמנות" – חברה המחזיקה בנכסי הנאמן בעבור הנאמן
שמתקיימים בה שניים אלה:

(1) היא הוקמה לשם החזקת נכסי הנאמנות בלבד, ועל התאגדותה
נמסרה הודעה לפקיד השומה בתוך 30 ימים מיום ההתאגדות;
(2) הנאמן מחזיק בכל מניותיה;;

(ב) ההגדרה "תושב חוץ" – תימחק;

(ג) בהגדרה "תושב ישראל", הסיפה החל במילים "ולעניין יוצר" – תימחק;

(24) בסעיף 75(א)5, במקום "בנאמנות יוצר תושב חוץ" יבוא "בנאמנות נהנה תושב
ישראל";

(25) בסעיף 75(3), אחרי "שרשרת נאמנויות" יבוא "או באמצעות נהנה אחר באותה
נאמנות";

ד ב ר י ה ס ב ר

"תושב חוץ", לעניין יוצר – לרבות יוצר שבמועד
פטירתו היה תושב חוץ;.

לפסקה (24) – כללי

נאמנות יוצר תושב חוץ היא נאמנות שכל היוצרים
שלה הם תושבי חוץ, הן בשנת יצירת הנאמנות והן בשנת
המס, או שבשנת המס כל היוצרים וכל הנהנים שלה הם
תושבי חוץ. כיום, נאמנות יוצר תושב חוץ פטורה ממס
על הכנסותיה שהופקו מחוץ לישראל גם אם הנהנים
בנאמנות הם תושבי ישראל. הצעת החוק מבקשת לשנות
מצב זה ולקבוע הסדרים מיוחדים לנאמנות שיוצרה הוא
תושב חוץ ושהנהנים בה הם תושבי ישראל. לשם כך
מוצע לצמצם את הגדרת נאמנות יוצר תושב חוץ לנאמנות
שבשנת המס כל יוצריה וכל הנהנים בה הם תושבי חוץ.
על נאמנות זו ימשיך לחול הפטור ממס הקיים בחוק כיום.
בהתאמה, וכדי למנוע הטעיה, מוצע לשנות את שמה של
נאמנות זו ל"נאמנות תושבי חוץ".

בנוסף, מוצע לקבוע בסעיף 75(א) המוצע, כנוסחו
בסעיף 40(29), סוג חדש של נאמנות שתיקרא "נאמנות
נהנה תושב ישראל", שהיא נאמנות שממועד יצירתה ועד
שנת המס כל יוצריה הם תושבי חוץ ובשנת המס יש בה
נהנה אחד לפחות שהוא תושב ישראל, כמפורט בדברי
ההסבר לאותו סעיף.

לאור האמור, מוצע לתקן את סעיף 75(א)5 לפקודה,
כך שהאמור בו יחול על נאמנות נהנה תושב ישראל, שכן
בנאמנות תושבי חוץ, לפי התיקון המוצע בהצעה זו, לא
יהיו נהנים ישראלים.

לפסקה (25)

סעיף 75 לפקודה קובע כי נהנה בנאמנות הוא מי
שזכאי ליהנות מנכסי הנאמן או מהכנסת הנאמן, במישרין

חברה להחזקת נכסי נאמנות, יחויב הדיבידנד במס נוסף,
לפי הוראות סעיף 125ב לפקודה, ויחולו הוראות סעיף 204
לפקודה לעניין זיכוי ממס בשל מס זר ששולם על דיבידנד
כאמור. מנגנון כאמור יבטיח מניעת התחמקות ממס וכן
יבטיח כי על הכנסה משירותים שנתן תושב ישראל, יחול
שיעור המס החל על הכנסה כאמור בישראל.

לפסקאות (36 עד 23) ו-60)

לפסקה (23)

"חברה להחזקת נכסי נאמנות" היא חברה ייעודית
שמחזיקה את נכסי הנאמן במישרין או בעקיפין. החברה
היא שקופה לצורכי מס ביחס לנאמן, ואינה חייבת בהגשת
דוח. החוק כיום אינו מסדיר את הקריטריונים הנדרשים
לשם סיווג החברה כחברה להחזקת נכסי נאמנות. התיקונים
המוצעים נועדו למנוע תכנוני מס כגון: הפיכתה של חברה
לחברה להחזקת נכסי נאמנות, בלא אירוע מס, או במקרה
ההפוך, שינוי סיווגה של חברה להחזקת נכסי נאמנות
לחברה רגילה בלי שחלות הוראות סעיף 104 לפקודה. לאור
האמור, מוצע להגדיר חברה להחזקת נכסי נאמנות כחברה
שהוקמה לשם החזקת נכסי הנאמנות בלבד, והנאמן מחזיק
בכל מניותיה.

כמו כן מוצע לבטל את ההגדרה "תושב חוץ" שבסעיף
75 לפקודה, הואיל ולאור הסדרת נושא פטירתו של היוצר
בהוראות הכלליות תחול הגדרת "תושב חוץ" שבסעיף 1
לפקודה.

וזה נוסח ההגדרות שמוצע לבטל:

"חברה להחזקת נכסי נאמנות" – חבר-בני-אדם
המחזיק בנכסי הנאמן בעבור הנאמן, במישרין
או בעקיפין;

(26) בסעיף 175(ב), אחרי "175" יבוא "175";

(27) בסעיף 175 –

(א) בסעיף קטן (א)2, במקום "שאינה נאמנות יוצר תושב חוץ ואינה נאמנות נהנה תושב חוץ" יבוא "שאינה נאמנות תושבי חוץ, אינה נאמנות נהנה תושב חוץ ואינה נאמנות נהנה תושב ישראל";

(ב) בסעיף קטן (ה), אחרי "כאמור בסעיף 14(א) או (ג)" יבוא "(בסעיף קטן זה – תושב זכאי)" ובסופו יבוא "ובלבד שגם הנהנה הוא תושב זכאי אשר חלות עליו ההוראות האמורות";

(28) בסעיף 75ח, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) חדלה נאמנות להיות נאמנות תושבי ישראל בשל פטירתו של אחרון היוצרים בנאמנות שהוא תושב ישראל, יחולו על הנאמנות הוראות סעיף 75ב, בשינויים המחויבים";

(29) אחרי סעיף 75ח יבוא:

"נאמנות נהנה 175.1 (א) נאמנות נהנה תושב ישראל היא נאמנות שממועד יצירתה ועד שנת המס כל יוצריה הם תושבי חוץ ובשנת המס יש בה נהנה אחד לפחות שהוא תושב ישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

הואיל ומוצע לקבוע שנאמנות נהנה תושב ישראל, אשר בה יוצר תושב חוץ ונהנה תושב ישראל, תחויב במס, מתייתר הצורך בפטור הקבוע בסעיף 175(ה) האמור. לכן, מוצע להגביל את ההטבה הקבועה בסעיף למקרים שבהם גם הנהנה הוא תושב הזכאי להטבות המס הניתנות לתושב ישראל לראשונה, לתושב חוזר ותיק או לתושב ותיק.

לפסקה (28)

לפי הוראות החוק היום, נאמנות תושבי ישראל תשמור על מעמדה ככזו גם לאחר פטירת כל היוצרים בנאמנות וזאת מכוח הגדרת תושב ישראל בסעיף 75 לפקודה, הקובעת כי ימשיכו לראות ביוצר שהוא תושב ישראל כיוצר בנאמנות גם לאחר מועד פטירתו.

מכיוון שמוצע לשנות את הגדרת תושב ישראל ולא לראות ביוצר כתושב ישראל לאחר פטירתו יש צורך לקבוע הוראות לעניין נאמנות תושבי ישראל שכל יוצריה תושבי ישראל נפטרו. מוצע כי במות אחרון היוצרים שהוא תושב ישראל יחולו על הנאמנות הוראות סעיף 75ב, הקובעות את מיסוי הנאמנות לפי הנהנה, בשינויים המחויבים. תוצאת המס תהיה כי מקום שבו הנהנים הם רק תושבי החוץ, לא תהיה חבות על הכנסות שהופקו או נצמחו מחוץ לישראל.

לפסקה (29)

לסעיף 175ח(א) המוצע

כאמור לעיל, מוצע לקבוע סוג חדש של נאמנות, "נאמנות נהנה תושב ישראל", שהיא נאמנות שממועד יצירתה ועד שנת המס כל יוצריה הם תושבי חוץ ובשנת המס יש בה נהנה אחד לפחות שהוא תושב ישראל. לפני

או בעקיפין. מוצע להבהיר כי נהנה בעקיפין, שייחשב לפי הסעיף האמור למי שזכאי ליהנות מנכסי הנאמן או מהכנסת הנאמן, כולל גם נהנה בעקיפין באמצעות נהנה אחר באותה נאמנות. זאת, כדי למנוע העברות נכסים למי שאינו רשום כנהנה בנאמנות, אבל למעשה מקבל לידיו חלק מהנכסים או ההכנסות של הנאמן בנאמנות.

לפסקה (26)

מוצע להוסיף לסעיף 175(ב) לפקודה הקובעת את הוראות המיסוי לגבי הכנסת הנאמן, הפניה לסעיף 175ח המוצע בסעיף 40(29), אשר קובע סוג חדש של נאמנות כמפורט לעיל.

לפסקה (27)

לפסקת משנה (א)

מוצע להוסיף לסעיף 175(ו)1(א)2 לפקודה, שהוא סעיף סל הקובע מתי נאמנות תיחשב לנאמנות תושבי ישראל, את נאמנות נהנה תושב ישראל, כך שיראו כנאמנות תושבי ישראל גם נאמנות שאינה נאמנות נהנה תושב ישראל.

לפסקת משנה (ב)

סעיף 175(ה) לפקודה קובע כי בנאמנות שהפכה לנאמנות תושבי ישראל לאחר שיוצר אחד בה היה לתושב ישראל לראשונה, לתושב חוזר ותיק או לתושב ותיק, כאמור בסעיף 14(א) או (ג) לפקודה, יחולו על הכנסת הנאמן גם ההקלות במס הניתנות לתושבים אלה. ההצדקה להסדר המתואר נבעה מההסדר הקיים של מיסוי נאמנויות שלפיו נאמנות יוצר תושב חוץ פטורה ממס בישראל. זאת, כדי שלא ליצור תמריץ שלילי ליוצר לעלות לארץ מכיוון שעלייתו תביא למיסוי הנהנה בנאמנות שיצר.

(ב) נאמנות קרובים היא נאמנות נהנה תושב ישראל שבין כל היוצרים בה לבין כל הנהנים תושבי ישראל מתקיימים יחסי קרבה כמפורט בפסקאות (1) או (2), והנאמן הודיע על כך לפקיד השומה בתוך 30 ימים מיום הקמתה:

(1) היוצר הוא הורה, הורה הורה, בן זוג, ילד או נכד של הנהנה;

(2) בין היוצר והנהנה מתקיימים יחסי קרבה כאמור בפסקאות (1) או (2) של ההגדרה "קרוב" שבסעיף 88, שאינם כאמור בפסקה (1), ופקיד השומה שוכנע כי הנאמנות הוקמה בתום לב וכי הנהנה לא נתן תמורה בעד זכותו בנכסי הנאמנות.

(ג) על נאמנות נהנה תושב ישראל שאינה נאמנות קרובים יחולו ההוראות החלות על נאמנות תושבי ישראל, ואולם על אף האמור בסעיף 75(ב) בנאמנות כאמור יראו את הכנסת הנאמן כהכנסתו של הנהנה ואת נכסי הנאמן כנכסי הנהנה.

(ד) על נאמנות קרובים יחולו הוראות אלה:

(1) חלוקה מהנאמן לנהנה תושב ישראל תחויב במס בשיעור של 30%; ואולם אם הוכיח הנאמן כי החלוקה לנהנה, כולה או חלקה, היא של נכס שהוקנה לנאמן ושאיילו היה מועבר מהיוצר לנהנה במישרין היה פטור ממס (בסעיף זה – הקרן), תהיה החלוקה של אותו נכס פטורה ממס; לעניין זה –

ד ב ר י ה ס ב ר

הגבלת הסדר המס המיוחד בנאמנות נהנה תושב ישראל לנאמנות קרובים נובעת מהחשש שתושב ישראל יעשה שימוש לרעה בכלי זה של הנאמנות על אף שמדובר בכסף ששייך לו במישרין או בעקיפין. המחוקק היה ער לבעיה ועל כן חוקק סעיף 75(א)(5) לפקודה הודן בסיווג של נאמנות שמקור הכספים שלה הוא בנהנה שהוא תושב ישראל. עם זאת, יישומו של החוק לאורך השנים מלמד, כי במציאות קשה ולעתים בלתי אפשרי לאמת את מקורות המימון וההון של אותן נאמנויות ואת הסיבה האמיתית להכללת הנהנה הישראלי ברשימת הנהנים של הנאמנות.

לסעיף 75(ג) המוצע

מוצע, כי על נאמנות נהנה תושב ישראל שאינה נאמנות קרובים, יחולו ההוראות החלות על נאמנות תושבי ישראל, ואולם יראו את את הכנסת הנאמן כהכנסתו של הנהנה ואת נכסי הנאמן כנכסי הנהנה. ראיית הכנסת הנאמן כהכנסת הנהנה נדרשת הואיל ומיסוי לפי היוצר הקבוע בנאמנות תושבי ישראל יביא, שוב, לפטור ממס אשר מוצע, כאמור, לבטלו.

לסעיף 75(ד) המוצע

לפסקה (1)(א) ו-(ב)

מוצע כי בנאמנות קרובים, חלוקה מהנאמן לנהנה תושב ישראל תחויב במס בשיעור של 30%. שיעור המס

התיקון המוצע נכללה נאמנות זו בגדר נאמנות יוצר תושב חוץ, שאליה מתייחס סעיף 75 לפקודה. לאור השינוי בהסדר המס המוצע בחוק זה לגבי נאמנות שיש בה יוצר תושב חוץ ונהנה תושב ישראל, כך שנאמנות כזו תמוסה, מוצע לקבוע נאמנות זו כסוג נפרד של נאמנות שיחול עליה הסדר נפרד.

לסעיף 75(ב) המוצע

מוצע לקבוע בסעיף 75(ב) המוצע, כי נאמנות נהנה תושב ישראל תפוצל לנאמנות קרובים ולנאמנות שאינה נאמנות קרובים, המוסדרת בסעיף קטן (ג) המוצע. נאמנות קרובים היא נאמנות שבה מתקיימים בין כל היוצרים בה לבין כל הנהנים תושבי ישראל יחסי קרבה מדרגה ראשונה, כאמור בפסקה (1) של סעיף קטן (ב) המוצע (בן זוג, הורים, הורי הורים, ילדים, ונכדים), או שמתקיימים יחסי קרבה מדרגה שאינה ראשונה, כאמור בפסקאות (1) או (2) של ההגדרה "קרוב" בסעיף 88 לפקודה, ופקיד השומה שוכנע כי הנאמנות הוקמה בתום לב וכי הנהנה לא נתן תמורה בעד זכותו בנכסי הנאמנות.

על נאמנות נהנה תושב ישראל שאינה נאמנות קרובים כאמור יחולו ההוראות החלות על נאמנות תושבי ישראל, בהתאמות המפורטות להלן. על נאמנות נהנה תושב ישראל שהיא נאמנות קרובים יחול הסדר מיסוי מיוחד כמפורט להלן.

(א) יראו את החלוקה שאינה של הקרן, כאילו נעשתה לפני חלוקת הקרן;

(ב) נעשתה החלוקה לכמה נהנים, יראו כאילו חלוקת הקרן לנהנה תושב ישראל נעשתה בהתאם לחלקו היחסי בחלוקה;

(2) על אף הוראות פסקה (1) הנאמן רשאי לבחור, בהודעה שיגיש לפקיד השומה בתוך 30 ימים מיום הקמת הנאמנות או מיום צירופו לראשונה של נהנה תושב ישראל לנאמנות, לפי המאוחר, כי הכנסת הנאמנות המיועדת לחלוקה לנהנה תושב ישראל, כפי שיפרט בהודעתו, תחויב במס בשנת המס שבה הופקה או נצמחה, כהכנסה של תושב ישראל, ויחול עליה מס בשיעור של 25%; שולם המס כאמור על הכנסת הנאמנות המיועדת יהיה חלק החלוקה בגובה ההכנסה המיועדת פטור מהמס כאמור בפסקה (1) במועד החלוקה; הודיע הנאמן על בחירה כאמור, לא יוכל לחזור בו כל עוד הנאמנות היא נאמנות קרובים.

(ה) נאמנות יחשב לנאמנות נהנה תושב ישראל בין אם היא נאמנות הדירה ובין אם היא נאמנות בלתי הדירה.

(1) לעניין הוראות חלק ה', בהקניה לנאמן בנאמנות נהנה תושב ישראל יראו את הנכס כאילו הועבר במישרין מהיוצר לנהנה.

(2) היתה הנאמנות לנאמנות נהנה תושב ישראל לאחר שנהנה אחד בה היה לתושב ישראל לראשונה, לתושב חוזר ותיק או לתושב חוזר כאמור בסעיף 14(א) או (ג) (בסעיף קטן זה – נהנה זכאי), יחולו על הכנסת הנהנה ההוראות לפי סעיפים 14(א) או (ג), לפי העניין.

ד ב ר י ה ס ב ר

תחויב במס בשנת המס שבה הופקה או נצמחה, שאז תהיה חייבת הכנסה זו במס בשיעור של 25%. היה והנאמן בחר באפשרות זו, ושילם את המס, חלק ההכנסה ששולם עליו מס, יהיה פטור בחלוקה.

לסעיף 75(וה) המוצע

מוצע, כי בדומה לנאמנות תושבי ישראל, נאמנות נהנה תושב ישראל יחשב לכוזו בין אם היא נאמנות הדירה ובין אם היא נאמנות בלתי הדירה.

לסעיף 75(ו1) המוצע

מוצע לקבוע, כי לעניין הוראות חלק ה' לפקודה, בהקניה לנאמן בנאמנות נהנה תושב ישראל יראו את הנכס כאילו הועבר במישרין מהיוצר לנהנה, כלומר המיסוי שיחול הוא המיסוי שהיה חל לולא היתה הנאמנות קיימת.

לסעיף 75(ז2) המוצע

מוצע, כי אם היתה הנאמנות לנאמנות נהנה תושב ישראל לאחר שנהנה אחד בה היה לתושב ישראל לראשונה, לתושב חוזר ותיק או לתושב ותיק, כאמור

של 30%, הגבוה משיעור מס של 25% החל במיסוי נהנה ישראלי בנאמנות תושבי ישראל, נועד לפצות על דחיית המס הניתנת לנאמנות קרובים ממועד הפקת ההכנסה למועד החלוקה. עוד מוצע לקבוע, כי אם הוכיח הנאמן כי החלוקה לנהנה, כולה או חלקה, היא של נכס שאילו היה מועבר מהנאמן לנהנה במישרין היה פטור ממס (קרי, קרן), תהיה החלוקה של אותו נכס פטורה ממס. תכליתה של הוראה זו למנוע מצב שבו תמוסה חלוקה מקרן הנאמנות, אשר דומה, במהותה, למתנה מהיוצר לנהנה. לעניין זה, תחול חזקה כי החלוקה שאינה של הקרן נעשתה קודם, וכי החלוקה בוצעה באופן יחסי (פרו רטה) לפי חלקו של הנהנה בנאמנות.

לפסקה (2)

מוצע, כי על אף הוראות פסקה (1) של סעיף 75(ד) המוצע, הנאמן יוכל לבחור, בהודעה שיגיש לפקיד השומה בתוך 30 ימים מיום הקמת הנאמנות או מיום צירופו לראשונה של נהנה תושב ישראל לנאמנות, לפי המאוחר, כי הכנסת הנאמנות המיועדת לחלוקה לנהנה ישראלי

(ח) נפטר אחד היוצרים בנאמנות נהנה תושב ישראל, תהפוך הנאמנות לנאמנות תושבי ישראל מיום הפטירה ואילך; ואולם על אף האמור בסעיף 75(ב) בנאמנות כאמור יראו את הכנסת הנאמן כהכנסתו של הנהנה ואת נכסי הנאמן כנכסי הנהנה.

(ט) חדלה נאמנות להיות נאמנות קרובים שחלות עליה הוראות סעיף קטן (ד)(1) והפכה לנאמנות נהנה תושב ישראל שאינה נאמנות קרובים או לנאמנות מסוג אחר כאמור בפרק זה, יחולו על חלוקת שמקורן ברווחים שהופקו לפני היום שבו חדלה הנאמנות להיות נאמנות קרובים, לנהנה שהיה תושב ישראל במועד הפקת אותם רווחים, הוראות סעיף קטן (ד)(1), בשינויים המחויבים, ויראו כל חלוקה כאילו מקורה ברווחים שהופקו לפני היום האמור, אלא אם כן הוכח אחרת. (י) המנהל רשאי לקבוע טפסים לעניין סעיף זה וכן הוראות לעניין אופן חישוב חלק הקרן בחלוקה.”;

(30) בסעיף 75 ט –

(א) במקום כותרת השוליים יבוא “נאמנות תושבי חוץ”;

(ב) בסעיף קטן (א), במקום הרישה עד המילים “תושבי חוץ, או” יבוא “נאמנות תושבי חוץ היא נאמנות”;

(ג) בסעיפים קטנים (א) עד (ג), בכל מקום, במקום “יוצר תושב חוץ” יבוא “תושבי חוץ”;

(31) בסעיף 75(א)(3), בסופו יבוא “לעניין זה יראו יוצר תושב ישראל גם יוצר שבמועד פטירתו היה תושב ישראל”;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 75(ט) המוצע

מוצע, כי אם חדלה נאמנות להיות נאמנות קרובים, יחולו על חלוקת שמקורן ברווחים שהופקו לפני היום שבו חדלה להיות נאמנות כאמור הוראות סעיף 75(ד)(1) המוצע, בשינויים המחויבים.

לפסקה (30)

כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 75(24), מוצע לקבוע לגבי נאמנות יוצר תושב חוץ, כי היא תהיה נאמנות שבשנת המס כל יוצריה וכל הנהנים בה הם תושבי חוץ, שאז ימשיך ויחול הפטור ממס הקיים בחוק כיום.

לפסקה (31)

לאור תיקון ההגדרה “תושב ישראל” ומחיקת הסיפה שלפיה יראו כתושב ישראל גם את מי שבמועד פטירתו היה תושב ישראל, מוצע לקבוע כי בנאמנות נהנה תושב חוץ, יראו כיוצר תושב ישראל גם יוצר שבמועד פטירתו היה תושב ישראל. תיקון זה נועד להביא לכך ששינוי הגדרת תושב ישראל בסעיף 75 לפקודה לא יביא לשינוי הדין הקיים ביחס לנאמנות נהנה תושב חוץ.

בסעיף 14(א) או (ג), יחולו על הכנסת הנהנה ההקלות במס הניתנות לתושבים אלה.

לסעיף 75(ח) המוצע

לפי הוראות החוק ערב תיקונו המוצע, ההגדרה “תושב חוץ” שבסעיף 75 לפקודה קובעת כי תושב חוץ הוא לרבות יוצר שבמועד פטירתו היה תושב חוץ. הגדרה זו מביאה לתוצאה בעייתית ולפיה הסדר המס המיוחד הקבוע בחוק לנאמנות שבה היוצר הוא תושב חוץ מקובע לעולם. לכן מוצע לבטל את הגדרת “תושב חוץ” בסעיף 75 הקובעת כי יוצר תושב חוץ ייחשב ככזה גם לאחר מותו.

בהמשך לשינוי זה, מוצע לקבוע הסדר לגבי סיווג נאמנות נהנה תושב ישראל לאחר מות היוצר תושב חוץ. מוצע, כי אם נפטר אחד היוצרים בנאמנות נהנה תושב ישראל, תהפוך הנאמנות לנאמנות תושבי ישראל מיום הפטירה ואילך, ואולם בדומה לאמור בסעיף 75(ג) המוצע לגבי נאמנות שאינה נאמנות קרובים, ובשונה מנאמנות תושבי ישראל, יראו את הכנסת הנאמן כהכנסתו של הנהנה כדי שלא ליתן פטור ממס להכנסות הנהנה הישראלית.

- (32) בסעיף 75ד(א), במקום "נאמנות יוצר תושב חוץ" יבוא "נאמנות תושבי חוץ";
- (33) בסעיף 75טו(ה), במקום "בנאמנות יוצר תושב חוץ" יבוא "בנאמנות תושבי חוץ";
- (34) בסעיף 75טזו(ג)1), במקום "בנאמנות יוצר תושב חוץ" יבוא "בנאמנות תושבי חוץ";
- (35) סעיף 75טז – בטל;
- (36) בסעיף 75יח(4), במקום "נאמנות יוצר תושב חוץ" יבוא "נאמנות תושבי חוץ";
- (37) בכותרת פרק שביעי ובסעיף 87א, במקום "עד 2011" יבוא "עד 2013";
- (38) בסעיף 92 –
- (א) בסעיף קטן (א)4(ב), במקום "25%" יבוא "26.5%";
- (ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "בסעיפים 131 ו-132" יבוא "או 133";
- (39) בסעיף 96, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:
- "(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לגבי רווח הון ממכירת נכס שהוא אחד מאלה:
- (1) רכב נוסעים פרטי כהגדרתו בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961⁵⁰, ששימש להחכרה או להשכרה אחרת;

ד ב ר י ה ס ב ר

- לפסקאות (32) עד (34) ו-(36)**
- כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 40(24), הואיל ולפי התיקון המוצע הדגש אינו על מבחן היוצר, אלא על היוצר והנהגה, בדומה לנאמנות תושבי ישראל, ועל מנת למנוע הטעיה, מוצע לשנות את שמה של נאמנות יוצר תושב חוץ ל"נאמנות תושבי חוץ".
- לפסקה (35)**
- כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 40(47) מוצע לקבוע, בסעיף 131(א)5(ב) לפקודה, חובת דיווח על נהגה שקיבל חלוקה מנאמן, גם אם אינה חייבת במס בישראל. לאור האמור, מתייתר הצורך בסעיף 75טז לפקודה, ועל כן מוצע לבטלו. וזה נוסחו של סעיף 75טז שמוצע לבטלו:
- "3175. (א) נהנה תושב ישראל שקיבל מנאמן בחלוקה נכס שאינו כסף, גם אם החלוקה אינה חייבת במס בישראל, חייב בהגשת הודעה למנהל עד יום 30 באפריל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה היתה החלוקה כאמור, ואולם אם חלה על הנהגה חובה להגיש דוח לפי סעיף 131 – במועד הגשת הדוח.
- (ב) הודעה כאמור בסעיף קטן (א) תוגש בטופס שקבע המנהל, והנהגה יפרט בה את פרטי הנכס שקיבל בחלוקה ואת מועד החלוקה".
- לפסקה (37)**
- מוצע להאריך את אי-תחולתו של תקן חשבונאות מס' 29, בקביעת ההכנסה החייבת, עד לשנת המס 2013.
- לפסקה (38)**
- לפסקה (38)
- לפסקת משנה (א)**
- מוצע להתאים את הוראות סעיף 92(א)4(ב) לשינוי בשיעור מס החברות המוצע בסעיף 126(א), כך שגם חברה תוכל לקזו הפסד הון כנגד הכנסה מריבית או מדיבידנד בשל ניירות ערך אחרים, הכנסה אשר חבה אצל חברה בשיעור מס חברות.
- לפסקת משנה (ב)**
- סעיף 92(א)3 לפקודה קובע כי הפסד הון שהיה לאדם מחוץ לישראל, יותר בקיזוז בתנאים הקבועים בסעיף 92(ב) קובע כי תנאי להתרת ההפסד בקיזוז בשנים הבאות הוא הגשת דוח לפקיד השומה לשנת המס שבה נוצר ההפסד, כאמור בסעיפים 131 ו-132 לפקודה, אשר קובעים את החובה להגשת דוח כאמור ואת המועד להגשתו. במקביל, סעיף 29 לפקודה קובע את דרך הקיזוז של הפסד שהיה לאדם מחוץ לישראל. סעיף 29(5) לפקודה קובע כי הפסד שמקורו מחוץ לישראל יותר בקיזוז רק אם הוגש דוח לשנת המס שבה נוצר ההפסד, כאמור בסעיפים 131 ו-132 לפקודה.
- הואיל ובמקרים רבים ניתנת ארכה להגשת דוח כאמור, מוצע להתיר קיזוז כאמור אם הוגש דוח שהמועד להגשתו נדחה בידי פקיד שומה בהתאם לסעיף 133 לפקודה.
- לפסקה (39)**
- סעיף 96 לפקודה מאפשר לדחות את רווח ההון ממכירת נכס בר פחת אם נרכש נכס חלופי, וזאת בהתקיים

⁵⁰ ק"ת התשכ"א, עמ' 1425.

(2) זכות במקרקעין המצויים מחוץ לישראל;

(3) נכס שנמכר במכירה רעיונית כאמור בסעיף 100א1;

(40) בסעיף 97(33), בפסקה (2), במקום "הם זכויות במקרקעין או זכויות באיגוד מקרקעין" יבוא "מקורו באחד או יותר מאלה:

(א) זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין כהגדרתן בסעיף 1 ולרבות כל זכות אחרת במקרקעין כמשמעותה בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969⁵¹;

(ב) זכות שימוש במקרקעין או בכל נכס המחובר למקרקעין;

(ג) זכות לניצול משאבי טבע בישראל;

(ד) זכות לפירות ממקרקעין הנמצאים בישראל⁵²;

ד ב ר י ה ס ב ר

הסייג האמור חוקק כדי לשמור את זכויות המיסוי של מדינת ישראל כמדינת מקור במקום שנהוג לעשות כן בדין הבינלאומי בכלל, ובהתאם לאמנת המודל של ארגון ה-OECD (להלן – אמנת המודל) בפרט.

לפי סעיף 6(2) לאמנת המודל, "למונח "מקרקעין" תהיה המשמעות שיש לו לפי דיני המדינה המתקשרת שבה נמצאים המקרקעין הנדונים. בכל מקרה, יכלול המונח נכסים הנלווים אל מקרקעין, משק חי וציוד המשמשים בחקלאות וייעור, זכויות שחלות עליהן הוראות החוק הכללי הדין במקרקעין, זכות ההנאה מפירות מקרקעין וזכויות לתשלומים משתנים או קבועים כתמורה בעד ניצול, או הזכות לנצל, מרבצי מחצבים, מקורות ואוצרות טבע אחרים; ספינות, סירות, וכלי טיס לא ייראו כמקרקעין".

מכאן, שהגדרת מקרקעין באמנת המודל רחבה מהגדרת מקרקעין בסעיף 97(33)(2), וכוללת מקרקעין כמשמעותו בדין הכללי, משק חי וציוד המשמש בחקלאות, זכות להנאה מפירות המקרקעין, וזכויות לתשלומים משתנים או קבועים כתמורה בעד ניצול, או הזכות לנצל, מרבצי מחצבים, מקורות ואוצרות טבע אחרים.

לאור האמור, סעיף 6 לאמנת המודל, שומר את זכות המיסוי למדינת המקור (במקרה זה ישראל) גם ביחס למימוש זכות שאינה מגיעה כדי "זכות במקרקעין" לפי חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969 (להלן – חוק המקרקעין). אלא היא מוגבלת לזכות להנאה מפירות המקרקעין ולזכות לניצול משאבי טבע.

לפיכך, מוצע לתקן את סעיף 97(33)(2) לפקודה, כך שהוראות פסקה (1) לא יחולו גם על רווח הון במכירת נייר ערך של חברה שעיקר שווייה של הנכסים שהיא מחזיקה מקורו בזכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין כהגדרתן בסעיף 1 לפקודה, ולרבות כל זכות אחרת במקרקעין כמשמעותה בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, זכות שימוש במקרקעין או בכל נכס המחובר למקרקעין, זכויות לניצול משאבי טבע בישראל, וכן זכות לפירות ממקרקעין הנמצאים בישראל.

תנאי הסעיף. סעיף 27 לפקודה מתיר, בתנאים מסוימים הקבועים בו, ניכוי מיוחד בגין חילוף מכוונות וציווד, למעט רכב מנועי פרטי. מוצע לתקן את סעיף 96 לפקודה ולהחריג מתחולתו כלי רכב פרטיים, בדומה לאמור בסעיף 27 לפקודה, ששימשו להחכרה או להשכרה אחרת. עוד מוצע להחריג מתחולת הסעיף האמור מקרקעין בחוץ לארץ ונכס שנמכר במכירה רעיונית אגב חלוקת נכסי שערון, כמפורט להלן בדברי הסבר לסעיף 40(41).

מטרת התיקון האמור לעניין רכב מנועי פרטי היא למנוע את דחיית רווח ההון בגין חילוף כלי רכב מנועי פרטי כהגדרתו בתקנות התעבורה, ששימש להחכרה או להשכרה אחרת. זאת הואיל והשימוש בסעיף 96 לפקודה לחילוף רכבי השכרה או החכרה (ליסינג) נעשה במקרים רבים לצורך החלפת צייר רכב שלמים, אשר מכירתם מהווה למעשה מלאי שנמכר, כאשר לא לכך כיוון הסעיף.

מכיוון שסעיף 96 האמור לא נועד, לפי תכליתו, לעודד חילוף מקרקעין בחוץ לארץ, וודאי שלא נועד ליצור לגבי מקרקעין בחוץ לארץ הסדר מיטיב יותר מזה הקיים לגבי מקרקעין בישראל, שאינם זכאים לחילוף לפי חוק מיסוי מקרקעין, מוצע להחריג מתחולת הסעיף מקרקעין בחוץ לארץ. בהמשך לאמור יוצין כי הגדרת "נכס" בסעיף 88 לפקודה ממעטת זכות במקרקעין בישראל, ומכאן שחילוף מקרקעין בישראל מלכתחילה לא יכול היה להיכנס לגדרי סעיף 96 לפקודה.

לפסקה (40)

סעיף 97(33) לפקודה קובע כי תושב חוץ פטור ממש רווח הון במכירת נייר ערך של חברה תושבת ישראל, או במכירת זכות בחבר בני אדם תושב חוץ שעיקר נכסיו הם זכויות, במישרין או בעקיפין, בנכסים הנמצאים בישראל. סעיף 97(33)(2) לפקודה קובע כי הפטור האמור לא יחול במכירת נייר ערך של חברה, שביום רכישתו ובשנתיים שקדמו למכירתו, עיקר שווייה של הנכסים שבהם מחזיקה החברה, במישרין או בעקיפין, הם זכויות במקרקעין או זכויות באיגוד מקרקעין.

⁵¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

"חלוקה מרווחי 100א.1 (א) בסעיף זה -

"חלוקת רווחי שערור" - חלוקת דיבידנד מרווחי שערור;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (41)

הקבועים בסעיפים 100 ו-100א לפקודה, הוא כי רווח הון נוצר במועד שבו "יצא הנכס מרשותו של אדם". כלומר, עליית הערך של הנכס במהלך השנים לא תהא חייבת במס אלא במועד מימוש הנכס בפועל. בהתאם לעיקרון זה, יתכן שיהיה פער זמני משמעותי בין רישום הרווח מעליית ערכו של הנכס לצורכי חשבונאות לבין רישום הרווח לצורכי מס ותשלום המס בהתאם.

עיקרון נוסף בפקודה הוא "עקרון המיסוי הדור שליבי", ולפיו בשלב הראשון, תאגידים בישראל, למעט חריגים שלגביהם נקבעו הוראות מיוחדות, חייבים במס חברות לפי שיעור המס הקבוע בסעיף 126(א) לפקודה על הכנסתם החייבת (למעט הכנסות לגביהן קיים פטור בדיני המס), ובשלב השני, בעת חלוקת רווחי התאגיד לבעלי המניות כדיבידנד, יהיה הדיבידנד חייב במס נוסף לפי סעיף 125ב לפקודה בשיעור של 25% או 30%, אם מדובר בבעל מניות מהותי כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה. בהתאם לשיטת המיסוי הדרוש שליבי, דיבידנדים בין-חברתיים שמקורם בהכנסות שהופקו בישראל על ידי תאגידים החייבים במס חברות, לא יהיו חייבים במס נוסף, וזאת בהתאם להוראות סעיף 126(ב) לפקודה, והם יחויבו במס בשלב השני רק בעת חלוקתם לבעלי המניות הסופיים - יחידים, תושבי חוץ ותאגידים מיוחדים, שלא חל לגביהם ההסדר הקבוע בסעיף 126(ב) לפקודה.

לפי שיטת המיסוי הדרוש שליבי שיעור המס האפקטיבי החל על יחיד שהוא בעל מניות מהותי, הפועל באמצעות תאגיד החייב במס חברות (כלומר מס החברות החל על ההכנסה החייבת יחד עם המס החל על הדיבידנד המחולק מאותה הכנסה) יהיה שקול לשיעור המס השולי הגבוה לפי סעיף 121 לפקודה שהיה חל על הכנסתו החייבת אילו לא היה פועל באמצעות התאגיד כאמור.

בהתאם לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - חוק החברות), דיבידנד הוא "כל נכס הניתן על ידי החברה לבעל מניה מכוח זכותו כבעל מניה, בין במזומן ובין בכל דרך אחרת, לרבות העברה ללא תמורה שוות ערך ולמעט מניות הטבה". על חלוקת דיבידנד לעמוד בכללי החלוקה הקבועים בסעיף 302 לחוק האמור, שלפיו חלוקה מתוך רווחי החברה (מבחן הרווח) היא חלוקה מותרת, אם לא קיים חשש סביר שהחלוקה תמנע מן החברה את היכולת לעמוד בחביותיה הקיימות והצפויות (מבחן יכולת הפירעון). רווחיה של החברה בהתאם לאותו סעיף הם, בין השאר, סכומים הכלולים בהון העצמי של החברה ושמקורם ברווח הנקי שלה כפי שנקבע על פי כללי חשבונאות מקובלים הכוללים, כאמור לעיל, את תקני ה-IFRS. תחולת תקני ה-IFRS מאפשרת מצבים שבהם החברה רשאית לחלק דיבידנד שלא מתוך הרווחים הממומשים, אלא למשל

תקני דיווח בין-לאומיים (IFRS) (להלן - תקני ה-IFRS) כוללים בחלק מהמקרים הוראות בדבר אפשרות להערכת שווי של נכסים לפי מודל הערכה מחדש, קרי מדידה לפי שווי ההוגן של הנכס (הסכום שבו ניתן להחליף נכס, בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון שאינם קשורים, הפועלים בצורה מושכלת). במקרים שבהם בחר תאגיד להעריך את הנכס הנמכר בידו לפי שווי ההוגן, יזקף ההפרש שבין עלות הנכס לבין שווי ההוגן לרווח והפסד או לקרן הון, לפי סוג הנכס (להלן - רווחי שערור).

משמעות רישום הנכסים לפי שווי הוגן היא הכרה בעליית ערכו של הנכס כרווח וזאת בלי שהנכס נמכר בפועל. כך למשל, בהתאם להוראות תקן IAS 39, שינוי בשווי ההוגן של ניירות ערך המוחזקים למטחן יזקף לרווח והפסד של התאגיד בעוד שההפרשים בגין ניירות ערך שהתאגיד סיווגם בקבוצת "זמינים למכירה", יזקפו לקרן הון. בנוסף, בהתאם לתקן IAS 40, הפרשים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה יזקפו בכל שנה לרווח והפסד, ובהתאם לתקן IAS 16 הפרשים בשווי ההוגן של נדל"ן המשמש את התאגיד כרכוש קבוע יזקפו לקרן הון.

לפי תקן חשבונאות מס' 29 בדבר אימוץ תקני דיווח בין-לאומיים (IFRS) (להלן - תקן מס' 29), יחולו הוראות תקני ה-IFRS, ובכללן הוראות בדבר רישום נכסים בהתאם לשוויים ההוגן, על חברות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, ומדווחות לפיו, וכן על חברות פרטיות שבחרו, בהתאם לתקן 29, לערוך את דוחותיהן הכספיים לפי תקני ה-IFRS.

יועו, כי לגבי חברה פרטית שלא עברה ליישום תקני ה-IFRS חלים כללי החשבונאות המקובלים בישראל, לרבות תקני החשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה חשבונאית. בשל העובדה שמרבית תקני החשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה חשבונאית מבוססים על תקני חשבונאות בין-לאומיים, וחלק מהתקנים אימצו מודל הערכה מחדש של נכסים לפי שוויים ההוגן (למשל, "תקן חשבונאות מספר 27 - רכוש קבוע", המבוסס על תקן IAS 16, "תקן חשבונאות מספר 30 - נכסים בלתי מוחשיים", המבוסס על תקן IAS 38 ו"תקן חשבונאות מספר 16 - נדל"ן להשקעה", המבוסס על תקן IAS 40), גם חברות פרטיות אלה ירשמו בחלק מהמקרים את נכסיהן לפי שוויים ההוגן ולא לפי עלותם בפועל, כלומר, יכירו ברווח טרם מכירת הנכס בפועל.

לעומת כללי החשבונאות המתוארים לעיל, שיטת המס בישראל בהקשר לרווח הון מבוססת על עקרון המימוש. הכלל שנקבע בסעיף 88 לפקודה, בכפוף לחריגים

“רווחי שערור” – עודפים שלא נתחייבו במס חברות, מהסוג שקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת; לעניין זה, “עודפים” – סכומים הכלולים בהון העצמי של חברה שאינם הון מניות או פרמיה כהגדרתה בחוק החברות, והכול על פי הדוחות הכספיים המבוקרים או הסקורים שערכה החברה בהתאם לעקרונות חשבונאיים מקובלים.

(ב) ביצעה חברה חלוקה מרווחי שערור, יראו את הנכס שבשלו נרשמו בדוחות הכספים של החברה המחלקת רווחי השערור, כאילו נמכר ביום החלוקה (בסעיף זה – מכירה רעיונית) ונרכש מחדש ביום האמור (בסעיף זה – רכישה רעיונית); על מכירה רעיונית ורכישה רעיונית יחולו הוראות חלק זה בשינויים אלה:

(1) התמורה בשל המכירה הרעיונית תהיה סכום החלוקה המגולמת בתוספת המחיר המקורי של הנכס הנמכר; לעניין זה, “סכום החלוקה המגולמת” – סכום החלוקה מרווחי שערור בתוספת סכום החלוקה מרווחי שערור כשהיא מוכפלת בשיעור מס החברות לפי סעיף 126(א);

ד ב ר י ה ס ב ר

בסכומי כסף המתקבלים בידי בעלי המניות בלא מיסוי השלב הראשון – במס חברות – ובנוסף זוכים לשיעורי מס מוגבלים השמורים לדיבידנדים שמקורם ברווחים שמוסו במישור החברה המחלקת. עמדה זו מנוגדת לעקרון המיסוי הדרוש שבו הוא עיקרון מרכזי בשיטת מיסוי התאגידים הנהוגה בפקודה, ופוגעת בו.

יובהר, כי עצם רישום השערור אינו משנה את מצב החברה אלא הוא רישומי בלבד ואין בו כדי ליצור אירוע מס לפי הדין הקיים. ואולם רישום השערור וחלוקתו בכסף לבעלי מניות החברה שקול למצב שבו הנכס היה ממומש והרווח היה מחולק לבעל המניות כדיבידנד.

לפיכך, מוצע לקבוע, בסעיף 100א1 המוצע, כי כאשר חברה מחלקת רווחי שערור, כהגדרתם באותו סעיף, לבעלי המניות, יראו את הנכס שבגיניו נרשמו רווחי השערור בדוחות הכספיים של החברה המחלקת, כאילו נמכר על ידי החברה מחלקת הרווחים כאמור ביום החלוקה, ובהתאם יחולו על המכירה הרעיונית האמורה ההוראות הרלוונטיות בחלק ה' לפקודה, כאשר התמורה בשל המכירה הרעיונית תהיה סכום החלוקה המגולמת בתוספת המחיר המקורי של הנכס הנמכר. הוראה זו מטרתה “לחלץ” את רווח ההון מהמכירה הרעיונית כפי שהיה אילו היתה החברה מוכרת את הנכס בפועל ומחלקת דיבידנד לבעלי המניות לאחר תשלום מס חברות.

בנוסף, כדי למנוע כפל מס בעת מכירת הנכס בפועל, מוצע לקבוע כי במקביל לאירוע המכירה של הנכס, יראו

מתוך קרנות הון שמקורן ברווחי שערור שנרשמו כנגד קרן הונית ולא כנגד רווח והפסד.

בהתאם למפורט לעיל, רווחי שערור (בין שנרשמו כנגד רווח והפסד ובין שנרשמו כנגד קרן הון) הם רווחים חשבונאיים שלא שולם בגינם מס חברות בשלב הראשון של המיסוי הדרוש-לבי. יודגש, כי בשונה מהפרשי עיתוי רגילים בין רווח לצורכי חשבונאות לבין רווח לצורכי מס (כגון הפרשי פחת), רווחי שערור הם הפרשים שבשל טיבם, ישולם בגינם מס רק לאחר שנים ארוכות, בעת מימוש נכס ההון.

נוסף על כך, דיני החברות רואים ברווחי שערור רווחים הראויים לחלוקה כדיבידנד, וכאמור, אם החברה עומדת בהגדרה “חלוקה” בחוק החברות, היא אף לא נזקקת לאישור בית משפט לצורך חלוקתם. בהתאם לכך, ועל אף שמדובר ברווח רעיוני בלבד, חברות ובעלי השליטה בהן אינם מחכים למימוש הנכסים בפועל ומחלקים את הרווחים שמקורם בשערור כדיבידנד, תוך לקיחת הלוואות לשם כך.

ההסדר המוצע נועד להתמודד עם הטענה שלפיה לצורכי מס, חלוקת דיבידנד מרווחי שערור זהה לחלוקת דיבידנד מרווחים אחרים, ששולם בגינם מס חברות בשלב הראשון. לפי עמדה זו, יחיד המקבל דיבידנד שמקורו ברווחי שערור חייב במס בשיעור המס הקבוע בסעיף 125ב לפקודה (קרי 25% או 30%) ואילו חברה פטורה ממס בשל הוראות סעיף 126(ב) לפקודה. כלומר, מדובר

(2) נמכר הנכס לאחר המכירה והרכישה הרעיונית (בסעיף זה – מכירת הנכס בפועל), יראו את יום החלוקה מרווחי השערוך כאמור ברישה כיום רכישה חדש של הנכס ומחירו המקורי יהיה התמורה כאמור בפסקה (1):

(42) בסעיף 119 א –

(א) בסעיף קטן (א)(2), אחרי "העביר את פעילותו" יבוא "למי שהוא, במישרין או בעקיפין, בעל השליטה בו, או" ובמקום "מהחבר האחר" יבוא "מבעל השליטה או מהחבר האחר, לפי העניין";

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "העביר את נכסיו" יבוא "או את פעילותו", אחרי "ממי שקיבל את הנכסים" יבוא "או הפעילות" ואחרי "שבה הועברו הנכסים" יבוא "או הפעילות";

(ג) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא ", ואולם אם הועברה פעילות של חבר בני אדם אל חבר בני אדם אחר כאמור בסעיף קטן (א)(2) וסבר פקיד השומה כי אחת ממטרותיה העיקריות של ההעברה היא הימנעות מתשלום מס, רשאי פקיד השומה לראות בחבר האחר כחליפו של החבר המעביר, ולחייבו בכל חוב המס של החבר המעביר";

(43) בסעיף 120א, בהגדרה "הנחות סוציאליות", המילים "הסכומים הנקובים בסעיף 47" – יימחקו;

(44) בסעיף 121 –

ד ב ר י ה ס ב ר

הפעילות. מוצע לקבוע, כי ההוראות הקבועות בסעיף האמור יחולו גם על בעל שליטה המעביר פעילות לחברה ועל חברה המעבירה פעילות לבעל השליטה, זאת, כדי לכלול בגדר הסעיף גם העברות מסוגים נוספים ובכך למנוע דרכים נוספות להברחת נכסים.

לפסקת משנה (ג)

סעיף 119א(ג) לפקודה קובע סייג שלפיו לא יגבו ממי שקיבל את הנכסים או הפעילות יותר משווי הנכסים או הפעילות שקיבל בלא תמורה או מההפרש בין התמורה החלקית ששילם לבין שווי הנכסים או הפעילות. כדי להתמודד עם תופעת "גלגול חברות", שפירושה פתיחת חברה, צבירת חובות ופתיחת חברה חדשה אשר זהה במהותה ופעילותה לחברה הקודמת, וכל זאת תוך התחמקות מתשלום החובות של החברה הישנה, מוצע לקבוע, כי במקרים שבהם הועברה פעילות של חבר בני אדם אל חבר בני אדם אחר שיש בו, במישרין או בעקיפין, אותם בעלי שליטה או קרוביהם, ופקיד השומה סבר כי אחת ממטרותיה העיקריות של ההעברה היא הימנעות מתשלום מס, יהיה פקיד השומה רשאי לראות בחבר האחר כחליפו של החבר המעביר, ולחייבו בכל חוב המס של החבר המעביר.

לפסקה (44)

מוצע לתקן את סעיף 121 לפקודה הקובע את שיעורי המס על יחיד, כך ששיעור המס יעלה ב-1.5% לגבי כל

נכס כאילו נרכש מחדש על ידי החברה המחלקת ביום החלוקה, ומחירו המקורי החדש יהיה התמורה שנקבעה לגבי המכירה. לאחר מכן יחולו על החברה ועל הנכס הנרכש מחדש הוראות הפקודה הרגילות. יובהר, כי הסדר זה יחול גם על חלוקת רווחי "אקוויטי" על ידי החברה, שנרשמו בשל שערוך שבוצע בחברת בת, כאשר הנכס הנמכר בגין החלוקה בחברה המחלקת, יהיה מניות החברה הבת.

כאמור, לנכס שנמכר מחדש במסגרת התיקון המוצע, ייקבע מחיר מקורי חדש ויחולו ההוראות הרגילות, קרי אם מדובר בנכס בר פחת, לפי תקנות הפחת יחולו ההוראות גם לגבי הנכס האמור. סעיף 96 לפקודה מאפשר דחייה של רווח ההון במקרה של חילוף נכסים. הואיל ובמקרה של רווחי שערוך מדובר במכירה ורכישה מחדש של אותו נכס, באופן רעיוני בלבד ובעקבות חלוקת רווחים לבעלי המניות, מוצע לקבוע כי הוראות סעיף 96 האמור לעניין חילוף נכסים לא יחולו במקרה זה.

לפסקה (42)

לפסקאות משנה (א) ו-(ב)

סעיף 119א לפקודה קובע, כי במקרה שבו חברה בעלת חוב, העבירה לחברה אחרת פעילות בלא תמורה או בתמורה חלקית, בלי שנותרו בחברה אמצעים לכיסוי החוב, וחברה זו נשלטת בידי אותם בעלי שליטה, במישרין או בעקיפין, ניתן לגבות את החוב מהחברה שקיבלה את

(א) בסעיף קטן (א) –

- (1) בפסקה 1, במקום "31% יבוא" "32.5%";
- (2) בפסקה 2, במקום "34% יבוא" "35.5%";
- (3) בפסקה 3, במקום "48% יבוא" "49.5%";

(ב) בסעיף קטן (ב)1 –

- (1) בפסקת משנה (א), במקום "10% יבוא" "11.5%";
- (2) בפסקת משנה (ב), במקום "14% יבוא" "15.5%";
- (3) בפסקת משנה (ג), במקום "21% יבוא" "22.5%";
- (4) בפסקת משנה (ד), במקום "31% יבוא" "32.5%";

(45) בסעיף 124ב, במקום "25% יבוא" "30%";

(46) בסעיף 126א, במקום "25% יבוא" "26.5%";

(47) בסעיף 131 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (ב5), אחרי פסקת משנה (4) יבוא:

- "(5) נהנה שקיבל חלוקה מנאמן, גם אם אינה חייבת במס בישראל; הוראות פסקה זו לא יחולו על חלוקה של נכס שמקורו אינו בישראל לנהנה בנאמנות תושבי חוץ, לנהנה בנאמנות נהנה תושב חוץ או לנהנה בנאמנות לפי צוואה שכל הנהנים בה הם תושבי חוץ;
- (6) נאמן בנאמנות נהנה תושב ישראל שחל עליה סעיף 75(ד)2";
- (2) בפסקה (ד5), במקום הסיפה החל במילה "פעולה שנקבעה" יבוא "פעולה החייבת בדיווח כהגדרתה בסעיף קטן (ז)";
- (3) בפסקה (6), במקום "לפי פסקאות (1) עד (5)" יבוא "לפי סעיף קטן זה";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (א)1 ו-3)

בהתאם לסעיף 317טז אשר מוצע לבטלו, נהנה תושב ישראל חייב בהודעה לרשות המסים רק על חלוקה של נכס שקיבל מנאמן שאינו כסף, ואינו חייב בהגשת דוח שנתי בשל חלוקה כאמור. הסעיף האמור אינו מאפשר לפקיד השומה לבחון האם מדובר בחלוקה שאינה חייבת במס בישראל.

לאור האמור, מוצע לתקן את סעיף 131א(ב5) לפקודה ולהטיל חובת דיווח על כל נהנה ישראלי שקיבל חלוקה (בכסף או בשווה כסף), גם אם החלוקה מנאמנות אינה חייבת במס בישראל, וזאת ביחס לכל חלוקה החל מכניסת חוק זה לתוקף. נוסף על כך, מוצע להטיל חובת דיווח על נאמן בנאמנות נהנה תושב ישראל שחל עליה סעיף 75(ד)2 המוצע.

עוד מוצע לתקן את נוסחו של סעיף 131א(6) לאור הוספת פסקאות משנה (א5), (ב5), (ג5) ו- (ד5) לאותו סעיף.

המדרגות. זאת, מן הטעמים שצוינו בחלק הכללי להצעת חוק זו.

לפסקה (45)

מוצע לתקן את סעיף 124ב לפקודה הקובע את שיעור המס החל על הכנסה מהימורים, מהגרלות או מפרסים, כך שבמקום שיעור של 25% יעמוד שיעור המס כאמור על 30%, וזאת, מן הטעמים שצוינו בחלק הכללי להצעת חוק זו.

לפסקה (46)

מוצע לתקן את סעיף 126א(א) לפקודה הקובע את שיעור מס החברות, כך שמש החברות יעמוד על שיעור של 26.5%, זאת, מן הטעמים שצוינו בחלק הכללי להצעת חוק זו.

לפסקה (47) – כללי

סעיף 131 לפקודה קובע מי חייב בהגשת דוח לפקיד שומה, כללים לעניין אופן הגשת הדוח ולעניין תוכנו.

- (ב) בסעיף קטן (ב1), במקום הסיפה החל במילים "פעולה שנקבעה" יבוא "פעולה החייבת בדיווח כהגדרתה בסעיף קטן (ז)";
- (ג) בסעיף קטן (ג1)(1), ברישה, במקום "או (4)" יבוא "(4) או (6)";
- (ד) במקום סעיף קטן (ז) יבוא:

"(ז) (1) לעניין סעיף זה, "פעולה החייבת בדיווח" – כל אחת מאלה:

(א) פעולה מסוג שקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת; לעניין זה, "פעולה" – עסקה או אירוע הקשורים להכנסה החייבת של הנישום, להוצאותיו, להפסדיו או לנכסיו, או המשפיעים על הכנסותיו, הוצאותיו, הפסדיו או נכסיו של הנישום לרבות השפעה על שוויים, ולרבות סדרת עסקאות או אירועים כאמור או תום פעילות של הנישום, ולרבות אם חלות לגביהם הוראות חוק מיסוי מקרקעין;

(ב) חריגה מהוראות שפרסמה רשות המסים לעניין פירוש ויישום הוראות הפקודה וחוק מיסוי מקרקעין; הוראות כאמור וכל שינוי בהן יפורסמו באתר האינטרנט של רשות המסים בציון מועד תחילתם.

(2) שר האוצר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן הדיווח על פעולה החייבת בדיווח והיקפו";

(48) סעיף 134ב – בטל;

(49) בסעיף 135(1), פסקת משנה (ב) – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

בדיווח, המוגדרת בפסקת משנה (א) כפעולה מסוג ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, קבע כפעולה החייבת בדיווח, כאשר פעולה מוגדרת באופן רחב יותר מכפי שהיה בסעיף קטן (ז) בנוסחו לפני התיקון המוצע, כעסקה או אירוע הקשורים להכנסה החייבת של הנישום, להוצאותיו, להפסדיו או לנכסיו, או המשפיעים על הכנסותיו, הוצאותיו, הפסדיו או נכסיו של הנישום לרבות השפעה על שוויים, ולרבות סדרת עסקאות או אירועים כאמור או תום פעילות של הנישום, ולרבות אם חלות לגביהם הוראות חוק מיסוי מקרקעין, ובפסקת משנה (ב), כנקיטת עמדה על ידי הנישום ("פוזיציה"), המהווה חריגה מהוראות שפרסמה רשות המסים לעניין פירוש ויישום הוראות הפקודה וחוק מיסוי מקרקעין, כשהוראות כאמור וכל שינוי בהן יפורסמו באתר האינטרנט של רשות המסים בציון מועד תחילתם. על אי-דיווח בגין פעולה כאמור יחול עיצום כספי לפי סעיף 195 לפקודה או קנס גירעון לפי סעיף 191 לפקודה. לעניין זה יובהר כי תקנות מס הכנסה (תכנון מס החייב בדיווח), התשס"ז-2006, אשר הותקנו מכוח סעיף 131(ז) בנוסחו לפני תיקונו בחוק המוצע, ימשיכו לעמוד בתוקפן מכוח אותו סעיף.

לפסקאות (48) ו-(49)

סעיף 134ב לפקודת מס הכנסה, שתחילתו ביום י"א בטבת התשס"ז (1 בינואר 2007) קובע פטור מדיווח ליחיד עולה חדש ולתושב חוזר ותיק (להלן – העולים). הפטור חל על הכנסותיהם של העולים שנצמחו מחוץ לישראל או

לפסקת משנה (א)2 ו-(ב)

בשנים האחרונות גובר בארץ, כמו גם בעולם, השימוש בתכנוני מס אגרסיביים לשם הפחתת חבות המס, באופן שאינו תואם את מטרת המחוקק, כאשר המטרה העיקרית, אם לא הבלעדית של תכנון המס היא הפחתת מס בלתי נאותה או הימנעות מתשלום מס.

במסגרת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005, נוסף לפקודה סעיף 131(א)(ד5), הקובע חובת דיווח בגין פעולה שנקבעה בתקנות לפי סעיף 131(ז) לפקודה כתכנון מס חייב בדיווח. במסגרת התקנות שהותקנו מכוח הסעיף האמור נקבעה רשימה של שלושה עשר תכנוני מס החייבים בדיווח. ברם, רשימה סגורה של תכנוני מס, רחבה ככל שתהיה, לוקה בחסר ואינה משמשת כלי יעיל בידי הרשות לסכל תכנוני מס אגרסיביים. זאת מכיוון שהרשימה היא קבועה, אינה דינמית, אינה תואמת את המציאות המשתנה, ומשמשת פתח מילוט בעבור נישומים כאשר ישנו שינוי בדין או בנסיבות העסקה.

לפיכך מוצע להרחיב את הגדרת פעולה בסעיף 131(ז) לפקודה ולהתאים במקביל את חובת הדיווח בסעיפים 131(א)(ד5) ו-131(ב) בגין פעולה כאמור. עוד מוצע לתקן, בהתאם לתיקון האמור, את סעיף 145א2 לפקודה שעניינו שומה חלקית לעניין תכנון מס החייב בדיווח.

לפסקת משנה (ד)

כאמור לעיל, מוצע להרחיב את הגדרת פעולה בסעיף 131(ז) לפקודה ולקבוע חובת דיווח בגין פעולה החייבת

"חובת דיווח של 141א.א. (א) נותן שירותי מטבע כמשמעותו בסעיף 11ג(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000⁵² (בסעיף זה – נותן שירותי מטבע), דיווח למנהל, במועד שיקבע שר האוצר, על כל פעולה שביצע בסכום של 50,000 שקלים חדשים ומעלה, לרבות פרטי הזיהוי של הצד שעמו התקשר כדי לבצעה, ואם קיים נהנה שאינו הצד שעמו התקשר נותן שירותי המטבע – גם פרטי הזיהוי של הנהנה; לענין זה, "פעולה" – כל אחת מאלה:

(1) המרת מטבע של מדינה אחת במטבע של מדינה אחרת;

ד ב ר י ה ס ב ר

לתושב ישראל כאמור; הוראות סעיף זה לא יחולו על הכנסות שלגביהן ביקש היחיד, לפי הוראות סעיף קטן (א) של סעיף 14, כי לא יחולו הוראות הסעיף הקטן האמור, ולגבי הכנסות שמקורם בכנס שהגיע לידי היחיד בפטור ממס לפי סעיף 97(א)5 – החל ביום י"א בטבת התשס"ז (1 בינואר 2007).

... 135.

(1)ב) על אף הוראות פסקת משנה (א), יחיד שהיה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק, כאמור בסעיף 14(א), לא יהא חייב בהגשת דוח על הונו ונכסיו שמחוץ לישראל, במשך עשר שנים מהמועד שהיה לתושב ישראל כאמור; הוראות פסקת משנה זו לא יחולו על הון ונכסים שלגבי הכנסות שנבעו מהם, כולן או חלקן, ביקש היחיד, לפי הוראות סעיף קטן (א) של סעיף 14, כי לא יחולו הוראות הסעיף הקטן האמור, ועל נכס שהגיע לידי היחיד בפטור ממס לפי סעיף 97(א)5 – החל ביום י"א בטבת התשס"ז (1 בינואר 2007).

לפסקה (50)

במטרה להילחם בהון השחור, להעמיק את גביית המס ולצמצם את תופעת העלמת הכנסות בידי עברייני מס באמצעות פעילותם של נותני שירותים פיננסים מיוחדים, מוצע לקבוע חובת דיווח מיוחדת על האחרונים, כך שנתונים בגין פעילותם ידווחו באופן שוטף לרשות המסים.

לשם כך מוצע להוסיף לפקודה את סעיף 141א שקובע חובת דיווח על נותני שירותי מטבע כמשמעותם בסעיף 11ג(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, רף דיווח של 50,000 שקלים חדשים ומעלה, וכן את מועדי הדיווח, סוג הפעולות שידווחו, פרטי הפעולות, אופן קבלת ואגירת המידע בנושא, לרבות המורשים לשימוש בו, בשים לב לצמצום הפגיעה בפרטיות נושאי המידע, ואופן השימוש במידע הן בפרט האזרחי והן בפרט הפלילי. כמו כן מוצע בסעיף האמור להסמיך את שר האוצר לקבוע תקנות נוספות בנושא.

שמקורן בכנסים מחוץ לישראל, במשך עשר שנים מהמועד שבו עלו לישראל. ההקלות לעולים קובעות פטור ממס להכנסות אלו במשך עשר שנים.

פטור זה עשוי לגרום לכמה בעיות. ראשית, פטור מדיווח על הכנסות שלכאורה פטורות ממס בישראל אינו מאפשר לרשות המסים לבדוק האם אכן ההכנסה שלא דווחה עומדת בכללי הפטור שנקבעו בהטבות לעולים. שנית, הפטור לעולים מקשה על עריכת שומת אמת על הכנסותיהם החייבות במס, בישראל, של העולים בתקופת הפטור. כמו כן, לאחר גמר תקופת הפטור מדיווח צפויים קשיים בעריכת שומת אמת לעולים, ובקביעת סכומי ההכנסות שנצמחו בידיהם לאחר תקופת הפטור. קושי זה צפוי להיווצר משום שבמועד סיום תקופת הפטור, לא ניתן יהיה לעשות בקרה על ההון ההתחלתי של העולים, וכך לא ניתן יהיה לערוך "השוואת הון" נאותה לתקופה שלאחר גמר הפטור.

בנוסף, פטור מדיווח על הכנסות מהווה פגיעה חמורה בסטנדרטים הבינ-לאומיים של שקיפות וחילופי מידע. בענין זה, ישראל נמצאת כעת בהליך ביקורת של הפורום הגלובלי לשקיפות וחילופי מידע, והסוקרים של הפורום ומסרו לרשות המסים, כי פגיעה זו בסטנדרטים צפויה להיות ממצא מרכזי בדוח על ישראל, הדוח על ישראל צפוי להתפרסם במהלך חודש יוני 2013, ובעקבותיו תיאלץ ישראל, ככל הנראה, לבטל ממילא את הפטור. לפיכך מומלץ לעשות זאת בהקדם האפשרי, ולהימנע מפרסום דוח בעייתי כאמור שהשלכותיו חמורות.

לאור האמור לעיל, מוצע לבטל את סעיפים 134 ו-135(ב) לפקודה שבהם מעוגן הפטור, וזאת בתחולה לגבי עולים ותושבים חוזרים שיעלו או ישובו לישראל החל מיום כניסת חוק זה לתוקף. וזה נוסח הסעיפים שמוצע לבטלם:

"134. על אף הוראות סעיף 131, יחיד שהיה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק, כאמור בסעיף 14(א), לא יהא חייב בהגשת דוח כאמור בסעיף 131, לגבי כל הכנסותיו שהופקו או שנצמחו מחוץ לישראל או שמקורן בכנסים מחוץ לישראל, במשך עשר שנים מהמועד שהיה

⁵² ס"ח התש"ס, עמ' 293.

(2) מכירה או פדיון של המחאות נוסעים בכל סוג של מטבע;

(3) קבלת נכסים פיננסיים במדינה אחת כנגד העמדת נכסים פיננסיים במדינה אחרת;

(4) החלפת מטבע;

(5) ניכיון שקים, שטרי חליפין ושטרי חוב;

(6) שירותי ניכיון כהגדרתם בסעיף 7א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981⁵³;

(7) מסירת נכסים פיננסיים כנגד מטבע;

(8) כל פעולה אחרת שקבע שר האוצר בהסכמת שר המשפטים.

(ב) שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים שבהם יראו כמה פעולות המבוצעות בסמיכות אצל אותו נותן שירותי מטבע, כפעולה אחת לצורך חישוב הסכום הקבוע בסעיף קטן (א).

(ג) מידע המפורט ברוח לפי סעיף קטן (א) ייאגר במאגר מידע כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981⁵⁴ (בסעיף זה – חוק הגנת הפרטיות), שהוא מאגר ייעודי, בנפרד מכל מאגר מידע אחר (בסעיף קטן זה – מאגר המידע), לתקופה שיקבע שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים; בתום התקופה האמורה יימחק המידע.

(ד) מאגר המידע ומערך האיסוף וקליטת הדיווחים המקוונים אליו יעוצבו בדרך שתמוזער את הסיכון לפגיעה בפרטיותם של נושאי המידע, בשים לב, ככל האפשר, לחלופות הטכנולוגיות המקובלות.

(ה) המנהל יסמיך מבין עובדי רשות המסים בישראל מורשי גישה למאגר המידע שיהיו אחראים לניהול המאגר, לשימוש במידע שבמאגר ולהעברת מידע מן המאגר למי שרשאים לעשות בו שימוש לפי סעיף קטן (ו); מורשה גישה שהוסמך כאמור (בסעיף זה – מורשה גישה) לא ימלא תפקיד אחר מלבד תפקידו האמור.

(ו) המנהל או מורשה גישה, לא יעשה שימוש במידע כאמור בסעיף קטן (ג) ולא יעבירו לאחר, אלא כמפורט להלן, ואם נדרש:

(1) לעובד רשות המסים בעל סמכויות חקירה, לשם קיומו של הליך פלילי – אם התעורר חשד לביצוע אחת או יותר מהעבירות המפורטות להלן;

(א) עבירה לפי סעיף 220 לפקודה;

⁵³ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

⁵⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

(ב) עבירות לפי סעיף 98(ג2) לחוק מיסוי מקרקעין;

(ג) עבירות לפי סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף;

(2) לפקיד שומה – לצורך שומה כאמור בסעיף 145, אם יש לפקיד השומה יסוד סביר להניח כי לא דווחו הכנסות בסכום העולה על הסכום שקבע שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת; התקבל מידע לצורך שומה כאמור, שיש בו כדי לעורר חשד לעבירה לפי פקודה זו, לפי חוק מס ערך מוסף או לפי חוק מיסוי מקרקעין, רשאי פקיד השומה להעביר את המידע האמור לעובד רשות המסים בעל סמכויות חקירה, לשם קיומו של הליך פלילי.

(ז) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה, תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש אלא לפי הוראות סעיף זה או לפי צו בית משפט.

(ח) המגלה לאחר מידע שהגיע אליו לפי סעיף זה או העושה בו שימוש, בניגוד להוראות סעיף קטן (ז), דינו – מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א3) לחוק העונשין; הגורם ברשלנות לגילוי מידע לאחר, בניגוד להוראות סעיף קטן (ז), תוך הפרת הוראה מההוראות שנקבעו לאבטחת מידע לפי סעיף זה, דינו – מאסר חצי שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א2) לחוק העונשין.

(ט) השר בהסכמת שר המשפטים יקבע הוראות לעניין איסופו של המידע לפי סעיף זה, שמירתו ואבטחתו וכן הוראות לעניין קביעת המורשים לקבל מידע מהמנהל או ממורשה הגישה לפי הוראות סעיף קטן (ז).

(י) שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע כי נותן שירותי מטבע החייב בהגשת דוח לפי סעיף קטן (א), יגיש את הדוח באופן מקוון, ורשאי הוא לקבוע כי החובה תחול לגבי נותני שירותי מטבע מסוימים; נקבעה חובה להגשת דוח מקוון כאמור, רשאי המנהל להורות על דרך הגשת הדוח, ובלבד שהוראות לעניין הגנה על המערכות המשמשות לאיסוף ולעיבוד המידע כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות אצל נותן שירותי המטבע ייקבעו בהתייעצות עם רשם מאגרי מידע כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות; נקבעה חובה להגשת דוח מקוון לפי סעיף קטן זה, יראו את מי שלא הגיש דוח באופן מקוון, לעניין ההוראות לפי פקודה זו, כמי שלא הגיש דוח.”;

(א) בכותרת השוליים, במקום "תכנון מס החייב בדיווח" יבוא "פעולה החייבת בדיווח";

(ב) בסעיף קטן (א), במקום "פעולה שנקבעה לפי סעיף קטן (ז) של הסעיף האמור כתכנון מס החייב בדיווח" יבוא "פעולה החייבת בדיווח כהגדרתה בסעיף קטן (ז) של הסעיף האמור" והמילים "בהתעלם מתכנון המס החייב בדיווח" – יימחקו;

(52) בסעיף 188(א1), במקום "פעולה שנקבעה לפי הסעיף האמור כתכנון מס החייב בדיווח" יבוא "פעולה החייבת בדיווח כהגדרתה בסעיף קטן (ז) של הסעיף האמור";

(53) בסעיף 191 –

(א) במקום סעיפים קטנים (ב) עד (ג) יבוא:

"(ב) נישום שלגביו נקבע גירעון העולה על 50% מהמס שהוא חייב בו ומתקיים אחד מאלה, יהיה חייב בקנס בשיעור של 30% מסכום הגירעון:
(1) הגירעון נובע בשל אחד או יותר מאלה:

(א) הנישום לא דיווח על פעולה החייבת בדיווח כהגדרתה בסעיף 131(ז);

(ב) הנישום פעל בניגוד לעמדה מפורשת ומנומקת של רשות המסים שניתנה לנישום, במסגרת החלטת מיסוי כהגדרתה בסעיף 158 או שומה סופית, בחמש השנים שקדמו להגשת הדוח לפי סעיף 131 או לקביעת שומה לפי סעיף 145(ב), לפי העניין, והנישום לא דיווח, בטופס שקבע המנהל, על כך שפעל בניגוד לעמדה האמורה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקאות (51) ו-(52)

מוצע לתקן את סעיפים 2א145(א) ו-188(א1) לפקודה ולהתאימם לתיקון המוצע לסעיף 131(ז), כנוסחו בסעיף 40(47)(ד) להצעה זו.

לפסקה (53)

הוראות פקודת מס הכנסה וחוק מס ערך מוסף מבוססות על עקרון השומה העצמית, כאשר הנישום מדווח בעצמו על היקף פעילותו החייבת במס. סעיף 191 לפקודה נועד להקטין את התמריץ להימנע מדיווח מלא ומדויק, ובהמשך לכך, להימנע מתשלום מלוא המס על בסיס אותו דיווח, וזאת בשל התחושה שהסיכוי להיתפס נמוך.

הסעיף האמור מטיל קנס על הנישום במקרים שבהם הגירעון (הפער בין המס ששילם נישום לפי השומה העצמית לבין המס שהנישום חייב בו) עולה על 50% מחבות המס של הנישום, בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף. מוצע לעדכן את התנאים להטלת קנס גירעון בפקודה ובחוק מיסוי מקרקעין, ובמקביל לקבוע סעיף זהה בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975.

לאור האמור, מוצע להחליף את סעיפים קטנים (ב) עד (ג) שבסעיף 191 לפקודה, אשר קבועים בהם מבחנים של התרשלות וזדון, אותם מוצע להחליף, ולקבוע במקומם כי

גירעון העולה על 50% מהמס שנישום חייב בו, יהיה חייב בקנס של 30% מסכום הגירעון, וזאת אם הגירעון נובע מאחת מאלה: פעולה החייבת בדיווח כהגדרתה בסעיף 131(ז) לפקודה, הנישום פעל בניגוד לעמדה מפורשת ומנומקת של רשות המסים שניתנה לנישום, במסגרת החלטת מיסוי כהגדרתה בסעיף 158 או שומה סופית, בחמש השנים שקדמו להגשת הדוח לפי סעיף 131 או לקביעת שומה לפי סעיף 145(ב), לפי העניין, והנישום לא דיווח, בטופס שקבע המנהל, על כך שפעל בניגוד לעמדה האמורה, או שמדובר בתכנון מס שנקבע לגביו כי הוא מהווה עסקה מלאכותית או בדויה לפי סעיף 86, וכן גירעון הנובע מכך שספריו של הנישום נמצאו בלתי קבילים לפי הסעיפים הקבועים בפסקה (2).

בנוסף מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) המוצע, קנס של 50% על גירעון חוזר בתקופה של חמש שנים ממועד הגשת הדוח לפי סעיף 131 או קביעת השומה לפי סעיף 145(ב). כמו כן מוצע לקבוע כי אם הוגש כתב אישום כנגד הנישום בשל ניהול ספרים בלתי קבילים לא יחויב בשל אותו מעשה בקנס על הגירעון.

זהו נוסחם של סעיפים 191(ב) עד (ג) שמוצע לבטלם:

"(ב) נישום שלגביו נקבע גירעון העולה על 50% מהמס שהוא חייב בו ולא הוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה

(ג) תכנון מס שנקבע לגביו כי הוא מהווה עסקה מלאכותית

או בדריה לפי סעיף 86;

(2) ספריו של הנישום נמצאו בלתי קבילים לפי סעיפים 130(ב),

130(יא) או 145ב(א)(2).

(ג) הוטל על נישום לפי סעיף קטן (ב) קנס על גירעון ובתוך חמש שנים ממועד הגשת הדוח לפי סעיף 131 או קביעת השומה לפי סעיף 145(ב), לפי העניין, שבשלהם נקבע הגירעון, נקבע גירעון נוסף, יהיה הנישום חייב בקנס לפי הוראות סעיף קטן (ב) בשל הגירעון הנוסף בשיעור של 50% מסכום הגירעון הנוסף.

(ג) הוגש כתב אישום נגד הנישום בשל ניהול ספרים שנמצאו בלתי קבילים כאמור בסעיף קטן (ב)(2), לא יחויב בשל אותו מעשה בקנס על הגירעון, ואם שילם קנס על הגירעון – יוחזר לו סכום הקנס ששילם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בסעיף 159א(א) מיום תשלומם עד יום החזרתו;

(ב) בסעיף קטן (ה), במקום "לפי סעיף קטן (ב) או (ג)" יבוא "לפי סעיף זה";

(54) בסעיף 195 ב –

(א) האמור בו יסומן "(א)" ובו –

(1) ברישה, במקום "בסכום כמפורט להלן, בשל כל חודש מלא של פיגור בהגשת הדוח": יבוא "בסכום של 600 שקלים חדשים בשל כל חודש מלא של פיגור בהגשת הדוח; ואולם לא יוטל עיצום כספי לפי סעיף קטן זה על הפרה שהוטל בשלה קנס על גירעון לפי סעיף 191(ב)(1)(א)";

(2) פסקאות (1) ו-(2) – יימחקו;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) היה למנהל יסוד סביר להניח כי נותן שירותי מטבע לא הגיש דוח לפי סעיף 141א רשאי הוא להטיל על המפר עיצום כספי בסכום של 5,000 שקלים חדשים, בשל כל חודש מלא של פיגור בהגשת הדוח.:"

ד ב ר י ה ס ב ר

גבוהים המוטלים מדי חודש ובנוסף סכומים אלה גבוהים משמעותית מאלה המוטלים לפי סעיף 188 לפקודה על מי שמגיש דוח ידני. בשל קביעת סכום אחיד מופחת כאמור, מוצע למחוק את פסקאות (1) ו-(2) שבסעיף 195ב, שזה נוסחן:

"(1) יחיד שלא הגיש דוח עצמאי מקוון לפי סעיף 131(ב2) – 1,140 שקלים חדשים;

(2) מעביד שלא הגיש דוח מעביד מקוון או מנכה שלא הגיש דוח מנכה מקוון, לפי סעיף 166 – 1,710 שקלים חדשים."

לפסקת משנה (ב)

בהמשך לתיקון המוצע בפסקה (50), מוצע לאפשר למנהל להטיל עיצום כספי בסכום של 5,000 שקלים חדשים לחודש על נותני שירותי מטבע, כהגדרתם בסעיף 141א המוצע, אם היה לו יסוד סביר להניח כי לא הגישו דוח בהתאם לחובות הדיווח החלות עליהם לפי הסעיף המוצע האמור.

שלא התרשל בעריכת הדו"ח שמסר או באי מסירת דו"ח, יהא חייב בקנס בשיעור של 15% מסכום הגרעון.

(ג) היו למנהל או למי שהוסמך לכך על-ידי טעמים סבירים להאמין, כי הגירעון נוצר במזיד ומתוך כוונת הנישום להתחמק מתשלום מס, ייוסף לסכום המס שאותו נישום חייב בו, כפל הקנסות הנקובים בסעיף קטן (ב).

(ג) כללה שומה סופית שאינה ניתנת עוד לערעור קביעה, לענין פעולה שנקבעה לפי סעיף 131(ז) כתכנון מס החייב בדיווח, כי יש להתעלם ממנה בהתאם להוראות סעיף 86, יהיה הנישום חייב בקנס בשיעור של 30% מסכום הגירעון שנוצר בשל תכנון המס האמור; הוטל קנס כאמור, לא יוטל בשל אותו גירעון קנס לפי הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג)."

לפסקה (54)

לפסקת משנה (א)

מוצע להפחית את סכומי העיצומים הקבועים בסעיף 195ב לפקודה ולקבוע סכום אחיד, שכן מדובר בסכומים

- (55) בסעיף 195ד(ד), במקום "כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (בסימן זה – חוק פסיקת ריבית)" יבוא "כהגדרתם בסעיף 159א(א)";
- (56) סעיף 195 – בטל;
- (57) בסעיף 195ז, המילים "ותוספת הפיגורים" – יימחקו;
- (58) בסעיף 195ח(ב), במקום "כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית" יבוא "כהגדרתם בסעיף 159א(א)";
- (59) בסעיף 195ט(ב), במקום "כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית" יבוא "כהגדרתם בסעיף 159א(א)";
- (60) בסעיף 196, בסופו יבוא:

"(ד) לעניין הסכם לפי סעיף זה, חברה להחזקת נכסי נאמנות כהגדרתה בסעיף 75 לא תיחשב כתושבת ישראל";

(61) בסעיף 216(8), במקום "שהיא תכנון מס החייב בדיווח" יבוא "החייבת בדיווח".

41. מס הכנסה – הוראת שעה לעניין סעיף 120ב120
 (א) על אף הוראות סעיף 120ב(א) לפקודה, ב־1 בינואר של שנת המס 2014 לא יתואמו סכומי נקודת הזיכוי; ב־1 בינואר של שנת 2015, יתואמו לפי הוראות הסעיף האמור, סכומי נקודת זיכוי כפי שהיו ב־1 בינואר של שנת 2014, לפי שיעור עליית המדד בשנת המס 2014.

42. מס הכנסה – תחילה, תחולה והוראות מעבר
 (א) הוראות סימן זה יחולו על הכנסה שהופקה או נצמחה ביום תחילתו של חוק זה (בסעיף זה – יום התחילה) ואילך, אלא אם כן נקבע אחרת בסעיף זה.

(ב) תחילתן של ההוראות כמפורט להלן, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), והן יחולו על הכנסה שהופקה או נצמחה ביום האמור ואילך:

- (1) סעיף 3(ג)1(ד), ו־1(ה)3 לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(2) לחוק זה;
- (2) סעיף 11 לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(7) לחוק זה;
- (3) ביטולן של פסקאות משנה (ג) ו־ד(ב)14 בסעיף 1(ד)1, בסעיף 40(8)א ו־ג(ג) לחוק זה;
- (4) סעיף 32(14) לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(10) לחוק זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

תיחשב כתושבת ישראל לצורך אמנה למניעת מסי כפל.

לפסקאות (55), (58) ו־59

לפסקה (61)

מוצע להתאים את נוסחו של סעיף 216 לפקודה לסעיף 131(ז) כנוסחו המוצע בסעיף 40(ד) לחוק המוצע.

סעיף 41 מוצע לקבוע הוראת שעה לעניין סעיף 120ב(א) ולדחות בשנה את תיאום סכומי נקודות הזיכוי

שאמור להתבצע ב־1 בינואר 2014, כך שהתיאום סכומי נקודות הזיכוי של סכומי נקודות הזיכוי יתבצע ב־1 בינואר 2015, ביחס לשנת 2014 בלבד.

סעיף 42 לסעיף קטן (ג)

מוצע כי תחילתו של התיקון המוצע לסעיף 9(א) לפקודה בדבר ברירת מחדל לרצף פיצויים, בהעדר בקשה כלשהי של עובד, כנוסחו בסעיף 40(5) להצעה זו, תהיה ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), ותחול גם לגבי מענקי פרישה שניתנו לפני אותו מועד.

מוצע לקבוע כי הפרשי הצמדה וריבית בגין עיצום כספי שהוחזר, יהיו כהגדרתם בסעיף 159א(א), במקום כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית, שכן זהו המנגנון המוכר שלפיו פועלת רשות המסים.

לפסקאות (56) ו־57

בהמשך לתיקון המוצע לסעיף 195ב לפקודה לעניין גובה העיצום הכספי, כאמור בפסקה (54) לעיל, מוצע גם לבטל את סעיף 195 לפקודה הקובע הפרשי הצמדה וריבית לעיצום כספי שלא שולם במועד:

"195. לא שולם עיצום כספי במועד יתווספו עליו, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית, עד לתשלומו (בסעיף זה – תוספת פיגורים)."

לפסקה (60)

מוצע לקבוע כי חברה להחזקת נכסי נאמנות לא

- (5) ביטולם של סעיפים 40 עד 40 לפקודה, בסעיף 40(11) לחוק זה;
- (6) תחילתם של סעיף 45א, ביטול סעיף 47, וסעיפים 47ג(א), 57(א) ו-64א(א)(3) לפקודה, כנוסחם בסעיף 40(12) עד (15) ו-16(א)(4) לחוק זה;
- (7) סעיף 64א5א(4)ג לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(18) לחוק זה;
- (8) סעיף 66ג(1) לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(19) לחוק זה;
- (9) פרק רביעי לחלק ד' לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(20) עד (22) לחוק זה;
- (10) סעיף 92א(4)ב לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(38)א לחוק זה;
- (11) סעיפים 120א, 121, 124 ו-126א לפקודה, כנוסחם בסעיף 40(43) עד (46) לחוק זה;
- (12) סעיף 141א לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(50) לחוק זה;
- (ג) תחילתו של סעיף 9(7א) לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(5) לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), והוא יחול גם על עובד שפרש לפני המועד האמור.
- (ד) תחילתו של הפרק השביעי לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(37) לחוק זה, ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012).
- (ה) (1) על אף הוראות הרישה של סעיף 64א(א) לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(16) לחוק זה, חברה שעבר יום התחילה חברה היו בני משפחה שלפי סעיף 76(ד)(1) לפקודה רואים אותם כאדם אחד (בסעיף קטן זה – חברה משפחתית), אך לא הגישה עד המועד האמור בקשה לפקיד השומה לפי אותה רישה כנוסחה באותו מועד, רשאית להגישה לפקיד השומה בתוך שלושה חודשים מיום התחילה, ובלבד שמתקיימים בה התנאים שבסעיף 64א(א) לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(16) לחוק זה; הגישה חברה משפחתית בקשה כאמור יחולו לגביה הוראות אלה:
- (א) יראו את החברה המשפחתית כחברה משפחתית זכאית, החל בשנת המס שלאחר הגשת הבקשה;
- (ב) יראו את כל העודפים כמשמעותם לפי סעיף 93א לפקודה שנצברו בחברה עד יום כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013) (בפסקה זו – יום הסיום) כאילו חולקו כדיבידנד לבעלי המניות;
- (ג) מכרה החברה המשפחתית נכסים שהיו בבעלות החברה ביום הסיום, יחויב הנישום במס בשיעור כמפורט להלן:
- (1) על רווח ההון הריאלי כשהוא מוכפל ביחס שבין התקופה שמיום הרכישה עד יום הסיום לבין התקופה שמיום הרכישה ועד יום המכירה (בפסקה זו – ריווח הון ריאלי עד יום הסיום) – מס בשיעור הגבוה ביותר הקבוע בסעיף 121 לפקודה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ה)
לפסקה (1)

גילה לחברה משפחתית, בהודעה לפקיד השומה, ובלבד שמתקיימים בה התנאים שבסעיף 64א(א) לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(16) לחוק זה.

חברה משפחתית שהגישה בקשה כאמור, תיחשב לחברה משפחתית זכאית החל משנת המס שלאחר שנת המס שבה נמסרה הודעה כאמור לפקיד השומה, קרי, משנת 2014.

מוצע לתת לחברות קיימות שלא הגישו עד יום התחילה בקשה לפקיד השומה להיחשב כחברה משפחתית, תקופת מעבר של שלושה חודשים מיום התחילה, שבמהלכה יוכלו חברות לבחור להפוך מחברה

(2) על ההפרש שבין רווח ההון הריאלי לבין רווח ההון הריאלי עד יום הסיום – מס בשיעור הקבוע בסעיפים 91(ב)(1) או (2), לפי העניין.

(2) הוראות סעיף 64א לפקודה, כנוסחו בסעיף 16)40 לחוק זה יחולו גם על מי שהיתה חברה משפחתית זכאית כמשמעותה באותו סעיף ערב תחילתו של חוק זה (בסעיף קטן זה – חברה זכאית קיימת), בשינויים אלה:

(א) חברה זכאית קיימת תחשב לחברה משפחתית זכאית גם אם ערב יום תחילתו של חוק זה לא היתה חברה תושבת ישראל שהתאגדה בישראל; (ב) נישום שערב יום התחילה לא היה תושב ישראל רשאי להמשיך ולהיחשב לנישום לעניין אותה חברה זכאית קיימת;

(ג) חברה זכאית קיימת שלפני יום התחילה חדל להתקיים בנישום תנאי כאמור בסעיף 64א(א) לפקודה כנוסחו ערב יום התחילה, וטרם הודיעה על כך לפקיד השומה לפי הסעיף האמור, רשאית למסור הודעה לפי סעיף 64א(א) לפקודה, כנוסחו בסעיף 16)40 לחוק זה, בתוך 60 ימים מיום התחילה;

(ד) חברה זכאית קיימת רשאית להודיע לפקיד השומה שהיא חוזרת בה מבקשתה להיחשב כחברה משפחתית זכאית, לפי סעיף 64א(ב)(1), כנוסחו בסעיף 16)40 לחוק זה, בתוך 60 ימים מיום התחילה; הודיעה כאמור יחולו לגביה הוראות הסעיף האמור, כנוסחו ערב יום התחילה.

(ו) הוראות פרק רביעי 2 לפקודה, כנוסחו בסעיף 23)40 עד (36 לחוק זה, יחולו גם על נאמנות שהוקמה לפני יום התחילה, לגבי הכנסות הנאמן שהופקו או שנצמחו ביום התחילה ואילך, ואולם התקופה למתן הודעה לפי סעיף 75(ב) לפקודה, כנוסחו בסעיף 40)29 לחוק זה, תהיה לעניין נאמנות כאמור – 60 ימים מיום התחילה.

(ז) ביטולם של סעיפים 134 ו-135(ב) לפקודה, בסעיף 40)48 ו-49 לחוק זה, וביטולן של פסקאות משנה (ז) ו-יח) בסעיף 14)2(ב) ו-י"ד)1, בסעיף 40)8(א) ו-יג) לחוק זה, יחולו לגבי מי שהיה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק ביום התחילה ואילך.

(ח) סעיף 191 לפקודה, כנוסחו בסעיף 53)40 לחוק זה, יחול לגבי גירעון שנקבע בשל דוח שהוגש לפי סעיף 131 לפקודה או שומה שנקבעה לפי סעיף 145(ב) לפקודה, לשנת המס 2013 ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

המכירה בפועל, מס בשיעור הקבוע בסעיף 91(ב)(1) או (2) לפקודה, לפי העניין.

לפסקה (2)

מוצע לקבוע כי חברה משפחתית זכאית תמשיך להיחשב ככזו גם אם ערב תחילתו של חוק זה לא היתה חברה תושבת ישראל שהתאגדה בישראל, וכי נישום מייצג שערב יום התחילה לא היה תושב ישראל ימשיך להיחשב לנישום כאמור לעניין אותה חברה זכאית קיימת. בנוסף, חברה זכאית קיימת שלפני יום התחילה חדל להתקיים בנישום המייצג תנאי כאמור בסעיף 64א(א) לפקודה כנוסחו ערב יום התחילה, וטרם הודיעה על כך לפקיד השומה לפי הסעיף האמור, תהיה רשאית למסור הודעה

בנוסף, לחברה שתבקש בתקופה זו להפוך לחברה משפחתית, יבוצע מעין פירוק רעיוני לצורכי מס, ערב הפיכתה לחברה משפחתית, באופן המפורט להלן:

יראו את כל העודפים כמשמעותם בסעיף 93 לפקודה הצבורים בידי החברה עד ליום כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013) (להלן – יום הסיום) כאילו חולקו כדיבידנד לבעלי המניות והם יתחייבו במס בהתאם; לגבי הנכסים שהיו בבעלות החברה ביום הסיום, במועד מכירתם בפועל הרווח יפוצל בצורה ליניארית בין שתי תקופות: בשל התקופה שמיום רכישתם ועד ליום השינוי יחויב הנישום במס בשיעור הגבוה ביותר הקבוע בסעיף 121 לפקודה, ובשל התקופה שמיום הסיום ועד למועד

סימן ב': מיסוי מקרקעין

43. בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁵⁵ (בפרק זה – חוק מיסוי מקרקעין) – תיקון חוק מיסוי מקרקעין

(1) בסעיף 1 –

(א) בהגדרה "פעולה באיגוד", במקום "אך למעט" יבוא "אך לעניין מס שבח – למעט";

(ב) בסופו יבוא:

"תושב ישראל" – כהגדרתו בסעיף 1 לפקודה, בשינוי זה: בכל מקום, במקום "פקיד השומה" יקראו "המנהל";

(2) בסעיף 5, בסופו יבוא:

(ה) ביצעה חברה חלוקה מרווחי שערך כאמור בסעיף 100א לפקודה, יראו לעניין מס שבח, את הזכות במקרקעין או הזכות באיגוד מקרקעין, שבשלה נרשמו בדוחות הכספיים של החברה המחלקת רווחי השערך, כאילו נמכרה ביום החלוקה ונרכשה מחדש ביום האמור, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 100א לפקודה, בשינויים המחוייבים;

(3) בסעיף 9 –

(א) בסעיף קטן (ג1א) –

(1) בפסקה (1), ברישה, במקום "שנעשתה ביום" יבוא "שנעשתה מיום" ובמקום "או לאחריו" יבוא "עד יום כ"ה באייר התשע"ג (5 במאי 2013)";

ד ב ר י ה ס ב ר

זה הן בחוק והן בפקודת מס הכנסה.

לפסקה (2)

סעיף 5 לחוק מיסוי מקרקעין עניינו בקביעת פעולות נוספות שייחשבו למכירת זכות במקרקעין. מוצע להוסיף לגדר הפעולות האמורות, בסעיף קטן (ה), מכירה רעיונית של זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין, שמיחסת לחברה המחלקת רווחי שערך שנרשמו בגין אותה זכות, כאמור בסעיף 100א המוצע לפקודת מס הכנסה, כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 40(א1).

לפסקה (3) – כללי

בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 75 והוראת שעה), התשע"ג-2013 (להלן – תיקון מס' 75), נוסף סעיף 9(ג1) לחוק כהוראת שעה שעניינה קביעת שיעורי מס רכישה מוגדלים ברכישת דירת מגורים שאינה יחידה וקביעת שיעורי מס רכישה מופחתים ברכישת דירת מגורים יחידה, והכל בתקופה שמיום כ"ו באייר התשע"ג (6 במאי 2013) עד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014).

כחלק ממדיניות הממשלה להקטין את הגירעון, להתמודד עם עליית מחירי הדירות ולהביא להגדלת היצע הדירות ולצמצום נתח השוק של רוכשי דירות להשקעה, מוצע לקבוע כי בתקופת הוראת השעה שמיום תחילתו של תיקון זה עד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014) להלן – תקופת הוראת השעה) וכן בתקופה שלאחריה

לפי סעיף 64א(1) לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(ב16) לחוק זה, בתוך 60 ימים מיום התחילה, וחברה זכאית קיימת תהיה רשאית להודיע לפקיד השומה שהיא חוזרת בה מבקשתה להיחשב כחברה משפחתית זכאית, לפי סעיף 64א(ב1) לפקודה, כנוסחו בסעיף 40(ד16) לחוק זה, בתוך 60 ימים מיום התחילה, שאז יחולו לגביה הוראות הסעיף האמור, כנוסחו ערב יום התחילה.

סעיף 43 לפסקה (1)

מוצע לתקן את ההגדרה "פעולה באיגוד". כיום, הקצאת זכויות באיגוד לא נחשבת ל"פעולה באיגוד", כהגדרתה בסעיף 1 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן – חוק מיסוי מקרקעין), ולכן לא חבה במס שבח ובמס רכישה. הואיל והמניות באיגוד משקפות גם זכויות במקרקעין, והואיל וההקצאה מדללת את זכויותיהם של בעלי המניות הקיימים במקרקעין, הרי שבעל המניות שהוקצו לו מניות למעשה רכש, בעקיפין, זכות במקרקעין. לאור האמור, מוצע לתקן את ההגדרה "פעולה באיגוד", כך שרק לעניין מס שבח הקצאה לא תיחשב לאירוע מס. ואולם לעניין מס רכישה, כל הקצאה של זכות באיגוד מקרקעין, לרבות באותם מקרים שבהם הדילול במניות בעקבות ההקצאה אינו מהותי, תיחשב לאירוע מס ותחייב במס רכישה.

כמו כן מוצע להוסיף לסעיף 1 לחוק מיסוי מקרקעין את ההגדרה "תושב ישראל" ולקבוע הגדרה אחידה למונח

⁵⁵ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156; התשע"ג, עמ' 64.

(2) בפסקה (א)2, ברישה, במקום "ביום" יבוא "מיום" ובמקום "או" לאחריה יבוא "עד יום כ"ה באייר התשע"ג (5 במאי 2013);

(ב) בסעיף קטן (ג)1 –

(1) הרישה – תימחק;

(2) בפסקה (1), ברישה, במקום "ט" בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014) יבוא "כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013);

(3) בפסקה (2) –

(א) בפסקת משנה (א), במקום "ט" בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014) יבוא "כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013), במקום הקטע החל במילים "(בפסקה זו – הדירה)" עד המילים "ישלם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:" יבוא "והתקיים בו אחד התנאים כאמור בפסקאות (1) או (2) של סעיף קטן (א)2(א), ישלם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:"

(ב) במקום פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ב) לעניין פסקה זו יחולו הוראות סעיף קטן (א)2(ב)

ו־(3);"

ד ב ר י ה ס ב ר

לראשונה או לתושב חוזר ותיק, כמשמעותם בסעיף 14(א) לפקודת מס הכנסה.

לפסקת משנה (א)

מאחר שמוצע לשנות את שיעורי מס הרכישה שיחולו כהוראת קבע בתקופה שלאחר תום הוראת השעה שנקבעה בתיקון מס' 75, מוצע לקבוע כי הוראות סעיף 9(א)1 ו־2(ב) כנוסחו ערב יום תחילתו של חוק זה (להלן – יום התחילה), יחולו רק עד יום תחילתה של הוראת השעה, קרי, עד יום כ"ה באייר התשע"ג (5 במאי 2013). כמו כן מוצע להוסיף לסעיף 9 לחוק מיסוי מקרקעין את סעיף קטן (ג)1(ד), שבו תיקבע הוראת הקבע החדשה שתחילתה בתום תקופת הוראת השעה, קרי, החל ביום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015).

לפסקת משנה (ב)

מוצע לקבוע כי סעיף 9(ב) לחוק מיסוי מקרקעין, שנוסף כאמור לעיל כהוראת שעה בתיקון מס' 75, יחול במכירת זכות במקרקעין כאמור באותו סעיף קטן שנעשתה עד יום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013), וכי ביתרת תקופת הוראת השעה, דהיינו מיום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013) עד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014) יחולו הוראות סעיף 9(ג) המוצע.

עוד מוצע לתקן את סעיף 9(ב) לחוק האמור, על דרך של הפניה לתנאים הקבועים בסעיף 9(א), בפסקאות (א)2(1) ו־2(2), (ב) ו־3(1) של אותו סעיף, וזאת במקום כתיבתם מחדש בסעיף 9(ב) האמור.

(להלן – תקופת הקבע), יוגדלו שיעורי מס הרכישה החלים על רוכשי דירות יוקרה ששווין מעל חמישה מיליון שקלים חדשים, בין אם מדובר בדירה נוספת ובין אם מדובר בדירה יחידה.

בנוסף, מוצע לקבוע כי בתקופת הוראת השעה יגדל שיעור מס הרכישה המוטל כיום על רוכשי דירה יחידה שהם משפרי דיוק, הרוכשים דירה יחידה במקום דירתם הקודמת, אך הם יחויבו במס רכישה בשיעורים נמוכים מאלה שיחויבו בהם רוכשי דירות להשקעה.

כמו כן מוצע לקבוע כי בתקופת הוראת השעה ולאחריה קרי, בתקופת הקבע, ייקבעו שיעורי מס רכישה מופחתים רק למי שרוכש דירה יחידה לראשונה בחייו.

עוד מוצע לקבוע, הן לגבי תקופת הוראת השעה והן לגבי תקופת הקבע, כי שיעורי מס הרכישה המוטלים לרוכשי דירה יחידה ראשונה ולמשפרי דיוק שזו דירתם היחידה, לפי העניין, לא יחולו על תושבי חוץ, שכן שיעורי המס המופחתים כאמור ברכישת דירת מגורים יחידה נועדו להקל על מצוקת הדיוק של צעירים תושבי ישראל שאין בבעלותם דירת מגורים, ולא לעודד השקעות של תושבי חוץ בשוק הדיוק. מערכת ההקלות מנוצלת, נכון להיום, גם לרכישת דירות רפאים, שרכישתן תורמת לעליית מחירי הדיוק. לפיכך מוצע לקבוע כי שיעורי המס אשר יחולו על תושבי החוץ יהיו זהים לאלה החלים על משקיעים.

על אף האמור, מוצע לקבוע כי שיעורי המס המופחתים לרוכשי דירה יחידה ראשונה ולמשפרי דיוק שזו דירתם היחידה, יחולו גם על תושב חוץ, אם בתוך שנתיים ממועד רכישת הדירה הוא היה לתושב ישראל

(ג) אחרי סעיף קטן (ג1ב) יבוא:

"(ג1ג) (1) במכירת זכות במקרקעין, שהם בניין או חלק ממנו שהוא דירת מגורים, שנעשתה מיום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013) עד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014), ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת קבוע להלן:

- (א) על חלק השווי שעד 1,089,350 שקלים חדשים – 5%;
- (ב) על חלק השווי העולה על 1,089,350 שקלים חדשים ועד 3,268,040 שקלים חדשים – 6%;
- (ג) על חלק השווי העולה על 3,268,040 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים – 7%;
- (ד) על חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים – 8%.
- (2) על אף הוראות פסקה (1), יחיד תושב ישראל שרכש דירת מגורים מיום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013) עד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014) (בפסקת משנה זו – הדירה), והתקיים בו אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (ג)

לסעיף 9(ג1ג) המוצע

כי ברכישת דירת מגורים יחידה, לראשונה, בידי יחיד תושב ישראל יחולו שיעורי מס רכישה מוטבים בשיעורים הקבועים להלן משווי הזכות הנמכרת:

על חלק השווי שעד 1,470,560 שקלים חדשים – לא ישולם מס;

על חלק השווי העולה על 1,470,560 שקלים חדשים ועד 1,744,270 שקלים חדשים – 3.5%;

על חלק השווי העולה על 1,744,270 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים – 5%;

על חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים – 8%.

בפסקה (4) של סעיף 9(ג1ג) המוצע, מוצע לקבוע את ההגדרות והתנאים הנוספים לעניין אותו סעיף, כמפורט להלן.

מוצע לתקן את ההגדרה "דירה יחידה" כך שרושב ייחשב לבעל דירה יחידה גם אם יש לו, נוסף עליה, דירת מגורים אחרת אם חלקו בזכויות בדירה האחרת אינו עולה על שליש. זאת, לעומת התנאי הקיים היום, שלפיו נדרש שחלקו של המוכר בדירה האחרת פחות מ-25%. כך, התיקון המוצע מתחשב בחלקים בזכויות בדירה המגיעים לאדם בדרך של ירושה או מתנה מקרוביו. נוסף על כך, מוצע להשאיר את ההוראה הקיימת שלפיה גם דירה בשכירות מוגנת שהושכרה כאמור לפני יום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997) לא תיחשב לדירה נוספת בידי הרוכש.

מוצע לקבוע, בהגדרה "תושב ישראל", כי לעניין סעיף 9(ג1ג) ייחשב לתושב ישראל גם מי שבתוך שנתיים מיום רכישת דירת המגורים היה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק כמשמעותם בסעיף 14(א) לפקודת מס

מוצע לקבוע כי מיום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013) ועד ליום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014) יסווגו רוכשי הדירות לשלוש קטגוריות, שיחולו עליהן בתקופה האמורה שיעורי מס רכישה שונים: משקיעים, משפרי דיור תושבי ישראל הרוכשים דירה יחידה חלופית לדירתם הקודמת ורוכשים תושבי ישראל הרוכשים דירת מגורים יחידה לראשונה בחייהם.

מוצע לקבוע, בפסקה (1) של סעיף 9(ג1ג) המוצע, כי ברכישת דירת מגורים בידי מי שזו אינה דירתו היחידה (משקיע) יחולו מדרגות מס הרכישה שנקבעו בתיקון מס' 75, בשינוי זה: על חלק השווי של הזכות הנמכרת העולה על 3,268,040 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים (בערכים של ינואר 2013) ישולם מס רכישה בשיעור של 7%, ועל חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים (בערכים של ינואר 2013) תיווסף מדרגה חדשה וישולם מס רכישה בשיעור של 8%.

מוצע לקבוע, בפסקה (2) של סעיף 9(ג1ג) המוצע, כי ברכישת דירת מגורים יחידה בידי יחיד תושב ישראל (משפר הדירה) ישולם מס רכישה בשיעורים הקבועים להלן משווי הזכות הנמכרת:

על חלק השווי שעד 1,744,270 שקלים חדשים – 3.5%;

על חלק השווי העולה על 1,744,270 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים – 5%;

על חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים – 8%.

מוצע לקבוע, בפסקה (3) של סעיף 9(ג1ג) המוצע,

(א) הדירה שרכש היא דירתו היחידה;

(ב) בעשרים וארבעה החודשים שלאחר רכישת הדירה, מכר דירת מגורים אחרת שהיתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה; ואולם אם רכישת הדירה היתה מקבלן – בשנים עשר החודשים מהמועד שבו היתה החוקה בדירה שרכש אמורה להימסר לידיו על פי ההסכם עם הקבלן, מכר דירת מגורים אחרת שהיתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה, ואם חל עיכוב במסירת החוקה בשל נסיבות שאינן בשליטתו של הרוכש – בשנים עשר החודשים מהמועד שבו נמסרה לידי החוקה בדירה בפועל, מכר את דירת המגורים שהיתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה;

(ג) הדירה שרכש היא דירה חלופית כמשמעותה בסעיף 49ד(א);

ישלם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:

(א) על חלק השווי שעד 1,744,270 שקלים חדשים – 3.5%;

(ב) על חלק השווי העולה על 1,744,270 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים – 5%;

(ג) על חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים – 8%.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 9(ג1) המוצע

מוצע לקבוע כי לאחר תום תקופת הוראת השעה והחל ביום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015), יתייחסו הוראות הקבע בנוגע לשיעורי מס הרכישה לשתי קטגוריות של רוכשים: הרוכשים לראשונה בחייהם דירת מגורים – אלה יהנו משיעורי מס רכישה מוטבים – ושאר הרוכשים, שיחויבו בשיעורי מס רכישה רגילים.

מוצע לקבוע, בפסקה (1) של הסעיף המוצע, את שיעורי מס הרכישה הרגילים שיחולו בתקופה האמורה ברכישת דירת מגורים בידי כל רוכש שאינו רוכש לראשונה דירת מגורים כאמור לעיל, וזאת בשיעורים הקבועים להלן משווי הזכות הנמכרת (בערכים של חודש ינואר 2013) כדלקמן:

על חלק השווי שעד 1,055,935 שקלים חדשים – 3.5%;

על חלק השווי העולה על 1,055,935 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים – 5%;

על חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים – 8%.

מוצע לקבוע, בפסקת משנה (2) של הסעיף המוצע, שיעורי מס רכישה מוטבים ליחיד תושב ישראל הרוכש לראשונה בחייו דירת מגורים יחידה, וזאת בשיעורים הקבועים להלן משווי הזכות הנמכרת (בערכים של חודש ינואר 2013), כדלקמן:

הכנסה, כך שלגבי תושב חוץ שרכש דירה יחידה בישראל ובתוך שנתיים עלה לארץ או חזר כאמור כתושב חוזר ותיק, תתוקן שומת מס הרכישה שלו ויחולו עליו השיעורים הקבועים ליחיד תושב ישראל הרוכש דירה יחידה, לפי העניין.

מוצע לקבוע, בפסקה (4)(ג) של סעיף 9(ג1) המוצע, כי הוראות הדומות להוראות לעניין התא המשפחתי הקבועות בסעיף 9(א1) לחוק מיסוי מקרקעין יחולו גם על סעיף קטן 9(ג1), ויראו רוכש ובן זוגו, למעט בן זוג הגר בדרך קבע בנפרד, וילדיהם שטרם מלאו להם 18 שנים, למעט ילד נשוי – כרוכש אחר.

כמו כן מוצע לקבוע, בפסקה (4)(ד) של סעיף 9(ג1) המוצע, הוראה מקילה לעניין רוכש דירה לראשונה בחייו, כך שיראו כרוכש כאמור גם רוכש שבמועד הרכישה לראשונה יש לו דירת מגורים אחרת שנתקבלה בירושה או במתנה מקרוב כהגדרתו בסעיף 62(א) לחוק מיסוי מקרקעין בנוסחו בתיקון זה, ושחלקו בה אינו עולה על שליש.

מוצע לקבוע, בפסקה (4)(ה) של סעיף 9(ג1) המוצע, כי ההוראות בדבר אופן קביעת השווי של הזכות הנרכשת בידי רוכש בקבוצת רכישה כדירת מגורים בנויה, הקבועות היום בסעיף 9(א1א)3, יחולו בדומה גם על סעיף קטן 9(ג1).

(3) על אף הוראות פסקאות (1) ו-(2), יחיד תושב ישראל שרכש לראשונה דירת מגורים בתקופה שמיום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013) עד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014), והדירה היא דירתו היחידה, ישלם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:

(א) על חלק השווי שעד 1,470,560 שקלים חדשים – לא ישולם מס;

(ב) על חלק השווי העולה על 1,470,560 שקלים חדשים ועד 1,744,270 שקלים חדשים – 3.5%;

(ג) על חלק השווי העולה על 1,744,270 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים – 5%;

(ד) על חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים – 8%.

(4) בסעיף קטן זה –

(א) "דירה יחידה" – דירת מגורים שהיא דירתו היחידה של הרוכש בישראל ובאזור כהגדרתו בסעיף 16א; לענין הגדרה זו יראו דירת מגורים כדירה יחידה גם אם יש לרוכש, נוסף עליה, דירת מגורים שהושכרה למגורים בשכירות מוגנת לפני יום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997), או דירת מגורים שחלקו של הרוכש בה אינו עולה על שלישי;

(ב) "תושב ישראל" – לרבות מי שבתוך שנתים מיום רכישת הדירה היה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק, כמשמעותם בסעיף 14(א) לפקודה;

(ג) יראו רוכש ובן זוגו, למעט בן זוג הגר בדרך קבע בנפרד, וילדיהם שטרם מלאו להם 18 שנים, למעט ילד נשוי – כרוכש אחד;

(ד) יראו רוכש כאילו רכש דירת מגורים לראשונה גם אם יש לו, נוסף עליה, דירת מגורים שנתקבלה בירושה או במתנה מקרוב כהגדרתו בסעיף 62(א), ושחלקו של הרוכש בה אינו עולה על שלישי;

(ה) שווי הזכות הנמכרת במכירת זכות במקרקעין לרוכש הנמנה עם קבוצת רכישה יהיה שווי המכירה של הנכס הבנוי שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים; לענין זה, "קבוצת רכישה" – כמשמעותה בפסקה (2) בהגדרה "דירת מגורים" שבסעיף קטן (ג).

ד ב ר י ה ס ב ר

על חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים – 8%.

עוד מוצע לקבוע כי לענין סעיף 9(ג1), יחולו ההגדרות והתנאים הקבועים בסעיף 9(ג1)4 המוצע.

על חלק השווי שעד 1,241,110 שקלים חדשים – לא ישולם מס;

על חלק השווי העולה על 1,241,110 שקלים חדשים ועד 1,744,270 שקלים חדשים – 3.5%;

על חלק השווי העולה על 1,744,270 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים – 5%;

(ג1) (1) במכירת זכות במקרקעין, שהם בניין או חלק ממנו שהוא דירת מגורים, שנעשתה ביום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015) או לאחריו, ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:

(א) על חלק השווי שעד 1,055,935 שקלים חדשים – 3.5%;

(ב) על חלק השווי העולה על 1,055,935 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים – 5%;

(ג) על חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים – 8%.

(2) על אף הוראות פסקה (1), יחיד תושב ישראל שרכש לראשונה דירת מגורים ביום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015) או לאחריו, והדירה היא דירתו היחידה, ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:

(א) על חלק השווי שעד 1,241,110 שקלים חדשים – לא ישולם מס;

(ב) על חלק השווי העולה על 1,241,110 שקלים חדשים ועד 1,744,270 שקלים חדשים – 3.5%;

(ג) על חלק השווי העולה על 1,744,270 שקלים חדשים ועד 5,000,000 שקלים חדשים – 5%;

(ד) על חלק השווי העולה על 5,000,000 שקלים חדשים – 8%.

(3) לעניין סעיף קטן זה יחולו הוראות סעיף קטן (ג1)(א):

(ד) בסעיף קטן (ג2) –

(1) ברישה, במקום "ו-(ג1ב)" יבוא "ו-(ג1ג) ו-(ג1ד)";

(2) בהגדרה "המדד הבסיסי", במקום "בסעיף קטן (ג1ב)" יבוא "בסעיפים קטנים (ג1ג) ו-(ג1ד)";

(ה) בסעיף קטן (ג3), במקום "ו-(ג1ב)" יבוא "ו-(ג1ג) ו-(ג1ד)";

(ו) בסעיף קטן (ג4), במקום "ו-(ג1ב)" יבוא "ו-(ג1ג) ו-(ג1ד)";

(4) בסעיף 16א(א), במקום ההגדרה "חבר-בני-אדם" ו"תושב ישראל" יבוא:

"חבר בני אדם" – כהגדרתו בסעיף 1 לפקודה";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)

לפסקת משנה (ד)

לאור התיקון המוצע בסעיף 143(ו) והוספת ההגדרה "תושב ישראל" לסעיף 1 לחוק מיסוי מקרקעין, מוצע לחוקק את ההגדרה "תושב ישראל" שבסעיף 16א(א) לחוק.

מוצע לקבוע, כי ההוראות בדבר הצמדת הסכומים הקבועים בסעיף 9(ג2) למדד יחולו על הסכומים הקבועים בסעיפים קטנים (ג1ג) ו-(ג1ד) של סעיף 9, אך לא יחולו על סעיף קטן (ג1ב) של אותו סעיף, מהטעם שלאחר תיקון זה תחולתו מוגבלת לתקופה של כמה חודשים בלבד.

(5) בסעיף 47, בסופו יבוא:

”דירת מגורים מזכה” – כהגדרתה בסעיף 49(א);

”יום המעבר” – כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014);

”שבח ריאלי עד יום המעבר” – לעניין מכירת דירת מגורים מזכה שנעשתה לאחר יום המעבר, כשהזכות במקרקעין נרכשה לפני יום המעבר – החלק מהשבח הריאלי שיחסו לכלל השבח הריאלי הוא כיחס שבין התקופה שמיום הרכישה ועד ליום המעבר, לבין התקופה שמיום הרכישה ועד ליום המכירה;

”יתרת שבח ריאלי לאחר יום המעבר” – ההפרש שבין השבח הריאלי לבין השבח הריאלי עד יום המעבר;”

(6) בסעיף 48 –

(א) בסעיף קטן (ב) –

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע כי הפטור במכירת דירה יחידה לא יינתן במכירת דירות יוקרה ששוויין עולה על חמישה מיליון שקלים חדשים (להלן – תקרת הפטור), כך שבמכירות כאמור יחול חיוב במס שבח על ההפרש שבין שווי המכירה לתקרת הפטור.

מוצע כי לגבי דירות מגורים מזכות שיום רכישתן לפני יום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014) (להלן – דירות ישנות) יחושב מס השבח בצורה לינארית, כך ששבח שייחוס לתקופה שעד יום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014) יהיה פטור ממס שבח, ואילו שבח שייחוס לתקופה שמיום זה ואילך יחויב במס ששיעורו של 25% (שיעור המס החל היום על שבח בידי יחיד).

עוד מוצע לקבוע הוראות לעניין מכירתן של דירות ישנות בתקופת המעבר של ארבע השנים הראשונות מיום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014), זאת כדי לאפשר במהלך תקופה זו מימוש מבוקר של דירות מגורים בחיוב המס הליניארי, אשר משמעו בטווח הקצר פטור ממס על רובו המכריע של השבח שנצמח בדירות שיום רכישתן לפני יום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014).

לפסקה (5)

הואיל ובמכירת דירות ישנות מוצע לפצל את השבח לשבח פטור ושבח חייב באופן ליניארי, בהתאם ליחס שבין התקופה שעד יום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014) לבין כלל תקופת הבעלות, קרי, מיום הרכישה ועד יום המכירה, מיצע לתקן את סעיף 47 לחוק מיסוי מקרקעין ולהוסיף בו הגדרות הקובעות את אופן הפיצול כאמור.

לפסקה (6)

הואיל ומוצע להחיל לגבי מכירתן של דירות ישנות חישוב ליניארי שונה מזה הקבוע בסעיף 48(ב) לחוק מיסוי מקרקעין, מוצע בהתאם לתקן את הסעיף האמור כך שהוראותיו לא יחולו במכירת דירת מגורים מזכה.

לפסקאות (5) עד (13) – כללי

בשל העלייה הניכרת במחירי הדיוור בשנים האחרונות עקב המחסור בהיצע דירות למגורים, וכדי להשוות את מסלול המיסוי של השקעה בנדל”ן למסלולי המיסוי של אפיקי השקעה אחרים, מוצע לתקן הוראות שונות בפרק חמישי לחוק מיסוי מקרקעין שעניינו סכום המס, ולשנות את הסדר המיסוי החל במכירת דירות בידי מי שיש לו כמה דירות, החל משנת 2014 ואילך.

לפי הוראות חוק מיסוי מקרקעין כנוסחו היום, ככלל, אפשר למכור דירת מגורים מזכה שאינה דירה יחידה בבעלות המוכר, בכל ארבע שנים, בלא חיוב במס שבח. מצב חוקי זה מעכב כניסת דירות לשוק משיקולי מיסוי ואף יוצר אפיק השקעה פטור לנדל”ן, במובחן ממסלולים אחרים (כגון השקעה בשוק ההון).

לאור האמור, מוצע לבטל את הוראת הפטור הקבועה בסעיף 49(1) לחוק ולבטל את הפטור ממס שבח הקיים כיום גם לבעלי כמה דירות המחזיקים בדירות להשקעה, כך שהחוק יבחין בין מוכרים שבבעלותם כמה דירות מגורים (להלן – מרובי דירות), אשר יחויבו במס שבח, לבין מוכרים שבבעלותם דירה יחידה. כיום אין הבחנה משמעותית בין מרובי דירות לבין בעלי דירה יחידה, שכן גם דירות המחזיקות להשקעה נהנות במכירתן מפטור ממס שבח אחת לארבע שנים.

מוצע לתקן את סעיף 49(א) לחוק מיסוי מקרקעין ולהעניק פטור ממס שבח רק למי שביום המכירה הוא תושב ישראל ובעליה של דירת מגורים מזכה יחידה, והכל בתנאים המפורטים בתיקון המוצע לסעיף 49(2) לחוק האמור, ובכללם החוקה בדירה כדירת מגורים במשך תקופה של 18 חודשים לפחות. כך מוצע כי בעלים של כמה דירות מגורים יחויבו במס שבח בגין כל מכירת דירה, וזאת עד שיהפוך לבעלים של דירת מגורים מזכה יחידה שבשלה יהיה זכאי לפטור לפי סעיף 49(2) לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 43(8)(ב).

(1) ברישה, אחרי "במכירת זכות במקרקעין" יבוא "למעט במכירת דירת מגורים מזכה";

(2) בפסקה (3), במקום "פסקה (ב)(2)" יבוא "סעיף קטן (ב)(2)";

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(2) (1) על אף האמור בסעיף קטן (ב)(1) במכירת דירת מגורים מזכה שיום רכישה היה לפני יום המעבר, יחויב השבח הריאלי בהתאם להוראות אלה:

(א) השבח הריאלי עד יום המעבר יהיה פטור ממס;

(ב) על יתרת השבח הריאלי לאחר יום המעבר יחול מס בשיעור הקבוע בסעיף קטן (ב)(1);

(2) הוראות סעיף קטן (ב)(2) יחולו, בשינויים המחויבים, על חיוב במס של יחיד לפי סעיף קטן זה.";

(7) בסעיף 49 א –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "מוכר" יבוא "תושב ישראל";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) על אף האמור בסעיף 49ב, עלה סכום שווי המכירה על 5,000,000 שקלים חדשים (בסעיף קטן זה – סכום התקרה), יהיה המוכר זכאי לפטור ממס על חלק השווי שעד סכום התקרה, ויראו את סכום ההפרש שבין שווי המכירה לסכום התקרה כדמי מכר של זכות אחרת במקרקעין אשר שווי רכישה הוא חלק יחסי משווי הרכישה של הזכות כולה, כיחס חלק שווי המכירה המתיחס לזכות זו למלוא שווי המכירה, ובהתאם לכך ייחסו גם הניכויים והתוספות; הסכום הנקוב בסעיף קטן זה יתואם בתחילת כל שנת מס לפי שיעור עליית המדר, לעומת המדר שפורסם לאחרונה לפני יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), ויעוגל ל-1,000 השקלים החדשים הקרובים";

(ג) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

במכירת דירה כאמור בתקרה של חמישה מיליון שקלים חדשים. כך, במכירת דירה ששוויה עולה על חמישה מיליון שקלים חדשים, יתמסה ההפרש שבין שווי המכירה לבין תקרת הפטור כמכירת זכות אחרת במקרקעין, ובהתאם ליחס שבין סכום ההפרש לשווי המכירה ייקבעו שווי הרכישה, הניכויים והתוספות. יצוין כי התיקון המוצע נעשה במקביל לתיקון המוצע במס רכישה על דירות יוקרה, שלפיו תיקבע מדרגה נוספת של 8% בגין רכישת דירות יוקרה בסכום העולה על חמישה מיליון שקלים חדשים.

לפסקת משנה (ג)

מוצע להחליף את סעיף קטן (ב) שבסעיף 49 לחוק מיסוי מקרקעין ולקבוע מנגנון שונה לחישוב השבח הפטור בעסקת קומבינציה כאשר החלק הנמכר בעסקה כולל חלק מהזכויות בדירת מגורים. עסקת קומבינציה היא מכירה של חלק מהמקרקעין בתמורה לקבלת שירותי בנייה על יתרת המקרקעין. כדי לאפשר את ניצול הפטור לדירת מגורים

לפסקה (7)

לפסקת משנה (א)

מוצע להוסיף תנאי נוסף לתנאים לזכאות לפטור ממס שבח במכירת דירת מגורים מזכה בידי יחיד, שלפיו היחיד המוכר הוא תושב ישראל. באופן זה, תבוטל הזכאות לפטור ממס שבח במכירת דירת מגורים מזכה בידי תושב חוץ. תושבי חוץ מחזיקים לרוב בדירה נוספת בחוץ לארץ ולפיכך מוצדק להשוות את מעמדם המיסוי למעמדם של מרובי הדירות. נוסף על כך, בהתאם למרבית האמנות למניעת מסי כפל שעליהן חתומה מדינת ישראל, למדינות התושבות של אותם תושבי חוץ יש זכות מיסוי שיווית, כך שבכל מקרה הפטור בישראל מאוין, שכן ממילא תקום בגין המכירה האמורה חבות במס במדינת תושבותם.

לפסקת משנה (ב)

מוצע לקבוע מיסוי מיוחד לדירות יוקרה, הגם שמדובר בדירה יחידה, ולהגביל את הפטור ממס שבח

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אך בכפוף לסעיף 49ב, מוכר המוכר חלק מזכויותיו בדירת מגורים מזכה שתמורתה היא שירותי בנייה בבניין שייבנה על הקרקע שעליה נמצאת דירת המגורים המזכה, זכאי על פי בקשתו, שתוגש במועד האמור בסעיף קטן (א), לפטור ממס על החלק הנמכר בדירת המגורים המזכה";

(8) בסעיף 49ב –

(א) פסקה (1) – תימחק;

(ב) בפסקה (2), במקום "והמוכר לא מכר" יבוא "והמוכר הוא בעל הזכות בה במשך 18 חודשים לפחות מיום שהיתה לדירת מגורים, ולא מכר", הקטע החל במילים "ובארבע השנים" עד המילים "אחת כאמור" – יימחק, במקום "שהוא פחות מ-25% ממנה" יבוא "שאינו עולה על שליש ממנה" ובסופו יבוא "אם בשל החלק או הדירה האמורים הוחלה החוקה שבסעיף 49 במכירת דירת מגורים אחרת בפטור ממס לפי פסקה זו";

ד ב ר י ה ס ב ר

הרכישה של הזכות כולה, כיחס חלק שווי המכירה המתייחס לזכות או למלוא שווי המכירה, ובהתאם לכך ייוחסו גם הניכויים והתוספות;

(2) תשלום מלוא המס בשל תמורת כל הזכויות הנמכרות.

לפסקה (8)

לפסקה משנה (א)

מוצע לבטל את הפטור הקבוע היום בסעיף 49ב(1) למכירת דירת מגורים, הניתן אחת לארבע שנים, ואשר ניתן היום גם לדירות ההשקעה, ולקבוע את הפטור שתכליתו סוציאלית רק למי שבבעלותו דירה יחידה. כך, מי שבבעלותו יותר מדירת מגורים יחידה יהיה חייב במכירת דירותיו אלה במס שבח עד אשר יהפוך לבעלים של דירה יחידה, שרק אותה יוכל למכור בפטור, בהתקיים התנאים הקבועים בסעיף 49ב(2) כנוסחו המוצע להלן בפסקת משנה (ב).

וזה נוסחו של סעיף 49ב(1) שמוצע לבטלו:

"(1) המוכר לא מכר בארבע השנים שקדמו למכירה האמורה דירת מגורים אחרת בפטור ממס; לענין זה, מכירה בפטור ממס – לרבות מכירה בפטור חלקי, אך למעט –

(א) מתנה פטורה על פי סעיף 62 לילדו או לבן זוגו של נותן המתנה;

(ב) מתנה פטורה על פי סעיפים 60 או 61;

(ג) מכירה פטורה לפי סעיפים 64, 65, 67, 69 או 70;

(ד) מכירה פטורה לפי פסקה (5);".

לפסקה משנה (ב)

מוצע להוסיף תנאי לזכאות לפטור ממס שבח במכירת דירת מגורים יחידה, שלפיו המוכר היה בעל הזכות בדירת המגורים במשך תקופה של 18 חודשים לפחות מיום

בעסקאות מסוג זה, גם כאשר על המקרקעין הנמכרים קיים בית מגורים, נקבעה הוראה מקילה בחוק שלפיה למרות שלא נמכרו כל הזכויות בדירת המגורים כנדרש בסעיף 49א(א), אלא מדובר במכר חלקי בלבד, יינתן פטור בגובה מלא שווי דירת מגורים.

בע"א 8789/02 מנהל מס שבח מקרקעין חיפה נ' נפתלי שדמי (פורסם בנבו, 2.6.2004) נקבע, כי בשל נוסחת הפטור הקבועה היום בסעיף האמור, ייקבע שווי רכישה ויום רכישה חדש לדירות התמורה שמקבל בעל המקרקעין על החלק הנותן בבעלותו, זאת אף שלא רכש דירות אלה ולא שילם בשלהן מס רכישה, אלא רק קיבל שירותי בנייה על קרקע שנותנה בבעלותו. ההלכה האמורה משמעתה פגיעה ברצף המס על החלק הנותן בידי בעל הקרקע וקבלת יום רכישה ושווי רכישה חדשים (step-up) בלא תשלום מס רכישה. מוצע לתקן את נוסח הסעיף ולקבוע כי מאחר שעסקת קומבינציה היא מכר חלקי של הזכויות במקרקעין, אף הפטור בשל מכירת הזכויות בדירת המגורים יינתן בגובה החלק הנמכר בדירת המגורים בלבד, וזאת על אף האמור בסעיף 49א(א).

וזה נוסחו של סעיף 49א(ב) שמוצע להחליפו:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אך בכפוף לסעיף 49ב, במכירת דירת מגורים מזכה שתמורתה היא זכויות במקרקעין בבנין שייבנה על הקרקע שעליה נמצאת הדירה, רשאי המוכר לבחור באחת מאלה:

(1) קבלת פטור לגבי חלק משווי התמורה, כולל

שווי הקרקע המתייחס לזכויות בניה, בסכום שווי הדירה הנמכרת, וכאשר התמורה הושפעה מאפשרויות קיימות או צפויות לבנות שטח גדול יותר מהשטח הכולל הנמכר (להלן – זכויות לבניה נוספת) – בסכום כאמור בסעיף 49; את יתרת סכום שווי התמורה יראו כדמי מכר של זכות אחרת במקרקעין אשר שווי רכישתה הוא חלק יחסי משווי

(א) בפסקה (3), במקום "פחות מ-25%" יבוא "אינו עולה על שליש";

(ב) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) היא דירה שנתקבלה בירושה והתקיימו בה תנאי סעיף 149ב(5) (א) ו-(ב).";

(10) בסעיף 149, במקום "25% לפחות" יבוא "חלק העולה על שליש";

(11) בסעיף 149 –

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) על אף הוראות סעיף 149ב, המוכר דירת מגורים מזכה (בסעיף זה – הדירה הראשונה), יהיה זכאי לפטור ממס במכירתה, אם התקיימו כל אלה:

(1) במועד המכירה של הדירה הראשונה יש בבעלותו, דירת

מגורים נוספת אחת בלבד (בסעיף זה – הדירה הנוספת);

ד ב ר י ה ס ב ר

שבעלות בשברירי דירות היא, לרוב, תוצאה של ירושות או מתנות פנים משפחתיות, מוצע להקל ולקבוע בפסקה (3) של סעיף 149 לחוק, כי בעלות בשליש או בפחות משליש בדירת מגורים נוספת על זו הנמכרת לא תמנע את הזכאות לפטור לפי סעיף 149ב(2) במכירת הדירה העיקרית.

כמו כן מוצע להוסיף לסעיף 149 את פסקה (4), שלפיה גם דירה שנתקבלה בירושה ונתקיימו בה תנאי סעיף 149ב(5) (א) ו-(ב) לחוק לא תמנע את הזכאות לפטור בדירה הנמכרת, אשר תיחשב מכוח החוקה כאמור לדירה יחידה. זאת, בהתחשב בכך שקיים פטור עצמאי ונוסף לדירות ירושה כאמור בסעיף 149ב(5) לחוק, ובכך שטרם ביטולו המוצע של סעיף 149ב(1) היה ניתן למכור את הדירה העיקרית בפטור על אף קיומה של דירת ירושה, וזאת מכוח הפטור הקבוע בסעיף 149ב(1). בהתחשב בכך שמדובר, כמוצע, בדירה נוספת שנתקבלה בירושה ואצל המוריש זו היתה דירה יחידה, כלומר, מדובר בדירה אשר אפשר היה לקבל בשלה בזמן כזה או אחר פטור ייחודי ועצמאי מכוח סעיף 149ב(5), מוצע לקבוע כי דירה זו לא תבוא במניין הדירות של המוכר.

לפסקה (10)

סעיף 149 קובע חזקת דירת מגורים נוספת כאשר למוכר יש במישרין או בעקיפין, באמצעות זכויות באיגוד, חלק של 25% לפחות בדירה נוספת. בהתאם לתיקון המוצע בסעיף 149ג(9), המתקן את סעיף 149ג(3) לחוק, מוצע לקבוע בסעיף 149 לחוק, שהחוקה האמורה תתקיים כאשר למוכר יש, בעקיפין, באמצעות זכויות באיגוד חלק העולה על שליש בדירה הנוספת.

לפסקה (11)

סעיף 149 לחוק מיסוי מקרקעין בנוסחו טרם תיקונו בחוק זה, מעניק פטור ייחודי לתושבי ישראל המעוניינים למכור שתי דירות קטנות ולרכוש תחתן דירה אחת (להלן – משפרי דיור). הפטור מוגבל בתקרה וניתן פעם אחת

שהיתה לדירת מגורים כהגדרתה בסעיף 1 לחוק מיסוי מקרקעין, משמע, מיום שהסתיימה בנייתה והיא משמשת או מיועדת לשמש למגורים לפי טיבה. התנאי האמור נועד למנוע ממשקיעים לעשות שימוש בפטור לדירת מגורים יחידה, כך שלא יהיה ניתן למכור דירה שהתקבל בשלה טופס 4 בסמוך לקבלתו, כפי שנעשה, לדוגמה, בקבוצות רכישה שבהן נרכשות דירות לצורכי השקעה ונמכרות מיד לאחר קבלת טופס 4. בהתאם לתיקון המוצע, תידרש תקופה מינימלית של בעלות בדירה מיום שהיתה לדירת מגורים כדי לנצל את הפטור.

נוסף על כך כפי שיפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 149ג(9), מוצע לקבוע, בסעיף 149 לחוק, חזקה שלפיה לעניין הזכאות לפטור לפי סעיף 149ב(2), ולעניין דירה יחידה, לא יובאו בחשבון בעלות בדירה שהושכרה למגורים בשכירות מוגנת לפני יום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997) וכן בעלות בחלק מדירה שהוא שליש או פחות (לפני התיקון – 25%), כך שדירה או חלק מדירה כאמור לא ישללו את הפטור במכירת הדירה שהיא במהותה דירת המגורים העיקרית. עם זאת מוצע לקבוע בסעיף זה כי הדירה בשכירות המוגנת או החלק כאמור שבשולם הוחלה החזקה שבסעיף 149 ייחשבו לחייבים במס, משמע לא יחולו לגביהם הוראות סעיף 149ב(2) לחוק ולא יהיה ניתן למכרם בפטור.

לפסקה (9)

סעיף 149 קובע חזקת דירת מגורים יחידה, שלפיה גם אם בבעלותו של מוכר נוסף על הדירה הנמכרת, דירות מגורים נוספות מהסוגים הקבועים באותו סעיף (דירה חליפית, דירה שהושכרה בשכירות מוגנת לפני יום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997) וחלק בדירה בשיעור של פחות מ-25% מהזכויות בה), הדירה הנמכרת תיחשב לדירתה היחידה לעניין הפטור לפי סעיף 149ב(2) לחוק. בשל ביטולו המוצע של סעיף 149ב(1) לחוק, ובהתחשב בכך

- (2) המוכר מכר את הדירה הנוספת בפטור ממס, בתוך 12 חודשים מיום מכירת הדירה הראשונה;
- (3) סכום השווי של הדירה הראשונה ושל הדירה הנוספת, יחד, לא עלה על 1,986,000 שקלים חדשים;
- (4) המוכר רכש בשנה שלפני מכירת הדירה הנוספת או ירכוש בשנה שלאחר מכירתה, דירת מגורים אחרת כהגדרתה בסעיף 9(ג), בישראל או באזור כהגדרתו בסעיף 16א (בסעיף זה – הדירה החלופית), בסכום השווה לשלושה רבעים לפחות משווי הדירות כאמור בפסקה (3); הדירה החלופית לא תבוא במניין הדירות כאמור בפסקה (1).”;

(ב) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

”(א1) על אף הוראות סעיף 49ב, התקיימו במוכר דירה ראשונה הוראות סעיף קטן (א)1, (2) ו-4, וסכום השווי של הדירה הראשונה והדירה הנוספת, יחד, לא עלה על 3,303,000 שקלים חדשים, יהיה המוכר זכאי לפטור ממס במכירה של הדירה הראשונה, על סכום השווה להפרש שבין 1,986,000 שקלים חדשים לבין סכום השווי של הדירה הנוספת; את יתרת סכום השווי של הדירה הראשונה יראו כדמי מכר של זכות אחרת במקרקעין אשר שווי רכישה הוא חלק יחסי מהשווי של הזכות כולה, כיחס שבין חלק שווי המכירה המתייחס לזכות זו לבין מלוא שווי המכירה, ובהתאם לכך ייוחסו גם הניכויים והתוספות.”;

(ג) בסעיף קטן (2), במקום ”ג” בטבת התשנ”ט (1 בינואר 1999)” יבוא ”י”ט בטבת התשע”ג (1 בינואר 2013)”;

(12) בסעיף 149(א) –

(א) בפסקה (1), המילים ”וכשנותן המתנה הוא הורה – שלוש שנים” – יימחקו;

(ב) בפסקה (2), הסיפה החל במילים ”וכשנותן המתנה” – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

יובהר כי על רוכשי הדירה החלופית בנסיבות המתוארות לעיל יחול התיקון המוצע לעניין מס הרכישה שיוטל על משפרי דיוור. הדירה החלופית היחידה הנרכשת תקים חבות במס רכישה כדירה יחידה ויחולו עליה, בתקופת הוראת השעה, הוראות סעיף 9(ג1) המוצע, ולאחר מכן הוראות סעיף 9(ד1) המוצע, כנוסחם בסעיף 343(ג) להצעה זו.

לפסקה (12)

סעיף 149 לחוק הוא ביסודו הוראה אנטי תכנונית, שמטרתה למנוע כפול פטורים במכירת דירות מגורים בידי מרובי דירות. מוצע לפשט את הסעיף ולהתאימו לרציונל החדש במיסוי דירות מגורים, כך שההבחנה היחידה לעניין תקופות הצינון הקבועות בסעיף תבסס על מגורי מקבל המתנה בדירה שהתקבלה במתנה. אם התגורר בדירה, תקופת הצינון לעניין זכאותו לפטור לפי סעיף 49ב(2) לחוק תהיה שלוש שנים ואם לאו – ארבע שנים.

בחיים. בשל השינוי המוצע בהוראות הפטור הנוגע למרובי הדירות, מוצע לתקן את סעיף 49ה האמור כך שיתאים לדין החדש המוצע. יובהר כי הפטור המוצע לפי סעיף זה יחול רק על תושב ישראל, וזאת בשל התיקון המוצע בסעיף 49א(א) לחוק מיסוי מקרקעין, כתיקונו בסעיף 43(7) לחוק המוצע.

לאור האמור, מוצע שהפטור הייחודי לפי סעיף 49ה המוצע יינתן במכירת הדירה הראשונה, ואילו מכירת הדירה השנייה תהנה מהפטור לפי סעיף 49ב(2). כמו כן, מוצע לקבוע כי הפטור יינתן רק כאשר בבעלות המוכר שתי דירות בלבד (למעט המקרה שבו הדירה החלופית נרכשה טרם מכירת שתי הדירות הישנות).

בשל התיקון המוצע של תנאי הזכאות בסעיף 49ה(א) לחוק, מוצע לתקן בהתאם את סעיף 49ה(א1) לחוק ולהתאים את הוראותיו לעניין החיוב במס במקרה שבו שווי המכירה של שתי הדירות הישנות עולה על סכום התקרה שבסעיף 49ה(א), אך לא על הסכום שבסעיף 49ה(א1).

(13) בסעיף 49כז, במקום "ואולם במכירת" יבוא "ואולם הפטור לפי סעיף 49כב לא יחול על תמורה כספית נוספת, אם ניתנה, ובמכירת";

(14) בסעיף 62 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילה "לקרובו" יבוא "לקרובו – יהיו פטורים ממס; לעניין זה, "קרוב" – קרוב כאמור בפסקאות (1) ו-(2) להגדרה "קרוב" שבסעיף 1";

(ב) סעיף קטן (ב) – בטל;

(15) אחרי סעיף 76 יבוא:

"הגשת הצהרה 76א. (א) שר האוצר רשאי לקבוע כי הצהרות לפי סעיפים 73 עד 76, כולן או חלקן, יוגשו באופן מקוון, בדרך שיוורה המנהל.

(ב) קבע שר האוצר כאמור בסעיף קטן (א), יראו את מי שלא הגיש הצהרה באופן מקוון, לעניין ההוראות לפי חוק זה, כמי שלא הגיש הצהרה.";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (13)

אפשר לתת רק לבן זוג, הורה, הורי הורה, צאצא, צאצאי בן זוג ובני זוגם של כל אחד מאלה, אך לא לאחים.

לפסקת משנה (ב)

הוראות סעיף 62(ב) לחוק נקבעו כהוראות מיוחדות לעניין העברות בין בני זוג ידועים בציבור. בעקבות ההלכה בעניין ע"א 2622/01 מנהל מס שבח נגד עליזה לבנון (פורסם בנבו, 29.7.2002) שבה נקבע כי לעניין מס שבח ומס רכישה ומכוח עיקרון השוויון יש לפרש את המונח "בן זוג" שבהגדרת קרוב בסעיף 1 לחוק ככולל גם ידועים בציבור, ובעקבות חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה ולפיה יש לפרש את המונח ככולל גם בני זוג מאותו מין, מוצע לבטל את סעיף קטן (ב), כך שההסדר הקבוע בסעיף קטן (א) יחול גם על ידועים בציבור, לרבות בני אותו מין.

וזה נוסחו של סעיף 62(ב) שמוצע לבטלו:

"(ב) ממכירת זכות במקרקעין בדירת מגורים, ללא תמורה, מיחיד לבן זוג המתגורר יחד אתו בדירה, פטורה ממס; לענין זה, "בן זוג המתגורר יחד אתו בדירה" – מי שעשוי לחול עליו סעיף 55 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965, וחי ביחד עם בן זוגו חיי משפחה במשק בית משותף בדירת המגורים הנמכרת, שנה לפחות לפני המכירה."

לפסקה (15)

כדי לייעל את הליכי הדיווח על מכירת זכות במקרקעין ופעולה באיגוד במקרקעין מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע כי הצהרות לפי סעיפים 73 עד 76 לחוק מיסוי מקרקעין יוגשו באופן מקוון בדרך שיוורה המנהל.

פרק חמישי 4 בחוק מיסוי מקרקעין מעניק הקלות מס משמעותיות במכירת יחידות מגורים ויחידות שאינן יחידות מגורים במתחמי פינוי בינוי מוכרזים. הוראות הפרק נקבעו ביחס ליחידות מגורים. סעיף 49כז לחוק קובע כי ההוראות יחולו, בשינויים המחויבים, גם על מכירת יחידות ליום שאינן יחידות מגורים ומוגדרות בפרק האמור כ"יחידה אחרת". עוד מוסיף וקובע הסעיף שהיחידה שנתקבלה כחלופית ליחידה אחרת לא תימכר בפטור ממס או בהקלת מס. הרציונל העומד בבסיס הבחנה זו הוא שההקלה שניתנת לדירת מגורים היא פטור מוחלט, בעוד שההקלה הניתנת ליחידה אחרת (שהיא לרוב בשימוש עסקי) היא רחיקת מס.

בחוק מיסוי מקרקעין (שבח, מכירה ורכישה) (תיקון מס' 55), התשס"ה-2005, נוספה הקלה לדיירים בפרויקט פינוי – בינוי שמבקשים לקבל כדירה חלופית דירה קטנה יותר מזה שהיתה ביריהם, וזאת בשל עלויות אחזקה, ארנונה וכדומה, הקלה המאפשרת, למעשה, לקבל נוסף על הדירה החלופית גם תמורה במזומן, כל עוד סך התמורה בכסף ובשווה כסף לא יעלה על התקרה הקבועה בחוק. מאחר שהקלה זו אינה רלוונטית כאשר הנכס המפונה אינו דירת מגורים, מוצע לתקן את סעיף 49כז לחוק ולהבהיר כי הקלה זו אינה חלה בנסיבות האמורות, בדומה לשלילת הפטור כאשר בתמורה לפינוי יחידה אחרת מתקבלת דירת מגורים.

לפסקה (14)

לפסקת משנה (א)

כדי למנוע עסקאות מלאכותיות או בדויות, מוצע לקבוע, בסעיף 62(א) לחוק, כי מתנה בפטור ממס שבח יהיה

(16) בסעיף 194ד(א), בפסקה (1), במקום "דין החוזר" יבוא "דין מס שנוכה במקור לפי סעיף 164 לפקודה ולא קוזז לפי סעיף 177 לפקודה, דין החוזר";

(17) בסעיף 95 –

(א) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) נישום שלגביו נקבע גירעון העולה על 50% מהמס שהוא חייב בו והגירעון נובע בשל אחד או יותר מאלה, יהיה חייב בקנס בשיעור של 30% מסכום הגירעון;

(1) הנישום לא דיווח על פעולה החייבת בדיווח כהגדרתה בסעיף 131(ז) לפקודה;

(2) הנישום פעל בניגוד לעמדה מפורשת ומנומקת של רשות המסים שניתנה לנישום, במסגרת החלטת מיסוי כהגדרתה בסעיף 158ב לפקודה או שומה סופית, בחמש השנים שקדמו להגשת ההצהרה לפי הפרק השביעי או לקביעת שומה לפי סעיף 82, לפי העניין, והנישום לא דיווח, בטופס שקבע המנהל, על כך שפעל בניגוד לעמדה האמורה;

(3) תכנון מס שנקבע לגביו כי הוא מהווה עסקה מלאכותית או בדויה לפי סעיף 84.

ד ב ר י ה ס ב ר

(לפסקה 16)

הסעיף האמור מטיל קנס על הנישום במקרים שבהם הגירעון (הפער בין המס ששילם נישום לפי השומה העצמית לבין המס שהנישום חייב בו) עולה על 50% מחבות המס של הנישום, בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף. מוצע לעדכן את התנאים להטלת קנס גירעון בפקודה ובחוק מיסוי מקרקעין, ובמקביל לקבוע סעיף זהה בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975.

לאור האמור, מוצע להחליף את סעיפים קטנים (א) ו-(ב) שבסעיף 95 האמור, אשר קבועים בהם מבחנים של התרשלות וזדון, שאותם מוצע להחליף, ולקבוע במקומם כי גירעון העולה על 50% מהמס שנישום חייב בו, יהיה חייב בקנס של 30% מסכום הגירעון, וזאת אם הגירעון נובע מאחת מאלה: פעולה החייבת בדיווח לפי כהגדרתה בסעיף 131(ז), הנישום פעל בניגוד לעמדה מפורשת ומנומקת של רשות המסים שניתנה לנישום, במסגרת החלטת מיסוי כהגדרתה בסעיף 158ב או שומה סופית, בחמש השנים שקדמו להגשת ההצהרה לפי הפרק השביעי או לקביעת שומה לפי סעיף 82, לפי העניין, והנישום לא דיווח, בטופס שקבע המנהל, על כך שפעל בניגוד לעמדה האמורה, או שמדובר בתכנון מס שנקבע לגביו כי הוא מהווה עסקה מלאכותית או בדויה לפי סעיף 84.

נוסף על כך מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) המוצע, קנס של 50% על גירעון חוזר בתקופה של חמש שנים ממועד הגשת ההצהרה לפי הפרק השביעי או קביעת שומה לפי סעיף 82.

סעיף 164 לפקודה קובע חובת ניכוי במקור מהכנסה ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, קבע בצו. צו מס הכנסה (קביעת תשלומים בעד שירותים או נכסים כהכנסה), התשל"ז-1977, קובע חובת ניכוי מס במקור במכירת נכס, לרבות מקרקעין. בהתאם לזה, בעסקאות מקרקעין החוסות תחת צו זה יש לנכות מס הכנסה בהתאם לצו. נוסף על כך באותה עסקת מקרקעין נקבעת חבות במס גם מכוח חוק מיסוי מקרקעין.

כיום, לא קיים סעיף המאפשר לקזז בין התשלומים האמורים, ועל כן עד לביטול חבות המס הסופית של המוכר הוא חשוף לתשלום של כפל מס. לאור האמור, מוצע לתקן את סעיף 194ד לחוק מיסוי מקרקעין כך שיתאפשר קיזוז של ניכוי מס במקור שנוכה בעסקת מקרקעין מכוח הפקודה והתקנות לפיה, מחבות מס השבח של המנכה לפי חוק מיסוי מקרקעין.

(לפסקה 17)

כאמור בדברי ההסבר לפסקה 40/53, הוראות פקודת מס הכנסה, חוק מיסוי מקרקעין וחוק מס ערך מוסף מבוססות על עיקרון השומה העצמית, כאשר הנישום מדווח בעצמו על היקף פעילותו החייבת במס. סעיף 95 לחוק מיסוי מקרקעין נועד להקטין את התמריץ להימנע מדיווח מלא ומדויק, ובהמשך לכך, להימנע מתשלום מלוא המס על בסיס אותו דיווח, וזאת בשל התחושה שהסיכוי להיתפס נמוך.

(ב) הוטל על נישום לפי סעיף קטן (א) קנס על גירעון ובתוך חמש שנים ממועד הגשת ההצהרה לפי הפרק השביעי או קביעת השומה לפי סעיף 82, לפי העניין, שבשלם נקבע הגירעון, נקבע גירעון נוסף, יהיה הנישום חייב בקנס לפי הוראות סעיף קטן (א) בשל הגירעון הנוסף בשיעור של 50% מסכום הגירעון הנוסף;

(ב) סעיף קטן (ב) – בטל;

(ג) בסעיף קטן (ג), בהגדרה "גירעון", המילים "לפי סעיף 72ח" – יימחקו;

(ד) בסעיף קטן (ג), במקום "לפי סעיפים קטנים (א) או (ב)" יבוא "לפי סעיף קטן (א)";

מיסוי מקרקעין – תחילה, תחולה והוראות מעבר

44. (א) (1) בסעיף זה –

"דירת מגורים מזכה" – כהגדרתה בסעיף 49(א) לחוק מיסוי מקרקעין;

"תקופת המעבר" – התקופה שמיום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) ועד יום י"ג בטבת התשע"ח (31 בדצמבר 2017);

(2) לעניין סעיף זה יחולו הוראות סעיף 49(ב) לחוק מיסוי מקרקעין.

(ב) הוראות סימן זה יחולו על מכירת זכות במקרקעין או פעולה באיגוד מקרקעין שנעשו ביום תחילתו של חוק זה (בסעיף זה – יום התחילה) ואילך, אלא אם כן נקבע אחרת בסעיף זה.

(ג) תחילתם של סעיפים 47, 48, 49(א) ו־1(א) ו־49ב עד 149 לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחם בסעיף 43(5) עד (12) לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) (בסעיף זה – יום המעבר), והם יחולו על מכירת זכות במקרקעין ביום האמור ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

בכל מכירה נוספת של דירות ישנות בתקופת המעבר, החיוב מוכר כאמור במס מלא בשל כל תקופת השבח לפי החישוב הליניארי הישן הקבוע בסעיף 48(א) לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו טרם התיקון המוצע בהצעה זו.

כמו כן מוצע למנוע בתקופת המעבר העברות בין קרובים, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, מהטעם שהעברות כאלה, אשר אינן משחררות דירות לשוק אלא נשמרות בתוך המשפחה, עשויות לשמש רק לצורך יצירת יום רכישה ושווי רכישה חדשים (step-up) ולשחיקת החלק החייב במס לפי החישוב הליניארי המוצע.

עוד מוצע לקבוע הוראות מיוחדות בתקופת המעבר לעניין מתנות פטורות וכן לעניין ניצול הפטור בשל דירה יחידה לפי סעיף 49ב(2) כנוסחו המוצע בהצעה זו.

לסעיף קטן (ד)

לפסקה (1)

לאור האמור, מוצע לקבוע כי בתקופת המעבר, זכאים אלה שבבעלותם יותר מדירה אחת, ושהדירות שבבעלותם נרכשו לפני יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) (להלן – מרובי דירות ישנות), לנצל את החישוב הליניארי החדש המוצע בסעיף 48(ב) במכירתן של שתי דירות מגורים מזכות בלבד, וזאת בהתקיים שני תנאים מצטברים:

סעיף 44 מוצע לקבוע הוראות מעבר לעניין מכירתן כללית של דירות מגורים מזכות שנרכשו לפני יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) (להלן – דירות השקעה ישנות) וזאת לתקופה של ארבע שנים מהתאריך האמור ועד יום י"ג בטבת התשע"ח (31 בדצמבר 2017) (להלן – תקופת המעבר), הואיל ובטווח הקצר מכירה של דירות השקעה שיום רכישתן הוא לפני כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), משמעה הענקת פטור מלא או כמעט מלא, וזאת בשל החישוב הליניארי של השבח הפטור והשבח החייב, כקבוע בסעיף 48(2) המוצע (להלן – החישוב הליניארי החדש).

בלא קביעת הוראות מעבר לגבי מכירת דירות מגורים מזכות בטווח הקצר, תינתן הטבה משמעותית למשקיעים לעומת הדין הקיים היום, שכן אלה יוכלו לממש את כל השקעותיהם בדירות מגורים מיד לאחר יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) בלא כל חיוב במס שבח או בחיוב מזערי, וזאת בלא מגבלת כמות או פרק זמן כלשהו בין מכירה למכירה, דבר שאף עלול לגרום לירידת מחירים דרסטית ובלתי מבוקרת.

לאור האמור, מוצע לקבוע כי מי שהיה ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) בעלים של יותר מדירה אחת יוכל להיות מחויב במס בתנאים שיפורטו להלן, לפי החישוב הליניארי החדש, רק במכירת שתי דירות ישנות.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), במכירת דירת מגורים מזכה בתקופת המעבר יחולו הוראות אלה:

(1) סעיף 48א(ב2) לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו בסעיף 43(ב6) לחוק זה, יחול על מוכר אחד לגבי מכירת שתי דירות מגורים מזכות, בלבד, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

(א) במכירה הראשונה של דירת מגורים מזכה בתקופת המעבר, המוכר היה זכאי לפטור ממס לפי סעיף 49ב(1) לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו ערב יום המעבר, אילו הסעיף האמור היה עומד בתוקפו במועד המכירה כאמור;

(ב) במכירה הראשונה ובמכירה השנייה של דירות מגורים מזכות, בתקופת המעבר, מתקיימים התנאים הקבועים בסעיף 49 לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו ערב יום המעבר;

(ג) המכירות אינן לקרוב כהגדרתו בסעיף 1 לחוק מיסוי מקרקעין, בין בתמורה ובין שלא בתמורה;

(2) על מכירת דירת מגורים מזכה בתקופת המעבר, אשר לא חלות לגביה הוראות פסקה (1), יחולו הוראות סעיף 48א לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו ערב יום המעבר;

(3) במכירת דירת מגורים מזכה בתקופת המעבר על ידי מוכר שקיבל את הדירה כמתנה פטורה ממס לפי סעיף 62 לחוק מיסוי מקרקעין בתקופה שמיום התחילה עד תום תקופת המעבר, יראו את נותן המתנה, לעניין פסקאות (1) ו-(2) כאילו הוא המוכר;

(4) במכירת דירת מגורים מזכה בתקופת המעבר, לא יחול סעיף 49ב(2) לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו בסעיף 43(ב8) לחוק זה, על מי שביום המעבר היתה לו יותר מדירת מגורים אחת בישראל ובאזור כהגדרתו בסעיף 1א6; לעניין מניין הדירות כאמור תחול החוקה שבסעיף 49ג לחוק מיסוי מקרקעין.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3)

כדי למנוע, בתקופת המעבר, שכפול של השימוש בחישוב הליניארי החדש במכירת דירות השקעה ישנות מעבר לשתיים כפי שנקבע בסעיף 44(ד1), וזאת בדרך של מתנות פטורות לקרובים, מוצע לקבוע כי במכירת דירת מגורים מזכה, שיום רכישתה לפני יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), בידי מוכר שקיבל את הדירה במתנה פטורה לפי סעיף 62 לחוק מיסוי מקרקעין בתקופת המעבר, יראו את נותן המתנה כאילו הוא המוכר לעניין פסקאות (1) ו-(2) של סעיף 44(ד), קרי, לעניין מניין המכירות והזכאות במכירה של דירת המתנה לחישוב הליניארי החדש, וכן לעניין תחולת החישוב הליניארי הישן.

לפסקה (4)

תחילתו של סעיף 49ב(2) לחוק מיסוי מקרקעין, הקובע את הפטור במכירת דירת מגורים יחידה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), עם זאת מוצע לקבוע כי הוראות סעיף זה יחולו בתקופת המעבר במכירת דירה ישנה, רק אם ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) היתה זו דירתו היחידה של המוכר. כך, אם המוכר היה לבעלים

האחד, כי במכירה הראשונה היה המוכר זכאי לפטור לפי סעיף 49ב(1) כנוסחו טרם ביטולו המוצע בהצעה זו, ואם אחת הדירות הנמכרות או שתיהן התקבלו במתנה – הושלמו לגבי כל אחת מהן תקופות הצינון הקבועות בסעיף 149 כנוסחו טרם התיקון המוצע;

השני, כי אף אחת מהדירות אינה נמכרת לקרוב, בין בתמורה ובין שלא בתמורה. תכליתו של התנאי האמור היא למנוע העברות מלאכותיות בתוך המשפחה, שאין תוצאתן הגדלת ההיצע באופן אמיתי, אלא הן נועדו רק לניצול החישוב הליניארי החדש, קרי, קבלת פטור מלא או כמעט מלא, כדי ליצור יום רכישה ושווי רכישה חדשים (step-up) בידי הקרוב.

לפסקה (2)

מוצע לקבוע כי מי שלא עומד בתנאים האמורים בסעיף 44(ד1), קרי, מי שמבקש למכור דירה נוספת ישנה מעבר לשתיים שמכר בתקופת המעבר, או שלא מתקיימים בו התנאים בפסקאות משנה (א), (ב) או (ג) של סעיף 44(ד1) האמור, יחול חיוב מלא במס שבח לפי החישוב הליניארי הישן הקבוע בסעיף 48א(ב1), כנוסחו טרם התיקון המוצע.

45. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁵⁶ (בסימן זה – חוק מס ערך מוסף) –
(1) בסעיף 12 –

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) קיבל עוסק תמורה בשל הנפקת מסמך סחיר המקנה זכות לרכישת נכס או לקבלת שירות, יראו את התמורה כחלק ממחיר עסקאותיו, במועד פקיעת הזכות או כעבור שנתיים מיום הנפקת המסמך הסחיר, לפי המועד המוקדם."

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "התקבולים" יבוא "והתמורה כאמור בסעיף קטן (א1)";

(2) בסעיף 67, במקום סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ה) (1) לעניין סעיף זה, "פעולה החייבת בדיווח" כל אחת מאלה:

(א) פעולה מסוג שקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת; לעניין זה, "פעולה" – עסקה או אירוע הקשורים לחבות במס לפי חוק זה או משפיעים עליה, לרבות סדרת עסקאות או אירועים כאמור;

(ב) חריגה מהוראות שפרסמה רשות המסים לעניין פירוש ויישום הוראות החוק; הוראות כאמור וכל שינוי בהן יפורסמו באתר האינטרנט של רשות המסים בציון מועד תחילתם.

(2) שר האוצר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן הדיווח על פעולה החייבת בדיווח והיקפו";

(3) בסעיף 67א, במקום סעיף קטן (ח) יבוא:

"(ח) (1) לעניין סעיף זה, "פעולה החייבת בדיווח" כל אחת מאלה:

(א) פעולה מסוג שקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת; לעניין זה, "פעולה" – עסקה או אירוע הקשורים לחבות במס לפי חוק זה או משפיעים עליה, לרבות סדרת עסקאות או אירועים כאמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

ממסמכים אלה אינו ממומש על ידי מקבליהם, וכתוצאה מכך נותרים בקופת העסק תקבולים אשר אינם חייבים במע"מ. כדי לתקן מצב זה מוצע לקבוע כי דינם של תקבולים אלה יהיה כדין תקבולי תרומה, תמיכה או סיוע אחר, אשר לפי סעיף 12 לחוק מס ערך מוסף נחשבים כחלק ממחיר עסקאותיו של העוסק. מועד החיוב במס במקרה זה יהיה מועד פקיעת הזכות שמקנה המסמך או בחלוף שנתיים מיום הנפקתו, לפי המוקדם.

לפסקאות (2), (3), (6) ו-(10)

ברומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה בסעיף 40 לחוק זה מוצע להרחיב את חובת הדיווח בגין פעולה שהוגדרה בסעיף 67(ה) "תכנון מס החייב בדיווח", גם לעסקה או אירוע הקשורים לחבות במס או משפיעים עליה, כפי שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת וכן לחריגה מהוראות שפרסמה רשות המסים לעניין פירוש

של דירה יחידה בתקופת המעבר בעקבות מכירת דירות אחרות שהיו בבעלותו ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), הוא לא יוכל למכור דירה זו בפטור לפי סעיף 249ב(2), אלא רק לפי סעיף 44(ד1) לחוק המוצע, אם מתקיימים בו תנאי הסעיף האמור. לא התקיימו במוכר כאמור תנאי אותו סעיף, חיוב במס לפי החישוב הליניארי הישן בסעיף 48א(ב1) כנוסחו ערב התיקון המוצע בהצעה זו. זאת, כדי לא לאפשר בתקופת המעבר מכירה של יותר משתי דירות בלא חיוב במס או כמעט בלא חיוב במס.

סעיף 45 לפסקה (1)

הנפקת מסמכים המעניקים זכות לרכישת נכס או קבלת שירות, כגון תווי שי וקופונים, בידי עוסק, אינה חייבת כיום במס, היות והם בגדר "מסמך סחיר", אשר הוחרג מההגדרה "טובין" שבסעיף 1 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מס ערך מוסף). חלק

⁵⁶ ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התשע"ב, עמ' 317.

(ב) חריגה מהוראות שפרסמה רשות המסים לעניין פירוש ויישום הוראות החוק; הוראות כאמור וכל שינוי בהן יפורסמו באתר האינטרנט של רשות המסים בציון מועד תחילתם.

(2) שר האוצר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן הדיווח על פעולה החייבת בדיווח והיקפן;

(4) בכותרת פרק י"ב, במקום "וערעור" יבוא "ערעור והחזר יתר";

(5) אחרי סעיף 87 יבוא:

"החזר סכום ששולם ביתר 87. הוכח להנחת דעתו של המנהל כי חייב במס שילם סכום יתר על הסכום שהיה חייב בו, יהיה החייב במס זכאי להחזר הסכום כאמור בתוך חמש שנים מהיום שבו שולם";

(6) בסעיף 96 א –

(א) במקום כותרת השוליים, יבוא "קנס בשל פעולה החייבת בדיווח";

(ב) במקום "פעולה שנקבעה לפי סעיף 67(ה) כתכנון מס החייב בדיווח" יבוא "פעולה החייבת בדיווח כהגדרתה בסעיף 67(ה)", ובמקום "בשל תכנון המס האמור" יבוא "בשל הפעולה כאמור";

(7) אחרי סעיף 96 א יבוא:

"קנס על גירעון 96. (א) חייב במס שלגביו נקבע גירעון כמשמעותו בסעיף 96 א בסכום העולה על 50% מן המס שהוא חייב בו ומתקיים אחד מאלה, יהיה חייב בקנס בשיעור של 30% מסכום הגירעון:

(1) הגירעון נובע בשל אחד או יותר מאלה:

(א) החייב במס לא דיווח על פעולה החייבת בדיווח כהגדרתה בסעיף 67(ה);

(ב) החייב במס פעל בניגוד לעמדה מפורשת ומנומקת של רשות המסים שניתנה לו, במסגרת החלטת מיסוי כהגדרתה בסעיף 158 לפקודת מס הכנסה או שומה סופית, בחמש השנים שקדמו להגשת הדוח לפי סעיפים 67 ו 67 א או לקביעת מס לפי סעיף 76, לפי העניין, והחייב במס לא דיווח, בטופס שקבע המנהל, על כך שפעל בניגוד לעמדה האמורה;

ד ב ר י ה ס ב ר

רשויות המס. נוכח האמור, ובהנחה שראוי לקבוע תקופת התיישנות להגשת בקשה להחזרי מס, מוצע לקבוע שהיא תהיה חמש שנים מיום תשלום היתר, בדומה לתקופה הקבועה בסעיף 77(ב) לחוק, בעניין הסמכות להוציא שומות. במקביל מוצע להוסיף את החזרי המס לכותרת פרק י"ב לחוק, שבו נמצא סעיף זה. הכותרת כיום היא "פרק י"ב: קביעה, שומה, השגה וערעור".

(7) לפסקה

הוראות חוק מס ערך מוסף מבוססות על עקרון השומה העצמית – הנישום מדווח בעצמו על היקף פעילותו

ויישום הוראות החוק. מוצע לקבוע בסעיף 67(א) כי הרחבת חובת הדיווח כאמור תחול גם על עוסקים החייבים בדיווח מפורט. כמו כן מוצע לקבוע כי קנס הגירעון הקבוע כיום בסעיף 96 א יחול לגבי שומות שבהן נכללה קביעה לעניין פעולה החייבת בדיווח כאמור. כדי להטמיע את התיקון בנוסח סעיף הענישה, מוצע לתקן את סעיף 117(א) (א) בהתאם.

לפסקאות (4) ו- (5)

ככלל, המועד להגשת תביעה להחזר מס ערך מוסף אינו מוגבל כיום בזמן, זאת בכפוף להוראות המסדירות הקובעות מגבלת זמן במקרים שונים. מצב זה מביא לפגיעה במידת הוודאות התקציבית ולהכבדה בנטל המינהלי על

(2) החייב במס לא ניהל פנקסי חשבונות או רשומות כפי שנקבע, או שניהלם בסטייה מהותית מהוראות חוק זה או התקנות על פיו.

(ב) הוטל על חייב במס לפי סעיף קטן (א) קנס על גירעון ובתוך חמש שנים ממועד הגשת הדוח לפי סעיף 67 או 67א או קביעת מס לפי סעיף 76, לפי העניין, שבשלהם נקבע הגירעון, נקבע לו גירעון נוסף, יהיה החייב במס חייב בקנס לפי הוראות סעיף קטן (א) בשל הגירעון הנוסף בשיעור של 50% מסכום הגירעון הנוסף.

(ג) הוגש כתב אישום נגד חייב במס בשל אי-ניהול פנקסי חשבונות, או רשומות אחרות שהיה עליו לנהל, או בשל ניהולם בסטייה מהותית מן ההוראות, לא יחויב בשל אותו מעשה בקנס על הגירעון ואם שילם קנס על הגירעון – יוחזר לו סכום הקנס ששילם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו;

(8) בסעיף 105, במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) סכום ששולם ביתר כאמור בסעיפים 87, 87א או 88(ב) והוראות סעיפים קטנים (א) או (ב) אינן חלות לגביו, והוחזר לאחר 30 ימים מיום תשלומו, ייווספו עליו הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו";

(9) בסעיף 106 –

(א) בסעיף קטן (א), בהגדרה "קרוב", במקום "105א" יבוא "88";

(ב) בסעיף קטן (ב) –

(1) האמור בו יסומן כפסקה (1) ובה, אחרי "העביר את פעילותו" יבוא "למי שהוא, במישרין או בעקיפין, בעל שליטה בו, או" ובמקום "מהחבר האחר" יבוא "מבעל השליטה או מהחבר האחר, לפי העניין";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (9)

סעיף 106 לחוק מס ערך מוסף קובע, כי במקרה שבו חברה בעלת חוב, העבירה לחברה אחרת פעילות בלא תמורה או בתמורה חלקית, בלי שנותרו בחברה אמצעים לכיסוי החוב, וחברה זו נשלטת בידי אותם בעלי שליטה, במישרין או בעקיפין, ניתן לגבות את החוב מהחברה שקיבלה את הפעילות. מוצע לקבוע, בדומה לתיקון המוצע לסעיף 119א לפקודה, בסעיף 40(42) להצעת החוק, כי ההוראות הקבועות בסעיף האמור יחולו גם על בעל שליטה המעביר פעילות לחברה ועל חברה המעבירה פעילות לבעל השליטה, זאת, כדי לכלול בגדר הסעיף גם העברות מסוגים נוספים ובכך למנוע דרכים נוספות להברחת נכסים.

כמו כן, ובדומה למוצע בסעיף 40(42) להצעת החוק, כדי להתמודד עם תופעת "גלגול החברות" מוצע לקבוע, כי במקרים שבהם הועברה פעילותו של חבר בני אדם אל חבר בני אדם אחר שיש בו, במישרין או בעקיפין, אותם בעלי

החייבת במס. כדי לפגוע בתמריץ להימנע מתשלום מס, תוך החחה שהסיכוי להיתפס הוא קטן מוצע להטיל קנס גירעון במקרים שונים שבהם התקיים גירעון העולה על 50% מהחבות במס, זאת בדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה בסעיף 40(53) לחוק זה (ראו דברי הסבר לסעיף האמור).

לפסקה (8)

מוצע לקבוע בסעיף 105 כי במקרה שבו יש להחזיר לעוסק מס ששילם ביתר, לרבות שיעור מס ביתר על פי דוח ארעי, וכן כל סכום ששילם ביתר ואשר אינו בגדר מס תשומות, והסכום כאמור לא הוחזר בתוך 30 ימים מיום תשלומו, תחול חובת תשלום הפרשי הצמדה וריבית החל מיום התשלום ועד ליום ההחזר. כמו כן מוצע לבטל את התקופה שנקבעה בסעיף 105(ג)(2) לנוכח סעיף 87 המוצע בחוק זה.

"(2) היה ליחיד חוב סופי והוא העביר את פעילותו בלא תמורה או בתמורה חלקית לקרובו או לחבר בני אדם שהוא בעל שליטה בו, בלי שנתרו לו אמצעים בישראל לסילוק החוב האמור, ניתן לגבות את החוב שהוא חייב בו ממי שקיבל את הפעילות בנסיבות כאמור, כל עוד לא עברו שלוש שנים מתום שנת המס שבה היה החוב לסופי, או שבה הועברה הפעילות, לפי המאוחר";

(ג) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא "ואולם אם הועברה פעילות של חבר בני אדם אל חבר בני אדם אחר כאמור בסעיף קטן (ב)(1) וסבר המנהל כי אחת ממטרותיה העיקריות של ההעברה היא הימנעות מתשלום מס, רשאי המנהל לראות בחבר האחר כחליפו של החבר המעביר, ולחייבו בכל החוב של החבר המעביר";

(10) בסעיף 117, בסעיף קטן (א), בפסקה (א6), המילה "תקופתי" תימחק ובמקום המילים "כתכנון מס החייב" יבוא "כפעולה החייבת";

(11) בסעיף 129(ב), בהגדרה "חשבונית או תעודת משלוח", בפסקה (1), בסופה יבוא "ולעניין טובין המובלים לאזור או לשטחי עזה ויריחו – חשבונית שהוצאה כדין בידי עוסק הרשום לפי חוק זה, הכוללת פרטים שקבע המנהל";

(12) אחרי סעיף 137 יבוא:

"דין נכסי עסק כשהנכס חדל לשמש בעסקה חייבת נכס שנרכש בידי עוסק שניכח את מס התשומות בשל רכישתו או ייבואו, והנכס שימש לאחר מכן בעסקה הפטורה ממס, יהיה דינו כדין נכס שנעשה בו שימוש לצורך עצמי ביום שינוי השימוש."

46. תחילתם של סעיפים 67 ו-129(ב) לחוק מס ערך מוסף, כנוסחם בסעיף 45(3) ו-129 לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).

סימן ד': בלו

47. בחוק הבלו על דלק, התשי"ח-1958⁵⁷ –

(1) בסעיף 1 –

ד ב ר י ה ס ב ר

שהעברת טובין מעוסק הרשום לפי חוק מס ערך מוסף, לעוסק, מוסד כספי או מלכ"ר הרשומים באזור או בשטחי עזה ויריחו תלויה אף היא בחשבונית הכוללת פרטים שקבע המנהל, ולא בתעודת משלוח.

לפסקה (12)

שליטה או קרוביהם וסבר פקיד השומה כי אחת ממטרותיה העיקריות של ההעברה היא הימנעות מתשלום מס, יהיה פקיד השומה רשאי לראות בחבר האחר כחליפו של החבר המעביר, ולחייבו בכל חוב המס של החבר המעביר.

לפסקה (11)

במקרים שבהם עוסק ניכח תשומה בגין רכישת נכס והנכס הפסיק לשמש אותו בעסקו, נוצר מצב שבו מס העסקאות בגין רכישת הנכס לא ישולם. מוצע לקבוע, כי דינו של הנכס יהיה כדין נכס שנעשה בו שימוש לצורך עצמי עם שינוי השימוש כאמור, ולכן במועד שינוי השימוש יחויב העוסק במס ערך מוסף בשל מכר רעיוני.

סעיף 47 לפסקאות (1), (4)(א), (6) עד (9), (10)(ג), (11) ו-151

סעיף 1 לחוק הבלו על הדלק, התשי"ח-1958 (להלן – חוק הבלו), קובע כי "ייצור" דלק כולל כל שלב בהליך הייצור, לרבות: "זיקוק, עיבוד, פיצוח והחזקת דלק לשם מסחר בו בסיטונות". סעיף 15 לחוק הבלו קובע כי

סעיף 129(ב) לחוק מס ערך מוסף קובע כי טובין מובלים ילוו במסמך בהתאם למקום הרישום של העוסק. לעניין טובין המובלים מעוסק הרשום באזור או בשטחי עזה ויריחו לפי הדין החל שם והמקביל לחוק מס ערך מוסף, על העוסק להציג חשבונית, הכוללת פרטים שקבע המנהל. ואולם לעניין טובין המובלים מעוסק ישראלי ניתן לבחור בין הצגת חשבונית להצגת תעודת משלוח.

לשם ייעול האכיפה והגברת ההדריות בהעברת טובין בין שטחי ישראל והרשות הפלסטינית, ובמטרה להגביר את הוודאות בעניין התחשבות המסים בין ישראל והרשות הפלסטינית, מוצע לתקן את סעיף 129(ב)(1) לחוק כך

⁵⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 160; התשס"ח, עמ' 232.

(א) לפני ההגדרה "המנהל" יבוא:

"אתר אחסון" – מקום שבו מוחזק דלק לשם מסחר בו בסיטונות, או שבו מוחזק דלק כמלאי לשעת חירום;

"בעל רישיון בלו" – כל אדם שניתן לו רישיון לפי סעיף 15;

(ב) אחרי ההגדרה "דלק חב בלו" יבוא:

"חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁵⁸;

(ג) אחרי ההגדרה "יצרן" יבוא:

"מקום ייצור" – מקום שבו דלק מיוצר, מופק, מופרד, מזוקק, מחודש, מפוצח או מעובד בכל דרך אחרת;

(2) בסעיף 4 –

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) יצרן המוציא דלק ממקום ייצור, ישלם את הבלו בעת הוצאת הדלק ממקום הייצור ובשיעור שיחול אותה שעה; המנהל רשאי לקבוע כי אם הזורם הדלק בצנרת תת־קרקעית לאתר אחסון שאת מקומו אישר המנהל כאמור בסעיף 16, ישלם יצרן הדלק המוציא את הדלק מאתר האחסון את הבלו בעת הוצאת הדלק מאתר האחסון האמור;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) נעשה שימוש בדלק בתוך מקום ייצור או אתר אחסון, ישלם את הבלו מי שעשה בו שימוש ביום השימוש בדלק";

ד ב ר י ה ס ב ר

ייצור". מטרת ההפרדה היא לאפשר פיקוח אפקטיבי על מפעיל אתר אחסון, בין אם הוא "יצרן" (סוחר בדלק) ובין אם לאו.

לאורך חוק הבלו ישנן כמה הפניות לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מס ערך מוסף), ולפיכך מוצע להוסיף את ההגדרה "חוק מס ערך מוסף" ולתקן את חוק הבלו בהתאם.

לפסקה (2)

סעיף 4 לחוק הבלו קובע כיום הסדר כללי בלבד לגבי מועד החיוב במס וזהות החייבים במס, סעיף קטן (א) קובע: "הבלו ישולם על ידי היצרן בעת הוצאת הדלק ממקום הייצור ובשיעור שיחול אותה שעה. היה הייצור במקומות שונים – ישולם הבלו בעת הוצאת הדלק על־ידי היצרן ממקום הייצור שיקבע המנהל".

כדי להבהיר את מועד החיוב במס מוצע לקבוע כי ככלל, יצרן דלק ישלם את הבלו בעת הוצאתו ממקום הייצור אלא אם כן הזורם הדלק בצנרת תת־קרקעית לאתר אחסון שאישר המנהל לפי סעיף 16. המנהל רשאי לקבוע כי הבלו ישולם בעת הוצאתו מאתר האחסון כאמור.

נעשה שימוש בדלק בתוך מקום ייצור, למעט שימוש בדרך של עיבוד הדלק לסוג אחר של דלק חב בלו – ישולם הבלו ביום השימוש בדלק על ידי מי שעשה בו שימוש.

לא ניתן לייצר דלק אלא אם כן מנהל רשות המסים (בפרק זה – המנהל) נתן רישיון לכך. סעיף 16 לחוק הבלו קובע את הצורך לאישור מקום הייצור. חברות המאחסנות דלק בלא מסחר בו, החזיקו ברישיון "יצרן דלק" ובאישור על מיתקן הייצור במשך שנים רבות ומדווחות עד היום לרשות המסים על אספקת הדלק ממיתקניהן. בקרת הרשות על אחזקת מלאי הדלק במיתקנים אלה חיונית לצורך הפעלת פיקוח יעיל על גביית מס אמת במועד. הוראות רבות בחוק הבלו נועדו לקיים פיקוח על מלאי דלק חב בלו המוחזק באתרי אחסון, שמפעיליהם סוחרים בדלק. בפועל, אותן הוראות הוחלו גם על מפעילי אתרי האחסון, שאינם סוחרים בדלק. למרות הפרקטיקה הקיימת עשרות שנים, נוסח חוק הבלו אינו בהיר לחלוטין בכל הנוגע לסמכויות הפיקוח של רשות המסים באתרי האחסון, שמפעיליהם אינם סוחרים בדלק. לאור האמור מוצע לתקן את סעיפים 1, 15, 16, 17, 18, 21 (ד) ו־31 לחוק הבלו, כדי להסדיר את חובת הרישיון, חובת הדיווח, הוראות האכיפה וסמכויות הביצוע לגבי פעילותן של החברות המפעילות את המיתקנים. כמו כן כדי לפשט חלק מהוראות החוק, מוצע לתקן את סעיף ההגדרות לחוק הבלו ולקבוע כי "בעל רישיון בלו" הוא כל אדם שניתן לו רישיון לפי סעיף 15 לחוק הבלו.

כמו כן מוצע להגדיר מקום ייצור ואתר אחסון, כיום, אתרי האחסון שבהם מוחזק דלק מאושרים כ"מקומות

⁵⁸ ס"ח התשל"ו, עמ' 52, התשע"ב, עמ' 317.

(3) אחרי סעיף 4 יבוא:

4א. "איסור הוצאת דלק בדהיית תשלום בלו במועד שנקבע, רשאי המנהל לאסור הוצאת דלק ממקום ייצור ומאתר אחסון, בדחיית תשלום הבלו, עד להסרת החשש כאמור, באמצעות הוראה לבעלי רישיון בלו – יצרן דלק או מפעיל אתר אחסון; הוטל איסור כאמור, תתאפשר הוצאת דלק רק לאחר שהמנהל אישר כי הוסר החשש להנחת דעתו";

(4) בסעיף 9 –

(א) בסעיף קטן (ג)2, המילים "התשל'ו-1975" – יימחקו;

(ב) בסעיף קטן (ד), במקום "ששה חודשים" יבוא "שנה", המילים "התשל'ו-1975" – יימחקו והסיפה החל ב"המנהל רשאי" – תימחק;

(5) אחרי סעיף 12 יבוא:

"לא יוכרו חובות 12 שולם בלו על דלק שהוצא ממקום ייצור ולא נמכר או שנמכר אבודים בלי ששולמה עליו תמורה – לא יינתן עליו החזר בלו."

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)ב

לפסקה (3)

סעיף 9(ד) לחוק הבלו קובע כי הישבון בלו כאמור בסעיף 9(ג) לחוק הבלו יינתן אם הוגשה בקשה בתוך שישה חודשים מיום הוצאת חשבונית מס כמשמעותה בסעיף 47 לחוק מס ערך מוסף וכי המנהל רשאי להאריך תקופה זו בשישה חודשים נוספים מטעמים מיוחדים שיירשמו. כדי לאפשר לעוסקים המגישים בקשות להישבון בלו באיחור, ליהנות מפרק זמן נוסף להגשת הבקשות, זאת בלי לפגוע בוודאות התקציבית ובהליכי הביקורת שמתקיימים בתחום זה בשגרה, מוצע להאריך את התקופה להגשת בקשות כאמור בשישה חודשים נוספים. בשל הארכת התקופה כאמור, מתייתר הצורך בתקופה נוספת להגשת בקשות, שתאושר "מטעמים מיוחדים", ועל כן מוצע למחוק את הסיפה של סעיף 9(ד) הקובעת כי "המנהל רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להאריך את המועד להגשת בקשה כאמור לתקופה נוספת שלא תעלה על שישה חודשים".

לפסקה (5)

הבלו הוא מס המוטל על ייצור דלק המיועד לצריכה בישראל. בדומה למכס, חל אירוע המס, לפי חוק הבלו, בעת הוצאת הדלק ממקום האחסון. הן התכלית הפיסקלית המאפיינת שיטת מס זו והן הצורך בהפנמת ההשפעות החיצוניות השליליות הנגרמות בשל צריכת הדלק מחייבים מיסוי לפי הצריכה בפועל. לפיכך ובדומה למדיניות המקובלת גם במדינות רבות נוספות, מוצע להבהיר בחוק כי לא יוכרו חובות אבודים לעניין החבות בבלו.

סעיף 4(א) לחוק הבלו קובע כי הבלו ישולם בעת הוצאת הדלק ממקום הייצור. סעיף 4(ב) לחוק הבלו קובע כי בסמכותו של המנהל לדחות תשלום בלו בערובה או בלעדית לתקופה שלא תעלה על עשרה ימים. גובה הערבויות נקבע לפי חבות הבלו של יצרן הדלק. אם יצרן שנדרש להפקיד ערבויות חורג מהיקף חבות הבלו שעליה הצהיר, נדרש היצרן להגדיל את סך כל הערבויות, לפי פעילותו בפועל. כיום לא קיימים בידי רשות המסים אמצעים שבעזרתם ניתן למנוע בזמן אמת משיכות דלק שלא הוטחו בערבות כפי שקבע המנהל. האכיפה בעניין זה נעשית בדרך כלל רק בדיעבד. מצב זה בעייתי לאור העובדה כי משיכות הדלק בתוך ימי הדחייה עשויות להגיע להיקפים אדירים. כפועל יוצא, נושאת המדינה בסיכון משמעותי לאבדן הכנסות ממסים. חשיפה זו לא נוצרת רק במקרים שבהם כמות הדלק המוצאת בפועל ממקום הייצור עולה על הכמות שבשלה ניתנה ערבות, אלא גם במקרים נוספים, דוגמת קיומה של חקירה המצביעה על העדר יכולת של יצרן הדלק לשלם את הבלו במועד שנקבע. לאור האמור, מוצע לקבוע כי במקרים מסוג זה רשאי המנהל לאסור הוצאת דלק ממקום ייצור או אתר אחסון בדחיית תשלום הבלו, עד להסרת החשש, באמצעות הוראה לבעלי רישיון בלו – יצרן דלק או מפעיל אתר אחסון.

(6) בסעיף 15 –

- (א) בכותרת השוליים, אחרי "לייצור" יבוא "ולהפעלת אתר אחסון";
(ב) בסעיף קטן (א), במקום "יעסוק במכירתו" יבוא "יפעיל אתר אחסון" ובמקום "אלא אם" יבוא "אלא אם כן";
(ג) בסעיף קטן (ג), במקום "כעבור שלושה חודשים" יבוא "כעבור שנה";

(7) בסעיף 16 –

- (א) בכותרת השוליים, לאחר "ייצור" יבוא "ומקום אתר אחסון";
(ב) אחרי "לא ייצר אדם" יבוא "ולא יפעיל אתר אחסון" ואחרי "מקום הייצור" יבוא "או מקום אתר האחסון";
(8) בסעיף 17, במקום "יצרנים או סוגים של יצרנים וכן סוגים של מחזיקי דלק לשם מסחר בו שלא בסיטונות או סוגי מחזיקים כאמור" יבוא "יצרנים ומפעילי אתר אחסון";
(9) בסעיף 18 –

- (א) בסעיף קטן (א), במקום "מקום הייצור" יבוא "מקום ייצור או אתר אחסון";
(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "הוצאת" יבוא "הזרמת" ואחרי "למקום ייצור דלק אחר" יבוא "או אתר אחסון";
(ג) בסעיף קטן (ג), אחרי "מקום הייצור" יבוא "או אתר האחסון", במקום "היצרן" יבוא "בעל רישיון הבלו שקיבל אישור לפי סעיף 16 למקום הייצור או אתר האחסון שממנו הוצא הדלק" ובמקום "אלא אם" יבוא "אלא אם כן";
(10) בסעיף 21 –

- (א) בסעיף קטן (ג), המילים "לפי פנקסי העסק" – יימחקו;
(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
"1ג) חייב בדיווח יודיע למנהל או למי שהורשה על ידיו על כל שינוי שחל במידע שמסר לפי סעיף קטן (ג).";
(ג) בסעיף קטן (ד), במקום "יצרן" יבוא "בעל רישיון בלו";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (6) (ג)

לפסקה (10)

לפסקת משנה (א)

סעיף 21(ג) לחוק הבלו נועד להרתיע מפני הוצאת דלק ממקום ייצור או אתר אחסון בלא דיווח לרשות המסים. לאור העובדה שחוסרים באתרי אחסון יכולים להתקיים בלי שיהיו מתועדים בפנקסי העסק, מוצע למחוק את המילים "לפי פנקסי העסק" מלשון הסעיף.

לפסקת משנה (ב)

יצרן דלק (ובתיקון המוצע לפסקת משנה (ג) לעיל – בעל רישיון בלו), מי שמשתמש בדלק שניתן עליו פטור ומי שמשתמש בדלק שניתן עליו הישבון מגישים בקשות שונות בהתאם לחוק הבלו, ובמסגרתן מצהירים על פרטים שונים, לפי מהות פעילותם ואופי הבקשה (למשל בקשה לקבלת רישיון לייצור דלק, בקשה לקבלת דלק בפטור מבלו, בקשה לקבלת הישבון בלו, דוחות תקופתיים וכיוצא באלה). מוצע

רישיון לייצור דלק הניתן בהתאם לחוק הבלו מאפשר לחברה לרכוש דלק מבתי הזיקוק בלא מרכיב הבלו, ולהעבירו לרשות המס בעצמה, במועד שנקבע לכך. חקירות פליליות המתנהלות בחשד לעבירות על דיני הבלו הן מורכבות ומסועפות, לעתים נגד ארגוני פשיעה, ומעורבות בהן בדרך כלל גם עבירות על חוקי מס אחרים.

בהתאם, תקופה של שלושה חודשים להגשת תובענה פלילית אינה מספיקה, ומנגד אין לאפשר לחברה שמתנהלת חקירה נגדה בחשד לביצוע עבירות על חוק הבלו להמשיך ולהנהל מרישיון לייצור דלק, לאור האמור מוצע להאריך את התקופה עד להגשת תובענה פלילית, לשנה.

(11) בסעיף 22א, המילים "התשל"ו-1975" – יימחקו;

(12) בסעיף 23(ב), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) לערוך חיפוש בכל בית או מקום, לפי צו חיפוש, כמשמעותו בסעיף 23 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969⁵⁹ (להלן – פקודת מעצר וחיפוש), על חיפוש כאמור יחולו הוראות סעיפים 24(א)1, 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש בשינויים המחויבים";

(13) במקום סעיף 23א יבוא:

"תפיסת חפצים 23א. על תפיסת חפצים יחולו הוראות הפרק הרביעי בפקודת מעצר וחיפוש";

(14) סעיפים 24 ו-25 – בטלים;

(15) בסעיף 31 –

(א) בפסקה (3), אחרי "למקום ייצור" יבוא "או אתר אחסון";

(ב) בפסקה (4), במקום "יצרן" יבוא "בעל רישיון בלו" והמילים "בהתאם לכל סוג של ייצור דלק" – יימחקו.

סימן ה': חוקים נוספים

48. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005⁶⁰, בסעיף 1, בהגדרה "קרן ותיקה", במקום "שאושרה" יבוא "שאינה קופת ביטוח ושאושרה".

תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)

ד ב ר י ה ס ב ר

(ג) על החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף קטן (ב) ניתן לערוך לפני בית המשפט העליון, שידון בערר בשופט אחד, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון.

לחייב בחוק הבלו את החייבים בדיווח להודיע למנהל על כל שינוי בכל פרט מהותי שעליו הצהירו.

לפסקה (12)

כיום חסרות הוראות בחוק הבלו המאפשרות להפעיל סמכויות חיפוש בסיסיות הקיימות בחוקי מס אחרים. כדי לתקן מצב זה מוצע לקבוע הוראות כאמור.

לפסקאות (13) ו-(14)

תפיסה וחילוט מוסדרים היום בחוק הבלו בסעיפים 23 עד 25. לשונם של סעיפים 23, 24 ו-25 בעניין תפיסה וחילוט היא כדלקמן:

"ערר על תפיסה

24. (א) כל דבר שהמנהל רשאי לתפוס רשאי הוא לחסמו, לאחר נטילת ערובה או בלעדיה, בידי האדם שאצלו נמצא הדבר, אם אותו אדם מסכים לכך.

(ב) לא יעלים אדם דבר שנחסם כאמור ולא יגרום לו נזק.

סייג לתפיסה ולחסימה

25. לא הוגשה תוך שלושה חדשים מיום התפיסה או החסימה תובענה פלילית על העבירה שבגללה נתפס או נחסם הדבר, יוחזר התפוס או ישוחרר החסום.

כדי להתאים את הוראות חוק הבלו עם סדרי הדין המקובלים בעניין תפיסה וחילוט חפצים, מוצע להחליף את סעיף 23 הקיים, ולמחוק את סעיפים 24 ו-25 הקיימים ולקבוע כי על תפיסה וחילוט חפצים יחולו הוראות סעיפים 24(א)1, 26 עד 28 ו-45 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969.

23א. (א) נתפס חפץ לפי סעיף 23, רשאי מי שהחפץ נתפס ממנו לפנות לבית משפט שלום כדי שיוורה על החזרת החפץ לידיו.

(ב) המנהל או מי שהחפץ נתפס ממנו, רשאים לערוך על החלטת בית המשפט לפי סעיף קטן (א) לפני בית המשפט המחוזי, אשר ידון בערר בשופט אחד.

⁵⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

⁶⁰ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

49. תיקון חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 186), התשע"ב-2011⁶¹, בסעיף 2, הסיפה החל במילה "ואשר" – תימוחק.
50. תיקון חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011⁶², בסעיף 38(ב), במקום "בשנות המס 2013 ו-2014" יבוא "בשנת המס 2013".
51. תיקון חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959⁶³ (בפרק זה – חוק לעידוד השקעות הון) –
- (1) בסעיף 47(ב)(2)(א), במקום "15%" יבוא "20%";
  - (2) בסעיף 51(ג)(1), במקום "15%" יבוא "20%";
  - (3) בסעיף 51טז –
  - (א) בפסקה (1), במקום "6%" יבוא "10%";
  - (ב) בפסקה (2), במקום "12%" יבוא "15%";
  - (4) בסעיף 51ח, במקום "15%" יבוא "20%";
  - (5) פרק שביעי 2 – בטל.
52. (א) תחילתם של סעיפים 47(ב)(2)(א), 51(ג)(1), 51טז ו-51יח, לחוק עידוד השקעות הון, כנוסחם בסעיף 51(1) עד (4) לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).
- חוק לעידוד השקעות הון – תחילה ותחולה

ד ב ר י ה ס ב ר

בין השאר, ליצירת רווח פיננסי לטווח קצר כתוצאה מפערי הריבית בין ישראל לחוץ לארץ. במצב זה מתקיים ייסוף של השקל העלול לפגוע בכושר התחרות ארוך הטווח של המשק הישראלי.

בשל החשש כי הפטור מנוצל על ידי משקיעים בשוק המט"ח למטרות עשיית רווח לטווח קצר, וזאת בעיקר כאשר מדובר ברכישה של מילווה קצר מועד ואיגרות חוב לטווח קצר, מוצע לבטל את הפטור על רווחי הון ממכירת איגרת חוב או מילווה של המדינה או בערבותה, וכן עסקה עתידית שנכס הבסיס שלה הוא איגרת חוב או מילווה כאמור, הרשומים למסחר בבורסה בישראל, ושהמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם, וזאת כהוראת קבע.

סעיפים בתחילת שנת 2010, מינו שר האוצר ושר **50 עד 52** התעשייה המסחר והתעסוקה, ועדה לבחינת מדיניות הטבות המס והמענקים הניתנים לפי חוק עידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן – החוק או החוק לעידוד השקעות הון), במטרה לגבש את הדרכים למצות באופן מיטבי את התקציב המיועד לעידוד השקעות בתעשייה. ביום כ"ב בטבת התשע"א (29 בדצמבר 2010) התקבל בכנסת חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, במסגרתו, בין השאר, תוקן החוק (להלן – תיקון מס' 68). תיקון מס' 68 כלל תיקון נרחב בהוראות החוק, שבמסגרתו נקבעו ועודכנו,

סעיף 49 סעיף 97(2ב) שבחלק ה' לפקודה, שעניינו "רווחי הון" קובע כי משקיעים תושבי חוץ פטורים מתשלום מס על רווחי הון הנובעים ממכירתם של ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל. סעיף 88 לפקודה מגדיר "נייר ערך" לעניין חלק ה' האמור ככולל גם איגרת חוב או מילווה של מדינת ישראל. פטור זה ניתן במטרה לעודד פעילות של משקיעים זרים בשוק ההון הישראלי. אלמלא הפטור האמור היו אותם רווחי הון חייבים במס, בהתאם להוראות סעיף 91 לפקודה, בשיעור של 15%-25% בידי היחיד, ובשיעור מס החברות הקבוע בסעיף 126(א) לפקודה בידי חברי-בני-אדם.

ביום כ' בכסלו התשע"ב (16 בדצמבר 2011) נכנס לתוקף תיקון מס' 186 לפקודה, אשר החרג מן הפטור הקבוע בסעיף 97(2ב) איגרות חוב או מילווה מדינה של מדינת ישראל או בערבותה, הרשומים למסחר בבורסה בישראל ושהמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם, ועל עסקה עתידית שנכס הבסיס שלה הוא במישרין או בעקיפין מלווה מדינה קצר מועד, וזאת לגבי רווח הון ממכירת ניירות ערך כאמור שיימכרו החל מיום התחילה, ואשר נרכשו לפני יום התחילה או בשנתיים שמיום התחילה.

בבסיסו של התיקון עמדה העובדה כי נוסף על השקעות זרות רצויות במשק הישראלי, התקיימה עלייה משמעותית בכניסת מטבע חוץ (להלן – מט"ח) המיועד,

⁶¹ ס"ח התשע"ב, עמ' 23

⁶² ס"ח התשע"א בעמ' 138

⁶³ ס"ח התשי"ט עמ' 234; התשע"ג, עמ' 12

(ב) סעיף 47(ב)(2)(א) לחוק לעידוד השקעות הון, כנוסחו בסעיף 51(1) לחוק זה, יחול לגבי דיבידנד שיחולק ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) או לאחריו, מהכנסה של חברה כמפורט להלן:

(1) חברה שהיא בעלת מפעל מאושר שהוא מפעל תיירותי כהגדרתו בסעיף 40א לחוק לעידוד השקעות הון, שקיבלה מענק בשל הקמת מפעל לראשונה או שקיבלה מענק בשל הרחבה קודמת שלו, והתכנית להקמת המפעל או התכנית להרחבה הקודמת שלו אושרה בידי המנהלה ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) או לאחריו;

(2) חברה שהיא בעלת מפעל חקלאי מאושר, כהגדרתו בחוק לעידוד השקעות הון בחקלאות, התשמ"א-1980⁶⁴ – לגבי הכנסתה שהושגה בתקופת ההטבות כמשמעותה בסעיפים 34 או 35א לחוק האמור שתחילתה בתכנית שאושרה, כאמור בסעיף 18 לאותו חוק, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) או לאחריו;

(ג) סעיף 51(ג)(1) לחוק לעידוד השקעות הון כנוסחו בסעיף 51(2) לחוק זה, יחול לגבי דיבידנד שיחולק החל ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), מהכנסה של חברה מוטבת שהיא בעלת מפעל מוטב כהגדרתם בסעיף 51 לחוק האמור, שהושגה בתקופת ההטבות שתחילתה בשנת בחירה, כמשמעותה בסעיף 51 לאותו חוק, שהיא שנת המס 2014 ואילך;

(ד) סעיפים 51טו ו-51יח לחוק עידוד השקעות הון, כנוסחם בסעיף 51(3) ו-51(4) לחוק זה, יחולו לגבי הכנסה שהופקה או נצמחה, ודיבידנד שיחולק, לפי העניין, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) או לאחריו.

ד ב ר י ה ס ב ר

מטעמים פיסקליים כפי שהוסבר לעיל, מוצע לבטל את מתווה ההפחתה שנקבע בסעיף 38 לחוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, וכן לתקן את סעיף 51טו לחוק עידוד השקעות הון, כך ששיעור המס שיחול החל משנת המס 2014 על הכנסה של חברה מועדפת יהיה 15% במרכז הארץ ו-10% בפריפריה, כפי שהיה בשנים 2011 ו-2012.

בנוסף, לאור העלאת שיעור המס על דיבידנד שאינו בחוק עידוד השקעות הון מ-20% ל-25%, מוצע להעלות את שיעור המס על דיבידנד שמקורו בהכנסה מועדפת, מ-15% ל-20%, לגבי דיבידנד שיחולק החל מיום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), וכן את שיעור המס החל על דיבידנד כאמור בסעיף 47(ב)(2)(א) לחוק, וזאת לגבי דיבידנד שיחולק החל במועד האמור לגבי חברה שהיא בעלת מפעל מאושר שהוא מפעל תיירותי כהגדרתו בסעיף 40א לחוק לעידוד השקעות הון, שקיבלה מענק בשל הקמת מפעל לראשונה או שקיבלה מענק בשל הרחבה קודמת שלו, והתכנית להקמת המפעל או התכנית להרחבה הקודמת שלו אושרה בידי המנהלה ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) או לאחריו, וחברה שהיא בעלת מפעל חקלאי מאושר, כהגדרתו בחוק לעידוד השקעות הון בחקלאות, התשמ"א-1980, לגבי הכנסתה שהושגה בתקופת ההטבות כמשמעותה בסעיפים 34 או 35א לחוק האמור, שתחילתה בתכנית שאושרה, כאמור בסעיף 18 לאותו חוק, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) או לאחריו.

בין השאר, מטרתו של החוק; בוטלה האפשרות לתקופה שבה ניתן פטור ממס והוגבלו מספר שנות ההטבות, לגבי מפעלים מאושרים או מפעלים מוטבים כהגדרתם בחוק; נקבעו שיעורי מס מועדפים שיחולו על כלל הכנסתו של המפעל המועדף מפעילותו הייצורית בישראל, בהתאם למיקום המפעל ובלא צורך בחישוב "יחס המחזוריים", כפי שהיה קבוע בסעיף 74 לחוק; וכן בוטלה הדרישה ל"השקעה מזערית מוכה" ולהודעה על "שנת בחירה" כתנאי לתביעת הטבות המס.

שיעור המס שחל על החברה המועדפת, נקבע לפי שיעור מס החברות בהתאם לסעיף 126(א) לפקודה, אשר קבע נכון לאותה תקופה מתווה של הפחתת שיעור מס החברות עד 18% החל משנת המס 2015. כדי לשמור על התחרותיות של המשק הישראלי, הוועדה החליטה להמליץ על שיעורי מס מועדפים של 15% במרכז הארץ ו-10% בפריפריה, תוך אימוץ מתווה הפחתה, כך שהחל משנת המס 2015 שיעורי המס על הכנסה של חברה מועדפת יהיו 12% במרכז הארץ ו-6% בפריפריה. שיעורי המס כאמור, נקבעו בהתאם לצורך בשימור התחרותיות של המשק הישראלי ביחס למדינות העולם ובשים לב למתווה הפחתת המס כאמור. יצוין כי בחוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011, הוחלט לבטל את מתווה ההפחתה בשיעור מס החברות לפי סעיף 126(א) לפקודה לגבי כלל החברות במשק.

⁶⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 996.

53. תיקון חוק עידוד התעשייה (מסים) 1969⁶⁵, בסעיף 1(2), בהגדרה "חברה תעשייתית", אחרי "תושבת ישראל" יבוא "שהתאגדה בישראל" ואחרי "שבבעלותה" יבוא "הנמצא בישראל".

54. תיקון חוק אזור סחר חופשי באילת (פטורים והנחות ממסים), התשמ"ה-1985⁶⁶ – (1) בסעיף 5(ב), אחרי "בשיעור אפס" יבוא "ובלבד שלא תוצג, לגבי אותם טובין, חשבונית על מס בשיעור אפס, בכניסה לאילת, בלי שהטובין נושא החשבונית נמצאים עם מציג החשבונית";

ד ב ר י ה ס ב ר

הטבות לחברה ולבעלי מניותיה

153. שר האוצר רשאי, על פי המלצת המינהלה, לפטור ממס, כולו או מקצתו –

(1) הכנסתה של חברה למסחר בין-לאומי, שמקורה במסחר בין-לאומי ושרואים אותה כמופקת בישראל רק לפי סעיף 1(5) לפקודה; פטור זה יכול להינתן לתקופה שלא תעלה על 10 שנים משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת;

(2) דיבידנד שחולק לתושב חוץ על ידי חברה למסחר בין-לאומי מתוך הכנסה שניתן עליה פטור לפי פסקה (1); כללה הכנסתה של החברה גם הכנסה אחרת, יחול הפטור רק על אותו חלק מהדיבידנד ששיעורו כיחס הכנסתה של החברה ממסחר בין-לאומי לכלל הכנסתה; פטור זה יכול להינתן לתקופה שלא תעלה על 20 שנה משנת המס הראשונה שבה היתה לחברה הכנסה חייבת.

פטור ממס רווח הון

153. משניתן פטור לפי סעיף 153, יהיה גם ריווח הון פטור ממס אם –

(1) הוא נבע לחברה ממכירת נכסים שמחוץ לישראל בתקופת הפטור שניתן לגבי הכנסת החברה;

(2) הוא נבע לתושב חוץ ממכירת מניות בחברה בתקופת הפטור שניתן לגבי הדיבידנד;

סעיף 53 מוצע להבהיר כי "חברה תעשייתית" תוגדר כחברה שהתאגדה בישראל, והמפעל התעשייתי שבבעלותה נמצא בישראל, וזאת כדי למנוע פרשנות או תכנון מס שמשמעותו ייבוא הפסדים מחוץ לארץ על ידי חברות שהתאגדו בחוץ לארץ ושהמפעל שלהן מצוי בחוץ לארץ ומבקשות לחסות במסגרת החוק, בניגוד למטרותיו.

סעיף 54 חוק אזור סחר חופשי באילת (פטורים והנחות ממסים), התשמ"ה-1985 (להלן – חוק אזור סחר חופשי באילת), קובע בסעיף 5(ב), מס ערך מוסף בשיעור אפס על מכירת טובין בידי עוסק שאינו תושב אזור אילת לעוסק שהוא תושב אזור אילת לצורך עסקו באזור אילת. הוראה זו אינה חלה על טובין המפורטים בתוספת השנייה לחוק האמור. החוק מעניק גם פטור ממס ערך מוסף על מכירת טובין המצויים באזור אילת,

מוצע גם להעלות בשיעור דומה את המס על דיבידנד כאמור בסעיף 5(ג)1(1) לחוק לעידוד השקעות הון, וזאת לגבי דיבידנד שיחולק החל ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), מהכנסה של חברה מוטבת שהיא בעלת מפעל מוטב כהגדרתם בסעיף 51 לחוק האמור, שהושגה בתקופת הטבות שתחילתה בשנת בחירה, כמשמעותה בסעיף 5ד לאותו חוק, שהיא שנת המס 2014 ואילך.

פרק שביעי 2 לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, (להלן – חוק עידוד), קובע הטבות במס לחברות למסחר בין-לאומי ולבעלי מניותיהן. סעיף 53 שבפרק האמור קובע הטבות לחברה למסחר בין-לאומי ולבעלי מניותיה וסעיף 153 שבפרק האמור קובע פטור ממס על רווח הון, בתנאים הקבועים באותו סעיף, לאור ביטולו של סעיף 1(5) לפקודת מס הכנסה בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 132), התשס"ב-2002 (ס"ח התשס"ב, עמ' 770), שתחילתו ביום כ"ז בטבת התשס"ג (1 בינואר 2003), אין עוד משמעות לפרק שביעי 2 לחוק עידוד השקעות הון ועל כן מוצע לבטלו.

וזה נוסחו של פרק שביעי 2 שמוצע לבטלו:

"פרק שביעי 2: הטבות במס לחברות למסחר בין-לאומי ולבעלי מניותיהן"

הגדרות

153. בפרק זה –

"מסחר בין-לאומי" – מסחר המתנהל כולו מחוץ לישראל ואינו כולל יצוא מישראל או יבוא אליה;

"חברה למסחר בין-לאומי" – חברה הרשומה בישראל כחברה נכרית, ואשר כל עיסוקה הוא במסחר בינלאומי; לענין זה לא יראו כעיסוקה של החברה עיסוק אחר שהוא טפל למסחר הבינלאומי ושאושר מראש על ידי המינהלה;

"תושב חוץ" – לרבות מי שהיה תושב חוץ בעת שרכש מניות בחברה למסחר בינלאומי;

"מס" – מס הכנסה לרבות מס על ריווח הון וכל מס אחר המוטל על הכנסה;

שאר המונחים – כמשמעותם בפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה).

⁶⁵ ס"ח התשכ"ט עמ' 322; התשנ"ח, עמ' 4

⁶⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 204; התשע"ב, עמ' 35.

(2) אחרי סעיף 8 יבוא:

"איסור הוצאת טובין 8א. טובין שהוחל עליהם מס ערך מוסף בשיעור אפס לפי סעיף 5(ב), לא יועברו מאזור אילת למקום אחר בישראל בידי העוסק שקיבל את ההטבה כאמור, אלא אם כן בידו מסמך המעיד על ביטול העסקה בהתאם להוראות לפי חוק זה";

(3) לפני פרק ה' יבוא:

"פרק ד'1: עונשין"

הצגת חשבונית מס 13א. מי שהציג חשבונית על מס בשיעור אפס בכניסה לאילת בלי בלי הטובין שהיו עמו הטובין נושא החשבונית, בניגוד להוראות סעיף 5(ב), דינו – מאסר שנה.

הוצאת טובין מאילת 13ב. מי שהעביר טובין שהוחל עליהם מס ערך מוסף בשיעור אפס, מאזור אילת למקום אחר בישראל, בלי שבידו מסמך המעיד על ביטול העסקה, בניגוד להוראות סעיף 8א, דינו – מאסר שנה.

שימוש בטובין שלא 13ג. מי שניתן לו פטור ממסים עקיפים או ממס ערך מוסף לפי בהתאם למטרה שבשלה הוענק פטור 3 עד 6 ועשה בטובין שלגביהם ניתן לו הפטור שימוש שלא בהתאם למטרה שבשלה הוענק הפטור, או שלא בהתאם לתנאים שנקבעו לפי חוק זה למתן הפטור, דינו – מאסר שנתיים."

תיקון חוק קיזוז מסים

55. בחוק קיזוז מסים, התש"ם-1980⁶⁷, בסעיף 2 –

(1) הרישה עד המילים "על סכום החוב" תסומן "(א)";

ד ב ר י ה ס ב ר

סנקציה לגבי שימוש לרעה בפטור, שלא בהתאם לתכלית החוק.

מוצע על כן לתקן את חוק אזור סחר חפשי באילת כך שייקבע בו, כי מס ערך מוסף בשיעור אפס יינתן רק אם חשבונית המס בשיעור אפס מוצגת בעת הכניסה לאילת, והטובין נושא החשבונית נמצאים עם מציג החשבונית. כן מוצע לקבוע, כי טובין שהוחל עליהם מס בשיעור אפס כאמור, לא יועברו מאזור אילת למקום אחר בישראל בידי העוסק שקיבל את ההטבה, אלא אם כן בידו מסמך המעיד על ביטול העסקה (ר' תקנה 11 לתקנות אזור סחר חפשי באילת (פטורים והנחות ממסים), התשמ"ו-1985).

בנוסף, מוצע לקבוע עבירות פליליות בגין הפרת הוראות אלה. יצוין, כי תיקון זה נדרש בעקבות דוח מבקר המדינה מס' 60 לשנת 2009.

עוד מוצע לקבוע עבירה פלילית שעניינה שימוש בפטור שלא לתכלית אשר לשמה הוא ניתן.

סעיף 55 חוק קיזוז מסים, התש"ם-1980, קובע את הזכות לקזוז החזר מס כנגד חוב מס סופי ואולם בהתאם לחוק האמור, ביצוע הקיזוז מותנה במתן הודעה בכתב לנישום. לאור חובת מסירת ההודעה כאמור הועלתה

בידי עוסק תושב אזור אילת לצריכה באזור זה או לשימוש בו (למעט טובין המפורטים בתוספת השנייה לחוק), ועל מכירתם של מקרקעין המצויים באזור אילת. אשר למתן שירותים, החוק מעניק פטור ממס ערך מוסף על מתן שירותים באזור אילת בידי תושב האזור, למעט השירותים המפורטים בתקנות אזור סחר חפשי באילת (פטורים והנחות ממסים), התשמ"ו-1985, שחל עליהם מס ערך מוסף בשיעור אפס.

עלות ההטבה שמקנה חוק אזור סחר חפשי באילת מוערכת על ידי רשות המסים בכ-500 מיליון שקלים חדשים בשנה. אף על פי כן, בחוק לא נקבעה סנקציה שתניקט כלפי עוסקים או מובילים המבקשים בעת המעבר במסוף הכניסה לאילת לקבל חותמת אישור של פקיד המכס על חשבונית המס, בלי שהטובין ברשותם. בדרך זו ניתן לנצל לרעה את ההטבות שמקנה החוק, שכן עסקה כזו מדווחת כחייבת במס ערך מוסף בשיעור אפס. כלומר, ערך מוסף בשיעור אפס בלי שאלה הוכנסו לאילת בפועל. בדומה, ניתן גם לדווח על הכנסת הטובין החייבים במס ערך מוסף בשיעור אפס לאילת, ולאחר מכן להוציאם מאזור אילת בלא שנמכרו באילת. זאת ועוד, לא נקבעה בחוק

⁶⁷ ס"ח התש"ם, עמ' 50.

(2) הסיפה החל במילים "רשות מס רשאית" תסומן "(ב)";

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) זכות הקיזוז לפי סעיף קטן (א) תהא קודמת לעיקול שהוטל, ובלבד שלא נתפסו בשלו כספים בטרם התקיימו התנאים הקבועים באותו סעיף קטן, והכול אף אם טרם ניתנה הודעה כאמור בסעיף קטן (ב); הוטל עיקול כאמור תינתן ההודעה האמורה בהקדם האפשרי לאחר מכן."

פרק ז': ביטוח לאומי

56. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁶⁸ (בפרק זה – חוק הביטוח הלאומי) –

(1) בסעיף 1, בהגדרה "הסכום הבסיסי" –

(א) בפסקה (2), הקטע החל במילים "למעט קצבה" עד המילים "של ההורה" – יימחק, ובמקום "144 שקלים חדשים" יבוא "140 שקלים חדשים";

(ב) פסקה (א2) – תימחק;

(ג) בסיפה שתחילתה במילים "הסכום הבסיסי יעודכן כמפורט להלן" –

(1) בפסקה (2), הקטע החל במילים "בעד הילד" עד המילים "של ההורה" – יימחק;

(2) בפסקה (3), הקטע החל במילים "בעד הילד" עד המילים "של ההורה" – יימחק, ובמקום "משנת 2013" יבוא "משנת 2015";

(2) בסעיף 66, אחרי "הורה מבוטח" יבוא "שאינו לו הכנסה החייבת במס נוסף כמשמעותה בסעיף 121ב לפקודת מס הכנסה";

ד ב ר י ה ס ב ר

במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – חוק ההתייעלות), הוגדלו שיעורי קצבאות הילדים באופן הדרגתי בעבור הילד השני, השלישי והרביעי במשפחה. סך ההוצאה על קצבאות הילדים גדלה בכ-1.5 מיליארד שקלים חדשים, כך שההוצאה הכוללת על קצבת ילדים בשנת 2012 עמדה על סך של כ-7 מיליארד שקלים חדשים.

הקצבה כיום מורכבת מסכום בסיסי בעבור הילד הראשון והחמישי ואילך, העומד כיום על סך של 175 שקלים חדשים בחודש. בעבור הילדים השני, השלישי והרביעי, משתלמת תוספת של כ-50% מהקצבה הבסיסית, ושיעור הקצבה בעבור כל אחד מילדים אלה הוא 263 שקלים חדשים בחודש. יצוין ששיעורי הקצבה בעבור ילדים שנולדו לפני חודש יוני 2003 גבוהים אף יותר.

לפסקה (1)(א) ו-(ג)

בשל מדיניות הממשלה להרחבת השירותים הממשלתיים הניתנים לילדים בישראל ובכלל זה מתן חינוך חינוך מגיל שלוש, הרחבת מערך התמיכה במעונות היום

הטענה, כי זכות מעקל, שהטיל עיקול על זכותו של הנישום לקבל החזר מס בטרם ניתנה הודעת הקיזוז, קודמת לזכות הקיזוז של רשות המסים. התוצאה של פרשנות כאמור היא שרשות המסים תידרש לשלם לנושה של הנישום את כספי החזר המס, על אף שלא היתה לה כל חובה לשלם את הסכום לנישום עצמו עקב קיומו של חוב מס סופי שלו.

כדי למנוע את הפגיעה האמורה בהכנסות המדינה ממסים ולאור חשיבות גביית המסים למשק, מוצע להבהיר ולקבוע במפורש, כי חובת מסירת ההודעה לנישום אינה תנאי קונסטיטיוטיבי לקיומה של זכות הקיזוז, אלא שזכות זו נוצרת עם קיומו של חוב מס סופי מול זכות החזר מס. עם זאת, יובהר, כי לצורך ביצוע הקיזוז תידרש רשות המסים למסור הודעה לנישום.

סעיפים 56, 58 ו-59(א) עד (ד) ו-(ט) עד (יב)

לפסקאות (1) עד (3) ו-(10) – כללי

קצבת ילדים משתלמת לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי). על ידי המוסד לביטוח לאומי (להלן – המוסד) לכל הורה מבוטח בעד ילדיו.

⁶⁸ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשע"ב, עמ' 755.

(א) סעיף קטן (ב) – בטל;

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב)" יבוא "כאמור בסעיף קטן (א)";

(ג) סעיפים קטנים (ד) עד (יא) – בטלים;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקאות (3) ו-(10)

סעיף 68(ב) לחוק הביטוח הלאומי קובע לאמור:

"(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), קצבת הילדים לחודש בעד ילד שנולד לפני יום א' בסיון התשס"ג (1 ביוני 2003), והוא הילד השלישי ואילך שבמניין ילדיו של ההורה, תהיה בסכום כמפורט להלן:

(1) לגבי ילד כאמור שהוא הילד השלישי במניין ילדיו של ההורה – סכום השווה לסכום הבסיסי הקבוע בפסקה (2) ברישה שבהגדרה "הסכום הבסיסי" כשהוא מוכפל ב-1.2 בתוספת הסכום כדלקמן:

(א) בתקופה שמיום ט' בתמוז התשס"ט (1 ביולי 2009) ועד ליום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) – ההפרש שבין הסכום הבסיסי הקבוע לגבי הילד השלישי בפסקה (2) ברישה שבהגדרה "הסכום הבסיסי", לבין 159;

(ב) בתקופה שמיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) ואילך – סכום של 100 שקלים חדשים, שיעודכן בשיעור ובמועד שבו מתעדכנת קצבת הילדים לפי פסקה (3) שבסיפה שבהגדרה "הסכום הבסיסי";

(2) לגבי ילד כאמור שהוא הילד הרביעי ואילך במניין ילדיו של ההורה – סכום השווה לסכום הבסיסי הקבוע בפסקה (2) ברישה שבהגדרה "הסכום הבסיסי" כשהוא מוכפל ב-2.22, ולגבי הילד הרביעי בלבד – בתוספת הסכום כדלקמן:

(א) בתקופה שמיום ט' בתמוז התשס"ט (1 ביולי 2009) ועד ליום י"ח בטבת התשע"ג (31 בדצמבר 2012) – ההפרש שבין הסכום הבסיסי הקבוע לגבי הילד הרביעי בפסקה (2) ברישה שבהגדרה "הסכום הבסיסי", לבין 159;

(ב) בתקופה שמיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) ואילך – סכום של 100 שקלים חדשים, שיעודכן בשיעור ובמועד שבו מתעדכנת קצבת הילדים לפי פסקה (3) בסיפה שבהגדרה "הסכום הבסיסי";

כאמור לעיל, מוצע לבטל את ההבחנה הקיימת בסכום קצבת הילדים בעד ילדים שנולדו לפני חודש יוני 2003 לבין ילדים שנולדו אחרי מועד זה, כפי שקבוע בסעיף 68(ב) לחוק הביטוח הלאומי וזאת החל מיום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013).

ומימון מסגרות בשעות אחר הצהריים, ובמטרה לאפשר לממשלה לעמוד במסגרת התקציב לשנים 2013 ו-2014, מוצע לתקן את מבנה קצבת הילדים ולקבוע כי הקצבאות המשתלמות בעבור כל ילד במשפחה יהיו אחידות, בלא תלות במיקומו הסיידורי של הילד במשפחה ובמועד הלידה שלו, כך שתבוטל האבחנה בקצבה בין ילדים שנולדו לפני חודש יוני 2003 לבין ילדים שנולדו אחרי מועד זה, כך ששיעור הקצבה יהיה אחיד ויעמוד על סך של 140 שקלים חדשים בחודש בעד כל ילד, במקום 144 שקלים חדשים כפי שקבוע כיום.

הגמלאות לפי חוק הביטוח הלאומי מתעדכנות ב-1 בינואר של כל שנה לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני אותו יום לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני יום 1 בינואר של השנה הקודמת.

מוצע לקבוע כי הסכום הבסיסי האמור יעמוד על 140 שקלים חדשים עד יום י"ח בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015), וכי ביום זה הוא יעודכן לפי מנגנון העדכון של הגמלאות לפי חוק הביטוח הלאומי בהתאם לשיעור עליית המדד בתקופה שבין נובמבר 2013 לבין נובמבר 2014.

לפסקה (1)(ב)

פסקה (א2) להגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי קובעת את הסכום הבסיסי לקצבת הילדים בעד הילדים השני עד הרביעי שבמניין ילדיו של ההורה ונוסחה הוא:

"(א2) לעניין קצבת הילדים המשתלמת לפי הוראות סימן ב' בפרק ד' בעד הילד השני, השלישי והרביעי שבמניין ילדיו של ההורה – 259 שקלים חדשים."

לאור קביעת סכום בסיסי אחיד לקצבת הילדים כמפורט לעיל, מוצע לבטל פסקה זו אשר קובעת את סכום הקצבה השונה המשולם בעד הילד השני, השלישי והרביעי במניין ילדיו של ההורה.

לפסקה (2) וסעיף 57(ב)

לפי הוראות חוק הביטוח הלאומי, הורה מבוטח זכאי לקצבת ילדים בעד כל אחד מילדיו בלא קשר להכנסותיו. מוצע לקבוע כי הורה מבוטח שיש לו הכנסה החייבת במס נוסף כמשמעותה בסעיף 1121 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, לא יהיה זכאי לקצבת ילדים בעד ילדיו. מוצע כי תחילתו של התיקון האמור תהיה ביום 1 בינואר 2014 וזאת כדי לאפשר למוסד לביטוח לאומי להיערך ליישום התיקון.

(א) בהגדרה "נכה", אחרי "עקרת בית" יבוא "נכה";

(ב) בהגדרה "עקרת בית נכה" –

(1) אחרי "שהיא" יבוא "אחת מאלה" והסיפה החל במילים "עקרת בית" תסומן "(1)";

(2) בפסקה (1), במקום "ושכתוצאה" יבוא "שכתוצאה";

ד ב ר י ה ס ב ר

(3) לגבי הורה שמניין ילדיו עולה על שלושה – 300 שקלים חדשים;

הסכומים האמורים בסעיף קטן זה וסעיף קטן (ד) יעודכנו משנת 2013 ואילך – ב־1 בינואר של כל שנה, לפי השיעור שבו מתעדכן הסכום הבסיסי לעניין קצבת ילדים.

(ז) הופחתה קצבת הילדים לפי סעיף קטן (ד), תחושב קצבת הילדים מחדש, לפי אותו סעיף קטן, החל ב־1 בחודש שלאחר המועד שבו משרד הבריאות הודיע למוסד כי הילד קיבל את כל החיסונים הנדרשים על פי תכנית החיסונים כאמור בסעיף קטן (ד), בהתאם לגילוי ולמצבו הבריאותי, או כי על פי תכנית החיסונים חלף המועד האחרון שבו היה ניתן לקבל את החיסון שבשלו ניתנה הודעה כאמור בסעיף קטן (ד), וכי הילד קיבל את יתרת החיסונים בהתאם לגילו.

(ח) (1) הודעה למוסד כאמור בסעיפים קטנים (ד) ו־(ז) תימסר באמצעות מסר אלקטרוני כהגדרתו בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א–2001 (להלן – מסר אלקטרוני);

(2) כל הודעה לפי סעיפים קטנים (ה) ו־(ט), תישלח בדואר רשום לפי מענו של הורה הילד, כפי שהוא מופיע במרשם האוכלוסין; נשלחה הודעה כאמור, יראוה כהודעה שהומצאה ביום השישי שלאחר יום המשלוח, ולהוכחת המצאה בדרך זו דיה הוכחה שהמכתב המכיל את ההודעה נשלח כראוי ומוען כראוי; הודעה שנשלחה כאמור והנמען סירב לקבלה, יראוה כאילו הומצאה כדין;

(3) הודעה לפי סעיפים קטנים (ד) ו־(ז) תישלח להורה הילד כאמור בפסקה (2) ותחול עליה הוראת פסקה (2);

(4) הודעה שנמסרה למוסד ולהורה הילד לפי סעיף קטן (ד), תעמוד בתוקפה עד למתן הודעה אחרת לפי הוראות סעיף קטן (ז).

(ט) הרואה את עצמו נפגע מהודעה שניתנה לפי סעיף קטן (ד), רשאי להשיג עליה לפני עובד משרד הבריאות ששר הבריאות הסמיכו לכך, בתוך 14 ימים מיום המצאת ההודעה לפי סעיף קטן (ח)3; החלטה בהשגה תינתן בתוך 30 ימים מיום הגשתה ותינתן עליה הודעה להורה הילד; ההודעה בדבר הפחתת קצבת הילדים תעמוד בתוקפה עד מתן החלטה בהשגה; ניתנה החלטה – תימסר על כך הודעה למוסד במסר אלקטרוני.

סעיף 68(ב) ו־(ד) עד (יא) לחוק הביטוח הלאומי קובע לאמור:

"(ד) (1) התקיים בילד האמור בפסקה (2) תופחת קצבת הילדים לחודש המשתלמת בעדו, בסכום של 100 שקלים חדשים (בסעיף זה – סכום ההפחתה), ובלבד שניתנה הודעה כאמור בסעיף קטן (ה) וחלפה תקופת 14 הימים כאמור באותו סעיף קטן מיום המצאת ההודעה לפי הוראות סעיף קטן (ח)2; ההפחתה תחל ב־1 בחודש שלאחר מסירת ההודעה למוסד כאמור בפסקה (2);

(2) משרד הבריאות הודיע למוסד כי חלפו שישה חודשים מהמועד שבו היה על הילד לקבל את החיסונים הנדרשים בהתאם לגילו ולמצבו הבריאותי ועל פי תכנית החיסונים שעליה הורה המנהל הכללי של משרד הבריאות; הודעה כאמור תישלח למוסד לא יאוחר מתום שבעה ימים מהיום שבו חלפו שישה חודשים כאמור;

(3) תכנית כאמור בפסקה (2) תפורסם ברשומות והיא תכלול הוראות בדבר סוג החיסון, מועדי החיסון, ומועדים נוספים שבהם ניתן להשלים חיסון שלא ניתן במועד שנקבע לו, ואת הגיל המרבי שבו ניתן לקבל כל חיסון (בסעיף זה – תכנית החיסונים).

(ה) עובד משרד הבריאות, ששר הבריאות הסמיכו לעניין זה, ישלח הודעה להורה שילדו לא קיבל חיסון בהתאם לנדרש בתכנית החיסונים; ההודעה תישלח להורה בתום ארבעה חודשים לאחר המועד שבו היה על ילדו לקבל את החיסון האמור; בהודעה יצוינו הוראות סעיפים קטנים (ד) ו־(ז); הורה הילד יוכל לפנות לעובד משרד הבריאות בתוך 14 ימים מיום המצאת ההודעה לפי סעיף קטן (ח)2; ולהוכיח כי הילד קיבל את החיסון כנדרש או כי בשל מצבו הבריאותי של הילד לא ניתן לחסנו; הוכיח הורה הילד כאמור לא תישלח הודעה למוסד בדבר הפחתת קצבת הילדים לפי הוראות סעיף קטן (ד).

(ו) על אף האמור בסעיף קטן (ד), סכום ההפחתה לא יעלה על אלה:

(1) לגבי הורה שמניין ילדיו אינו עולה על שניים – 100 שקלים חדשים;

(2) לגבי הורה שמניין ילדיו הוא שלושה – 200 שקלים חדשים;

"(2) לגבי מבוטחת שנולדה ביום ט"ז בטבת התשכ"ד (1 בינואר 1964) ואילך – היא היתה זכאית לגמלה כעקרת בית נכה לפי הוראות פרק זה כנוסחן ערב יום תחילתו של חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, בתקופה של שנים עשר חודשים בתכוף לפני יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) או בחלק ממנה – כל עוד מתקיים לגביה אי-כושר לתפקד וכן האמור בפסקה (1) להגדרה "עקרת בית" שבסעיף 238 ובלבד שלא חלה הפסקה בזכאותה לגמלה כאמור למשך תקופה העולה על שנים עשר חודשים";

ד ב ר י ה ס ב ר

הלאומי כאישה נשואה, שכן זוגה מבוטח, שאינה עובדת ואינה עובדת עצמאית. יצוין, כי דמי ביטוח בשיעורים שונים נגבים מכלל האוכלוסייה, לרבות נשים חד-הוריות ואלו שאינם עובדים כגון סטודנטים ומקבלי קצבאות שונות. עקרות הבית, על אף היותן פטורות מתשלום דמי ביטוח כאמור, זכאיות לשירותי בריאות מלאים ולזכויות חלקיות לפי חוק הביטוח הלאומי. בהתאם לנתוני המוסד לביטוח לאומי והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ישנן כ-450,000 עקרות בית הפטורות מתשלום דמי הביטוח.

מוצע לחייב עקרות בית שנולדו ביום ט"ז בטבת התשכ"ד (1 בינואר 1964) (להלן – היום הקובע) ואילך, בתשלום דמי ביטוח לאומי בהתאם להכנסותיהם, ואילו לגבי עקרת בית שנולדה לפני היום הקובע יחול חוק הביטוח הלאומי במתכונתו הקיימת.

כמו כן מוצע לחייב עקרות הבית, בכל הגילאים עד גיל פרישה, בתשלום דמי ביטוח בריאות בהתאם להכנסותיהם.

לפסקאות (4) ו-(8)(א) וסעיף 59(ד)

מוצע לתקן את ההגדרה "נכה" ואת ההגדרה "עקרת בית נכה" כך שתהיה הבחנה בין מבוטחת שנולדה ביום הקובע ואילך שהיתה זכאית לגמלה כעקרת בית נכה לפי הוראות פרק ט' לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחן ערב יום תחילתו של חוק זה, בתקופה של שנים עשר חודשים בתכוף לפני יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) (להלן – יום התחילה) או בחלק מהתקופה האמורה (להלן – מבוטחת קודמת). לבין מבוטחת שנולדה ביום הקובע ואילך שלא היתה זכאית לגמלה לפי הוראות פרק ט' לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחן ערב יום תחילתו של חוק זה (להלן – מבוטחת חדשה).

לפי המוצע רק מבוטחת חדשה לא תיבחן כ"עקרת בית" בעבור הזכאות לקצבת נכות, אלא ככלל תובעי קצבת נכות וזאת מיום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015).

לעניין פרק ביטוח זקנה ושאיירים, מבוטחת חדשה תהיה זכאית לתוספת ותק על קצבת הזקנה בהתאם לצבירת הוותק בתנאים הקבועים בחוק הביטוח הלאומי.

(י) על החלטה של עובד משרד הבריאות, שניתנה לפי הוראות סעיף קטן (ט), ניתן לערער לפני בית הדין האזורי לעבודה; ערעור לפי סעיף קטן זה יוגש בתוך 45 ימים ממועד המצאת ההחלטה לפי סעיף קטן (ח)(2); אין בהגשת ערעור כדי לעכב את ההחלטה בדבר הפחתת קצבת הילדים אלא אם כן הורה בית הדין אחרת.

(יא) הוראות סעיפים קטנים (ד) עד (י) יחולו על ילד שהוא עולה או תושב חוזר, רק בתום שלושה חודשים מיום שבו נעשה עולה ואם הוא תושב חוזר – מיום חזרתו ארצה; בסעיף זה –

"עולה" – כהגדרתו בסעיף 197(ג);

"תושב חוזר" – יחיד ששב והיה לתושב ישראל לאחר שהיה תושב חוץ במשך שש שנים רצופות לפחות."

סעיף 384 לחוק הביטוח הלאומי קובע לאמור:

"384. (א) משרד הבריאות יעביר למוסד את רשימת מספרי הזהות, תאריכי הלידה והמין של ילדים אשר לא חוסנו בהתאם לנדרש בתכנית החיסונים, והכל לשם ביצוע הוראות סעיף 68.

(ב) העברת המידע כאמור בסעיף קטן (א), תהיה לא יאוחר מהמועד הנקוב בסעיף 68(ד)."

נוסף על התוספות אשר נקבעו בחוק ההתייעלות כמפורט לעיל, נקבע בו הסדר שלפיו אם הורה לא יחסן את ילדו במועד בהתאם לתכנית החיסונים שתיקבע על ידי משרד הבריאות, יופחת סכום קצבת הילדים שמשלמת בעד הילד בתנאים ובשיעורים הקבועים בחוק הביטוח הלאומי.

מוצע לבטל את ההסדר האמור אשר קבוע בסעיפים 68(ד) עד (יא) ואת סעיף 384 לחוק הביטוח הלאומי.

לפסקאות (4) ו-(8) – כללי

חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי) וחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי), פוטרים עקרות בית מתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות. עקרת בית מוגדרת בסעיף 238 בחוק הביטוח

(א) לפני ההגדרה "גמלת סיעוד" יבוא:

"בן משפחה" – הורה, בן זוג, ילד, אח או אחות, וכן בן זוגו וילדו של כל אחד מהם";

(ב) אחרי ההגדרה "גמלת סיעוד" יבוא:

"היום הקובע" – יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014);

(ג) אחרי ההגדרה "מוסד סיעודי" יבוא:

"מטפל" – מי שנותן שירותי סיעוד בעצמו, תמורת שכר, ומתקיימים בו שני אלה:

(1) הוא אינו בן משפחה של הזכאי לגמלת סיעוד;

(2) הוא אינו שוהה שלא כדין בישראל, כמשמעותו בסעיף 324ב;

"עובד זר" – כהגדרתו בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991⁶⁹;

(א) בסעיף קטן (ג), בתחילתו יבוא "בלי לגרוע מהוראות סעיף 225א(א) ו-225ב(ב)";

(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) קיבל זכאי לגמלה את הגמלה לידיו כאמור בסעיפים 225א או 225ב וסברה הוועדה המקומית המקצועית כי המטפל אינו כשיר או אינו מתאים לטפל בזכאי או כי שירותי הסיעוד הניתנים לזכאי אינם עונים על צרכיו, או שמצבו הרפואי של הזכאי אינו מאפשר לו את הטיפול הראוי בעבורו או אינו מאפשר לו למלא את חובותיו כמעסיק, תוכל במקרים המתאימים להמליץ למוסד להפעיל את סמכותו לפי סעיף 304 לחוק";

(7) אחרי סעיף 225 יבוא:

"תשלום גמלת 225א. (א) על אף הוראות סעיף 225ב(ב), גמלת הסיעוד תשולם לידיו סיעוד לידיו זכאי

של זכאי לגמלת סיעוד כאמור בסעיף 224א(1), (1א) ו-2, שניתנים לו או לבן משפחתו המתגורר עמו, שירותי סיעוד בידי מטפל שהוא עובד זר המועסק בהתאם להיתר שניתן לזכאי או לבן משפחתו המתגורר עמו, ברוב שעות היממה, שישה ימים בשבוע לפחות, ובלבד שהזכאי או בן המשפחה החלו לראשונה להעסיק את העובד הזר כאמור ביום הקובע או לאחריו.

ד ב ר י ה ס ב ר

כהוראות שעה (להלן – התכנית הניסיונית). במסגרת התכנית הניסיונית ניתנה לזכאי לגמלת סיעוד – כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), אפשרות לבחור בגמלת סיעוד כספית במקום גמלה הניתנת כשירות באמצעות חברות הסיעוד (להלן – גמלה בעין). התכנית הניסיונית לוותה במחקר של "המרכז לחקר הזקנה" במכון ברוקדייל.

מוצע לקבוע כי תחילתו של התיקון האמור לסעיף 195 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 59(ד) לחוק זה, ביום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015) והוא יחול על קצבת נכות המשתלמת בעד יום זה ואילך.

לפסקאות (5) עד (7) – כללי

בחודש אפריל 2013 הסתיימה תכנית ניסיונית שהופעלה על ידי המוסד לביטוח לאומי (להלן – המוסד)

⁶⁹ ס"ח התשנ"א, עמ' 112.

(ב) סכום גמלת הסיעוד לפי סעיף קטן (א) יהיה כאמור בסעיף 225ג(1), ולגבי מי שזכאי לגמלה לפי הוראות סעיף 224(א)1) – 73% מקצבת יחיד מלאה.

(ג) אין באמור בסעיף זה כדי למנוע מזכאי כאמור בסעיף קטן (א) לבקש לקבל שירותי סיעוד, למעט שירותי סיעוד הניתנים בידי עובד זה, ממי שקבעה ועדה מקצועית מקומית.

(ד) קיבל הזכאי שירותי סיעוד כאמור בסעיף קטן (ג), יהיה זכאי לגמלה בשווי 80% מהגמלה המלאה לאחר שניכר ממנה שווי שירותי הסיעוד שאותם קיבל הזכאי.

תשלום גמלת סיעוד 225ב. (א) על אף הוראות סעיף 225ב(ב), תשלום גמלת סיעוד לידי זכאי שבחר בכך בשיעורים המפורטים בסעיף 225ג לידי זכאי לגמלת סיעוד שמתקיימים בו התנאים המפורטים להלן, אם בחר בכך:

(1) ניתנים לו או לבן משפחתו המתגורר עמו, שירותי סיעוד בידי מטפל, ברוב שעות היממה, שישה ימים בשבוע לפחות;

(2) מתקיים בו אחד מאלה:

(א) הוא זכאי לגמלת סיעוד כאמור בסעיף 224(א)1) ו־2) והמטפל אינו עובד זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

בהתאם לאמור, מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), כפי שיפורט להלן:

לפסקה (5)

מוצע להוסיף כמה הגדרות בסעיף 223 לחוק הביטוח הלאומי שבהם נעשה שימוש בכמה סעיפים בפרק י' בחוק הביטוח הלאומי.

לפסקה (6)

מוצע לקבוע כי זכאי לגמלת סיעוד שקיבל את הגמלה לידיו כאמור בסעיפים 225א או 225ב המוצעים והוועדה המקומית המקצועית סברה כי המטפל אינו כשיר או אינו מתאים לטפל בזכאי או כי שירותי הסיעוד הניתנים לזכאי אינם עונים על צרכיו, תוכל במקרים המתאימים להמליץ למוסד להפעיל את סמכותו לפי סעיף 304 לחוק הביטוח הלאומי.

לפסקה (7)

מוצע להוסיף את סעיף 225א לחוק הביטוח הלאומי, שכותרתו "תשלום גמלת סיעוד לידי זכאי" ולקבוע כי זכאי לגמלת סיעוד אשר יחל להעסיק עובד זה ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) (להלן – היום הקובע) ואילך, ושמתיקיימים בו התנאים כאמור בסעיף המוצע יקבל את גמלת הסיעוד ישירות לידי.

עוד מוצע לקבוע כי זכאי כאמור יוכל לקבל שירותי סיעוד שאינם כוללים העסקת עובד זה. לפי המוצע אם

המחקר בחן מגוון רחב מאוד של נושאים, בין השאר, שביעות רצונם של הזקנים, הטיפול שניתן על ידי בני המשפחה והעומס המוטל עליהם והיבטים שונים בגיוס ובתנאי ההעסקה של המטפל. רובם המכריע של הזקנים (84%) קיבלו את גמלת הסיעוד בעין לפני המעבר לגמלה כספית, ובני משפחתם התבקשו לדווח על השינויים שחלו בעקבות המעבר לגמלה כספית. 98% דיווחו שהם מרוצים מהגמלה הכספית, ו־97% ממליצים ליישם את התכנית באופן קבוע בכל הארץ. כ־77% אמרו שהמעבר לגמלה כספית חסך מהם הוצאות מטפל. הסכום שעליו דווח נע בין 400 ל־600 שקלים חדשים בחודש. יתרון בולט שעליו דיווחו המשפחות, הוא שסידור זה מעניק להן תחושת שליטה טובה יותר בכל הנוגע לטיפול בן המשפחה וכי הסידור מקל עליהם מבחינת ההסדרים הבירוקרטיים של התשלום למטפל.

במצב הנוכחי ממילא הקשיש מעסיק בפועל את המטפל הזר ונושא בחובות הנגזרות מכך, ועל כן העסקה באמצעות חברת הסיעוד אינה מקנה כל יתרון מבחינת הסדרי התשלום הכרוכים בכך, עובדה הנתמכת בתוצאות המחקר בנושא. מתוצאות המחקר עולה, כי לא זו בלבד שהעברת הגמלה בעבור עובד זה דרך חברות הסיעוד מייקרת את עלות הגמלה ביותר מ־64%, אלא שגם הזכאי לגמלה מפסיד שעות סיעוד לעומת המצב שבו הגמלה היתה משולמת לו בכסף. גם הטענה כאילו העברת הגמלה באמצעות חברות הסיעוד מקלה את הנטל הבירוקרטי התגלתה כשגויה, וכי ההפך הוא הנכון.

(ב) הוא זכאי לגמלת סיעוד כאמור בסעיף 224(א1) ו-2(2) והמטפל הוא עובד זר בהתאם להיתר שניתן לזכאי או לבן משפחתו המתגורר עמו, ובלבד שהזכאי או בן המשפחה כאמור החלו לראשונה להעסיק את המטפל לפני היום הקובע;

(ג) הוא, המבקש להתמנות למקבל גמלה לפי סעיף 304 או מי שמונה למקבל גמלה כאמור, הגישו למוסד בקשה לקבלת גמלה לפי הוראות סעיף זה, בטופס שעליו הורה המוסד.

(ב) אין באמור בסעיף זה כדי למנוע מזכאי כאמור בסעיף קטן (א), לבקש לקבל שירותי סיעוד, למעט שירותי סיעוד הניתנים בידי עובד זר, ממי שקבעה ועדה מקצועית מקומית. (ג) קיבל הזכאי לגמלה שירותי סיעוד כאמור בסעיף קטן (ב) יהיה זכאי לקבל לידי גמלה בשווי 80% מהגמלה המלאה, ואם אין בידו של הזכאי היתר, או שההיתר הותלה, והוא אינו מעסיק עובד זר – 80% מהגמלה המלאה בתוספת השיעורים לפי סעיף 225ג2), והכול לאחר שנוכו ממנה שווי שירותי הסיעוד שקיבל הזכאי בהתאם לסעיף קטן (ב).

שיעורי גמלת סיעוד 225ג. על אף הוראות סעיף 224, גמלת סיעוד המשולמת לזכאי לפי המשולמת לידי זכאי שבוחר בכך

הוראות סעיף 225ג תהיה בשיעורים כמפורט להלן:

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות מוגשות תביעות מרובות מצד עובדים זרים נגד בני משפחותיהם ויורשיהם של קשישים אשר העסיקו עובד זר ולא הפרישו את הסכומים הנדרשים. כדי להקל על מקבלי גמלת הסיעוד בכסף, המעסיקים עובדים זרים, בעמידתם בחובותיהם על פי חוק לעניין ההפרשה לפנסיה ולפיצויי פיטורים וכדי ליתר את האפשרות של תביעה מצד המעסיקים, מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי ולהוסיף את סעיף 225ג, שעניינו ניכוי דמי ביטוח והפרשות סוציאליות מגמלת סיעוד.

במסגרת הסעיף המוצע האמור תינתן לזכאי אפשרות לבקש שהמוסד לביטוח לאומי יפריש בשמו, מתוך הגמלה בכסף אשר אמורה להיות מועברת לזכאי, סכום חודשי בגובה מכפלת שיעור ההפרשה הנדרש על פי חוק או צו הרחבה לעניין זה בשכר המינימום, כהגדרתו בחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987. אם ההפרשה תתבצע החל מהחודש הראשון להעסקתו של העובד הזר ינוכה מהשיעור האמור אחד חלקי שנים עשר מהשיעור, וזאת למשך שש השנים הראשונות לשהייתו של העובד הזר כחוק בישראל.

כמו כן מוצע לקבוע, כי זכאי אשר יבחר לעשות כן יהיה פטור מחובותיו לעניין הפרשות המעסיק על פי חוק, אלא אם כן נקבע בחוזה העבודה של המטפל הזר שכר רגיל הגבוה משכר המינימום.

בחר הזכאי לגמלה בקבלת שירותים כאמור אזי יהיה זכאי לגמלה בשווי 80% מהגמלה המלאה לאחר שנוכו ממנה שווי שירותי הסיעוד שאותם קיבל הזכאי.

כמו כן מוצע להוסיף את סעיפים 225ג ו-225ג לחוק הביטוח הלאומי שנועדו לקבע את הוראות התכנית הניסיונית כך שתהיה הוראת קבע אשר תחול על זכאים לגמלת סיעוד המעסיקים עובדים זרים בכל חלקי הארץ. בדומה למוצע במסגרת סעיף 225ג לחוק הביטוח הלאומי לעניין קבלת שירותי סיעוד, מוצע לקבוע כי זכאי לגמלת סיעוד יוכל לקבל שירותי סיעוד שאינם כוללים העסקת עובד זר, ואם בחר הזכאי לגמלה לקבל שירותים כאמור אזי יהיה זכאי לגמלה בשווי 80% מהגמלה המלאה לאחר שנוכו ממנה שווי שירותי הסיעוד שאותם קיבל הזכאי.

בהתאם לצו ההרחבה לפנסיה חובה בישראל, מחויב כל מעסיק בישראל בהפרשת סכומים, מעבר לשכרו של העובד, בעבור חיסכון לפנסיה ולפיצויי פיטורים (להלן – הפרשות המעסיק). השיעור הקבוע בצו ההרחבה החל משנת 2014 קובע חובת הפרשה של 6% בעבור פנסיה ושל 6% נוספים בעבור פיצויי פיטורים. צו ההרחבה חל גם על העסקתם של עובדים זרים בכפוף לאמור בסעיף זיא לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991, ומשכך מחויבים גם מעסיקי עובדים זרים בענף הסיעוד לביצוע הפרשות המעסיק כאמור.

(1) לגבי מי שזכאי לגמלה לפי הוראות סעיף 224(א1) – 120% מקצבת יחיד מלאה, ולגבי מי שזכאי לגמלה לפי סעיף 224(א2) – 135% מקצבת יחיד מלאה;

(2) על השיעורים האמורים בפסקה (1) תינתן תוספת בשיעור של 22% מקצבת יחיד מלאה לגבי מי שזכאי לגמלה לפי הוראות סעיף 224(א1), ובשיעור של 29% מקצבת יחיד מלאה לגבי מי שזכאי לגמלה לפי הוראות סעיף 224(א2), והכל אם אין בידו היתר, או שההיתר הותלה, והוא אינו מעסיק עובד זר כאמור.

ניכוי דמי ביטוח והפרשות סוציאליות מגמלת סיעוד 7225.א) בסעיף זה –

”חשבון בנק”, ”פיקדון” – חשבון הבנק או הפיקדון כמשמעותם בסעיף ויא(ב) לחוק עובדים זרים;

”שיעור ההפרשה לפי צו הרחבה או הסכם קיבוצי” – השיעור הגבוה מבין אלה:

(1) 12%;

(2) האחוז משכר העבודה שחובה על מעסיק בענף הסיעוד, לפי הסכם קיבוצי או צו הרחבה, לשלם לקופת גמל לקצבה בעד עובדו בעבור מרכיב הפיצויים ובעבור מרכיב התגמולים בגין חלקו של המעביד;

ד ב ר י ה ס ב ר

להשתלם על ידי המוסד לניזוק בתאונת דרכים או באירוע נזיקי אחר, מקום שבו עולה כי ישתלמו מאוחר יותר, מתוך הפיצויים המשתלמים לניזוק על ידי הצד השלישי, וזאת בין אם הגמלאות כבר משתלמות בפועל באותו מועד ובין אם לאו (”ניכוי רעיוני”).

משכך, הצד השלישי, באמצעות חברות הביטוח, מנכה כיום מסכומי הפיצויים המגיעים לניזוק את סכומי הגמלאות ששולמו או שעתידות להשתלם על ידי המוסד או במקרה שבו הניזוק טרם פנה למוסד, הוא מקפיא חלק מן הפיצוי שעליו לשלם לניזוק, בגובה המשוער של הגמלאות שהיה מקבל הניזוק לו היה פונה לביטוח הלאומי, וזאת עד שיושלמו ההליכים מול המוסד. לצד זכות זו של הצד השלישי לניכוי הגמלאות, אין לו חובה לדווח למוסד על הניכוי. מצב זה מוביל לכך שבחלק מהמקרים הסכומים שנוכו לא מגיעים לידי הניזוק או למוסד.

לפיכך מוצע לתקן את הוראות חוק הביטוח הלאומי ולקבוע בהן כי צד שלישי אשר ניכה או רשאי היה לנכות סכום כלשהו מפיצויים שהוא חייב לשלם לזכאי, בשל גמלה ששילם המוסד או שהוא עתיד לשלם לפי חוק הביטוח הלאומי, ואשר המוסד רשאי היה לתבוע מהצד השלישי, בין לפי הסכם בין הצד השלישי והזכאי ובין לפי פסק דין, ידווח למוסד על ביצוע הניכוי או על כך שהוא רשאי לבצע את הניכוי, בתוך שישים ימים מיום ההסכם כאמור או מיום מתן פסק הדין, לפי המקרה.

בהמשך לאמור לעיל, מעסיק נדרש על פי חוק הביטוח הלאומי להפריש למטפל דמי ביטוח לאומי. בדומה לאמור לעיל לעניין ההפרשות בעבור פנסיה ופיצויי פיטורים, וכדי להקל על הזכאי במילוי חובותיו כמעסיק על פי חוק, מוצע לאפשר גם במקרה זה של הפרשת הסכומים הנדרשים בעבור דמי ביטוח לאומי שהמוסד ינכה את הסכומים הנדרשים מתוך הגמלה בעין, ובכך לפטור את הזכאי המעסיק עובד זר בהיתר מחובותיו לעניין זה.

לפסקה 8(ב) וסעיף 59ט

מוצע לתקן את ההגדרה ”עקרת בית” שבחוק הביטוח הלאומי, כך שהחל מיום התחילה תיחשב כעקרת בית רק מבוטחת שנולדה לפני יום ט”ז בטבת התשכ”ד (1 בינואר 1964). לפי המוצע התיקון האמור יחול על דמי ביטוח ועל גמלה המשתלמת בעד יום התחילה ואילך.

לפסקה 9(9)

ולסעיף 59(י) סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי מקנה למוסד זכות לתבוע מצד שלישי שאינו מעביד (המזיק), פיצוי על הגמלאות ששילם ושעתיד לשלמן למבוטח שנפגע (להלן – הניזוק). זכות זו הוכרה בפסיקה כזכות השיבוך (קרי – המוסד נכנס בנעלי הניזוק ותובע את המזיק).

הסעיף האמור והפסיקה, העניקו לצד השלישי זכות לנכות את הגמלאות המשתלמות ואת הגמלאות שעתידות

”שיעור ההפרשה” – שיעור ההפרשה לפי צו הרחבה או הסכם קיבוצי, ואולם משיעור ההפרשה לפי צו הרחבה או הסכם קיבוצי, יופחת אחד חלקי שנים עשר משיעור ההפרשה האמור בהתקיים כל אלה:

(1) המעביד הוא זכאי לגמלת סיעוד שמקבל את גמלת הסיעוד לידידיו לפי הוראת סעיף 225א(א);

(2) המעביד התחיל להעביר, באמצעות המוסד, את הפיקדון החל בחודש הראשון שלאחר תחילת העסקת העובד, לחשבון הבנק, והעברת הפיקדון לחשבון הבנק לא הופסקה לבקשתו של המעביד לפי הוראות סעיף קטן (ג);

(3) טרם חלפו 72 חודשים מהיום שבו ניתנה לראשונה לעובד הזר אשרת עבודה מסוג ב/1 לפי תקנה 5 לתקנות הכניסה לישראל, התשל”ד-1974⁷⁰.

(ב) מזכאי לגמלת סיעוד שהחל לראשונה לקבל לידידיו גמלת סיעוד החל ביום הקובע או לאחריו כאמור בסעיף 225א(א), ינכה המוסד מגמלת הסיעוד דמי ביטוח שאותם חייב הזכאי, לפי השיעור הקבוע לגבי עובד זר בטור ג’ שבלוח י’, כשהוא מוכפל בשכר המינימום, לחודש, כמשמעו בסעיף 1 בחוק שכר מינימום (בסעיף זה – שכר מינימום), אלא אם כן ביקש הזכאי שלא לעשות כן.

(ג) מזכאי לגמלת סיעוד שהחל לראשונה לקבל לידידיו גמלת סיעוד החל ביום הקובע או לאחריו כאמור בסעיף 225א(א), ינכה המוסד סכום השווה לשכר המינימום כפול שיעור ההפרשה ויעבירו בשם הזכאי לחשבון הבנק, אלא אם כן ביקש הזכאי שלא לעשות כן.

(ד) זכאי לגמלת סיעוד המעסיק עובד זר שהחל לראשונה לקבל לידידיו גמלת סיעוד לפני היום הקובע, יהיה רשאי לבקש מהמוסד לנכות בשמו את הניכויים האמורים בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג).

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (11) ולסעיף 58 ו-59(ב) ו-(ג)

לוח ב’ לחוק הביטוח הלאומי קובע את הקצבות אוצר המדינה בשל גביית דמי הביטוח הלאומי מהציבור בענפי זקנה ושאיירים, נכות וילדים. בהחלטות ממשלה מס’ 194 ו-218 מיום ד’ בסיוון התשע”ג (13 במאי 2013) נקבע כי השתתפות אוצר המדינה כאמור תפחת בגובה מלוא ההפחתה בקצבאות הילדים, ובגובה מלוא הגידול בגביית דמי הביטוח הלאומי מן הציבור והשתתפות אוצר המדינה הנובעת מהגדלת הגבייה כאמור.

בהתאם לכך, מוצע לתקן את שיעורי הקצבות המדינה בשל גביית דמי הביטוח הלאומי בענפי ילדים כך

כמו כן מוצע לקבוע כי אם הצד השלישי לא עמד בחובת הדיווח למוסד, ייחשב הדבר כהונאה לעניין סעיף 7 לחוק ההתיישנות, התשי”ח-1958, בשינויים המחויבים, כך שתחילת תקופת ההתיישנות תהיה ביום שבו קיבל המוסד את הדיווח או ביום שבו נודע לו על ההליכים בין הניזוק שזכאי לגמלה לבין הצד השלישי המזיק, ובלבד שלא חלפו 15 שנים מיום המקרה שחייב את המוסד לשלם את הגמלה.

עוד מוצע להסמיך את שר הרווחה, באישור שר האוצר, לקבוע הוראות, כללים ותנאים לעניין חובת הדיווח כאמור, לרבות קביעת מועדים לדיווח השונים מאלה שבסעיף קטן 328(א) המוצע, כנוסחו בסעיף 56(9) לחוק זה.

⁷⁰ ק”ת התשל”ד, עמ’ 1517.

(ה) בוצע ניכוי כאמור בסעיפים קטנים (ב) עד (ד), יראו את הזכאי, בתקופה שבעדה בוצע הניכוי, כאילו ביצע את חובתו על פי דין לתשלום דמי ביטוח ואת חובתו לפי הסכם קיבוצי או צו הרחבה לתשלום לקופת גמל לקצבה, לפי העניין; הוראה זו לא תחול לגבי ההפרש שבין המשכר המחושב לפי הוראות סעיף 13 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963⁷¹ (בסעיף זה – חוק פיצויי פיטורים). שזכאי לו המטפל לבין שכר המינימום, ובלבד שנקבע במפורש בחוזה העבודה שבין הזכאי לבין מטפל שהוא עובד זה, שכר המחושב כאמור הגבוה משכר המינימום.

(ו) אין בהוראות סעיף קטן (ה) כדי לפטור זכאי מהוראות חוק פיצויי פיטורים, אם התקיימו התנאים הקבועים בו לתשלום פיצויי פיטורים, והכל לגבי השלמת תשלום פיצויי הפיטורים העולה על מרכיב הפיצויים שעל המעביד להפריש לקופת גמל לקצבה לפי צו הרחבה או הסכם קיבוצי;

(8) בסעיף 238, בהגדרה "עקרת בית" –

(א) לפני "אשה נשואה" יבוא "מי שהתקיימו לגביה שניים אלה:", הקטע החל במילים "אשה נשואה" עד המילים "עובדת עצמאית" יסומן "(1)" ובו, לפני "אשה נשואה" יבוא "היא";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) היא נולדה לפני יום ט"ז בטבת התשכ"ד (1 בינואר 1964);";

(9) בסעיף 328, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(1א) צד שלישי, אשר ניכה או רשאי היה לנכות סכום כלשהו מפיצויים שהוא חייב לשלם לזכאי כאמור בסעיף קטן (א), בשל גמלה ששילם המוסד או שהוא עתיד לשלם לפי חוק זה, ואשר המוסד רשאי היה לתבוע מהצד השלישי לפי סעיף קטן (א), בין לפי הסכם בין הצד השלישי והזכאי ובין לפי פסק דין, ידווח למוסד על ביצוע הניכוי או על כך שרשאי הוא לבצע ניכוי נכות, בתוך שישים ימים מיום ביצוע הניכוי, מיום ההסכם כאמור או מיום מתן פסק הדין, לפי המוקדם.

ד ב ר י ה ס ב ר

גמלת סיעוד המשתלמת בעד יום זה ואילך וכי תחילתם של סעיפים 225 ו-225ד(ב), (ד) ו-ר(ה) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 7)56 לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) והם יחולו על גמלת סיעוד המשתלמת בעד יום זה ואילך.

עוד מוצע לקבוע כי תחילתו של סעיף 225ד(א), (ג) ו-ו) לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 7)56 לפרק זה, יהיה ביום תחילתן של התקנות שיוקנו לפי סעיף ויא(א) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991.

שהשתתפות אוצר המדינה בביטוח הלאומי תפחת בהתאם לקבוע בהחלטות האמורות וזאת מיום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013).

לסעיף 59(ה) עד (ח)

מוצע לקבוע כי תחילתם של סעיפים 225, 225ב(א) ו-225ג לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 5)56 ו-7) לחוק זה, ביום כ"ה באייר התשע"ג (5 במאי 2013) שהוא יום פקיעת תוקפה של הוראת השעה לעניין התכנית הניסיונית אשר מוצע להחיל בהוראת קבע בחוק זה, והם יחולו על

⁷¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136; התשע"ב, עמ' 177.

(2א) לא עמד צד שלישי בחובת הדיווח כאמור בסעיף קטן (א1), ייחשב הדבר אונאה לעניין סעיף 7 לחוק ההתיישנות, התשי"ח-1958⁷², והוראות הסעיף האמור יחולו בשינויים המחויבים, כך שתחילת תקופת ההתיישנות של תביעת המוסד נגד צד שלישי תהיה ביום שבו קיבל המוסד את הדיווח או ביום שבו נודע לו על ההליכים בין הזכאי לבין הצד השלישי, לפי המוקדם, ובלבד שלא חלפו 15 שנים מיום המקרה שחייב את המוסד לשלם את הגמלה.

(3א) השר, באישור שר האוצר, רשאי לקבוע הוראות, כללים ותנאים לעניין חובת הדיווח כאמור בסעיף קטן (א1), לרבות קביעת מועדים לדיווח השונים מאלה שבאותו סעיף קטן;

(10) סעיף 384 ב – בטל;

(11) בלוח ב', בטור שכותרתו "שיעור", בפרט 2(4), במקום "210%" יבוא "175%".

57. חוק הביטוח הלאומי – הוראת שעה לעניין סעיף 225

בתקופה שמיום כ"ה באייר התשע"ג (5 במאי 2013) ועד יום כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013) יקראו את פסקה (2) בסעיף 225א(א) לחוק הביטוח הלאומי כך:

"(2) הוא זכאי לגמלת סיעוד לפי הוראות סעיף 224א(א1) ו-2(2)".

58. חוק הביטוח הלאומי – הוראת שעה לעניין לוח ב'

בתקופה שמיום התחילה עד יום כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013) (בסעיף זה – תקופת הוראת השעה) יקראו את לוח ב' לחוק הביטוח הלאומי, כך שבטור שכותרתו "שיעור", בפרט 2(4), במקום "210%" יבוא "166%".

59. ביטוח הלאומי – תחילה ותחולה

(א) סעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 56(1) לחוק זה, יחול לעניין קצבת ילדים המשתלמת בעד יום תחילתו של חוק זה (בסעיף זה – יום התחילה) ואילך.

(ב) תחילתו של סעיף 66 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 56(2) לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) והוא יחול על הורה מבוטח הזכאי לקצבת ילדים המשתלמת בעד היום האמור ואילך.

(ג) סעיף 68 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 56(3) לחוק זה, יחול על קצבת ילדים המשתלמת בעד יום התחילה ואילך.

(ד) תחילתו של סעיף 195 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 56(4) לחוק זה, ביום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015) והוא יחול על קצבת נכות המשתלמת בעד יום זה ואילך.

(ה) תחילתם של סעיפים 223, 225ב(א) ו-225ג לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 56(5) ו-7(7) לחוק זה, ביום כ"ה באייר התשע"ג (5 במאי 2013) והם יחולו על גמלת סיעוד המשתלמת בעד יום זה ואילך.

(ו) תחילתם של סעיפים 225א ו-225ב(ב), (ד) ו-7(ה) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 56(7) לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), והם יחולו על גמלת סיעוד המשתלמת בעד יום זה ואילך.

(ז) סעיף 225ב(ב) ו-7(ג) לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 56(7) לחוק זה, יחול על גמלת סיעוד המשתלמת בעד יום תחילתו של חוק זה ואילך.

(ח) תחילתו של סעיף 225ד(א), (ג) ו-7(ו) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 56(7) לחוק זה, ביום תחילתן של התקנות שיוקנו לפי סעיף ויא(א) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991.

⁷² ס"ח התשי"ח, עמ' 112; התשס"ז, עמ' 385.

(ט) תחילתו של סעיף 238 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 56(8) לפרק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) והוא יחול על חיוב בדמי ביטוח ועל גמלה המשתלמת, בעד יום זה ואילך.

(י) סעיף 328(א1) עד (א3) לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 56(9) לחוק זה, יחול על ביצוע ניכוי או על ניכוי שצד שלישי רשאי היה לבצע לפי הסעיפים האמורים, ביום התחילה ואילך.

(יא) תחילתו של לוח ב' לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 56(11) לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) והוא יחול על הקצבות אוצר המדינה המשתלמות בעד היום האמור ואילך.

(יב) לוח ב' לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 58 יחול על הקצבות אוצר המדינה המשתלמות בעד תקופת הוראת השעה.

פרק ח': מים

63. בחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001⁷³ (בפרק זה – חוק תאגידי מים וביוב) – תיקון חוק תאגידי מים וביוב

ד ב ר י ה ס ב ר

בקביעת פריסת החברות האזוריות יובאו בחשבון, בין השאר, שיקולים אלה: הבטחת היציבות הכלכלית של החברות, יכולתן לספק שירותים לתושבים, יעילות הפריסה על בסיס גאוגרפי, פריסה מיטבית של מערכות המים והביוב, ניצול אגני ההיקוות ההידרולוגיים, וקיומם של קשרים קיימים בין רשויות מקומיות לעניין אספקת שירותי המים והביוב.

לאחר המועד שייקבע להקמת חברות אזוריות, תופחת נורמת התפעול המוכרת לתאגידיים, באופן שישקף את ההתייעלות הצפויה כתוצאה מן המיזוג. הפחתת נורמת התפעול צפויה להוביל להפחתה של תעריף המים לצרכן.

עוד מוצע לאפשר מתן פטור מהקמת חברה אזורית או מיזוג לתוכה לחברה או לכמה חברות אשר בחרו להתקשר עם חברה אחרת לשם ביצוע כל פעילותן על ידי אותה חברה, ואשר יעמדו בתנאים המוצעים בהצעת החוק וכל עוד הן עומדות בתנאים אלה. נורמת התפעול שתיקבע על ידי מועצת הרשות לגבי חברות אלה תבוסס על הנורמה שהיתה נקבעת להן לו היו עוברות לחברה אזורית, ועל כן תחייב אותן, הלכה למעשה, לעמוד ברמת ההתייעלות שתידרש מן החברות האזוריות.

יובהר כי רשות מקומית שלא העבירה את משק המים והביוב שבתחומה לחברה, תהא מחויבת לפעול להעברתו, בהתאם לשלבי ההקמה המפורטים בהצעת החוק, החל מיום 31 בינואר 2014, לחברה אזורית. לרשות מקומית כאמור לא יינתן פטור.

בהצעת חוק זו מוצע גם ליישם את החלטת ממשלה מס' 3798 מיום 6 בנובמבר 2011, שעניינה הסדרת יחסי השלטון המקומי ותאגידי המים והביוב, אשר אימצה את עיקרי המלצותיה של ועדה בראשות הממונה על התקציבים, שמינה ראש הממשלה בינואר 2011, לבחינת ההתאמות הנדרשות ביחסי השלטון המקומי ותאגידי

סעיף 63 חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001 (בסעיף כללי זה – החוק). מחייב את הרשויות המקומיות לנהל את משק המים והביוב בתחומן באמצעות חברה שהוקמה לפי הוראות החוק. חובה זו חלה החל מחודש יולי 2007. כיום קיימים 55 חברות המספקות שירותי מים וביוב לכשישה מיליון תושבים, ואולם חלק מן הרשויות המקומיות לא הקימו חברה כאמור, לבדן או יחד עם אחרות.

החוק נועד לתת מענה לכשלים המבניים במשק המים המוניציפלי ובפרט להשקעות חסר בתשתיות מים וביוב. הגירעון בהשקעות, אשר עמד על כ-10 מיליארד שקלים חדשים, נבע בעיקר משימוש בכספים שנגבו בעבור מים לצרכים אחרים של הרשויות המקומיות. בכך נגרמה פגיעה קשה במשק המים הן בשל איבוד כמויות מים רבות כתוצאה מדליפות מתשתיות המים, והן בשל דליפה מהביוב המאיימת לזהם את מקורות המים הטבעיים. החברות מנהלות את משק המים והביוב כמשק כספי סגור, ומבטיחות כי כלל ההכנסות מצרכני המים יופנו להפעלת משק זה ולהשקעות הנדרשות בו. המטרה העומדת בבסיס הקמתן ופעולתן של החברות היא ניהול יעיל של משקי המים והביוב בתחומיהן.

לאחר המועד שייקבע להקמת חברות אזוריות, תופחת נורמת עלויות התפעול המוכרת לחברות אזוריות בהתאם לכללים בדבר חישוב עלות שירותי המים והביוב, באופן שישקף את ההתייעלות הצפויה כתוצאה מן המיזוג. הפחתת נורמת התפעול צפויה להוביל להפחתה של התעריפים לשירותי מים וביוב לצרכן.

בשל יתרונות ברורים לגודל בניהול החברה, הגדלת מקורות המימון העומדים לרשותה והגברת ההשקעות בתחום המים וביוב, מוצע לצמצם את מספר החברות על ידי מיזוגן לחברות אזוריות, שיספקו שירותי מים וביוב בתחומיהן של כמה רשויות מקומיות.

⁷³ ס"ח התשמ"א עמ' 454; התשע"ג, עמ' 35.

(א) בהגדרה "בן משפחה", "החזקה" ו"רכישה", אחרי "בחברה אחת" יבוא "או בחברה אזורית";

(ב) אחרי ההגדרה "בעל המקרקעין" יבוא:

"המועד הקובע" – לגבי רשות מקומית בלא חברה יום ג' בסיוון התשע"ד (1 ביוני 2014) ולגבי חברה – י"ד בסיוון התשע"ה (1 ביוני 2015);

"הקמה", של חברה אזורית – לרבות מיזוג לחברה אזורית;

(ג) אחרי ההגדרה "הממונה" יבוא:

"הצטרפות לחברה" – הקצאה של מניות בחברה פעילה לרשות מקומית עקב העברת שירותי המים והביוב של הרשות המקומית להפעלה בידי החברה;

(ד) בהגדרה "חברה", בסופה יבוא "וכן חברה אזורית, למעט לעניין סעיפים 2, 3, 5, 6 ו-6 עד ט";

(ה) אחרי ההגדרה "חברה" יבוא:

"חברה אזורית" – חברה למתן שירותי מים וביוב שהוקמה לפי סעיף 6; "חברה מנהלת" – חברה שמספקת לחברה אחרת שירותי ניהול שוטף של ענייני החברה האחרת ושירותי ביצוע של תפקידיה לפי חוק זה, במסגרת המדיניות שקבע הדיקטוריון של החברה האחרת וכפוף להנחיותיו ולפיקוחו;

(ו) בהגדרה "יום תחילת פעילות החברה", בסופה יבוא "לגבי רשות מקומית שהצטרפה לחברה או לחברה אזורית או הקימה חברה אזורית ולגבי חברה שמוזגה לחברה אזורית, יהיה יום תחילת פעילות החברה היום שנקבע, באישור הממונה, להעברת שירותי המים והביוב שלה להפעלה בידי החברה או החברה האזורית, או מועד המיזוג שצוין בתעודת רשם החברות לפי סעיף 323(5) לחוק החברות, לפי העניין";

ד ב ר י ה ס ב ר

מיזוג ביניהן ובהתאם למדיניות שקבע דיקטוריון החברה האחרת. לעניין זה ראו גם את התיקון המוצע לסעיף 68 לחוק, בפסקה (18).

ההגדרה "הצטרפות לחברה" והתיקון להגדרות "יום תחילת פעילות החברה" ו"תחום חברה" נועדו, בין השאר, להבהיר כי אחת הדרכים לתיאגוד משק המים והביוב של רשות מקומית היא הצטרפותה של הרשות המקומית כבעלת מניות לחברה שהוקמה בעבר על ידי רשות מקומית אחרת או כמה רשויות מקומיות, והעברת משק המים והביוב שלה לאותה חברה כדי שתפעילו. במקרה של צירוף רשות מקומית לחברה קיימת, יחולו ההוראות הנוגעות להעברת הנכסים והזכויות והחובות של הרשות המקומית לחברה, החל ממועד העברת תפעול משק המים והביוב של הרשות המקומית לחברה, ותחום החברה שאליה היא הצטרפה יהיה חלק מתחום החברה, כפי שהיה באותו מועד.

המים והביוב. התיקונים המוצעים במסגרת זו נועדו להבטיח אי-פגיעה בעצמאות המקצועית של החברות וביכולתן להפעיל את משק המים והביוב כמשק כספים סגור ובמילוי חובותיהן לפי כל דין.

לפסקה (1)

מוצע להוסיף לסעיף 2 לחוק כמה הגדרות חדשות, הנדרשות לתיקון המוצע, וכן לתקן כמה הגדרות כך שיחולו גם לגבי חברה אזורית. ההגדרה ה"מועד הקובע" כוללת שני מועדים להצטרפות לחברה אזורית, האחד לרשות מקומית אשר לא העבירה את ניהול משק המים והביוב בתחומה לחברה, כנדרש לפי הוראות החוק, והשני נוגע לחברה קיימת. ההגדרה "חברה" תוקנה כך שלגבי רוב הוראות החוק היא תכלול גם חברה אזורית. "חברה מנהלת" היא חברה אשר מספקת לחברה אחרת שירותי ניהול וביצוע של כל פעילותיה לפי החוק, בלי שיתקיים

(ז) בהגדרה "פעילות חיונית", בפסקה (1), אחרי "חברה שהוקמה לפי סעיף 3" יבוא "או לפי סעיף 6ג";

(ח) אחרי ההגדרה "קולחים" יבוא:

"קיום שלב משלבי ההקמה" – קיום החובה להגיש מסמכים כאמור בפסקה מן הפסקאות (1) עד (3) שבסעיף 26(ג) או להשלים הקמה של חברה אזורית או העברת שירותי מים וביוב לחברה אזורית, לפי העניין, במועד שנקבע לכך בסעיף 26ז";

(ט) בהגדרה "רשות מקומית", במקום "סעיפים 3 ו-6 ולעניין הוראות סעיף 151א" יבוא "סעיפים 3, 6 ו-6בל ולעניין חברה אזורית";

(י) אחרי ההגדרה "רשות מקומית" יבוא:

"רשות מקומית בלא חברה" – עירייה או מועצה מקומית שעד יום ל' בשבט התשע"ד (31 בינואר 2014) לא העבירה את הפעלת שירותי המים והביוב שבתחומה לידי חברה או לידי חברה אזורית";

(יא) בהגדרה "תחום חברה", בפסקה (1), בסופה יבוא "ובחברה שרשות מקומית הצטרפה אליה – גם כל השטח שבתחום הרשות המקומית שהצטרפה, כפי שהיה ביום תחילת פעילות החברה לגביה" ובמקום "שהקימו את החברה" יבוא "שהן בעלות אמצעי שליטה בחברה או בחברה האזורית";

(2) במקום סעיף 6 יבוא:

"חובה להקים חברה 6. (א) על אף האמור בסעיף 3, החל בתום שש שנים מיום תחילתו של חוק זה לא תפעיל רשות מקומית את שירותי המים והביוב שבתחומה אלא באמצעות חברה.

(ב) לא הפעילה רשות מקומית את שירותי המים והביוב באמצעות חברה עד המועד האמור בסעיף קטן (א), תורה לה מועצת הרשות להקים חברה או להצטרף לחברה קיימת, ולהעביר לאותה חברה את הפעלת משק המים והביוב שלה

ד ב ר י ה ס ב ר

מועצת הרשות להורות לרשות המקומית להקים חברה למתן שירותי מים וביוב, ולהעביר את משק המים והביוב של הרשות המקומית להפעלת החברה.

(ב) ניתנה הוראה לפי סעיף קטן (א), תגיש הרשות המקומית לממונה את הצעתה בתוך 6 חודשים; להצעה יצורפו טיוטות של תקנון החברה ושל הסכם להעברת נכסים, זכויות וחובות, כאמור בסעיפים 9 עד 11.

(ג) הממונה רשאי, לאחר שמיעת עמדת הרשות המקומית, להורות על שינויים בתקנון ובהסכם האמורים בסעיף קטן (ב).

(ד) אישרה מועצת הרשות את הקמת החברה, ואישר הממונה את התקנון וההסכם האמורים בסעיף קטן (ב), בשינויים או בלי שינויים, תוקם החברה ותוגש בקשה לרישומה לפי חוק החברות בצירוף התקנון כפי שאושר, וייחתם ההסכם האמור, כפי שאושר, הכל בתוך 60 ימים מיום האישור, והוראות חוק זה יחולו על החברה.

על ההצטרפות יחולו כל הוראות החוק החלות על הקמת חברה, בשינויים המחויבים. כך לדוגמה יחולו הוראות סימן ב' לפקד ב' לחוק, המסדירות את אופן העברתם של עובדים, נכסים והתחייבויות מהרשות המקומית לחברה.

לפסקאות (2) ו-(3)

בתיקון מס' 3 לחוק, התשס"ד-2004, נוסף סעיף 6א אשר קבע כי לאחר שיחלפו שש שנים מתחילת החוק (משמע החל משנת 2007) חלה על הרשויות המקומיות חובה להקים חברה למתן שירותי מים וביוב, ובהתאם ישתנו הוראות החוק לגבי רשויות שלא התאגדו, ויחולו ההוראות הקבועות בסעיף 6 בשינויים הקבועים בסעיף 6א. וזה נוסח סעיפים 6 ו-6א בחוק הקיים:

"חיוב הקמת חברה"

6. (א) לא החליטה רשות מקומית כאמור בסעיף 3 בתוך שלוש שנים מיום תחילתו של חוק זה, רשאית

עד המועד ובתנאים שהמועצה תפרט בהוראתה; המועצה רשאית גם להורות למספר רשויות מקומיות כאמור להקים חברה במשותף ולהעביר לאותה חברה את הפעלת משקי המים והביוב שלהן עד המועד ובתנאים שהמועצה תפרט בהוראתה; הצטרפה רשות מקומית לחברה כאמור, יראו את ההצטרפות כהקמת חברה לפי הוראות חוק זה, בשינויים המחויבים.

(ג) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר ושר האנרגיה והמים ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לפטור רשות מקומית מהוראות סעיף זה, אם נוכח כי קיימים טעמים מיוחדים לעשות כן.

(3) סעיף 6א – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

תחילתו של חוק זה, אלא באמצעות חברה.

(ב) לא הוקמה חברה עד תום שש השנים האמורות בסעיף קטן (א), יחולו הוראות סעיף 6(ב) עד (ז), בשינויים אלה:

(1) בסעיף קטן (ב), במקום הרישה עד "6 חודשים" יבוא "הרשות המקומית תגיש לממונה את הצעתה להקמת חברה בתוך 6 חודשים מתום שש השנים מיום תחילתו של חוק זה";

(2) בסעיף קטן (ו), במקום "רשאית מועצת הרשות, בצו, להורות" יבוא "תורה מועצת הרשות";

(3) בסעיף קטן (ז), המילים "כאמור בסעיף קטן (א)" – יימחקו.

(ג) לפטור רשות מקומית מהוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), אם נוכח כי קיימים טעמים מיוחדים לעשות כן.

נוכח העובדה שתקופת שש השנים מתחילתו של החוק כבר חלפה וכיוון שנדרשים תיקונים נוספים לסעיף 6, כפי שיפורט להלן, מוצע להחליף את סעיף 6, ולהטמיע בסעיף החדש את ההוראות הקבועות בסעיף 6א.

על פי האמור בסעיף 6(א) ו-(ו) לחוק, בשינוי האמור בסעיף 6א, מועצת הרשות רשאית להורות לרשות מקומית להקים חברה, ואם לא הקימה – תורה מועצת הרשות, בצו, כי משק המים והביוב של הרשות המקומית יופעל בידי חברה שהקימה רשות מקומית אחרת לפי החוק. מוצע לקבוע כי מועצת הרשות תוכל גם להורות על הצטרפות לחברה קיימת ועל הקמת חברה בידי כמה רשויות מקומיות במשותף, ואם הדבר לא נעשה – תורה, בצו, כי משק המים והביוב של אותה רשות מקומית יופעל בידי חברה שהקימה רשות מקומית אחרת.

עוד מוצע בסעיף 6 שלמתן פטור מהקמת חברה או הצטרפות לחברה תיחדש גם הסכמת שר האנרגיה והמים.

(ה) מועצת הרשות רשאית, לבקשה מנומקת של רשות מקומית, להאריך לגבי הרשות המקומית את המועד האמור בסעיף קטן (ב), לתקופה שתקבע, ורשאית היא להתנות את הארכת המועד בתנאים שעל הרשות המקומית לקיים בענין ניהול משק המים והביוב שלה בתקופת ההארכה, שנועדו להכינון להעברתו לחברה ולהשגת מטרתיו של חוק זה.

(ו) לא הגישה רשות מקומית הצעה להקמת חברה במועד האמור בסעיף קטן (ב) או במועד שהוארך לפי סעיף קטן (ה), רשאית מועצת הרשות, בצו, להורות כי משק המים והביוב של אותה רשות מקומית יופעל בידי חברה שהקימה רשות מקומית אחרת לפי חוק זה.

(ז) מועצת הרשות רשאית להורות כאמור בסעיף קטן (א) גם לכמה רשויות מקומיות, שיקימו חברה במשותף, והוראות סעיף זה יחולו, בשינויים המחויבים ובהתאמות אלה:

(1) בכל מקום שבו מדובר בהסכם להעברת נכסים, זכויות או עובדים, ייערכו הסכמים נפרדים כאמור בין כל רשות מקומית לבין החברה;

(2) ההצעה לפי סעיף קטן (ב) תוגש בידי הרשויות המקומיות יחדיו;

(3) שמיעת העמדה לפי סעיף קטן (ג) תהיה לגבי כל רשות מקומית בנפרד;

(4) הבקשה לפי סעיף קטן (ה) יכול שתהיה של רשות מקומית אחת או יותר, והתנאים שניתן להתנות יכול שיהיו שונים לגבי כל אחת מן הרשויות המקומיות;

(5) ההוראה לפי סעיף קטן (ו) יכול שתהיה אחת לגבי כל הרשויות המקומיות או שונה לגבי כל אחת מהן.

איסור הפעלה עצמית של שירותי המים והביוב

6א. (א) רשות מקומית לא תפעיל בעצמה את שירותי המים והביוב שבתחומה החל בתום שש שנים מיום

(4) לפני סעיף 7 יבוא:

- ב.6. "ביצוע פעילות חיונית ופעילות נוספת בידי חברה אזרית
- (א) החל במועד הקובע רשות מקומית או חברה לא יבצעו פעילות חיונית אלא באמצעות חברה אזרית.
- (ב) חברה העוסקת בפעילות נוספת תעביר אותה לחברה אזרית לא יאוחר מן המועד הקובע.
- (ג) הוראות סעיף זה יחולו בכפוף להוראות סעיפים 6(ג), 16 ו-16.
- הקמת חברה אזרית 26. (א) מועצת הרשות, לפי המלצת הממונה, תקבע חלוקה של הרשויות המקומיות בישראל והחברות הפועלות בתחומיהן לקבוצות, במטרה שלכל קבוצה כאמור תהיה חברה אזרית אחת.
- (ב) הרשויות המקומיות בלא חברה והחברות שבכל קבוצה יקימו חברה אזרית או יעבירו את שירותי המים והביוב שבתחומן לחברה אזרית, לפי העניין.
- (ג) הקמת חברה אזרית טעונה אישור מועצת הרשות לפי המלצת הממונה; מועצת הרשות תקבע, לפי המלצת הממונה, כללים לעניין ההקמה ולעניין עמידתה של חברה אזרית בהוראות חוק זה, לרבות כללים בעניינים אלה:
- (1) המידע והמסמכים שעל רשות מקומית או חברה להעביר לעיונו של הממונה, לבדיקתו או לאישורו, והמועדים להעברתם;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)

לסעיף 6 ב המוצע

"פעילות חיונית" על פי הגדרתה בחוק היא מתן שירותי מים וביוב לצרכנים יחד עם מתן שירותי ביוב לצרכנים. מוצע לקבוע כי החל במועד הקובע, פעילות חיונית שבוצעה על ידי חברה או רשות מקומית תבוצע על ידי חברה אזרית. הוראה זו לא תחול על חברה שקיבלה פטור לפי סעיף 16 המוצע, כל עוד הפטור בתוקף.

"פעילות נוספת" היא אחד מאלה: הפקת מים, השבה, הולכה ומכירה של קולחים, ניצול בוצה ומכירתה, ניקוז ותיעול מי גשמים, ופעילות אחרת שנקבעה בצו. מוצע לקבוע כי חברה שהוקמה לפי החוק וביצעה פעילות נוספת, תעביר את ביצועה של אותה פעילות לחברה אזרית, עד למועד הקובע.

לסעיף 6 ג המוצע

מוצע לקבוע כי הרשויות המקומיות שיהיו בעלות המניות בכל חברה אזרית, ושהצרכנים בתחומיהן יקבלו את שירותי המים והביוב מהחברה האזרית, ייקבעו על ידי מועצת הרשות לפי המלצת הממונה.

עוד מוצע לקבוע כי הממונה יהא רשאי לאשר הקמת חברה אזרית או מיזוג שבו החברה הקולטת היא חברה אזרית, לפני המועד הקובע, לפי בקשת רשות מקומית שלא העבירה את ניהול משק המים והביוב בתחומה לחברה או לפי בקשת חברה, ובלבד שהתחייבו שבהקמתה או בהליכי המיזוג באותו מועד אין כדי לגרוע מהזכויות והחובות של שאר הרשויות המקומיות הלא מתואגדות או החברות האחרות שבתחום אותה חברה אזרית, כפי שנקבע בהחלטת מועצת הרשות, וכן שהתקיימו התנאים שקבעה המועצה, ולאחר שהממונה הודיע על בקשתן לשאר הרשויות והחברות שבתחומה של אותה חברה אזרית, ונתן להן הזדמנות להצטרף אליה.

עוד מוצע להסמיך את מועצת הרשות לקבוע, לפי המלצת הממונה, כללים לעניין הליכי הקמתה של חברה אזרית ועמידתה בהוראות החוק ובכלל זה כללים הנוגעים לקיום השלבים להקמת חברה אזרית במועדיהם. כמו כן, מוסמך הממונה לקבוע לחברה קיימת כללים ביחס להתקשרויות חדשות כך שהן יתייחסו באופן מפורש לאפשרות שבמהלך תקופת ההתקשרות תתמוג החברה עם חברה אזרית, זאת לשם הגנה על האינטרסים של האדם עמו התקשרה החברה.

(2) מינוי נושאי משרה ובעלי תפקידים אחרים בחברה אזורית, תקופת כהונתם ועילות להשעייתם ולסיום כהונתם, בכפוף להוראות פרק ד'.

(ד) הממונה רשאי לתת הוראות נוספות לעניין ביצוע ההוראות לפי סעיף זה, שיחולו לגבי כלל החברות האזוריות או לגבי חלקן, וכן רשאי הוא לתת הוראות לעניין התקשרויות של חברה החל ביום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013) עד מועד ההקמה, במטרה להבטיח כי הן מביאות בחשבון את הקמת החברה האזורית והשלכותיה.

(א) מועצת הרשות רשאית, לפני המועד הקובע, לאשר בקשה להקמת חברה אזורית בידי חלק מן הרשויות המקומיות בלא חברה והחברות שבקבוצה שנקבעה לפי סעיף 6(א), ובלבד שהמבקשות התחייבו מראש כי יפעלו לאפשר את המיזוג וההצטרפות העתידית של שאר הרשויות המקומיות בלא חברה והחברות שבקבוצה, וכי לא יפגעו בזכויות מהותיות שלהן; ההתחייבות תהיה לפי כללים שקבעה המועצה ותינתן באופן שעליו שהורה הממונה.

(ב) הוגשה בקשה לפי סעיף קטן (א), יודיע הממונה על כך לשאר הרשויות המקומיות בלא חברה והחברות הכלולות בקבוצה, וייתן להן הזדמנות להצטרף לבקשה עד למועד שיציין בהודעתו.

הוראות החלק הראשון בפרק השמיני לחוק החברות, למעט סעיפים 314, 315, 320 ו-321 שבו, יחולו על מיזוג של חברה אזורית לאחר המועד הקובע ובמקרים שבהם לא חל פטור לפי סעיף 6(ב), בשינויים אלה:

(א) סעיף 316 ייקרא כאילו במקום הרישה עד המילים "את המיזוג" נאמר "החברות המתמזגות";

(ב) סעיף 317(א) ייקרא בלא הסיפה המתחילה במילים "בתוך שלושה ימים";

הקמת חברה אזורית לחלק מקבוצה לפני המועד הקובע

החלת הוראות על מיזוג

ד ב ר י ה ס ב ר

שבחוק החברות, ובפרט ההוראות הנוגעות לקבלת אישור האסיפה הכללית והדירקטוריון של החברות השונות, לא יחולו לגבי מיזוג כפוי לפי הוראות חוק זה. לאור הצעדים המפורטים בסעיף 6 המוצע לשם הגנה על נושי חברה מתמזגת, מוצע לקבוע כי חלקו הראשון של סעיף 319, שעניינו עיכוב או מניעה של המיזוג לפי בקשת נושה, לא יחול לגבי מיזוג כאמור. הקטע שיימחק על פי ההצעה מורה כי בית המשפט רשאי, "לבקשת נושה של חברה מתמזגת, להורות על עיכוב או מניעת ביצוע המיזוג, אם מצא כי קיים חשש סביר שעקב המיזוג לא יהיה ביכולתה של החברה הקולטת לקיים את התחייבויותיה של החברה המתמזגת". עם זאת, לא תבוטל סמכות בית המשפט "לתת הוראות להבטחת זכויותיהם של נושים", הקבועה בסיפה של הסעיף.

לסעיף 6 המוצע

מוצע לאפשר לחלק מן החברות או הרשויות המקומיות הכלולות בקבוצה שקבעה מועצת הרשות לפי סעיף 6 להקים חברה אזורית לפני המועד הקובע, ובלבד שהן יתחייבו שלא יהיה בכך כדי לפגוע בזכויות של חברות או רשויות מקומיות אחרות שבאותה קבוצה, או בחובתן להתמזג אליה או להעביר את שירותי המים והביוב אליה.

לסעיף 6 המוצע

מאחר שמיוזגה של חברה לחברה אזורית הוא חלק מצעד משקי נרחב שלו יתרונות רבים לחברה עצמה, לצרכנים ולמשק בכלל, ומאחר שהמהלך האמור נעשה בתיאום עם מרכז השלטון המקומי, ולשם ייעול הליך המיזוג, מוצע לקבוע כי חלק מההוראות הפרק הדין במיזוג

(ג) סעיף 317(ב) ייקרא בלא המילים "על החלטת האסיפה הכללית, בתוך שלושה ימים ממועד קבלת ההחלטה, תודיע";

(ד) סעיף 319 ייקרא בלא הקטע החל במילים "להורות על" עד המילים "וכן רשאי הוא";

(ה) סעיף 323 ייקרא בלא המילים "שלושים ימים ממועד קבלת החלטת האסיפה הכללית בכל אחת מן החברות המתמזגות".

(א) על אף האמור בסעיף 6ב, מועצת הרשות תפטור חברה מהחובה להתמזג לחברה אזורית, אם החברה ביקשה זאת, והממונה קבע כי התקיימו לגביה כל אלה:

(1) ביצעה את מלוא תכנית הפיתוח השנתית שאישר הממונה לפי סעיף 112;

(2) קיימה את ההוראות, שקבעה מועצת הרשות בכללים, לפי סעיף 21(ד1) לעניין יחס המינוף המרבי ויחס כיסוי החוב;

(3) היא מקיימת את ההוראות ואמות המידה שקבעה מועצת הרשות לפי סעיף 99;

בדיקת הממונה לגבי קיום התנאים האמורים תיעשה מדי שנה לגבי השנה הקודמת.

(ב) בקשה לפטור לפי סעיף זה תוגש עד יום 1 בינואר והפטור, אם יינתן, יהיה למשך שנה שתחילתה ביום 1 ביוני שאחריו; מועצת הרשות רשאית להאריך פטור שניתן, בנסיבות מיוחדות, לתקופות שלא יעלו יחד על 30 ימים.

(ג) החלטה שלא לתת לחברה פטור לא תתקבל אלא לאחר שמועצת הרשות נתנה לחברה הזדמנות להשמיע את טענותיה בעניין קיום התנאים לפטור.

16. פטור מהצטרפות לחברה אזורית

ד ב ר י ה ס ב ר

פעילותיה לפי החוק, העומדת בתנאים שפורטו, ולא לרשות מקומית.

במקרה שבו מצא הממונה כי חברה אינה עומדת בתנאים המפורטים בסעיף זה, תחליט מועצת הרשות על אי-מתן פטור, שמשמעותה חיוב החברה להתמזג לחברה אזורית.

על אף האמור, ובמטרה לאפשר לחברות להתאים את פעילותן לנורמת התפעול החדשה ולבצע הליכי התייעלות בתחומן, מוצע לקבוע בהוראת המעבר שבסעיף 67(א) כי התנאים לבחינת מתן פטור בשנה הראשונה לאחר המועד הקובע, ולעניין זה בלבד, יהיו מקלים יותר, ויכללו רק עמידה בתכנית פיתוח שנתית בשיעור שלא יפחת מ-65% ועמידה בממוצע יחס כיסוי חוב שלא לא יפחת מ-1.

לסעיף 16 המוצע ולסעיף 67(א)

מוצע לקבוע כי חברה תהיה פטורה מלהתמזג לחברה אזורית, למשך שנה בכל פעם, אם הממונה קבע כי היא קיימה באופן מלא את תכנית הפיתוח השנתית שאושרה לה לפי סעיף 112 לחוק, מבחינת ההון שברשותה עולה כי היא קיימה את ההוראות שתקבע מועצת הרשות לגבי יחס המינוף המרבי ויחס כיסוי חוב, וכן היא מקיימת את ההוראות והאמות המידה שקבעה מועצת רשות המים לעניין הרמה, הטיב והאיכות של השירותים שעל חברה לתת לצרכניה. יצוין כי תנאים אלה מבטיחים שההפחתה של נורמת התפעול לא תפגע ברמת השירות שאותו מחויבת החברה לספק לצרכניה.

יובהר כי פטור כאמור יינתן אך ורק לחברה, לרבות חברה שהתקשרה עם חברה מנהלת לשם ביצוע כלל

שלבי ההקמה של
חברה אזורית בידי
רשות מקומית בלא
חברה ובידי חברה
שלא ניתן לה פטור
ממיווג לחברה
אזורית

16.

(א) רשות מקומית בלא חברה וחברה שאין לה פטור לפי סעיף 16 תגיש לאישור הממונה את המסמכים האמורים בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף קטן (ג) בתוך התקופות הקבועות בהן, ותשלים את הקמת החברה האזורית או את העברת שירותי המים והביוב שבתחומה, לפי העניין, לחברה האזורית, בתוך תקופה של 120 ימים.

(ב) התקופות לביצוע כל אחד מארבעת שלבי ההקמה האמורים בסעיף קטן (א), יימנו לגבי רשות מקומית בלא חברה – מיום ל' בשבט התשע"ד (31 בינואר 2014), ולגבי חברה שאין לה פטור לפי סעיף 16 – מיום י"א בשבט התשע"ה (31 בינואר 2015) אם לא ביקשה פטור, ומיום פקיעת פטור שניתן לה או מיום מתן החלטת מועצת הרשות שלא לתת לה פטור, לפי העניין, אם ביקשה פטור.

(ג) המסמכים שיוגשו לממונה, והתקופות להגשתם שיימנו כאמור בסעיף קטן (ב), הם אלה:

(1) חישוב שווי הנכסים המועברים על ידה לחברה האזורית – 30 ימים;

(2) ההסכם שבינה לבין החברה האזורית בדבר העברת נכסיה, זכויותיה וחובותיה לחברה האזורית ותנאי העברתם, כאמור בסעיף 11(ב) – 75 ימים;

(3) חלוקת הבעלות בחברה האזורית לפי סעיף 73(ב) וכל הסכם בינה לבין החברה האזורית או בינה לבין חברה אחרת או רשות מקומית בלא חברה בעניינים הנוגעים להקמת החברה האזורית – 100 ימים;

הממונה יבחן את התאמת המסמכים שיוגשו לו להוראות לפי חוק זה ולמטרותיו, וייתן את החלטתו בדבר אישורם בתוך 30 ימים מיום הגשתם.

(א) היה הממונה סבור כי רשות מקומית בלא חברה לא קיימה שלב משלבי ההקמה, ישלח לה הודעה; על ההודעה יחולו הוראות סעיף 115, כאילו הרשות המקומית היתה

מינוי מנהל מורשה
לרשות מקומית בלא
חברה

16.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 6 המוצע

מוצע לקבוע כי אם רשות מקומית לא תקיים את חובתה להעביר את ניהול משק המים והביוב בתחומה לחברה אזורית עד המועד הקובע, ולאחר שהממונה שלח לה הודעה על כך שבה יפרט את הפרתה ויורה על התקופה שבה עליה לתקן את הפרה, יוכל שר האוצר, בהסכמת שר הפנים, למנות לה מנהל מורשה שיפעל לשם הבטחת קיום חובותיה. במקרה שבו לא התקבלה הסכמת שר הפנים לבקשת שר האוצר למינוי בתוך 30 יום, יובא המינוי לאישור הממשלה. עוד מוצע לקבוע כי למנהל המורשה יהיו כל הסמכויות והתפקידים שיש

לסעיף 16 המוצע

רשות מקומית שלא העבירה את ניהול משק המים והביוב בתחומה עד ליום ל' בשבט התשע"ד (31 בינואר 2014) תחויב לעשות כן בתוך 120 ימים מן המועד האמור, וחברה אשר מועצת הרשות החליטה שלא לאשר לה פטור ממיווג לחברה אזורית, תחויב להשלים את העברת ניהול משק המים והביוב שבתחומה או המיווג לחברה אזורית בתוך 120 ימים מהיום שבו ניתנה החלטת מועצת הרשות. בתוך תקופה זו הן יחויבו להתקדם בשלבי ההקמה המפורטים בסעיף קטן (ג). בתוך פרקי הזמן הקבועים בו לכל שלב, שיימנו החל מן המועדים האמורים.

חברה; חלפה התקופה שנקבעה בהודעה, רשאי שר האוצר בהסכמת שר הפנים, למנות מנהל מורשה מטעמו שיפעל לשם הבטחת קיום שלבי ההקמה; לא התקבלה הסכמת שר הפנים להצעת שר האוצר בדבר מינוי כאמור בתוך 30 ימים, יובא המינוי לאישור הממשלה.

(ב) למנהל מורשה שנתמנה לפי סעיף קטן (א) יהיו כל הסמכויות והתפקידים שיש לראש הרשות המקומית, למועצת הרשות המקומית ולנושאי משרה בה בכל הנוגע לקיום שלבי ההקמה; כל עוד ממלא המנהל המורשה את תפקידו לא ימלאו כל אלה את תפקידיהם ולא ישתמשו בסמכויותיהם לעניין קיום שלבי ההקמה.

(ג) הממונה רשאי להורות לרשות המקומית לשלם למנהל המורשה שכר והוצאות שהוציא לשם ביצוע תפקידו כפי שיקבע, ואם היה המנהל המורשה עובד המדינה, רשאי הממונה להורות כי השכר ישולם לאוצר המדינה.

(ד) מנהל מורשה יהא רשאי לגבות את שכרו והוצאותיו, כפי שקבע הממונה כאמור בסעיף קטן (ג), מחשבון הרשות המקומית, והוא יבוא לעניין זה במקום הרשות המקומית, לפי העניין, והגורמים המוסמכים מטעמם.

(א) מועצת הרשות תקבע, בהתייעצות עם הממונה, כללים לשם הבטחת יציבותן הפיננסית של חברות אזוריות ועמידתן בהתחייבויות שהועברו אליהן מן החברות המתמזגות.

(ב) לא היה ביכולתה של חברה אזורית לעמוד בהתחייבויות שהועברו אליה מחברה מתמזגת, זכאים נושי חברה מתמזגת לסיוע מאוצר המדינה בשיעור שיקבע שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים.

(ג) נושה חברה מתמזגת המבקש סיוע לגבי התחייבות כלפיו יגיש את בקשתו למי ששר האוצר הסמיך לכך, לאחר שחלפו 60 ימים מן היום שנקבע לפירעון ההתחייבות ו־30 ימים מן היום שבו פנה לחברה האזורית בדרישה לקיום ההתחייבות; שר האוצר רשאי לקבוע הוראות לעניין הגשת בקשה כאמור.

הבטחת זכויות נושי
חברה מתמזגת 66.

ד ב ר י ה ס ב ר

הפיננסית של חברות אזוריות ועמידתן בהתחייבויות שהועברו אליהן על ידי החברות המתמזגות. כמו כן, מוצע לקבוע כי נושי חברה כאמור יהיו זכאים לסיוע מאוצר המדינה, במקרה שבו לא יהיה ביכולתה של החברה האזורית לקיים את התחייבויות החברה כלפי אותם נושים שהועברו לחברה האזורית.

סיוע כאמור לא יינתן אם מי שהסמיך שר האוצר לעניין זה החליט, לאחר התייעצות עם הממונה, שאי יכולתה של החברה האזורית לקיים את ההתחייבויות אינו נובע מהמיוזג.

לראש הרשות המקומית, למועצתה ולנושאי משרה בה בכל הקשור לקיום שלבי ההקמה וכי אלה לא ישתמשו בסמכויותיהם לעניין זה.

לסעיף 6ט המוצע ולסעיף 64

מוצע לקבוע הוראות לשם הגנה על נושים, שאינם רשות מקומית או חברת מקורות, אשר התקשרו עם חברה לפני תחילתו של חוק זה, כך שבמועד ההתקשרות לא ידעו שיש אפשרות שהתקשרותם תוסב להתקשרות עם החברה האזורית. כך מוצע לקבוע כי מועצת הרשות תקבע, בהתייעצות עם הממונה, כללים לשם הבטחת יציבותן

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא יינתן סיוע אם מי ששר האוצר הסמיך לכך החליט, לאחר התייעצות עם הממונה, כי אייכולתה של החברה האזורית לקיים את התחייבויותיה אינו נובע מהמיוזג.

(ה) ניתן סיוע לפי סעיף קטן (ב) יראו את החוב לנושה החברה המתמזגת, בסכום הסיוע שניתן, כאילו הומחה למדינה, וזאת אף אם בהסכם שבינו לבין החברה המתמזגת נקבעה הוראה המונעת המחאה כאמור.

(ו) בסעיף זה, "נושה חברה מתמזגת" – נושה שהתקשר עם חברה המחויבת במיוזג לפי הוראות חוק זה או עם חברת בת של חברה כאמור, לפני מועד תחילתו של חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, בהסכם לתקופה הנמשכת עד לאחר המועד הקובע, ואינו רשות מקומית או מקורות חברת מים בע"מ";

(5) בסעיף 9(א), בסופו יבוא:

"(6) מאגרי מידע הכוללים פרטי צרכנים";

(6) בסעיף 11 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי "לחברה" יבוא "או מן החברה המתמזגת אל החברה האזורית";

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "לבין החברה" יבוא "או בהסכם בין החברה המתמזגת לבין החברה האזורית";

(7) בסעיף 13 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי "לבין החברה" יבוא "והסכמים בין החברה המתמזגת לבין החברה האזורית";

ד ב ר י ה ס ב ר

בהיותם חיוניים לחברה לצורך מתן שירותי המים והביוב וגביית התשלומים בעבורם.

לפסקה (6)

מוצע לתקן את סעיף 11 לחוק, שעניינו תנאי ההעברה של נכסים וזכויות מן הרשות המקומית לחברה, כך שיחול גם על העברת נכסים וזכויות במיוזג בין חברה לחברה אזורית.

לפסקה (7)

מוצע לתקן את הוראות סעיף 13 לחוק שעניינן פטור ממס בולים על הסכמים בין רשות מקומית לחברה בדבר הקמת החברה לפי החוק והעברת נכסים אליה, וחישוב מסים לגבי נכס שהועבר מרשות מקומית לחברה, כך שהן יחולו גם על הסכמים והעברת נכסים, זכויות וחובות מחברה לחברה אזורית.

סעיף 64 המוצע יאפשר הגשת עתירה לבית המשפט לענינים מינהליים נגד ההחלטה כאמור.

במקרה שבו יינתן סיוע כאמור, יראו את החוב לנושי החברה המתמזגת, בסכום הסיוע כאמור, כאילו הומחה למדינה, וזאת אף אם בהסכם שבין החברה האזורית לאותו נושה היתה תנייה המונעת המחאה כאמור. כך, תיכנס המדינה בנעלי הנושה ביחס לגביית חובו מהחברה האזורית.

לפסקה (5)

סעיף 9 לחוק קובע כי רשות מקומית שהקימה חברה תעביר לחברה את כל זכויותיה בנכסים התפעוליים ששימשו ערב הקמת החברה את משק המים והביוב של הרשות המקומית, לרבות אלה המפורטים בפסקאות (1) עד (5) באותו סעיף. מוצע להוסיף לרשימת הנכסים שיש להעביר גם את מאגרי המידע הכוללים את פרטי הצרכנים,

(ב) בסעיף קטן (ב), ברישה ובפסקה (4), אחרי "מהרשות המקומית לחברה" יבוא "או מהחברה המתמזגת לחברה האזורית", ובסיפה המתחילה במילים "לעניין זה", בסופה יבוא "או יום החתימה על הצעת המיזוג לפי סעיף 316 לחוק החברות, לפי העניין";

(8) בסעיף 25(א) –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "תאגיד כאמור בסעיף קטן (ב)" יבוא "תאגיד שמתקיימים בו התנאים האמורים בסעיף קטן (ב) או חברה מנהלת" ובמקום "לו" יבוא "להם";

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "בסעיף קטן (א) יבוא" עם תאגיד";

(ג) בסעיף קטן (ג), אחרי "ייתן לתאגיד" יבוא "או לחברה מנהלת" ובמקום "עמו" יבוא "עמם";

(9) בסעיף 26, במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) בסעיף זה ובסעיף 26א, "רשות מקומית" – לרבות תאגיד בשליטת הרשות המקומית שאינו חברה.

(ב) חברה לא תתקשר בעסקה עם רשות מקומית שבתחומה היא פועלת אלא מטעמים של יעילות כלכלית לחברה ושיפור השירות לצרכנים, ובלבד שהעסקה היא אחת מאלה המנויות בסעיף קטן (ב) והתקיימו התנאים הקבועים בו לגביה. (1) העסקאות המותרות לחברה לעניין סעיף קטן (ב) והתנאים לגביהן הם אלה:

(1) התקשרות לשכירת נכס מאת הרשות המקומית לפי כללים שקבעה המועצה ובאישור הממונה מראש ובכתב; הממונה יאשר את ההתקשרות אם מצא כי השימוש בנכס לא יפגע באיכות השירות שהחברה נותנת ודמי השכירות הם בתנאי שוק; החלטת הממונה תהיה מנומקת;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (8)

השירות לצרכני החברה. מעבר לסוגי העסקאות המפורטים בפסקאות (1) עד (4) בסעיף קטן (ב) ובסעיף קטן (2ב) המוצעים או לעסקה המאושרת באופן חריג ומראש לפי פסקה (5) שבסעיף קטן (ב1), לא תותר כל עסקה בין הרשות המקומית לחברה.

להלן סוגי העסקאות שאותם מוצע להתיר:

(1) התקשרות לשכירת נכס – מוצע לקבוע כי חברה תהיה רשאית לשכור נכסים מאת הרשויות המקומיות שבתחומן היא פועלת לפי כללים שתקבע המועצה ובאישור הממונה. לגבי כל התקשרות הממונה יבחן אם ההתקשרות היא בהתאם לכללים שקבעה המועצה וכן אם אין בשימוש בנכס כדי לפגוע באיכות השירות שנותנת החברה ואם דמי השכירות הם בתנאי שוק;

(2) התקשרות לצורך עבודות פיתוח – מוצע לקבוע כי חברה תהיה רשאית להתקשר עם הרשות המקומית שבתחומן היא פועלת לצורך עבודות פיתוח, לפי כללים שתקבע המועצה. לדוגמה, אפשר שהכללים יקבעו תנאים שבהם החברה והרשות המקומית יוכלו להתקשר יחדיו עם קבלן אשר יסלול כבישים ומדרכות ויניח בהם צנרת של מים וביוב;

סעיף 25 לחוק מאפשר לחברה להתקשר עם תאגיד בעל ניסיון כמפורט בסעיף לביצוע כל תפקידיה בפעילות חיונית או עיקרם, וזאת באישור הממונה, אשר ייתן לתאגיד האמור רישיון משנה. מוצע לתקן את הסעיף כך שחברה תהא רשאית להתקשר באופן דומה גם עם חברה מנהלת.

לפסקה (9)

סעיף 26 לחוק קובע כי בתקופה של שלוש שנים מיום הקמת החברה היא "לא תרכוש שירותים מאת הרשויות המקומיות שבתחומן היא פועלת, ולא תעשה עמן עסקאות, לרבות שאילת עובדים, אלא אם כן הם מסוגים ובתנאים שנקבעו לעניין זה ברישיון החברה", ולאחר תקופה זו היא לא תרכוש מהן שירותים ולא תתקשר עמן בעסקאות "אלא באישור מיוחד של הממונה, שיינתן לתקופות שלא יעלו על שנתיים בכל פעם". מוצע להחליף הוראות אלה בהוראות שיתירו התקשרות בסוגים מסוימים בלבד של עסקאות, וזאת בהתאם לכללים שתקבע המועצה ובכפוף לתנאים המפורטים בסעיף המוצע לגבי כל סוג עסקה. עוד מוצע לקבוע כי התקשרות בעסקאות מהסוגים האלה, תיעשה רק מטעמים של יעילות כלכלית לחברה ושיפור

- (2) התקשרות לצורך עבודות פיתוח, לפי כללים שקבעה המועצה;
- (3) התקשרות לצורך רכישת טובין, לפי כללים שקבעה המועצה;
- (4) התקשרות לקבלת שירותי גבייה מאת הרשות המקומית, לפי כללים שקבעה המועצה ובאישור הממונה מראש ובכתב;
- (5) כל עסקה אחרת, באישור הממונה והמועצה מראש ובכתב.

(22) נוסף על האמור בסעיף קטן (ב1), חברה רשאית לשאול, ביום תחילת פעילות החברה, עובדים מקצועיים ממחלקות המים והביוב ברשות המקומית שבתחומה היא פועלת, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

- (1) הממונה יאשר שאילה כאמור מראש ובכתב לגבי כל אחד מן העובדים האמורים, לאחר שיבחן, בין השאר, טעמים של יעילות כלכלית לחברה ושיפור השירות לצרכנים;
- (2) שאילת העובדים תהיה לתקופה שלא תעלה על עשר שנים מיום תחילת פעילות החברה; החברה רשאית להמשיך את שאילתם, כולם או חלקם, לתקופה נוספת, באישור הממונה בכתב ומראש לאחר שבחן שיש צורך בכך כאמור בפסקה (1), ובתנאים שיקבע;
- (3) החלטות הממונה לפי סעיף קטן זה יהיו מנומקות.;

ד ב ר י ה ס ב ר

המקובלים, באישור הממונה על התאגידים, ובכפוף לכללים שיקבע;

(4) ממונה גבייה ופקיד גבייה ימונו מבין עובדי החברה.

חברה תוכל לעשות שימוש בשירותי גבייה של רשות מקומית שבתחומה היא פועלת לפי הכללים כאמור ובאישור מראש ובכתב מהממונה.

עסקאות אחרות – הואיל ולא ניתן לצפות את כל סוגי המקרים שבהם ראוי יהיה לאפשר התקשרות בין החברה לבין הרשות המקומית, מוצע להשאיר פתח לאישור חריג של עסקאות. בשל העובדה שמדובר בחריג לעומת מה שיותר בחוק, מוצע כי לכל עסקה ספציפית כאמור יידרש אישור, מראש ובכתב, דן מאת הממונה והן מאת המועצה.

מוצע להאריך את התקופה שבה רשאית חברה לשאול עובדים מקצועיים בתחום המים והביוב מהרשות המקומית, משלוש שנים לעשר שנים מהיום שבו החלה החברה לפעול, וזאת בכפוף לבחינת הממונה ואישורו לגבי כל אחד מהעובדים, ובתנאים שיקבע. מוצע כי אישור הממונה יינתן לאחר שישקול טעמים של יעילות כלכלית לחברה ושיפור השירות לצרכני החברה, וכן שיקולים נוספים כפי שיימצא לנכון. כן מוצע לקבוע כי הממונה יהיה רשאי לאשר את שאילת העובדים, כולם או חלקם, לתקופה נוספת, לאחר שיבחן את הצורך בהמשך השאילה ובתנאים שיקבע.

(3) התקשרות לצורך רכישת טובין – מוצע לקבוע כי חברה תהיה רשאית להתקשר עם הרשות המקומית שבתחומה היא פועלת לצורך רכישת טובין, לפי כללים שתקבע המועצה. לדוגמה, אפשר שהכללים יקבעו תנאים שבהם החברה והרשות המקומית יוכלו לערוך במשותף מכרו לרכישת טובין הדרושים לשתייה, כדי להשיג תנאים טובים יותר בשל היתרון לגודל של העסקה.

יש לציין כי לצורך התקשרות כאמור בפסקאות (2) ו-(3) לסעיף 26 המוצע לא די בתיקון סעיף 26 לחוק, שכן התקשרות במכרו משותף מחייבת לסטות מהחובה הקבועה בחוק חובת מכרזים לפרסום מכרזים נפרדים של החברה ושל הרשות המקומית. לצורך כך מוצע, בסעיף 9 להלן, לתקן גם את חוק חובת המכרזים.

(4) התקשרות לקבלת שירותי גבייה – מוצע לאפשר לחברה לרכוש מהרשות המקומית שירותי גבייה וזאת לפי כללים שתקבע המועצה. בהחלטת הממשלה הנוכרת במבוא להצעת חוק זו נקבעו לכך תנאים כלהלן:

(1) הרשות המקומית תעביר את החיובים השוטפים שגבתה מצרכני החברה בעבור צריכת מים וביוב ישירות לחשבון הבנק של החברה;

(2) סך התשלום השנתי המועבר אל החברה לא יפחת ממכפלת סך החיובים השוטפים שהוצאו על ידי החברה באחוז הגבייה הנורמטיבי כפי שמוכר בכללי תעריפי המים;

(3) החברה תשלם לרשות המקומית עמלת גבייה כפי שתיקבע בהתאם לאחוזי עמלת הגבייה

(10) אחרי סעיף 26 יבוא:

"רכישת שירותים מספק משותף 26א. חברה לא תתקשר בעסקה לרכישת שירותים ממי שנותן שירותים לרשות המקומית שבתחומה היא מספקת שירותי מים וביוב, אלא אם כן השירותים הנרכשים הם שירותי מינהלה מסוגים שקבעה המועצה בכללים, וההתקשרות אינה מעמידה את נותן השירותים במצב של חשש לניגוד עניינים; כללי המועצה לפי סעיף זה יכללו תנאים להתקשרות והסדרים למניעת ניגוד עניינים";

(11) בסעיף 54, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) חברה תערוך ליום האחרון של חודש יוני של כל שנה (להלן – יום הדוח) דוח ביניים, מסוקר בידי רואה חשבון, ותגישו לרשות ולמונה עד תום חודשיים מיום הדוח (בחוץ זה – דוח ביניים).";

(12) בסעיף 59, בסופו יבוא:

"(ג) "הוועדה למינוי דירקטורים" או "הוועדה" – הוועדה שמונתה לפי סעיף 63א.;"

(13) בסעיף 60 –

(א) בסעיף קטן (ב), אחרי "כחבר מועצה" יבוא "לרבות כראש רשות מקומית";

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) מבקר של רשות מקומית לא יכהן כדירקטור בחברה שאותה רשות מקומית היא בעלת אמצעי שליטה בה.;"

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (10)

במבוא, התעוררה שאלה לגבי היכולת למנות את ראש הרשות המקומית, וחלק מנושאי משרה בכירים ברשות המקומית, לדירקטוריון של חברה, נוכח הוראות הסעיף כאמור. מדיניות הממונה ועמדת הוועדה לבדיקת מינויים שהוקמה לפי סעיף 18 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן – הוועדה לבדיקת מינויים), היתה כי לא ניתן לאשר מינויים אלה עקב חשש לניגוד עניינים.

בתיקונים המוצעים בהמשך הצעת החוק ישנם הסדרים לצמצום החשש לניגוד עניינים כאמור. הסדרים אלו כוללים הגדלת מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בחברה, קביעת הגבלות על התקשרות בעסקאות עם הרשות המקומית או לרשות המקומית עניין מיוחד בהן, וקביעת רוב מיוחד שנדרש לאישור עסקאות כאמור. נוכח ההסדרים המוצעים, מוצע לקבוע כי עצם כהונתו של אדם כראש רשות מקומית או כנושא משרה בה, לא תיחשב כיוצרת ניגוד עניינים. בכך יתאפשר מינויים של אלה כדירקטורים בחברה, בכפוף, כמובן, לבדיקה פרטנית של הוועדה לבדיקת מינויים לגבי כל מועמד ומילוי קפדני של שאר הוראות החוק לפי התיקון המוצע, אשר נועדו להבטיח שלא יהיה במינויים אלה כדי לפגוע ביכולת החברה להתנהל באופן עצמאי ומקצועי.

עם זאת, בפסקת משנה (ב) מוצע להבהיר כי מבקר של הרשות המקומית לא יכהן כדירקטור בחברה.

מוצע לאפשר לחברה לרכוש שירותי מינהלה, כגון הנהלת חשבונות, מאדם שמספק שירותים גם לרשויות מקומיות שבתחומן היא פועלת, ובלבד שההתקשרות אינה מעמידה את אותו אדם במצב של חשש לניגוד עניינים. מוצע להסמיך את מועצת הרשות לקבוע כללים לעניין סעיף זה, לרבות לעניין הסוגים של שירותי המינהלה המותרים כאמור והסדרים למניעת ניגוד עניינים.

לפסקה (11)

סעיף 54(ב) לחוק מורה כי חברה תערוך ותגיש לרשות ולמונה דוחות כספיים לכל רבעון. מוצע להסתפק בדוחות חצי שנתיים, וזאת משום שהניסיון הראה שבפעילות חברה אין שינויים מהותיים תכופים ולפיכך אין תועלת רבה בדוח רבעוני, וכמו כן, הכנת דוחות רבעוניים כרוכה בעלויות ניכרות.

לפסקה (13)

סעיף 60(ב) רישה לחוק קובע כי אדם אינו יכול לכהן כדירקטור בחברה אם עיסוקיו האחרים עלולים ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כדירקטור.

בשנים שקדמו להקמת הוועדה לבחינת ההתאמות הנדרשות ביחסי השלטון המקומי ותאגידי המים הנוכחת

(14) בסעיף 61, בסופו יבוא:

"(1) מינוי דירקטורים בחברה אזורית ייעשה בהסכמה של כלל בעלי המניות; לא מונו דירקטורים עד המועד הקובע, תמנה אותם הוועדה למינוי דירקטורים לפי סעיף 63א";

(15) בסעיף 63 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), בסופה יבוא "על אף האמור, מספר חברי הדירקטוריון בחברה אזורית שבתחומה 200,000 תושבים לפחות או שאמצעי השליטה בה מוחזקים בידי עשר רשויות מקומיות לפחות, לא יעלה על אחד עשר, אם הסכימו בעלי המניות כי כולם יהיו דירקטורים חיצוניים כמשמעותם בסימן ה' בפרק הראשון לחלק השישי בחוק החברות (להלן – דירקטורים חיצוניים)";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) מספר הדירקטורים החיצוניים בדירקטוריון לא יפחת משלושה, ובדירקטוריון שמספר חבריו עולה על שבעה – לא יפחת ביותר מאחד ממספר הדירקטורים שאינם חיצוניים";

(3) במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) לא יותר מרבע מחברי הדירקטוריון יהיו חברי מועצה ברשות מקומית";

(4) אחרי "אישור הממונה" יבוא "והוא לא יאשר ייעוד רווחים לחלוקה אם החברה לא קיימה שלב משלבי ההקמה";

(5) בסופו יבוא:

"(6) עסקה כאמור בסעיפים 26 ו-26א וכן עסקה של חברה עם אדם אחר שלרשות מקומית המחזיקה אמצעי שליטה בחברה יש עניין בה, טעונה אישור ועדת הביקורת של החברה ולאחריו אישור הדירקטוריון ברוב של הדירקטורים החיצוניים הנוכחים והמשתתפים בהצבעה, ובלבד שבישיבה נוכח לפחות דירקטור חיצוני אחד; הוראות אלה לא יחולו לגבי עסקה שעניינה חלוקת דיבידנד או עסקה אחרת שעניינה של הרשות המקומית בה נובע מעצם החזקת אמצעי שליטה בחברה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (15)

לפסקה (14)

סעיף 63(א1) לחוק מורה כי "מספר חברי הדירקטוריון של החברה יהיה לפחות חמישה ולא יותר מתשעה". מוצע לתקן את הסעיף כך שניתן יהיה להגדיל את מספר חברי הדירקטוריון לאחד עשר בחברה אזורית שבתחומה 200,000 תושבים לפחות או שמניותיה מוחזקות בידי עשר רשויות מקומיות לפחות, אם הן הסכימו למנות בחברה רק דירקטורים חיצוניים.

סעיף 63(א2) לחוק קובע כי כל עוד החברה היא בשליטת רשות מקומית, "לא יותר משני שלישים מחברי הדירקטוריון יהיו חברי מועצה ועובדים ברשויות מקומיות

סעיף 61 לחוק קובע כי דירקטורים מטעם רשות מקומית בחברה ימונו בידי מועצת הרשות המקומית, לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים ומחיל עליהם הוראות שונות של חוק החברות הממשלתיות. מוצע לקבוע כי מינוי דירקטורים בחברה אזורית ייעשה בהסכמה של כלל בעלי המניות בחברה, ואם הם לא מונו עד למועד הקובע או אם פחת מספרם מהמספר המזערי הנדרש לפי הוראות סעיף 63(א), הם ימונו על ידי הוועדה למינוי דירקטורים לפי סעיף 63א המוצע בפסקה (16) להלן.

(7) ישיבה או חלק מישיבה שבהם יושב ראש הדירקטוריון מנוע מלהשתתף עקב ניגוד עניינים, ינוהלו בידי דירקטור חיצוני שהדירקטוריון יבחר”;

(ב) בסופו יבוא:

”ג) (1) פחת מספר הדירקטורים מן המספר המזערי הקבוע בסעיף קטן (א)(1) או פחת מספר הדירקטורים החיצוניים מן המספר המזערי הקבוע בסעיף קטן (א)(1א), יורה הממונה לרשות המקומית למנות דירקטור לשם השלמת החסר בתוך שלושה חודשים ממועד מתן הוראתו, או בתוך תקופה קצרה יותר שעליה יורה, אם סבר שנוסיבות העניין מצדיקות זאת, ובלבד שלא תפחת משישים ימים;

(2) לא מונה דירקטור או דירקטור חיצוני כנדרש לפי הוראת הממונה בתוך התקופה כאמור בפסקה (1), תמנה אותו הוועדה למינוי דירקטורים; (3) תקופת כהונתו של מי שמינתה הוועדה לפי פסקה (2) תהיה עד שימונו דירקטורים או דירקטורים חיצוניים במספר ובהרכב הנדרש לפי סעיפים קטנים (א)(1) או (א)(1א), לפי העניין, או עד תום שנה ממועד מינויו, לפי המאוחר;

(4) הוראות סעיפים 60 עד 63 יחולו על מינוי וכהונה של מי שמינתה הוועדה למינוי דירקטורים לפי פסקה (2), בכפוף להוראות פסקאות (1) עד (3);”;

(16) אחרי סעיף 63 יבוא:

”ועדה למינוי דירקטורים 63א. (א) מועצת הרשות תמנה ועדה למינוי דירקטורים בחברות.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע כי כאשר יושב ראש הדירקטוריון מנוע מלהשתתף בישיבה עקב ניגוד עניינים, ינהל דירקטור חיצוני את הישיבה.

סעיף קטן (ג) שמוצע להוסיפו לסעיף 63 לחוק נועד לטפל במצב שבו מספר הדירקטורים או מספר הדירקטורים החיצוניים בחברה נמוך מהמספר המזערי הנדרש בחוק לקיום ישיבות. מצב כזה עשוי לנבוע, בין השאר, ממחלוקת בין בעלי מניות בחברה או מהעדר יכולת של רשות מקומית שיש לה זכות למינוי דירקטורים למנותם מסיבות פוליטיות או אחרות. אי-מינוי דירקטורים כאמור מונע מהדירקטוריון להמשיך ולפעול, ופוגע בממשל התאגידי בחברה. מוצע לקבוע כי במצב זה ועדה חיצונית, שתוקם על פי 63א המוצע בפסקה (16) להלן, תהיה רשאית, בהתייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים, למנות דירקטורים או דירקטורים חיצוניים במספר הדרוש להשלמת הדירקטוריון, כדי לאפשר לו לחזור ולפעול, וזאת עד למינוי דירקטורים במניין הנדרש על ידי בעלי המניות.

לפסקה (16)

מוצע להקים ועדה ציבורית בראשות שופט מחוזי בדימוס, שלה תוקנה הסמכות למנות דירקטורים במקרה שהרשויות המקומיות אינן עושות זאת, כמפורט בפסקה (15) לעיל. חברי הוועדה האחרים יהיו שני חברים שהם

ובלבד שלא יותר מרבע מחברי הדירקטוריון יהיו חברי מועצה ברשות המקומית. מוצע לבטל את המגבלה בדבר המספר המרבי של חברי הדירקטוריון שהם חברי מועצה ועובדים ברשויות מקומיות, וחלף זאת לקבוע, לצד המגבלה שלפיה לא יותר מרבע חברי הדירקטוריון יהיו חברי מועצה, כי מספר הדירקטורים החיצוניים בדירקטוריון לא יפחת משלושה, ובדירקטוריון שמספר חבריו עולה על שבעה, מספר הדירקטורים החיצוניים לא יפחת ביותר מאחד ממספר הדירקטורים שאינם חיצוניים.

סעיף 63(א)(5) לחוק קובע כי ”החלטות החברה בדבר ייעוד רווחיה טעונות אישור הממונה; חלק הממונה על החלטת החברה, תובא המחלוקת להכרעת מועצת הרשות. מוצע לתקן את הסעיף כך שחברה שלא קיבלה פטור ממיזוג לחברה אזורית, ולא קיימה שלב משלבי ההקמה הקבועים בסעיף 116 המוצע, לא תוכל להגיש לחלוקת דיבידנד.

כמו כן, מוצע לקבוע כי עסקה של החברה עם הרשות המקומית או עסקה שלרשות המקומית יש עניין בה שאינו נובע מעצם החזקת מניות בחברה, כגון חלוקת דיבידנד, טעונה אישור של ועדת הביקורת ולאחריה אישור של הדירקטוריון, ברוב של הדירקטורים החיצוניים הנוכחים והמשתתפים בהצבעה, ובלבד שלפחות דירקטור חיצוני אחד השתתף בהצבעה.

(ב) הוועדה תהיה בת שלושה חברים, ואלה הם:

(1) שופט בדימוס של בית המשפט המחוזי, שיציע שר המשפטים והוא יהיה יושב ראש הוועדה;

(2) שני חברים, שיציע יושב ראש הוועדה שהם בעלי מומחיות בתחום המים והביוב ומתקיים בהם האמור בסעיף 16 לחוק החברות הממשלתיות או שהם אנשי סגל אקדמי בכיר במוסדות להשכלה גבוהה בתחומים הנוגעים לעניין או מי שהיו אנשי סגל כאמור.

(ג) חבר הוועדה יתמנה לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה אחת נוספת.

(ד) על הוועדה ועל חברי הוועדה יחולו הוראות סעיפים 36א(ג) ו-(ד), 36 ו-336 עד 336 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981⁷⁴, בשינויים המחויבים, ולעניין סעיפים אלה במקום בנק ישראל תבוא הרשות ובמקום המפקח או הנגיד תבוא מועצת הרשות;

(17) בסעיף 66(א) –

(א) בסעיף קטן(א)(1), הסיפה החל במילים "ואולם בדירקטוריון" – תימחק;

(ב) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "ובהם לפחות דירקטור חיצוני אחד";

(18) בסעיף 68 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי "מנהל כללי" יבוא "ואולם רשאית החברה לקבוע כי לא ימונה בה מנהל כללי, וכי תפקידי המנהל הכללי, שירותי הניהול השוטף של ענייני החברה האחרת ושירותי הביצוע של תפקידיה יבוצעו באמצעות חברה מנהלת";

ד ב ר י ה ס ב ר

שנתכנסה בשל העדר מנין חוקי בישיבה קודמת, יהיה מנין חוקי שלושה חברי הדירקטוריון, ובהם לפחות דירקטור חיצוני אחד.

סעיף 66(א)(2) לחוק קובע כי המניין החוקי האמור נדרש בפתחת הישיבה, וסעיף 66(ב) קובע כי המניין החוקי לקבלת החלטות הדירקטוריון יהיה שלושה דירקטורים. לאור הכוונה שביסוד הצעת חוק זו, לייצר איזונים ובלמים בניהול החברה באופן שיבטיח את עצמאות ניהולה, ובכלל זה חיווק כוחם של הדירקטורים החיצוניים בחברה, ובדומה להסדר הקבוע בסעיף 116א לחוק החברות לעניין המניין החוקי לקבלת החלטה בוועדת הביקורת, מוצע לקבוע כי המניין החוקי לצורך קבלת החלטה יכלול לפחות דירקטור חיצוני אחד.

לפסקה (18)

בסעיף 68(א) לחוק נקבע כי הדירקטוריון ימנה לחברה מנהל כללי. מוצע לתקן את הסעיף כך שדירקטוריון יהא רשאי לקבוע כי ניהולה השוטף של החברה וביצוע כל פעילותיה לפי חוק זה יבוצעו באמצעות חברה מנהלת. לפי

בעלי מומחיות בתחום משק המים והביוב, אשר באים משדה המעשה או מהאקדמיה ואשר יוצעו על ידי יושב ראש הוועדה בהתייעצות עם מועצת הרשות. הרכב כזה נועד להבטיח שהדירקטורים שימונו יהיו אנשי מקצוע אשר יוכלו למלא את תפקידם באופן מיטבי.

הסדר דומה קיים בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א – 1981 (להלן – חוק הבנקאות רישוי), לעניין מינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים. מוצע לקבוע, כי הוראות חוק הבנקאות רישוי לעניין תקופת הכהונה, הפסקת כהונה, סדרי עבודה, תוקף פעולות הוועדה, היות הוועדה גוף מבוקר וגמול לחברי הוועדה, יחולו גם על הוועדה שתוקם לפי חוק זה, בשינויים המחויבים.

לפסקה (17)

סעיף 66(א)(1) לחוק קובע כי המניין החוקי לישיבות הדירקטוריון הוא רוב חברי הדירקטוריון, ובהם לפחות דירקטור חיצוני אחד. מוצע למחוק את ההוראה המקלה הקבועה בסיפה של פסקה (1), שזה לשונה: "ואולם, בדירקטוריון שמספר חבריו שבעה או יותר, בישיבה

⁷⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 232; התשע"ב, עמ' 206.

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(1א) המנהל הכללי ימונה לתקופה שלא תעלה על ארבע שנים ובתום תקופת כהונתו הראשונה ניתן למנותו לתקופת כהונה אחת נוספת.
(2א) המנהל הכללי הראשון של החברה ימונה לא יאוחר מתום שלושה חודשים ממועד מתן הרישיון לחברה.;"

(19) בסעיף 70א, בסופו יבוא "ורוב חבריה, ובהם יושב ראש הוועדה, הם דירקטורים חיצוניים";

(20) בסעיף 73, האמור בו יסומן (א), ואחריו יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), חלוקת הבעלות בחברה אזורית בין הרשויות המקומיות תהיה באישור הממונה, לפי כללים שתקבע מועצת הרשות בהתייעצות עם הממונה; כללים כאמור ייקבעו בהתחשב בשווי הנכסים שבבעלות כל אחת מהרשויות המקומיות וכמות צריכת המים שבתחום כל אחת מהן.;"

(21) אחרי סעיף 73 יבוא:

"החלטות של חברה 73א. (א) החלטות הדירקטוריון והאסיפה הכללית של חברה אזורית הדורשות רוב מיוחד

- (1) החלטה על ייעוד רווחים; החלטה כאמור תקבל על ידי האסיפה הכללית, לאחר החלטת הדירקטוריון על ייעוד רווחים כאמור;
- (2) אישור עסקה לפי סעיף 271 לחוק החברות על ידי הדירקטוריון.

ד ב ר י ה ס ב ר

שרוב חברי ועדת הביקורת ובהם היושב ראש שלה יהיו דירקטורים חיצוניים.

לפסקה (20)

סעיף 73 לחוק קובע כי "במועד הקמתה תהיה חברה בשליטה ובעלות מלאה של רשות מקומית שבתחומה היא פועלת; הוקמה החברה בידי יותר מרשות מקומית אחת, תהיה החברה בשליטה ובעלות מלאה שלהן, בחלוקה ביניהן שתקבע מועצת הרשות בהתייעצות עם הממונה, או בחלוקה אחרת שתוסכם ביניהן באישור הממונה". מוצע להוסיף על האמור ולקבוע כי הבעלות בחברה אזורית תיעשה לפי כללים שתקבע מועצת הרשות, בהתייעצות עם הממונה, אשר ייקבעו בהתחשב בשווי הנכסים שבבעלות כל אחת מהרשויות המקומיות השותפות בה וכמות צריכת המים שבתחום כל אחת מהן.

לפסקה (21)

לשם שמירת האינטרסים של בעלי מניות שלהם חלק קטן יחסית בחברה, מוצע לקבוע שהחלטות חברה אזורית בנושאים של ייעוד רווחים ואישור עסקאות עם נושא משרה בה או עסקאות עם אדם אחר שלנושא משרה בחברה יש בה עניין אישי, יידרש רוב של שני שלישים לפחות בדירקטוריון או באסיפה הכללית, לפי העניין. עוד מוצע לקבוע כי מועצת הרשות, לפי המלצת הממונה ובהתייעצות עם שר

סעיף 25 בנוסחו המתוקן לפי חוק זה, התקשרות עם חברה מנהלת טעונה את אישור הממונה.

בהתאם להוראות הממונה נקבע בתקנונים של חברות רבות כי כהונת המנהל הכללי של החברה לא תעלה על ארבע שנים וניתן להאריכה לתקופה אחת נוספת בלבד. מטרתה של הוראה זו היא להבטיח חילופים בתפקיד המנהל הכללי של החברה, שכן יש בכך כדי לסייע להתפתחות החברה ולמנוע קיפאון. תקופה של שמונה שנים היא, מצד אחד, ארוכה דיה כדי לבצע מדיניות ארוכת טווח, ומצד שני היא מבטיחה חשיבה מחדש על יעדיה ומדיניותה של החברה מדי תקופה. מוצע לעגן הוראה זו בחוק. עוד מוצע לקבוע כי יש למנות את המנהל הכללי הראשון של החברה בתוך 3 חודשים ממועד מתן הרישיון לחברה לפי החוק, וזאת כדי למנוע מצב שבו חברה מתחילה לפעול ובמשך זמן רב לא מתמנה לה מנהל כללי, מצב שאיננו תקין, במיוחד לגבי חברה בתחילת דרכה.

לפסקה (19)

סעיף 70א(א) לחוק קובע כי על הדירקטוריון של חברה בשליטת רשות מקומית למנות ועדת ביקורת שמספר חבריה לא יפחת משלושה. בדומה לקבוע בסעיף 115 לחוק החברות לעניין חברה ציבורית, החל גם על חברה לפי החוק שאינה בשליטת רשות מקומית, מוצע לקבוע

(ב) מועצת רשות המים, לפי המלצת הממונה, ובהתייעצות עם שר המשפטים, רשאית לקבוע הוראות לעניין אופן קבלת החלטות נוספות של חברה אזורית, לשם שמירת ענייניהם של בעלי אמצעי שליטה בה שאחזקותיהם מצומצמות יחסית לאחזקותיהם של בעלי אמצעי שליטה אחרים בה או לשם מניעת פגיעה ברמת שירותי המים והביוב הניתנים לצרכניה.”;

(22) בסעיף 130 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) במקום פסקה (2) יבוא:

”(2) הפר הוראות לפי סעיפים 26 או 26א;”;

(2) אחרי פסקה (4) יבוא:

”(4א) הפר הוראות סעיף 68(א2);”;

(ב) בסעיף קטן (ב) –

(1) בפסקה (4), במקום ”דרישה או צו שניתנו לפי סעיפים 56” יבוא

”דרישה, הוראה או צו שניתנו לפי סעיפים 6(ב), 56”;

(2) אחרי פסקה (4) יבוא:

”(4א) הפר הוראות סעיף 6(א); הסמכות להטיל עיצום לפי פסקה זו

תחול החל מיום ג' באדר א' התשע"ד (3 בפברואר 2014);”;

(ג) בסופו יבוא:

”(ג) היה לממונה יסוד סביר להניח כי רשות מקומית או חברה לא קיימה שלב

משלבי ההקמה, רשאי הוא להטיל עליה עיצום כספי בסכום שהוא מכפלה של

10 שקלים חדשים במספר התושבים המתגוררים בתחומה.”;

(23) אחרי סעיף 130 יבוא:

”אחריות המנהל הכללי של חברה 130א. (א) המנהל הכללי של חברה חייב לפקח ולנקוט את כל

האמצעים הסבירים הנדרשים לשם קיום כל שלב משלבי

הכללי של חברה

ההקמה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הרישיון לחברה, וכן המשך הפעלת משק המים וביוב על ידי רשות מקומית בניגוד לסעיף 6(א) החל מיום ג' באדר א' התשע"ד (3 בפברואר 2014) או אי-מילוי דרישה או צו בדבר הקמת חברה, הצטרפות לחברה או צירוף את משק המים והביוב של רשות מקומית לחברה קיימת, שניתנו לפי סעיף 6(ב), יהוו אף הם הפרה שבגינה ניתן להטיל עיצום כספי.

מוצע לקבוע עוד כי במקרה שבו היה לממונה יסוד סביר להניח כי רשות מקומית או חברה לא עמדו בשלב משלבי ההקמה הקבועים בסעיף 16 למיזוג לחברה אזורית, רשאי הוא להטיל עליה עיצום כספי בסכום שהוא מכפלה של 10 ש"ח במספר התושבים המתגוררים בתחומה.

לפסקה (23)

מוצע להטיל אחריות על המנהל הכללי של חברה לפקח ולנקוט את האמצעים הדרושים למניעה או עיכוב

המשפטים, תהא רשאית לקבוע הוראות לעניין אופן קבלת החלטות נוספות של חברה אזורית לשם הבטחת שמירת עניינם של בעלי מניות כאמור או מניעת פגיעה ברמת שירותי המים והביוב הניתנים על ידה.

לפסקה (22)

בסעיף 130 נקבעו הוראות החוק, הדרישות והצווים מכוח החוק, שהפרתם מאפשרת הטלת עיצום כספי על ידי הממונה.

מוצע להוסיף כי הפרת הוראות סעיפים 26 ו-26א, שעניינם סוגי העסקאות שחברה רשאית לעשות עם הרשויות המקומיות שבתחומן היא פועלת ורכיבת שירותים מספק משותף, הפרת ההוראה הקבועה בסעיף 68(א2) המוצע, שלפיה המנהל הכללי הראשון של החברה ימונה לא יאוחר מתום שלושה חודשים ממועד מתן

(ב) לא קיימה חברה שלב משלבי ההקמה או הפרה הוראת שניתנו לעניין זה לפי כל דין, רשאי הממונה לשלוח למנהל הכללי של החברה התראה ולפיה עליו לפקח על נקיטת אמצעים בידי החברה כך שהיא תקיים את שלבי ההקמה או שתופסק ההפרה של ההוראות המפורטות בהתראה, בתוך המועד הנקוב בהתראה.

(ג) לא ננקטו אמצעים כאמור בהתראה או לא הופסקה הפרת ההוראות שפורטו בהתראה, חזקה היא שהמנהל הכללי של החברה הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), והממונה רשאי להטיל עליו עיצום כספי בסכום של 50,000 שקלים חדשים, אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

130.ב. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה ממההוראות המנויות בסעיפים 130 ו-130א (בסימן זה – מפר) ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, ימסור לו הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי.

(ב) בהודעה לפי סעיף קטן (א) יציין הממונה, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בסימן זה – המעשה) המהווה את ההפרה;

(2) שיעור העיצום הכספי והמועד לתשלומו;

(3) זכותו של המפר להגיש את טענותיו לפי הוראות סעיף 130ג;

(4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או חוזרת לפי הוראות סעיף 131.

130.ג. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב רשאי להגיש את טענותיו, בכתב, לממונה, לעניין הכוונה להטיל את העיצום הכספי ולעניין שיעורו, בתוך שלושים ימים ממועד מסירת ההודעה.

130.ד. (א) הממונה יחליט, לאחר ששקל את הטענות שהוגשו לו לפי סעיף 130ג, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 131א.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לעדכן את מנגנון העיצומים הכספיים הקבוע בחוק כך בדומה למנגנונים שעוגנו בחקיקה ערכנית. כך, מוצע להסדיר את מנגנון ההודעה על כוונת החיוב ומרכיביו, זכות הטענות של מפר לפני הממונה בטרם הטלת העיצום, ומסירת דרישת התשלום למפר, לאחר שנשמעו טענותיו.

של ביצוע שלבי ההקמה או למניעת הפרת ההוראות שניתנו לעניין זה ושפורטו בהתראה. במקרה שבו חברה לא עמדה בשלבי ההקמה או הפרה הוראות שניתנו לעניין זה לפי כל דין, הממונה יהא רשאי לשלוח למנהל הכללי התראה ואם האמור בהתראה לא קיים, ניתן יהיה להטיל על המנהל הכללי עיצום כספי בשיעור של 50,000 ש"ח, אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

(ב) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל עיצום כספי, ימסור למפר דרישה לשלם את העיצום הכספי (בסימן זה – דרישת תשלום); בדרישת תשלום יציין הממונה, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן כאמור בסעיף 132 והמועד לתשלומו;

(ג) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל עיצום כספי, ימסור הודעה על כך למפר.

(ד) לא הגיש המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 130ג, בתוך שלושים ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו, בתום שלושים הימים האמורים, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור:";

(24) בסעיף 131, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות המנויות בסעיפים 130 או 130א, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.;"

(25) אחרי סעיף 131 יבוא:

"סכומים מופחתים 131א. (א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) מועצת הרשות, בהסכמת שר המשפטים, רשאית לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהקבוע בסימן זה, בשיעורים שתקבע.;"

(26) במקום סעיף 132 יבוא:

"סכום מעודכן של 132. (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא הגיש את טענותיו כאמור בסעיף 130ג – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור, ובית המשפט הורה על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בעתירה.

(ב) סכומי העיצום הכספי כאמור בסעיפים 130ג ו-130א יתעדכנו ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון).

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (26)

מוצע לתקן את סעיף 132 כך, שבין השאר, יעודכן סכום העיצום בהתאם לשיעור עליוני המרד.

לפסקה (24)

מוצע לתקן את סעיף 131(ב) כך שסכום העיצום הכספי שיוטל בשל הפרה חוזרת יהא בגובה העיצום הכספי ולא בגובה מחציתו.

לפסקה (25)

מוצע להסמיך את מועצת הרשות, בהסכמת שר המשפטים, לקבוע מקרים שבהם ניתן יהיה להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מזה הקבוע בסימן זה.

בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה שקדמה לו, ולעניין יום העדכון הראשון – לעומת המדד שהיה ידוע ביום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013); הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים; בסימן זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ג) הממונה יפרסם ברשומות הודעה על סכום העיצום הכספי המעודכן לפי סעיף קטן (ב).";

(27) בסעיף 133 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "סעיף 130" יבוא "סעיפים 130 או 130א" והסיפה המתחילה במילים "הדרישה תוצא" – תימחק;
(ב) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) הטיל הממונה עיצום כספי לפי סימן זה, יפרסם באתר האינטרנט של רשות המים את דבר הטלת העיצום, את שמו של המפר אם הוא תאגיד, את מהות ההפרה שבשלה הוטל ונסיבותיה ואת סכום העיצום";

(28) בסעיף 147(א), במקום "לפי סעיפים 36, 43, 48 ו-51" יבוא "לפי סעיפים 6(ב) ו-1(ג), 36, 43, 48 ו-51".

64. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000⁷⁵, בתוספת הראשונה, בסופה יבוא:
"46. החלטה של מי שהסמיך שר האוצר לפי סעיף קטן 6(ד) לחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001".

65. בסעיף 5(ב) לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992⁷⁶, בסופו יבוא "ולגבי עסקאות של תאגיד מקומי שהוא חברה כהגדרתה בחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001, תבוא לעניין סעיפים 3 ו-4, במקום שר האוצר, מועצת הרשות כהגדרתה בחוק האמור, בהתייעצות עם שר האוצר".

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (27)

סעיף 65 כדי לאפשר לחברה לבצע עבודות פיתוח או רכישת טובין יחד עם הרשויות המקומיות שבתחומן היא פועלת, לא די בתיקון סעיף 26 לחוק שעניינו עסקאות משותפות לחברה ולרשות המקומית, כמוצע בפסקה (10) לעיל. יש להסדיר גם את נושא חובת המכרז ופטור מחובת המכרז בחברה, שכן התקשרות במכרז משותף מחייבת פטור מהחובה הקבועה בחוק חובת מכרזים. לצורך זה וכדי להסדיר את נושא המכרזים ביחס לחברה לפי חוק תאגידי מים וביוב, מוצע לתקן את סעיף 5 לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992, באופן שיסמיך את מועצת הרשות, בהתייעצות עם שר האוצר, לקבוע כללים בדבר חובת מכרזים ופטור מחובת מכרזים לגבי עסקאות של חברה כאמור.

סעיף 133 לחוק דן בדרישת הממונה לשלם עיצום כספי. מוצע להחיל את הוראותיו גם על הפרה של נושא משרה לפי סעיף 130א המוצע.

לפסקה (28)

סעיף 147 לחוק דן בדרכים להמצאת מסמכים לפי סעיפים שונים בחוק. מוצע לקבוע כי הוראות הסעיף יחולו גם על המצאה של הודעה על מתן פטור ממיוג או הודעה שלא ליתן פטור ממיוג.

סעיף 64 מוצע לקבוע כי עתירה על החלטה של מי שהסמיך שר האוצר לפי סעיף 6(ד) המוצע לעיל תתברר לפני בית המשפט לעניינים מינהליים.

⁷⁵ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשע"א, עמ' 1047.

⁷⁶ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114; התשע"א עמ' 136.

66. בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009⁷⁷, בסעיף 76 –

(1) בכותרת השוליים, במקום "חוק הרשויות" יבוא "פקודת העיריות, פקודת המועצות המקומיות וחוק הרשויות";

(2) בסעיף קטן (א), אחרי ההגדרה "חוק הרשויות המקומיות (ביוב)" יבוא:

"חוק שינוי סדרי העדיפויות" – חוק לשינוי סדרי העדיפויות הלאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013⁷⁸;

(3) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) בלי לגרוע מהוראות חוק תאגידי מים וביוב, התעריפים בעד שירותים בתחום המים שנותנת רשות מקומית בלא תאגיד, למעט איגוד ערים למים או לביוב, שנקבעו לפי כל דין ושהיו בתוקף ערב תחילתו של חוק זה, ימשיכו לחול לעניין שירותים בתחום המים שנותנת רשות מקומית בלא תאגיד לאחר יום תחילתו של חוק שינוי סדרי העדיפויות, ורשאית מועצת רשות המים והביוב לקבוע עדכונים לתעריפים אלה לפי מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה או לפי מדד אחר שייראה לה הולם, וזאת עד שייכנסו לתוקפם תעריפים שקבעה מועצת רשות המים והביוב לגבי אותה רשות מקומית לפי סעיף 112(א) לחוק המים, התשי"ט-1959⁷⁹.

ד ב ר י ה ס ב ר

מכוח הוראת המעבר האמורה, רשויות מקומיות שלא הקימו תאגיד רשאיות לגבות היטלי ביוב ואף אגרות ביוב שוטפות מכוח חוקי עזר שהם בתוקף כאמור. נוכח השונות הקיימת היום בין חוקי העזר השונים, אגרות או היטלים כאמור עשויים להיות שונים ביחס לרכיב הביוב בתעריפים הקבועים היום לצרכני החברות או ביחס לתשלומי הפיתוח חלף דמי החיבור אשר כבוננת רשות המים לקבוע לחברות, לפי העניין.

לנוכח העיוות שנוצר עקב השונות כאמור וכדי למנוע את התמריץ לרשויות המקומיות להמשיך את המצב הקיים ולא להקים חברה כמתחייב לפי חוק, מוצע לבטל את סמכות הרשויות המקומיות המחויבות להקים חברה ואשר טרם הקימו אותה להטיל ולגבות כל תשלום בעד שירותי מים וביוב מכוח חוקי העזר האמורים החל מיום 31 בדצמבר 2013 ולהעביר את סמכות קביעת ההיטלים למועצת רשות המים והביוב. ביחס לרשות אשר העבירה את שירותי המים והביוב בתחומה לחברה, ימשיכו לחול הוראות סעיף 139(ב) לחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001, כפי שהיה.

סעיף 66 במסגרת השלמת המהלך של ריכוז כל הסמכויות בתחום משק המים והביוב בידי רשות המים, נקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – חוק ההתייעלות), הוראות שעניינן העברת הסמכויות בתחום זה, בפרט בנוגע למשק המים והביוב המוניציפלי, מגופים שונים לידי מועצת רשות המים. במסגרת זו, בוטלו, בין השאר, הוראות בחוקים השונים המעניקות לרשויות מקומיות ולאגודי ערים בתחום המים או הביוב, סמכויות להתקין חוקי עזר בנוגע למים ולביוב.

במקביל נקבעה בסעיף 76 לחוק ההתייעלות הוראת מעבר שלפיה רשות מקומית שטרם התאגדה תהא רשאית להמשיך ולגבות היטלי ביוב בעד שירותים בתחום הביוב שהיא מספקת מכוח חוקי עזר שהיו בתוקף ערב החוק. כיום נותרו קרוב ל-50 רשויות מקומיות החייבות להקים חברה למתן שירותי מים וביוב וטרם הקימו אותה אף שהן מחויבות לעשות כן כבר משנת 2008.

⁷⁷ ס"ח התשס"ט, עמ' 220.

⁷⁸ ס"ח התשע"ג, עמ' 586.

⁷⁹ ס"ח התשי"ט, עמ' 169; התש"ע, עמ' 394.

(ב) בלי לגרוע מהוראות חוק תאגידי מים וביוב, התעריפים בעד שירותים בתחום הביוב שנותנת רשות מקומית בלא תאגיד, למעט איגוד ערים למים או לביוב, שנקבעו לפי כל דין ושהיו בתוקף ערב תחילתו של חוק זה, והסמכות לגבות תשלום לפי אותם תעריפים, ימשיכו לחול לענין שירותים בתחום הביוב שנותנת רשות מקומית בלא תאגיד לאחר אותו יום, ורשאית מועצת רשות המים והביוב לקבוע עדכונים לתעריפים אלה לפי מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה או לפי מדד אחר שייראה לה הולם, וזאת עד שייכנסו לתוקפם תעריפים שקבעה מועצת רשות המים והביוב לגבי אותה רשות מקומית לפי סעיף 15א(ב) לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), כנוסחו בסעיף 17(1) לחוק זה.

(2ב) בלי לגרוע מהוראות חוק תאגידי מים וביוב, התעריפים בעד שירותים בתחום המים והביוב שנותנת רשות מקומית שאינה רשות מקומית בלא תאגיד ואשר טרם העבירה את שירותי המים והביוב בתחומה לחברה, שנקבעו על ידה לפי כל דין ושהיו בתוקף ערב תחילתו של חוק שינוי סדרי העדיפויות, והסמכות לגבות תשלום לפי אותם תעריפים, יבוטלו החל ביום כ"ח בטבת התשע"ד (31 בדצמבר 2013); מועצת רשות המים והביוב תקבע עד למועד האמור תעריפים בעד שירותים בתחום המים והביוב שנותנת אותה רשות; רשות מקומית כאמור שהעבירה את שירותי המים והביוב בתחומה לחברה, יחולו לגביה הוראות סעיף 139(ב) לחוק תאגידי מים וביוב.

67. (א) על אף האמור בסעיף 16(א) לחוק תאגידי מים וביוב, פטור לשנה הראשונה שלאחר המועד הקובע, כהגדרתו בחוק האמור, יינתן לחברה אם קבע הממונה כי התקיימו לגביה כל אלה, ולצורך זה תגיש החברה המבקשת דוח כספי שנתי לשנת 2014 לפי סעיף 54(א) עד יום י"א בניסן התשע"ה (31 במרס 2015):

(1) ביצעה את תכנית הפיתוח השנתית לשנת 2014 שאישר הממונה לפי סעיף 112 בשיעור שלא יפחת מ-65%;

(2) ממוצע יחס כיסוי החוב שלה כפי שקבעה מועצת הרשות בכללים לפי סעיף 21(ד1), לא פחת מ-1.

(ב) לענין סעיף 26(2ב) לחוק תאגידי מים וביוב, כנוסחו בסעיף 63(9) לחוק זה –

(1) החלה תקופת שאילתם של עובדים לפני יום תחילתו של חוק זה והעובדים היו מושאלים ביום תחילתו של חוק זה, רשאית החברה להאריך את תקופת שאילתם, כולם או חלקם, עד תום עשר שנים מיום תחילת פעילות החברה, באישור הממונה בכתב ומראש לגבי כל אחד מהם, לאחר שבחן את הצורך בכך ובתנאים שיקבע; החלטת הממונה תהיה מנומקת;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

הוראת המעבר נועדה להסדיר מקרים שבהם תקופת שלוש השנים שבה החוק הקיים מאפשר השאלת העובדים מהרשות המקומית לחברה החלה לפני פרסום חוק זה והעובדים עודם מושאלים במועד תחילתו. מוצע לקבוע כי במקרים אלו החברה תהיה רשאית להאריך את תקופת ההשאלה לעשר שנים מיום תחילת פעילות החברה, אך הארכה זו לא תהיה אוטומטית אלא כפופה לאישור

סעיף 67 לסעיף קטן (א)

הוראת המעבר נועדה להסדיר את המבחינים שבהם תצטרך חברה לעמוד כדי שמועצת הרשות תפטור אותה מהחובה להתמוג לחברה אזורית החל מיום י"ג בסיוון התשע"ה (1 ביוני 2015) ועד כ"ג באייר התשע"ו (31 במאי 2016). מוצע כי לשם בחינת מתן פטור לחברות בשנה זו, ואך ורק לענין אותה בחינה, ייבחנו החברות לפי מבחינים מקלים ביחס לאלה הנדרשים מהן בהתאם לכללים שפרסמה מועצת הרשות.

(2) החלה תקופת שאילתם של עובדים למעלה מעשר שנים לפני יום תחילתו של חוק זה והעובדים היו מושאלים ביום פרסומו של חוק זה, רשאית החברה להאריך את תקופת שאילתם, כולם או חלקם, לתקופה נוספת, באישור הממונה בכתב ומראש לגבי כל אחד מהם, לאחר שבחן את הצורך בכך ובתנאים שיקבע.

(ג) הוראות סעיף 63(א) לחוק תאגידי מים וביוב, כנוסחו ערב יום תחילתו של חוק זה, ימשיכו לחול על חברה שעבר יום התחילה כיהנו בה תשעה חברי דירקטוריון, עד למועד שבו לראשונה לאחר תחילתו של חוק זה תסתיים תקופת כהונתו של דירקטור שהוא חבר מועצה או עובד של רשות מקומית.

(ד) על דרישות תשלום לפי סעיף 133 שהוצאו לפני תחילתו של חוק זה יחולו הוראות סעיפים 130 עד 137, כנוסחם ערב התחילה.

(ה) עד לקביעת כללים על ידי מועצת הרשות, כהגדרתה בחוק תאגידי מים וביוב, לפי סעיף 5(ב1) לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992, כנוסחו בסעיף 65, רשאית חברה להתקשר, לצורך רכישת טובין, לביצוע עבודה או לרכישת שירות, עם מי שזכה במכרז שפרסם גוף ציבורי בבעלות גוף שמאגד את רוב הרשויות המקומיות והמוסמך לפעול מטעמן, והכל לפי הוראות הממונה באישור המועצה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כזה ייכנסו ההוראות החדשות לתוקף רק לאחר שתסתיים תקופת כהונתו של דירקטור אחד בשל תום התקופה שלה מונה או בשל סיבה שאינה תלויה בחוק המוצע.

לסעיף קטן (ד)

הוראת מעבר זו נועדה להחיל על דרישות תשלום בעניין עיצום כספי שהוצאו לפני מועד תחילתו של חוק זה, את ההוראות שהיו קיימות ערב תחילתו.

לסעיף קטן (ה)

מוצע לקבוע כי עד לקביעת כללים בידי המועצה לפי חוק חובת המכרזים כמוצע בסעיף 17, שיאפשרו ביצוע עבודות פיתוח ורכישת טובין משותפים בין החברה לרשות המקומית לפי סעיף 26 לחוק כנוסחו בתיקון זה, יהיה הממונה רשאי להוציא הוראות, באישור המועצה, אשר יאפשרו התקשרות של החברה עם החברה למשק וככלכלה שבשליטת מרכז השלטון המקומי, לצורך עריכת מכרזי מסגרת בעבור החברה.

הממונה לגבי כל אחד מהעובדים האמורים לאחר שבחן את הצורך בהמשך שאילתם. כן מוצע להסדיר מצב של שאילת עובדים אשר תקופת השאלתם החלה למעלה מעשר שנים לפני מועד פרסומו של החוק המתקן ולהקנות לממונה סמכות לאשר את שאילתם של אותם העובדים, כולם או חלקם, לתקופה נוספת, לאחר שבחן את הצורך בהמשך שאילת העובדים ובתנאים שיקבע.

לסעיף קטן (ג)

הוראת מעבר זו נועדה למנוע פגיעה בדירקטור שמונה כדין לפני תחילת החוק המוצע על ידי החלה מיידית של ההוראות בדבר המספר המזערי של דירקטורים חיצוניים. לפי סעיף 63(א) לחוק, מספר הדירקטורים בחברה יהיה בין חמישה לתשעה. אם במועד כניסת החוק לתוקף יש בחברה עד שמונה דירקטורים, מינויו של דירקטור חיצוני נוסף כדי לעמוד בדרישות החוק המוצע לא יחייב הפסקת מינויו של דירקטור שאינו חיצוני. הקושי ייווצר רק אם יש בחברה תשעה דירקטורים. מוצע כי במקרה

פרק ט': שונות

68. בחוק הספריות הציבוריות (תיקון מס' 3), התשס"ז-2007⁸⁰, בסעיף 4 –
- (1) בפסקה (2), במקום "עד שנת הכספים 2013" יבוא "עד שנת הכספים 2012" והסיפה החל במילים "באופן שערך" – תימחק;
- (2) אחרי פסקה (2) יבוא:
- "(3) משנת הכספים 2013 ועד שנת הכספים 2014 – בשיעור זהה לשיעור שהוקצה לנושא בשנת הכספים 2012";
- (4) בשנת הכספים 2015 ייוספו לבסיס תקציב הספריות 11 מיליוני שקלים חדשים כך שתשולם מלוא ההשתתפות."
69. בחוק לפיצוי נפגעי גזות, התשנ"ד-1994⁸¹ (בפרק זה – חוק הגזות), בסעיף 20, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ג) לא תשולם לנפגע קצבה חודשית לפי סעיף 3 בעד תקופה העולה על 12 חודשים שקדמו בתכופ לפני החודש שבו הוגשה תביעה למשרד הבריאות כאמור בסעיף 6."
70. תחילתו של סעיף 20(ג) לחוק הגזות כנוסחו בסעיף 69 לחוק זה, ביום א' באדר א' התשע"ד (1 בפברואר 2014), והוא יחול על תביעות שיוגשו למשרד הבריאות לפי סעיף 6 לחוק הגזות ביום האמור ואילך.
- תיקון חוק לפיצוי נפגעי גזות
- חוק הגזות – תחילה ותחלה

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 68 סעיף 5(ב) לחוק הספריות הציבוריות, התשל"ה-1975 (בפרק זה – חוק הספריות הציבוריות), כפי שתוקן בחוק הספריות הציבוריות (תיקון מס' 3), התשס"ז-2007 (פורסם בס"ח התשס"ז, עמ' 390), קובע כי אוצר המדינה ישתתף בהחזקתן ובניהולן של ספריות ציבוריות שהוקמו או הוכרו לפי חוק הספריות הציבוריות בשיעור של 50% מהסכום הכולל של השתתפות אוצר המדינה והרשויות המקומיות בהחזקתן ובניהולן של הספריות הציבוריות בשנת 2006, אשר נקבע כ"סכום הבסיס" לעניין החוק האמור. תיקון זה הגדיל משמעותית את תקציב הספריות הציבוריות. כמו כן נקבע, כי ההסדר האמור יחול בהדרגה ובכל שנה ייוסף שיעור שווה מתוך הסכום הכולל, כך שבשנת הכספים 2013 תושלם מלוא ההשתתפות.

סעיף 68 סעיף 5(ב) לחוק הספריות הציבוריות, התשל"ה-1975 (בפרק זה – חוק הספריות הציבוריות), כפי שתוקן בחוק הספריות הציבוריות (תיקון מס' 3), התשס"ז-2007 (פורסם בס"ח התשס"ז, עמ' 390), קובע כי אוצר המדינה ישתתף בהחזקתן ובניהולן של ספריות ציבוריות שהוקמו או הוכרו לפי חוק הספריות הציבוריות בשיעור של 50% מהסכום הכולל של השתתפות אוצר המדינה והרשויות המקומיות בהחזקתן ובניהולן של הספריות הציבוריות בשנת 2006, אשר נקבע כ"סכום הבסיס" לעניין החוק האמור. תיקון זה הגדיל משמעותית את תקציב הספריות הציבוריות. כמו כן נקבע, כי ההסדר האמור יחול בהדרגה ובכל שנה ייוסף שיעור שווה מתוך הסכום הכולל, כך שבשנת הכספים 2013 תושלם מלוא ההשתתפות.

סעיף 69 סעיף 20(א) לחוק לפיצוי נפגעי גזות, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק הגזות), קובע כי תחילתו של חוק הגזות ביום כ"ט בטבת התשנ"ה (1 בינואר 1995).

סעיף 68 סעיף 5(ב) לחוק הספריות הציבוריות, התשל"ה-1975 (בפרק זה – חוק הספריות הציבוריות), כפי שתוקן בחוק הספריות הציבוריות (תיקון מס' 3), התשס"ז-2007 (פורסם בס"ח התשס"ז, עמ' 390), קובע כי אוצר המדינה ישתתף בהחזקתן ובניהולן של ספריות ציבוריות שהוקמו או הוכרו לפי חוק הספריות הציבוריות בשיעור של 50% מהסכום הכולל של השתתפות אוצר המדינה והרשויות המקומיות בהחזקתן ובניהולן של הספריות הציבוריות בשנת 2006, אשר נקבע כ"סכום הבסיס" לעניין החוק האמור. תיקון זה הגדיל משמעותית את תקציב הספריות הציבוריות. כמו כן נקבע, כי ההסדר האמור יחול בהדרגה ובכל שנה ייוסף שיעור שווה מתוך הסכום הכולל, כך שבשנת הכספים 2013 תושלם מלוא ההשתתפות.

מוצע לדחות את השלמת מלוא ההשתתפות אוצר המדינה, כך שבשנת הכספים 2013 עד שנת הכספים 2014 השתתפות אוצר המדינה תהיה בשיעור זהה לשיעור שהוקצה לנושא בשנת הכספים 2012, ובשנת הכספים 2015, ייוספו לבסיס תקציב הספריות 11 מיליוני שקלים חדשים כך שתושלם מלוא ההשתתפות.

סעיף 69 סעיף 20(א) לחוק לפיצוי נפגעי גזות, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק הגזות), קובע כי תחילתו של חוק הגזות ביום כ"ט בטבת התשנ"ה (1 בינואר 1995).

סעיף 70 כדי לאפשר לציבור נפגעי גזות להגיש תביעות עד למועד תחילת החוק, מוצע לקבוע תחילה מאוחרת, כך שהתיקון האמור יחול על תביעות לקצבה לפי חוק הגזות אשר יוגשו החל ביום א' באדר א' התשע"ד (1 בפברואר 2014).

⁸⁰ ס"ח התשס"ז, עמ' 390.

⁸¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 277; התשס"ד עמ' 484.

(א) אחרי ההגדרה "ועדה מחוזית" או "ועדה מקומית" יבוא:

"חברה ממשלתית" – כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות;

"חוק החברות הממשלתיות" – חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-

1975⁸⁵;

(ב) בהגדרה "מיתקן בטחוני", הסיפה המתחילה במילים "לענין הגדרה זו" – תימחק;

(ג) אחרי ההגדרה "מיתקן בטחוני" יבוא:

"שלוחה אחרת של מערכת הביטחון" – לרבות שני אלה:

(1) חברה ממשלתית, שהשר שנקבע לפי חוק החברות הממשלתיות כאחראי לענייניה הוא שר הביטחון;

(2) חברה שהיתה חברה כאמור בפסקה (1), והופרטה בהתאם להחלטת הפרטה כמשמעותה בסעיף 1 לחוק החברות הממשלתיות, למשך שבע שנים מהמועד שבו חדלה להיות חברה ממשלתית, לגבי מיתקן שהיה קיים באותו מועד; שר הפנים, שר האוצר ושר הביטחון, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, רשאים להאריך את התקופה האמורה בשנה נוספת, אם ראו כי הליכי הכנת התכניות והפעולות הנעשות למימושן, לגבי הקרקעות הנדרשות לאותה חברה, מצויים בשלבים מתקדמים;

(2) בסעיף 172, אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) היה המיתקן הביטחוני כאמור בפסקאות (1) או (2) מיתקן של חברה כאמור בפסקה (2) בהגדרה "שלוחה אחרת של מערכת הביטחון" לא יחולו הוראות סעיף זה אלא אם כן בנייתו של המיתקן כאמור בפסקאות (1) או (2) אושרה בידי אגף הבינוי במשרד הביטחון בהתאם לכללים הנהוגים לגבי בינוי שנעשה על ידי מערכת הביטחון ובכלל זה לענין בחינת הוועדה למיתקנים ביטחוניים."

ד ב ר י ה ס ב ר

שתכלול גם מבנים של חברה ביטחונית שהופרטה. הרחבת ההגדרה תהיה רק לגבי מבנים אשר היו קיימים בעת שהחברה חדלה להיות חברה ממשלתית ולמשך תקופה של שבע שנים, אשר במהלכה יהיה על החברה להסדיר את מעמדם של המבנים, בין השאר על ידי הכנה של תכנית לגבי המקרקעין שבהם הם מצויים. תקופה זו תהיה ניתנת להארכה למשך שנה נוספת, בהחלטה משותפת של שרי הביטחון, הפנים והאוצר ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, ובלבד שהליכי התכנון והביצוע לגבי הקרקעות הנדרשות לאותה חברה יהיו בשלבים מתקדמים.

בנוגע לבינוי חדש במיתקנים האמורים במהלך תקופת הבינויים, מוצע לקבוע בסעיף 172 לחוק התכנון והבנייה, כי בינוי כאמור יאושר בידי אגף הבינוי במערכת הביטחון, וכן יחולו עליו הוראות הנוהלים למיתקנים ביטחוניים שמשרד

סעיף 71 המבנים הקיימים המשרתים את פעילותן של חברות ממשלתיות העוסקות בייצור מוצרים ביטחוניים, הוקמו במהלך השנים כמיתקנים ביטחוניים על פי פרק ו' לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק התכנון והבנייה), אשר מאפשר הקמה והרחבה של מבנים מכוח אישורים של הוועדה למיתקנים ביטחוניים ובלא צורך בתכנית מתאר ובהיתרי בנייה.

כדי לאפשר הפרטה של חברות ששר הביטחון הוא השר האחראי לענייניהן, ולמנוע מצב שבו המבנים אשר שימשו חברה ביטחונית שהופרטה יהפכו במועד ההפרטה למבנים בלתי חוקיים, וכן כדי לאפשר לרוכש החברה לבצע שינויים במבנים אלה, מוצע להרחיב את ההגדרה של "מיתקן בטחוני" בסעיף 159 לחוק התכנון והבנייה, אשר כוללת גם מבנים של חברה ממשלתית ביטחונית, כך

⁸² ס"ח התשכ"ח, עמ' 307; התשע"ב, עמ' 741.

⁸⁵ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

72. בחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971⁸⁴, אחרי סעיף 11 יבוא:

תיקון חוק שירותי הדת היהודיים

"משרתים בקודש 11א. (א) הוראות סעיפים 11א(א) ו-11(ג), 11ב, 11ג, 11ה ו-11ו יחולו על הוצאות שכרם של המשרתים בקודש בשינויים המחויבים.

(ב) המועצה האזורית תפתח חשבון מיוחד לניהול הוצאות שכרם של המשרתים בקודש; המדינה והמועצה האזורית יעבירו לחשבון המיוחד את חלקן בהוצאות השכר של המשרתים בקודש.

(ג) לענין סעיף זה, "משרתים בקודש" – רבנים, בלניות ושוחטים שמעסיקה מועצה אזורית שלא הוקמה בה מועצה דתית או שמעסיק ועד מקומי במועצה אזורית כאמור"

73. בחוק האפוטרופוס הכללי, התשל"ח-1978⁸⁵ (להלן – חוק האפוטרופוס הכללי) –

תיקון חוק האפוטרופוס הכללי

(1) בסעיף 7, במקום "10,000 לירות" יבוא "50,000 שקלים חדשים";

ד ב ר י ה ס ב ר

"בהוצאות שכרם של המשרתים בקודש שבאותה מועצה אזורית"; (יצוין כי אין צורך להחיל את סעיף 11א(ב) שכן ממילא אין צורך בקביעת אמות מידה להשתתפות בשכר המשרתים בקודש והבחינה היא לפי השכר. בנוסף, היות שמדובר בתשלומי שכר בלבד אין טעם במנגנון ערעור על גובה ההשתתפות ועל כן סעיף 11ו(ז) לא יוחל).

כמו כן מוצע לקבוע כי המועצה האזורית והמדינה יעבירו את חלקן בהוצאות השכר לחשבון מיוחד של המועצה האזורית שממנו ישולמו תשלומי השכר, זאת כדי שניתן יהיה לבחון בקלות אם אכן מועברים התשלומים כקבוע בחוק.

סעיף 73 לפסקה 1

סעיף 7 לחוק האפוטרופוס הכללי, התשל"ח-1978 (בפרק זה – חוק האפוטרופוס הכללי), קובע כי האפוטרופוס הכללי רשאי לנהל גם בלא צו ניהול נכסים עזובים ששוים אינו עולה על 10,000 לירות או על סכום אחר שקבע שר המשפטים בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת. כיום עומד סכום זה, בהתאם להוראות צו האפוטרופוס הכללי (ניהול ללא צו ניהול), התשמ"ד-1983, על 6,137 שקלים חדשים.

כדי לייעל את ההליכים המשפטיים לפי חוק האפוטרופוס הכללי ואת ניהול הנכסים על ידו, מוצע להעלות את שווי הנכסים שרשאי האפוטרופוס הכללי לנהל גם בלא צו ניהול עד לסך של 50,000 שקלים חדשים. העלאת שווי הנכסים לניהול שאינם מחייבים צו ניהול תביא לצמצום במספר הפניות לבית המשפט המחוזי לשם קבלת צו ניהול על נכסים ששוים נמוך.

המשפטים הפיץ במרס 2009 והוראותיו נהוגות ביחס לבינוי חדש במתקנים ביטחוניים של מערכת הביטחון, ככל שמדובר במבנים שהנוהל חל עליהם.

סעיף 72 סעיף 11א(ג) לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971 (להלן – חוק

שירותי הדת), קובע כי ככלל, סכום השתתפות של הרשות המקומית בהוצאות תקציבה של מועצה דתית יהיה פי 1.5 מסכום השתתפות הממשלה בהוצאות אלה. יוצא אם כן כי בסכום ההשתתפות הכולל (המתקבל מחיבור סכום ההשתתפות של הממשלה וסכום ההשתתפות של הרשות המקומית) היחס בין הממשלה ובין הרשות המקומית הוא יחס של 40:60. סעיף 11ב לחוק מאפשר לשר לשירותי דת, לשר הפנים ולשר האוצר בהחלטה שהתקבלה ברוב דעות, באישור ועדת הכספים של הכנסת ולפי אמות מידה שוויוניות, לשנות את היחס שבין הממשלה ובין הרשות המקומית בסכום ההשתתפות הכולל באופן ששיעור ההשתתפות של כל אחת מהן יהיה בין 25% לבין 75%.

במועצות אזוריות שבהן אין מועצה דתית, נושאת המדינה ב־100% מעלות שכר המשרתים בקודש. המשרתים בקודש, שהם רבנים בלניות ושוחטים, פועלים באופן דומה לאופן שבו פועלת המועצה הדתית ולפיכך אין הצדקה לפער זה בין מועצות אזוריות שבהן יש מועצה דתית שבהן המדינה נושאת ב־40% מתקציב המועצה הדתית, ובין מועצות אזוריות שבהן אין מועצות דתיות ושבהן המדינה נושאת ב־100% מעלות שכר המשרתים בקודש. מוצע להחיל את סעיפים 11א(א) ו-11(ג), 11ב, 11ג, 11ה ו-11ו לחוק שירותי הדת על עלות שכר המשרתים בקודש בשינויים המחויבים. כך למשל בסעיף 11א(ג) ו-11ג, במקום "בהוצאות התקציב של מועצה הנמצאת בתחום שיפוטה" ייקראו

⁸⁴ ס"ח התשל"א, עמ' 130; התשע"ב, עמ' 448.

⁸⁵ ס"ח התשל"ח, עמ' 61; התשס"ט, עמ' 330.

(2) בסעיף 9, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) אחת לחמש שנים מיום תחילת ניהולו של נכס לפי חוק זה, ייזום האפוטרופוס הכללי הליך של חקירה ובדיקה לאיתור בעלי הזכויות בנכס, במטרה להשיב את הנכס לבעלי הזכויות בו, ובמסגרתו יבצע את הפעולות האלה:

(1) יפרסם הודעה לציבור באתר האינטרנט של משרד המשפטים שתכלול את סוג הנכס ואת שמו של בעל הזכויות האחרון בנכס;

(2) יפנה למינהל האוכלוסין במשרד הפנים ולרשם לענייני ירושה לשם בירור מידע שיכול לסייע באיתורם של בעלי הזכויות בנכס";

(3) בסעיף 10(ג), במקום הסיפה החל במילים "באחת הדרכים" יבוא "בדרך של הפקדתם בפיקדון נושא תשואה ינוהל במשרד האוצר בהתאם למנגנון השקעה שיקבע שר המשפטים בתקנות לפי הוראות סעיף 23א(3), באחת הדרכים שקבעה ועדת ההשקעות בהתאם לתקנות האמורות או בדרך שהורה בית המשפט";

(4) בסעיף 23א(א), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) הדרכים והאופן להזקתם או להשקעתם של הכספים בידי האפוטרופוס הכללי כדרוש לשם שמירת הקרן והבטחת הפירות."

74. תחילתו של סעיף 10(ג) לחוק האפוטרופוס הכללי, כנוסחו בסעיף 73(3) לחוק זה ביום התקנת תקנות להשקעת כספים בידי האפוטרופוס הכללי לפי הוראות סעיף 23א(3) לחוק האפוטרופוס הכללי כנוסחו בסעיף 73(4) לחוק זה.

חוק האפוטרופוס הכללי – תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה 2

האפוטרופוס הכללי, לצורך כך הוקמה באפוטרופוס הכללי, מכוח סעיף 10(א) לחוק האפוטרופוס הכללי, ועדת השקעות שתפקידה לקבוע את דרכי השקעת הכספים האמורים. במהלך השנים נצברו בידי האפוטרופוס הכללי כספים בהיקף רב, אשר טרם אותרו בעליהם וטרם הגיע מועד העברתם לקניין המדינה לפי הוראות סעיף 15 לחוק האפוטרופוס הכללי. כספים אלה מושקעים על ידי ועדת ההשקעות בשוק ההון.

מוצע לקבוע, כי במסגרת האפשרויות להשקעת הכספים המוגדרות בסעיף 10 לחוק האפוטרופוס הכללי, האפוטרופוס הכללי יוכל להשקיע נכסים עוזבים שבניהולו גם בפיקדון שיונהל במשרד האוצר, בהתאם למנגנון השקעה שיקבע שר המשפטים בתקנות, וכי בתקנות אלה יוסדרו דרכי השקעת הכספים על ידי ועדת ההשקעות.

לפסקה 4

מוצע להסמיך את שר המשפטים להתקין תקנות לחוק האפוטרופוס הכללי שעניינן הדרכים והאופן להזקתם של הכספים או להשקעתם בידי האפוטרופוס הכללי כדרוש לשם שמירת הקרן והבטחת הפירות.

סעיף 74 מוצע לקבוע, כי יום התחילה של סעיף 10(ג) לחוק האפוטרופוס הכללי, כנוסחו בסעיף 73(3) לחוק זה, ביום התקנת תקנות להשקעת כספים בידי האפוטרופוס הכללי לפי הוראות סעיף 23א(3) לחוק האפוטרופוס הכללי כנוסחו בסעיף 73(4) לחוק זה.

סעיף 9 לחוק האפוטרופוס הכללי עוסק בדרך ניהול הנכסים על ידי האפוטרופוס הכללי. כדי לשפר ולייעל את הפעולות שמבצע האפוטרופוס הכללי לאיתור בעלי הזכויות בנכסים הנמצאים בניהולו, מוצע לקבוע כי אחת לחמש שנים מיום תחילת הניהול של נכס לפי חוק זה, יידרש האפוטרופוס הכללי לייזום הליך של חקירה ובדיקה לאיתור בעלי הזכויות בנכס, במטרה להשיב את הנכס לבעלי הזכויות בו. במסגרת ההליך יפרסם האפוטרופוס הכללי הודעה לציבור באתר האינטרנט של משרד המשפטים שתכלול את סוג הנכס ואת שמו של בעל הזכויות האחרון בנכס. כמו כן יפנה האפוטרופוס הכללי לרשם לענייני ירושה ולמינהל האוכלוסין במשרד הפנים לצורך בירור מידע היכול לסייע באיתור בעלי הזכויות בנכס.

לפסקה 3

סעיף 10(ג) לחוק האפוטרופוס הכללי קובע כי על האפוטרופוס הכללי להזיק ולהשקיע את הכספים שבניהולו, שאינם נדרשים לצורכי הניהול השוטף, באופן שישמור על הקרן ויבטיח תשואה, באחת הדרכים שקבעה ועדת ההשקעות או בדרך שהורה בית המשפט. חובה זו נגזרת מחובתו של האפוטרופוס הכללי לשמש כנאמן של הכספים שבניהולו ולעשות בהם מה שעשוי, לדעתו, להועיל למעוניינים בהם, כאמור בסעיף 9 לחוק

75. בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994⁸⁶ (בפרק זה – חוק ביטוח בריאות ממלכתי) – תיקון חוק ביטוח בריאות ממלכתי

(1) בסעיף 2, אחרי ההגדרה "חוק הביטוח הלאומי" יבוא:

"חוק הבטחת הכנסה" – חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980⁸⁷;

(2) בסעיף 14 –

(א) בסעיף קטן (א), ההגדרה "עקרת בית" – תימחק;

(ב) בסעיף קטן (ה), בפסקה (4), בסופה יבוא "ו(11)";

(ג) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

"(11) על אף האמור בסעיף קטן (ו), מבוטחים שהם בני זוג כהגדרתם בחוק הבטחת הכנסה ושמשתלמת להם גמלה לפי החוק האמור, למעט בני זוג שלשניהם הכנסה, סך דמי ביטוח הבריאות לפי סעיף זה שישולמו בעדם לא יעלה על סכום המינימום; ואולם אם לאחד מבני הזוג הכנסה שבשלה משתלמים בעדו דמי ביטוח בריאות לפי סעיף זה, בסכום העולה על סכום המינימום, יהיה סך דמי ביטוח הבריאות לפי סעיף זה שישולמו בעד שני בני הזוג, בשיעור של 5% מההכנסה כאמור; בסעיף קטן זה, "הכנסה" – הכנסה או גמלה לפי סעיפים קטנים (ב) עד (ד), לפי העניין";

(ד) בסעיף קטן (ז), המילים "בעד עקרת בית" – יימחקו.

76. תחילתו של סעיף 14 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, כנוסחו בסעיף 75(2) לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), והוא יחול על דמי ביטוח בריאות המשתלמים בעד היום האמור ואילך.

77. בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988⁸⁸ (בפרק זה – חוק ההגבלים העסקיים) – תיקון חוק ההגבלים העסקיים

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת, מוצע לקבוע, כי בני זוג כהגדרתם בחוק הבטחת הכנסה, שמשתלמת להם גמלה לפי החוק האמור, כל אחד מהם חייב בתשלום דמי ביטוח בריאות לפי הוראות סעיף זה, ואולם סך דמי ביטוח הבריאות שישלמו שני בני הזוג כאמור לא יעלה על סכום המינימום אשר מוגדר גם הוא בחוק ביטוח בריאות ממלכתי. ואולם אם לאחד מבני הזוג הכנסה שבשלה משתלמים בעדו דמי ביטוח בריאות לפי סעיף זה, בסכום העולה על סכום המינימום, יהיה סך דמי ביטוח הבריאות לפי סעיף זה שישולמו בעד שני בני הזוג, בשיעור של 5% מההכנסה כאמור. הכנסה לענין סעיף זה תוגדר כהכנסה או גמלה לפי סעיפים קטנים (ב) עד (ד), לפי העניין.

סעיפים חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – **77 עד 79** חוק ההגבלים), קובע איסור על הסדרים כובלים, **כללי** דהיינו הסדרים העלולים לפגוע בתחרות, אלא אם כן ניתן להם אישור או פטור ממערך הפיקוח על הגבלים עסקיים. סעיף 3 לחוק ההגבלים מונה שורה של הסדרים שלא ייחשבו הסדרים כובלים לענין חוק ההגבלים.

סעיפים חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן – חוק ביטוח בריאות ממלכתי), פוטר עקרת בית מתשלום דמי ביטוח בריאות. בניגוד לתשלומי מס הכנסה, דמי ביטוח בריאות נגבים מכלל המבוטחים לרבות מאלה שאינם עובדים (מובטלים, סטודנטים, מקבלי קצבאות, וכיו"ב). בנוסף, מבוטחים המקבלים גמלת הבטחת הכנסה משלמים גם הם דמי ביטוח בריאות, המקוזזים מהגמלה.

מהאמור לעיל נוצר מצב שבו קיימת אוכלוסייה נרחבת הזכאית לשירותי בריאות, אך לא חלה עליה חובת תשלום דמי ביטוח בריאות. למצב זה אין הצדקה כלכלית, שכן אין מדובר בפטור המבוסס על מבחני הכנסה או בעיקרון של תשלום פרוגרסיבי אלא בקריטריון של מצב משפחתי.

לפיכך מוצע לחייב עקרת בית בתשלום דמי ביטוח בריאות בהתאם להכנסותיה.

לפי המוצע תחילתו של התיקון האמור יהיה ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) והוא יחול על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום זה ואילך.

⁸⁶ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156; התשע"ב, עמ' 582.

⁸⁷ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

⁸⁸ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשע"ב, עמ' 382.

(1) בסעיף 1, בהגדרה "השר" במקום "שר התעשייה והמסחר" יבוא "שר הכלכלה";

(2) בסעיף 3, בפסקה (4) –

(א) האמור בה יסומן כפסקת משנה "(א)" ובה, אחרי "ושיווק" יבוא "בסיטונות" ובמקום הסיפה החל במילים "אם כל הצדדים" יבוא "(להלן – תוצרת חקלאית). ומתקיים לגביו אחד מאלה:

(1) כל הצדדים להסדר הם המגדלים של התוצרת החקלאית שאליה נוגע ההסדר;

(2) הצדדים להסדר הם מגדל אחד או יותר ורוכש תוצרת חקלאית של אותו מגדל או של אותם מגדלים, וכל כבילותיו נוגעות לשיווק בסיטונות של התוצרת החקלאית שאותו מגדל או שאותם מגדלים מכרו לרוכש;

הוראה זו לא תחול על מוצרים שיוצרו מתוצרת חקלאית כאמור; השר, בהסכמת שר החקלאות ופיתוח הכפר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי בצו להוסיף סוגים של תוצרת חקלאית או לגרוע מהם;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע, כי הסעיף יחול רק על תוצרת חקלאית שייצר המגדל שהוא צד להסדר ולא על תוצרת חקלאית שאינה מייצור עצמי. באופן זה, מגדל יוכל לערוך הסדרים אופקיים עם מגדלים אחרים וכן הסדרים אנכיים, רק בהתייחס לתוצרת החקלאית שהוא גידל. במקרה שבו המגדל הוא גם משווק בסיטונות של תוצרת חקלאית של מגדלים אחרים, הוא לא יוכל לעשות הסדר כובל עם משווק אחר בנוגע לתוצרת זו.

כמו כן מוצע להוסיף הגדרה למונח "מגדל", אשר תכלול את הגורמים האלה: (א) מי ש-25% לפחות מפעילותו העסקית היא גידול תוצרת חקלאית, כך שגם גוף העוסק בפעילויות עסקיות נוספות, אך גידול מהווה חלק מהותי מכלל פעילותו, ייכלל בפטור הסטטוטורי; (ב) מי שסכום הכנסותיו השנתיות מגידול תוצרת חקלאית עולה על הסכום המזערי שקבע השר בהתייעצות עם שר האוצר ועם שר החקלאות ופיתוח הכפר, כך שמי שהכנסותיו מגידול תוצרת חקלאית הן משמעותיות מאוד, ייחשב כמגדל בלי שיהיה צורך לבחון את היחס בין פעילותו כמגדל לפעילותו האחרת; (ג) מי שעוסק בגידול תוצרת חקלאית והכנסותיו השנתיות משיווק סיטונאי של תוצרת חקלאית קטנות מעשרה מיליון שקלים חדשים. זאת כדי לכלול תחת הפטור הסטטוטורי גם מגדלים אשר אינם נכללים בהגדרות לעיל ובלבד שהיקף פעילותם בשיווק סיטונאי של תוצרת חקלאית הוא מצומצם דיו, באופן שאינו מעורר חשש לחריגה מההצדקות הקבועות למתן הפטור; (ד) מי שהוא בבעלות מלאה של מגדל (כהגדרתו לעיל).

כמו כן מוצע לקבוע כי השר יקבע, בהתייעצות עם שר האוצר, שר החקלאות והממונה, את דרך החישוב של הכנסות מגידול תוצרת חקלאית ומשיווק סיטונאי של תוצרת חקלאית לצורך ההגדרה "מגדל".

הפטור הסטטוטורי הקבוע בסעיף 3(4) לחוק ההגבלים הוא רחב מדי, באשר הוא חל, שלא לצורך, גם על הסדרים כובלים לשיווק תוצרת חקלאית, בין מי שהם אינם מגדלי התוצרת אלא משווקים בסיטונות.

מצב זה הוא בלתי מידתי והוא פוגע שלא לצורך בתחרות ובציבור צרכני התוצרת החקלאית ואף בציבור המגדלים. ההצדקות העקרוניות לפטור הסטטוטורי ביחס לגידול תוצרת חקלאית ולהגנה על פעילות החקלאים אינן קמות ביחס לפעילות השיווק לבדה, באמצעות גופים עסקיים לחלוטין. שאינם חקלאים.

לפיכך מוצע לצמצם את הפטור הקיים כיום בסעיף 3(4) לחוק ההגבלים, ולקבוע כי יחול רק על הסדר שכל כבילותיו נוגעות לגידול ושיווק בסיטונות של תוצרת חקלאית שכל הצדדים לו הם המגדלים של התוצרת החקלאית שאליה נוגע ההסדר או שהם מגדל אחד או יותר ורוכש תוצרת חקלאית של אותו מגדל או של אותם מגדלים.

לפסקה (2)

מוצע לתקן את סעיף 3(4) לחוק ההגבלים באופן שיחול רק על הסדר שלפיו כל אחד מהצדדים לו הוא מגדל (כהגדרתו המוצעת) של התוצרת החקלאית שאליה נוגע ההסדר, וכן על הסדר אנכי (הסדר ספק-לקוח) שהצדדים לו הם מגדל אחד או יותר ורוכש של תוצרתו, וכל כבילותיו נוגעות לשיווק בסיטונות של התוצרת החקלאית של אותו מגדל או מגדלים.

בהתאם, משווקים סיטונאים שאינם מגדלים לא יוכלו להיות צד להסדר אופקי (כגון הסדר אופקי בין משווקים בסיטונות שעניינו קניית תוצרת חקלאית ממגדלים או מכירתה לקמעונאים). הסדרים אנכיים שכל כבילותיהם נוגעות לשיווק בסיטונות של התוצרת החקלאית שהצדדים להם הם מגדל ורוכש תוצרתו לשם שיווק סיטונאי ימשיכו להיכלל בפטור הסטטוטורי, ואילו הסדרים אנכיים אחרים יצאו מגדר הפטור.

(ב) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

"(ב) בסעיף זה, "מגדל" – כל אחד מאלה –

- (1) מי ש־25% לפחות מפעילותו העסקית הם גידול תוצרת חקלאית;
- (2) מי שסכום הכנסותיו השנתיות מגידול תוצרת חקלאית עולה על הסכום המזערי שקבע השר בהתייעצות עם שר האוצר ועם שר החקלאות ופיתוח הכפר;
- (3) מי שעוסק בגידול תוצרת חקלאית והכנסותיו השנתיות משווק סייטונאי של תוצרת חקלאית קטנות מעשרה מיליון שקלים חדשים;
- (4) מי שבבעלות מלאה של מגדל כאמור בפסקאות משנה (1) עד (3).

(ג) השר יקבע, בהתייעצות עם שר האוצר, שר החקלאות ופיתוח הכפר והממונה, את דרך החישוב של הכנסות מגידול תוצרת חקלאית ומשווק סייטונאי של תוצרת חקלאית לעניין ההגדרה "מגדל" שבפסקת משנה (ב).

78. תקנות ראשונות לפי סעיף 3(4) לחוק ההגבלים העסקיים בנוסחו בסעיף 77(2) לחוק זה יותקנו בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
79. תחילתו של סעיף 3(4) לחוק ההגבלים העסקיים, בנוסחו בסעיף 77(2) לחוק זה, שישה חודשים מיום פרסומו של תקנות כאמור בסעיף 78 לחוק זה.
80. בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953⁸⁹ (בפרק זה – חוק חינוך ממלכתי), סעיף 11א – בטל.
- חוק ההגבלים העסקיים – תקנות ראשונות
- חוק ההגבלים העסקיים – תחילה
- תיקון חוק חינוך ממלכתי

ד ב ר י ה ס ב ר

בשל השוואת תנאי התקצוב של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים למוסדות חינוך ממלכתיים רשמיים נוצר תמריץ שלילי למעבר של מוסדות אלה אל החינוך הממלכתי-רשמי.

במטרה לחזק את החינוך הממלכתי-רשמי וכצעד משלים למדיניות שאותה מוביל משרד החינוך בשנים האחרונות לחיזוק החינוך הרשמי, מוצע לבטל סעיף זה ולהשיב את המצב לקדמותו, לפני התיקון.

נוסחו של סעיף 11א לחוק חינוך ממלכתי, אשר מוצע כאמור לבטל הוא:

"השתתפות רשות מקומית בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים

11א. (א) קבע השר, לפי סעיף 11, סדרים ותנאים להשתתפות המדינה בתקציבי שעות הלימוד של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים, בשיעור יחסי להשתתפות המדינה בתקציביהם של מוסדות חינוך רשמיים דומים (בסעיף זה – ההסדר הקובע), שתתפרשות חינוך מקומית בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה בשיעור יחסי להשתתפותה בתקציביהם

סעיפים מוצע לקבוע כי בתוך שישה חודשים מיום 78 ו-79 פרסום חוק זה יקבע שר הכלכלה בתנאים הקבועים בסעיף, את דרך חישוב ההכנסות מגידול תוצרת חקלאית ומשווק סייטונאי של תוצרת חקלאית וכן את הרף הכספי להגדרת מגדל כאמור לעיל.

כמו כן, כדי לאפשר תקופת התארגנות ביחס להסדרים קיימים ולאפשר, במקרים המתאימים, את הפעולות הנחוצות להתאמתם לדרישות פרק ב' לחוק ההגבלים, מוצע לקבוע כי תחילתו של תיקון זה שישה חודשים מיום פרסום שר הכלכלה את הצו כאמור.

סעיף 80 סעיף 11א לחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953 (בפרק זה – חוק חינוך ממלכתי), אשר נוסף לחוק חינוך ממלכתי בחוק חינוך ממלכתי (תיקון מס' 7), התשס"ז-2007 (להלן – התיקון), קובע, כי השיעורים שקבע שר החינוך, לפי סעיף 11 לחוק האמור, לעניין השתתפות המדינה בתקציבי שעות הלימוד של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים, יחולו גם על הרשויות המקומיות ביחס להשתתפותן בתקציבי מוסדות החינוך האמורים הפועלים בתחומן.

⁸⁹ ס"ח התשי"ג, עמ' 137; התשע"ב, עמ' 85.

81. חוק חינוך ממלכתי - הוראת שעה
על אף ביטולו של סעיף 11 לחוק חינוך ממלכתי, בסעיף 80 לחוק זה, בשנת הלימודים התשע"ד, תשתתף רשות חינוך מקומית בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים שפעלו בתחומה בשנת הלימודים התשע"ג ואשר הרשות כאמור השתתפה בתקציבם לפי סעיף 11א; השתתפות הרשות תהיה בהתאם לעמידתם של מוסדות החינוך כאמור בתנאים לתקצובם כפי שיחולו בשנת הלימודים התשע"ד ובשיעור שלא יעלה על 50% מסכום השתתפותה בתקציבם בשנת הלימודים התשע"ג.

82. תיקון חוק לימוד חובה
בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949⁹⁰ (בפרק זה - חוק לימוד חובה) -

(1) לפני סעיף 11, תחת כותרת פרק חמישי יבוא:

"תקצוב מוסדות 10א (א) השר רשאי לקבוע הוראות ותנאים לעניין תקצוב פטורים

מוסדות חינוך שניתנה לגביהם הוראת פטור לפי סעיף 5(א) (בסעיף זה - מוסד פטור), אם החליט כי יש לתקצב מוסדות כאמור ובלבד שיקבע, בין השאר, תנאים אלה:

(1) היקף תכנית הבסיס ותכנית היסוד שנלמד בו הוא

כמפורט בפסקאות משנה (א) או (ב):

(א) תכנית הבסיס נלמדת בו באותו היקף של

שעות לימוד שהיא נלמדת במוסד חינוך רשמי ותכנית היסוד נלמדת בו בהיקף של 55% לפחות משעות הלימוד של תכניות היסוד שנלמדות במוסד חינוך רשמי;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 82 לפסקה 1

סעיף 5(א) לחוק לימוד חובה, התש"ט-1949 (בפרק זה - חוק לימוד חובה), קובע, כי שר החינוך רשאי להורות שהורי ילדים ונערים וכן הנערים עצמם יהיו פטורים מחובת לימוד סדיר הקבועה בסעיף 4 לחוק לימוד חובה, אם הם לומדים באופן סדיר במוסד חינוך המתואר בהוראה (להלן - מוסד פטור).

לפי המצב החוקי היום, מוסד פטור יסודי נדרש ללמד את תכנית היסוד, כמשמעותה בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953, וכפי שהוגדרה בחזור המנהלת הכללית של משרד החינוך, בהיקף של 55% מההיקף שבו היא נלמדת במוסד חינוך רשמי (להלן - תכנית היסוד). עמידה בדרישה זו מהווה תנאי לתקצובם בשיעור של עד 55% משיעור תקצוב שעות הלימוד במוסד חינוך רשמי. ואולם נכון להיום, אין לשר החינוך הסמכה מפורשת לקבוע הוראות ותנאים לתקצובו של מוסד פטור.

בשנים האחרונות מוביל משרד החינוך מדיניות של חיזוק החינוך הרשמי, וחיזוק לימודי היסוד במוסדות לא רשמיים על ידי חיזוק המוסדות הרשמיים עצמם והן על ידי קביעת תכנית יסוד ללימודים המחייבת בכלל מערכת החינוך. מדיניות זו נסמכת גם על פסיקותיו של בית המשפט העליון אשר קבע כי יש לכבד את האוטונומיה של המשפחה לבחור את קו החינוך הרצוי לילדיה, אך תוך הכרה בסמכות המדינה, להתערב באוטונומיה זו לשם

של מוסדות חינוך רשמיים דומים הפועלים בתחומה, לפי ההסדר הקובע; השתתפות רשות חינוך מקומית בתקציביהם של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים כאמור, כולה או חלקה, יכול שתהיה גם בכסף או בשווה כסף, כגון באמצעות העסקת עובדים, לכלל המוסדות או לחלקם, ובלבד ששווי ההשתתפות לגבי כל מוסד יהיה שווה לסך ההשתתפות לפי ההסדר הקובע.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מסמכותה של רשות חינוך מקומית לקבוע שיעור השתתפות בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה, כולם או חלקם, העולה על השיעור בהסדר הקובע, והיא רשאית לעשות כן גם לגבי רכיב מהרכיבים להשתתפות בתקציב לפי סעיף זה.

81 סעיף כדי לאפשר למוסדות החינוך שתוקצבו לפי סעיף 11א לחוק חינוך ממלכתי להתמודד עם ההפחתה התקציבית האמורה וכדי לצמצם את הפגיעה בהם בטווח הזמן המיידי, מוצע לקבוע הוראת מעבר שלפיה, רשות חינוך מקומית אשר השתתפה בתקציבו של מוסד בשנת הלימודים התשע"ג מכוח סעיף 11א לחוק האמור, תשתתף בתקצובו בשנת הלימודים התשע"ד בשיעור שלא יעלה על 50% משיעור השתתפותה בשנת הלימודים התשע"ג ובאופן יחסי לעמידת מוסד החינוך כאמור בתנאים לתקצוב כפי שיחולו בשנת הלימודים התשע"ד.

⁹⁰ ס"ח התש"ט, עמ' 287; התשס"ו, עמ' 127.

(ב) תכנית הבסיס נלמדת בו בהיקף של 55% לפחות משעות הלימוד בתכנית הבסיס הנלמדות במוסד חינוך רשמי, ותכנית היסוד נלמדת בו בהיקף של 55% לפחות משעות הלימוד בתכנית היסוד הנלמדות במוסד חינוך רשמי;

(2) הוא משתתף במבחנים ובמחקרים באותה מתכונת שחלה על מוסד חינוך רשמי;

(3) הוא מדווח למשרד החינוך על מצבת המורים המלמדים בו;

(4) לא קיימת בו אפליית תלמידים רבות בהליך קבלת התלמידים.

ד ב ר י ה ס ב ר

הפטור ללמד מקצועות בסיס, שאותם יקבע השר (להלן – תכנית הבסיס) כפי שנקבע בהחלטת ממשלה 151 מיום ד' בסיוון התשע"ג (13 במאי 2013), שעניינה חיזוק לימודי הלימודים במוסד חינוך רשמי וכן יידרש ללמד את תכנית היסוד בהיקף שלא יפחת מ-55% מהיקף לימודה במוסד חינוך רשמי. כמו כן, יידרש המוסד לעמוד בתנאים האלה: להשתתף במבחנים ומחקרים במתכונת שחלה על מוסד חינוך רשמי, לדווח על מצבת המורים המלמדים במוסד למשרד החינוך ולא להפלות בהליך קבלת תלמידים למוסד או בכל דרך אחרת (להלן – התנאים הנוספים). מוסד פטור אשר יעמוד בתנאים אלה יזכה לתקצוב שלא יעלה על 55% משיעור תקצוב שעות הלימוד של מוסד חינוך רשמי.

במסגרת המסלול המשני יידרש מוסד הפטור ללמד את תכנית הבסיס ותכנית היסוד בהיקף שלא יפחת מ-55% מהיקף לימודן של תכניות אלה במוסד חינוך רשמי, כפי שקבוע היום בחוזר המנהל הכללי של משרד החינוך. בנוסף יידרש המוסד לעמוד בכל התנאים הנוספים. מוסד פטור אשר יעמוד בתנאים אלה יזכה לתקצוב שלא יעלה על 30% משיעור תקצוב שעות הלימוד של מוסד חינוך רשמי.

יובהר, כי אין באמור בתיקון זה בעניין התנאים הנוספים כדי לפגוע בהוראות כל דין, והאמור בו מתייחס רק לתנאים לתקצוב המוסד.

כדי לאפשר למוסדות הפטור להתכונן לשינויים האמורים מוצע לקבוע כי שר החינוך יקבע תחולה דרגתית בכל הנוגע להחלת חובת היקף הלימודים בלימודי הבסיס.

כדי לאפשר לשר החינוך גמישות ניהולית בהפעלת הכללים לתקצוב מוסדות הפטור ובלי לחרוג מההוראות והתנאים הנוספים אשר פורטו לעיל, מוצע להסמיך את שר החינוך, בהסכמת שר האוצר, לקבוע תנאים נוספים בכל הנוגע ליישום חובת הלימוד של תכנית הבסיס ושל תכנית היסוד במוסד הפטור שבמסלול המרכזי כאמור.

השגת תכלית חברתית של יצירת מכנה משותף של ערכי חינוך בסיסיים. בבג"צ 4805/07 המרכז לפלורליזם יהודי נ' משרד החינוך (פורסם בתק-על 2008(3), 1402) הכיר בית המשפט בסמכותה של המדינה ולעתים אף בחובתה, להתערב באוטונומיה השמורה להורים להעניק לילדיהם חינוך התואם את מורשתם ותרבותם הייחודית, לשם הגנה על טובת הילד וזכויותיו ולהשגת תכלית חברתית כללית ביצירת מכנה משותף של ערכי חינוך בסיסיים, המאחדים את כל בני החברה. כמו כן קבע בית המשפט, כי בתחום החינוך, מוסמכת המדינה ואף חייבת לדאוג להקניית ערכי יסוד בחינוך לכל ילד באשר הוא, כדי להכשירו לקראת חייו הבוגרים ולאפשר לו למצות את אישיותו ואת יכולותיו בחברה, חובה זו חיונית גם לצורך עיצוב חיי חברה תקינים בראייה כוללת.

בהתייחסו לחשיבות שילוב תכנית הליבה בתכנית הלימודים קבע בית המשפט העליון, כי תכנית הליבה נועדה לחשוף כל תלמיד בישראל, באשר הוא, ובלא שים לב למגזר החברתי שאליו הוא משתייך, לתכנים לימודיים בסיסיים בעלי אופי כללי, לאומי ואוניברסלי. תכנים אלה הם הגרעין הבסיסי, המשותף והמאחד את כל הזרמים השונים בחברה הישראלית, המהווה "מכנה משותף לכלל התלמידים ברמה המושגית – תכנית – ערכית ובכישורי חשיבה ולמידה". לימודי הבסיס והיסוד נועדו להשיג שתי מטרות עיקריות: האחת – להיות חוליה מקשרת בין כל פלגי העם וכל מגזריו כדי ליצור מכנה משותף בסיסי, שהוא חיוני ליצירת הרמוניה חיונית בין הרבדים האנושיים השונים של החברה; השנייה – לתת בידי כל ילד בישראל כלים בסיסיים להתמודד עם החיים, ולממש את הזכות לשוויון הזדמנויות בפיתוח אישיותו ועצמיותו, הן בילדותו והן בגרותו.

לאור האמור לעיל, מוצע להסמיך את שר החינוך לקבוע הוראות ותנאים לתקצובם של מוסדות הפטור ובתנאי שיקבע תנאים הנוגעים להיקף לימודי תכנית היסוד. מוצע, כי השר יוכל לקבוע שני מסלולים לתקצוב מוסדות הפטור: המסלול המרכזי שבמסגרתו יידרש מוסד

(ב) החליט השר לתקצב מוסדות פטורים כאמור בסעיף קטן א(א), שיעור התקצוב של מוסדות פטורים כאמור בסעיף קטן א(1) לא יעלה על 55% משיעור תקצוב שעות הלימוד של מוסד חינוך רשמי, ושיעור התקצוב של מוסדות פטורים כאמור בסעיף קטן א(1) לא יעלה על 30% משיעור תקצוב שעות הלימוד של מוסד חינוך רשמי.

(ג) בתקנות לפי סעיף קטן א(א), יקבע השר תחולה הדרגתית לתנאי האמור בפסקה (1) של אותו סעיף, באופן שההיקף הנדרש לעניין תכנית הבסיס יעלה באופן הדרגתי בכל שנת לימודים בהתאם לשיעורים שיקבע, עד הגיעו לשיעור הקבוע בפסקה האמורה.

(ד) השר רשאי, בהסכמת שר האוצר, לקבוע הוראות ותנאים אחרים מאלה שנקבעו למוסד פטור לפי סעיף קטן א(1) א(א) בכל הנוגע ליישום חובת הלימוד של תכנית הבסיס ושל תכנית היסוד במוסד, ובלבד שלא יקבע שיעור תקצוב גבוה משיעור התקצוב האמור בסעיף קטן (ב) וכי מתקיימות במוסד הוראות סעיף קטן א(2) עד (4).

(ה) בסעיף זה –

”תכנית הבסיס” – מקצועות נבחרים מתוך תכנית היסוד כפי שיקבע השר;

”תכנית היסוד” – כמשמעותה בסעיף 1 לחוק חינוך ממלכתי, התשי”ג–1953;”

(2) בסעיף 112ד(א), במקום ”בכיתת יסוד” יבוא ”בכיתה א”;

(3) אחרי סעיף 112ד(א) יבוא:

”א(1) בלימודים בכיתה ב’ במוסד חינוך רשמי, יילמדו לפחות חמש שעות מסך כל שעות הלימוד השבועיות של מיומנויות היסוד במסגרת לימודים שבה מספר התלמידים למורה אינו עולה על עשרים תלמידים”;

(4) בסעיף 112ד(ב), ההגדרה ”כיתת יסוד” – תימחק.

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת, בעקבות יישום רפורמת ”אופק חדש” בחינוך היסודי נוספו שעות לימודים רבות למערכת החינוך, שמטרתן העיקרית היא לאפשר לימודים בקבוצות קטנות, שבהן היחס בין מספר התלמידים למורה אינו עולה על 5 (שעות פרטניות). החלטות הממשלה מס’ 4014, מיום כ”ג באב התשס”ח (24 באוגוסט 2008), שעניינה חקיקה ליישום החלטות התקציב לשנת 2008 שטרם אושרו בכנסת והחלטת ממשלה מס’ 4275, מיום כ”ט בחשוון התשס”ט (27 בנובמבר 2008), שעניינה תכנית להקטנת מספר התלמידים בכיתה, קבעו את הפעלתה של התכנית להקטנת מספר התלמידים בכיתה, באופן הדרגתי, החל בשנת הלימודים התשס”ט.

לפסקאות (2) עד (4)

חוק לימוד חובה תוקן בחוק לימוד חובה (תיקון מס’ 28), התשס”ז–2007 (להלן – תיקון מס’ 28), ונוסף לו סעיף 112 שכותרתו הגבלת מספר התלמידים בלימודי מיומנויות היסוד. סעיף 112 האמור קובע, כי בלימודים המתקיימים במוסד חינוך רשמי, בכיתת יסוד (א’ ר”ב) יילמדו 10 שעות לפחות מסך כל שעות הלימוד השבועיות של מיומנויות היסוד (קריאה, כתיבה, חשבון) בכיתת לימוד שבה היחס בין מספר התלמידים למורה אינו עולה על עשרים. לתיקון האמור נקבעה תחולה הדרגתית אשר תוקנה במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010).

83. תחילתו של חוק זה ביום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013), אלא אם כן נקבע בו תחילה אחרת.

ד ב ר י ה ס ב ר

השפעת התיקון המוצע על זכויותיהם של ילדים:

התיקון המוצע קובע כאמור, כי בכיתה ב' יילמדו לפחות חמש מסך כל שעות הלימוד השבועיות של מיומנויות היסוד במסגרת לימודים שבה מספר התלמידים למורה אינו על עשרים תלמידים במקום 10 שעות כקבוע היום. נכון להיום השעות הפרטניות שנוספו למערכת החינוך היסודית כתוצאה מיישום רפורמת "אופק חדש" ומהחלטות הממשלה המפעילות את תכנית הקטנת מספר התלמידים בכיתה מעניקות מענה לתלמידים.

יישום רפורמת "אופק חדש" והתכנית להקטנת מספר התלמידים בכיתה צמצם את הצורך בתוספת שעות לימוד לשם הקטנת מספר התלמידים במסגרת הלימוד.

לנוכח האמור ולאור עלות הגבוהה של תיקון מס' 28 מוצע לקבוע, כי בלימודים בכיתה ב' במוסד חינוך רשמי, יילמדו לפחות חמש מסך כל שעות הלימוד השבועיות של מיומנויות היסוד במסגרת לימודים שבה מספר התלמידים למורה אינו עולה על עשרים תלמידים, וזאת כפי שהיה נהוג בשנת הלימודים התשע"ג. בשעות הלימוד של מיומנויות היסוד בכיתה א' לא יחול שינוי. למעשה, תיקון החקיקה אינו גורע מהמצב הקיים כיום אלא רק מבטל פריסה של חמש שעות לימוד נוספות לכיתות ב'.

